כ"ד תשרי תשל"ח, 6.10.77 שנה 42 המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2092

העולם הזה

מצב בריאותו של בגין:

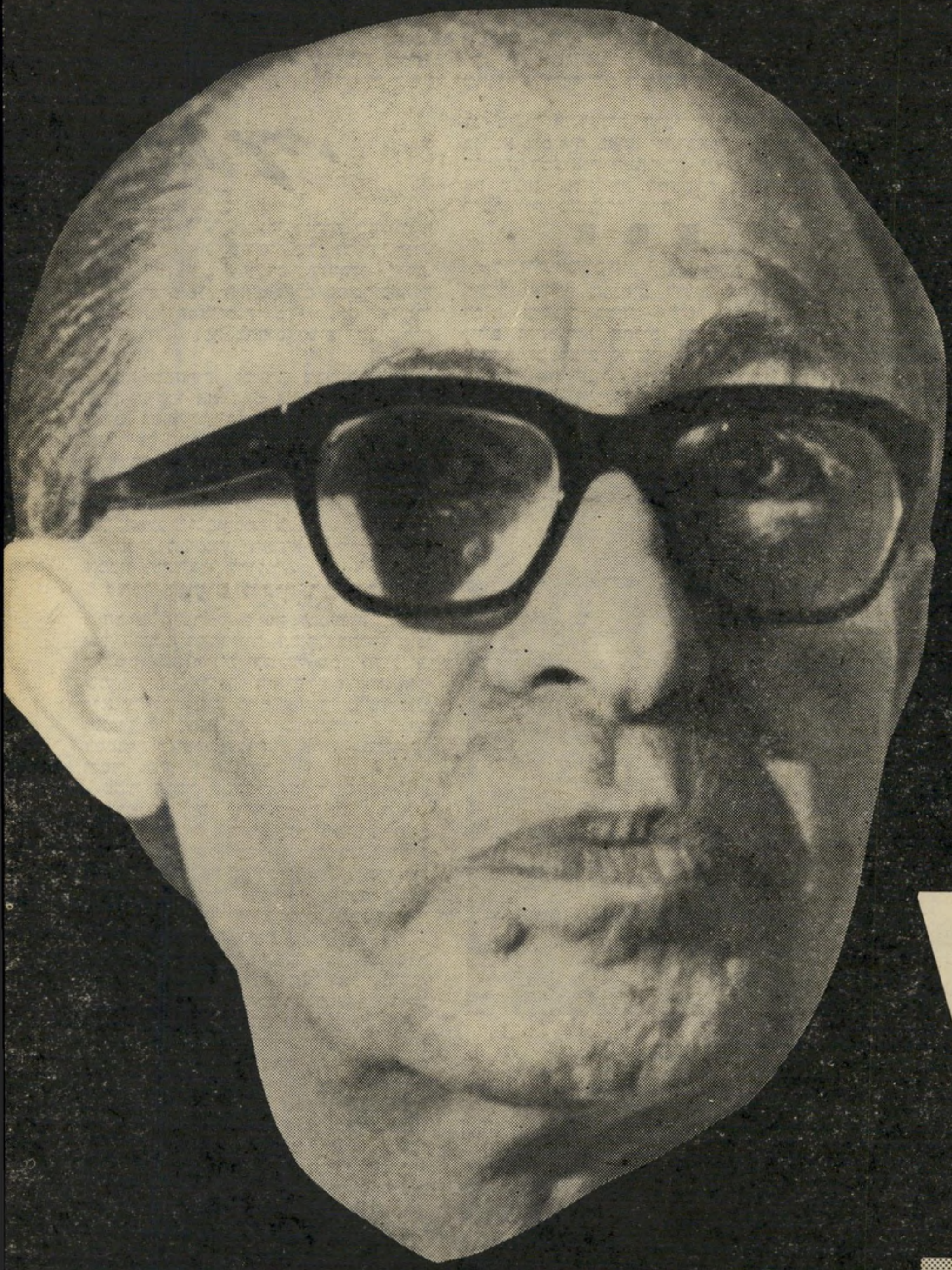

האם הוא ייאלץ להתפטר?

בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטין • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר

בחודש יוני השנה שידרה הטלוויזיה הישראלית את סירטו של גדעון גנני, להיות מלכה, שהוקדש לאורלי חידה, מלכת המים 76'. הסרט צולם ברובו במהלך התחרות, המאורגנת מדי שנה על־ידי העולם הזה, זכה בהדים רבים ובביקורות מעורבות.

כמה מבקרים, וביחוד מבקרת־טלוויזיה אחת, עיקמו את אפם אחרי שצפו בסרט. אולם באחרונה התפרסמה ביקורת מסוג אחר על אותו סרט טלוויזיה. היתה זו רשימתו של אורי קליין, מרצה בחוג לי־קולנוע בפקולטה לאמנות של אוניברסיטת תל־אביב. הרשימה, „דיוקנה הנדיב של המלכה", פורסמה בקולנוע 77, ריבעון לאמנות הקולנוע המוצא לאור על־ידי המכון הישראלי לקולנוע.

להלן קטעים מתוך רשימתו:

הסרט הישראלי היפה והמעניין ביותר של השנים האחרונות הוקרן בחודש יוני על מסך הטלוויזיה ולא על מסך הקולנוע. שמו: להיות מלכה והוא סרט דוקומנטארי ולא עלילתי. הוא בוים על־ידי גדעון גנני והוקרן לו סתם כך, ביום חמישי בשבוע, במסגרת סרטי „תעודה", אחרי „כלבוטק" ולפני „תיקי רוקפורד".

טבעי הדבר שכאשר אנו דנים בקולנוע הישראלי מתרכז עיקר דיוננו בסרט העלילתי הארוך, זה המופיע לו לעיתים קרובות יותר ויותר על מסכינו, מלווה לעיתים בזעקות שבר על נחשלותו התרבותית של הקולנוע הישראלי ולעיתים בהבעת תקווה להתחדשותו ועלייתו מנבכי המשבר שבו הוא נתון זה כמה שנים...

אם אפשר בכלל לדבר על „מחשבה קולנועית" בהקשר לסרט הישראלי המצוי, הרי יש לחפש את סימניה בסרט הישראלי הקצר או בטלוויזיה ולא בסרט־העלילה הי־ישראלי הארוך, שבו היא ניכרת לעיתים נדירות למדי. ויותר מזאת, עיקר המחשבה הקולנועית ניכרת בארץ בתחום הסרט הדוקומנטארי, זה הנוצר בשביל הטלוויזיה: בכתבה המתארת את הנעשה בגבול לבנון ומשודרת במסגרת „מבט שני", בצמד סרטים העוסקים בבעיית העוני בפרברי תל־אביב או בסרט על אורלי חידה, הנערה שנבחרה להיות „מלכת המים" של ישראל.

נכון שסרטים אלה הם נדירים למדי; רוב הסרטים הדוקומנטאריים הנעשים לי־טלוויזיה הם בהחלט מוצרים שוליים וחסרי כל חשיבות, אילם כאשר אחד מהם מצליח לבטא משהו מהמחשבה הקולנועית המלווה אותו, או המציאות הישראלית המיוצגת בו, הרי התוצאה מרתקת פי־כמה ממה שנעשה בתחום הסרט העלילתי הארוך.

זה נכון בוודאי לגבי סרטו של גדעון גנני, להיות מלכה. סרטו של גנני עומד לא רק בהשוואה עם שאר הסרטים הדוקו־מנטאריים הנוצרים לטלוויזיה, או הקול־נוע הישראלי בכללותו, אלא בעיקר בזכות היותו יצירה עצמאית, נבונה, מרגשת: סרט דוקומנטארי אשר אם גם יש בו פגמים מיזעריים, יתפוס מקום מכובד ב־מכלול הזכרונות שיש לי מסרטים דוקו־מנטאריים — ומן הקולנוע בכלל. וזאת מכמה טעמים: ראשית, הנושא עצמו, הסיפור שמספר הסרט ובחירתה המוצלחת כל־כך של אותה. אורלי חידה המביאה לנו סיפור זה ושנית, דרכו של גנני לטפל בנושא ובסיפור באופן שהדראמה הפרטית, הדמות, המציאות המתוארת ייצגו לא רק את עצמן, אלא את המציאות החברתית הישראלית שהולידה אותן...

■ ■ ■

„להיות מלכה" הוא מאותם סרטים דוקומנטאריים המנסים ליצור דיוקן של דמות, עוקבים במשך תקופה אחר השי־נויים והתמורות החלים בחייו של פרט מסויים, מערבים אותנו בגורלו וחושפים לעינינו את פניו, אישיותו, נשמתו. זה סיפורה של אורלי חידה, נערה שגדלה

במאי גנני עם מלכת־המים 76' אורלי חידה

„אחד הכישרונות הטיבעיים ביותר שנתגלו בארץ"

באחת משכונות העוני, בילתה זמן קצר בקיבוץ, והיא יודעת כי נקודת־המוצא שלה בחברה הישראלית כאילו אינה מאפ־שרת לה אלא גורל אחד ומסלול־חיים מסויים וקבוע.

היא מחליטה להאבק בקביעה זו, לא במלחמה בחברה היוצרת דפוסי־חיים קבו־עים מראש אלה, אלא בהבלטת ייחודה־היא בהדגשת השוני שבינה ובין יתר הנערות השותפות לריקעה וגורלה. ייחודה של אורלי חידה היא יופיה, והיא משתמשת בו כדי להתפרסם, כדי להגיע לתודעתו של אותו חלק בחברה הישראלית שלדידו נערות כמו אורלי חידה הן גוף אלמוני, חסר צורה וייעוד. סיפורה היא סיפורם של מאבק וכשלון, ניצול והשפלה, גלוי הפער הקיים בין החלום ומימושו, ועם זאת, זה סיפור מלא תקווה, מפני שבדרכה המבולבלת והלא־מוגדרת אורלי חידה היא אחת המהפכניות היחידות שאת דיוקנן תיאר הקולנוע הישראלי עד היום.

אורלי חידה מוצאת עצמה במלכודת שבה מאבקה מוגדר במושגים שנוצרו על־ידי החברה שבה היא נאבקת, אולם עצם המאבק והשאיפה גואלים בסופו־של־דבר את אורלי חידה, אם לא במציאות עצמה, הרי לפחות בקולנוע המנציח אותה. סרטים דוקומנטאריים רבים נכשלים מפני שהדמות העומדת במרכזם אינה מצדיקה את הדיוקן הקולנועי המוקדש לה. לא כך הדבר בלהיות מלכה. מכל המועמדות לתואר „נסיכת ים־סוף" השכיל גנני לבחור לא רק באותה נערה שתיבחר לבסוף כסגנית שניה ל„נסיכת ים־סוף", ומאוחר יותר ל„מלכת המים" וזה מעצים הרבה את אפשרויות הדראמה הכלולות בסיפורה, אלא בעיקר בנערה הנגלית לנו במהלך הסרט כאישיות קולנועית מובהקת כ„אחד הכישרונות הטבעיים ביותר" שנתגלו על־ידי מצלמת הקולנוע בארץ בשנים האחרונות. וגנני יודע כיצד לקלוט דמות זו על כל מיגווניה; כיצד להבליט את הפער שבין אותה אורלי חידה המתראיינת על־ידי והחושפת את עצמה בתבונה ופיכחון ובין אותה אורלי חידה הניצבת באור הזרקורים, על בימת תחרות היופי כמנצחת, על מסלול הדוגמנות, או על בימת הצילומים של מבצע יהונתן.

הוא מראה לנו מה קורה לפניה, כאשר שאפתנותה המוצדקת כל־כך של אורלי חידה מסלקת מהן את הרוך וההומור המאפיינים אותן והן נהפכות למסכה אלימה, חייתית כמעט, בשעה שהיא מחכה לתוצאות השופטים בתחרות יופי, או מחליפה בגדים בתצוגת אופנה. הוא יודע לקלוט אותו רגע שבו חוזרת אורלי חידה להיות „עוד בחורה אחת", כתום תצוגת האופנה כאשר היא מוכרת שמלות בבוטיק, כאשר היא יושבת בדירתה השכורה ומספרת על כל ההבטחות שלא התמלאו.

במשך כחמישים הדקות של הסרט אנו למדים להכיר את אורלי חידה כפי שאנו למדים להכיר מעט דמויות בסרטים עלי־לתיים, וזאת לא רק משום התבונה המאפ־יינת את עצם העשייה של הסרט, הבימוי, הצילום, העריכה, אלא בעיקר מפני שזהו אחד הסרטים הנדיבים ביותר שראיתי באחרונה. גנני איננו נופל אף לאחת מן המלכודות המוצעות לו על־ידי נושאו של הסרט; וכמה קל להתפש לציניות ולהת־חכמות קלה כאשר מדובר בתחרויות יופי, דוגמניות, כוכבניות החולמות על קאריירה כשחקנים.

אין בסרט הזה אף רגע אחד של התנש־אות מצידו של גנני, אף יסוד העשוי למנוע ממני השתתפות מלאה בסיפורה וגורלה של גיבורת סרטו. אילו היה הסרט מנצל את אורלי חידה, אילו היתה נופלת טרף ליוצריו, היה הסרט נעשה לא רק חסר־משמעות, אלא בלתי־מוסרי בהחלט. כפי שהוא נוצר בידי גדעון גנני הוא מעמיד את עצמו כאלטרנטיבה לסיפור הכולל בתוכו ניצול והקרבה; דרך הקול־נוע נהפך סיפור התמודדותה של אורלי חידה לסיפורה של הצלחה — יותר מכל הטכסים שבהם היא משתתפת, מגיעה כאן אישיותה למימושה המלא, מכאן יתחיל אולי סיפורה האמיתי.

מכתבים

שווים ושווים יותר

בראיון שהעניק ראש הממשלה לטלוויזיה ערב ראש־השנה, נשאל בין השאר לגבי פרשת שחרורו של העבריין יהושע בן־ציון. הוא הביא כדוגמה למחווה הומניטארי אחר שנעשה על־ידו את שחרורה של הגברת מסעודה מיעטו ממושב קדימה, אלמנה המ־טופלת בילדים רבים, שכל חטאה הסתכם במעשה פזיז שעשתה ברגע של הלם ואי־בוד־עשתונות, מעשה שאילולא עשתה אי־תו היה מוטל כתם כבד על מישפחתה.

במשך כמעט שנתיים של התייסרות ב־כלא, אחרי כל הצער, הבושה, עוגמת־הנפש והסבל הנפשי והפיזי שנגרם לילי־דיה האומללים, לא אבה אף איש־ציבור או גוף ציבורי כלשהו לפעול למען שח־רורה. אלה שפעלו למענה היו בעיקר אנשים לא מוכרים בציבור, שנאבקו חוד־שים רבים למען שיחרורה אך כל בק־שותיהם נידחו. פניות לשרים הנוגעים בדבר, לראש־הממשלה ולנשיא, נידחו ב־לך־ושוב.

גם אחרי המהפך הפוליטי במדינה המ־שיכו להגיע אל הנוגעים בדבר פניות ובקשות לחנינת האשה, אך הן הושבו ריקם עד למיקרה הטראגי שבו ניספה בנה הצעיר בתאונת־דרכים. כשנודע הד־בר נתנו לה רק שעות ספורות כדי להש־תתף בהלוויית בנה, כשהיא מלווה על־ידי סוהרות חמושות, ורק כעבור זמן אושרה חנינתה.

לאשה אומללה זו, שכל עולמה חרב עליה, לא היו חשבונות־בנק שמנים, לא היו לה קשרים מסועפים עם אנשי־ציבור, עסקנים למיניהם ואנשי החברה הגבוהה; משפחתה דלת־האמצעים לא יכלה לממן עבורה צוות פרקליטים מובחר. את בק־שת החנינה אפשר היה לדחות בלא כל חשש מזעקה ציבורית. לא קם שום ועד וועד ציבורי למען שיחרורה או שיקום משפחתה.

מר בגין הזכיר באותו ראיון טלוויזיה שכאשר נועצו עמו בקשר לחנינתה של הגברת מועטו (שלא להזכיר שבכל פעם שהזכיר את שמה ביטא אותו בצורה לא־נכונה) היא שוחררה תוך 24 שעות מה־רגע שפנו אליו. אך ראש־הממשלה הנכ־בד לא הזכיר את העובדה שהיא שוחררה רק אחרי מותו הטראגי של בנה, בעוד שבכל הפניות שהופנו אליו ואל הנשיא לפני כן נידחו.

אורי נחום, חיפה

ממשלת בגין־דיין־ארליך ובעלי דרגות אחרות מצדיעה לאיש רב־הפעלים יהושע בן־ציון: אחריך למצחינים! (סליחה) ל־מנצחים!

רן מילר, חיפה

● ● ●

הנשיא אשם

החנינה שהעניק נשיא המדינה לגנב יהו־שע בן־ציון היתה סטירת לחי למערכת ה־משפטית של המדינה. יש אומרים שהעם זוכה במנהיגים המבטאים את צרכיו הריג־שיים. ואומנם, כך הדבר. העם זקוק לאידי־שקייט (תודעה יהודית). וזה בא לידי ביטוי במעשהו הרחמן של ראש־הממשלה. אך אין אני בא בטענות למר בגין. נזכור נא שלא ראש־הממשלה ואף לא שר־המישפטים חונן אסירים. זה תפקידה היחיד של האישיות שנבחרה לשבת שמונה שנים בבניין המפואר שעלה לאוצר המדינה העניה הזאת מיליוני לירות: הנשיא.

לפני שבועיים נתן אדם זה תשובה לשאלה „איזה תפקיד יבחר לשחק?" הוא שיחק את תפקיד הבובה שהועידה לו בעבר האידישע־מאמע, ראש ממשלת יש־ראל וראש מיפלגת העבודה, גולדה מאיר. יזכרו נא זאת הח"כים של מיפלגת העבו־דה, אשר הוקיעו בציניות את שחרורו של בן־ציון. כי הרי בקולותיהם נבחר אפרים קציר כנשיא. הנשיא הוא חניך תנועת העבודה הישראלית, והוא שהביא בושה למדינה ויצר תקדים מסוכן ביותר בשחררו מן הכלא אדם שאפילו בית־המשפט ה־עליון ראה לנכון להשאירו שם.

משה בר־עמי, תל־אביב

פרסום מלניק/רפאל טיראן

תשקיף

תיתכן הארכת כהונת הרמטכ״ל

לא מן הנמנע ששר־הביטחון עזר וייצמן יחליט להאריך את תקופת כהונתו של הרמטכ״ל הנוכחי, רב־אלוף מרדכי („מוטה״) גור בכמה חודשים, אם התנאים המדיניים והביטחוניים יחייבו זאת. הרמטכ״ל עומד להתחלף בסוף השנה האזרחית הנוכחית.

אם, למשל, יחליט שר־הביטחון למנות תחתיו את ראש אג״ם שהתמנה לתפקיד זה לפני מיספר שבועות, האלוף רפאל („רפול״) איתן, שהוא אחד מאלה ששמם הוזכר כמועמדים לרשת את תפקידו של מוטה, יהיה הדבר כרוך בחילופים משמעותיים נוספים בצמרת צה״ל, כגון מינוי ראש אג״ם חדש וחילופים נוספים.

על רקע החמרת המצב המדיני והאפשרות שלא ניתן יהיה לכנס את ועידת ז׳נבה, לא מן הנמנע שתיווצר הערכה שעל־פיה תגדל הסבירות של פריצת מילחמה חדשה. במקרה כזה, ייתכן שאחד השיקולים יהיה שאין זה רצוי שצה״ל יתייצב בפני אפשרות של מילחמה חדשה קודם שהספיקה צמרת הפיקוד העליון שלו להתבסס בתפקידיה, ואז יוצע להאריך את כהונת הרמטכ״ל הנוכחי.

בגין נזף באריק שרון

היחסים בין ראש־הממשלה מנחם בגין לבין שר־החקלאות אריאל („אריק״) שרון נעשו מתוחים לאחרונה.

לפני שנפל בגין למישכב נזף באריק בשיחה אישית במילים בוטות ביותר, בקשר להתבטאויותיו והצהרותיו בנושאי ההתנחלות ובנושאים מדיניים אחרים. היתה זאת הפעם הראשונה מאז שובו של אריק לשורות הליכוד שבה התבטא כלפיו בגין בצורה כה חמורה.

לנזיפה זו אין כל קשר להצבעתו של אריק בממשלה לפני שבוע, כשהיה השר היחידי שהתנגד להצעתו של בגין לקבל את הנוסחה האמריקאית בקשר לשיתוף פלסטינים במישלחת ערבית מאוחדת לוועידת ז׳נבה. אריק הצביע נגד ההצעה, משום שראה בה תכסיס של אחיזת־עיניים, שפירושו למעשה משא־ומתן עם אש״ף מבלי להודות בכך.

מחפשים יורש לדן פתיר

במישרד ראש־הממשלה מחפשים אחר מועמד מתאים לתפקיד דובר מישרד ראש־הממשלה כדי להחליף את דן פתיר, העומד לפרוש בשבועות הקרובים מתפקידו כדי להיכנס לתפקיד מנהל מחלקת החדשות של שידורי־ישראל, בו זכה במיכרז.

עד כה לא הצליחו למצוא מועמד מתאים לתפקיד. ההצעה למנות לתפקיד זה את הכתב המדיני של „ידיעות אחרונות״, שלמה נקדימון, הידוע בקירבתו לראש־הממשלה מנחם בגין, נפלה בשל סירובו של נקדימון.

תוך חיפוש אחר מועמדים מתאימים הסתבר, כי מתוך רשימה של מאות עיתונאים לא נמצא אפילו מועמד מתאים אחד שיהיה קרוב בדיעותיו לליכוד.

לא מן הנמנע כי בהיעדר מועמד יוטל התפקיד זמנית על מזכיר הממשלה, אריה נאור, שהפך בינתיים גם דובר הממשלה.

עם פרישתו של פתיר נותר רק יועצו הצבאי של ראש־הממשלה, תת־אלוף אפרים („פרויקה״) פורן, מאנשי לישכתו של ראש־הממשלה הקודם, יצחק רבין, הממשיך לעבוד עם בגין.

היועץ המדיני, אלי מיזרחי, חלה באחרונה במחלת־דם ופעילותו הצטמצמה למינימום. גם תת־אלוף פורן עומד ככל הנראה לפרוש מתפקידו בסוף השנה.

אש״ף טוען: ישראל הכינה מיתקפה

דוברי אש״ף בביירות טענו השבוע כי ישראל הכינה מיתקפה צבאית גדולה על עמדותיהם בדרום לבנון ובפתחלנד כדי להקל את הלחץ הצבאי מעל כוחות הנוצרים שם.

לטענת דוברי אש״ף כבר ריכזה ישראל לאורך הגבול עם לבנון כוחות גדולים ורק האולטימטום האמריקאי, שהועבר לישראל, כי נדרשה לפנות את כוחותיה מלבנון, הוא שסיכל תוכנית זו.

לוחצים למינוי רגר כמנכ״ל רשות־השידור

בחוגי הליכוד מופעלים לאחרונה לחצים ונערך מסע של שתדלנות כדי לגייס תמיכה להצעה למנות את יצחק („איז׳ו״) רגר, כמנכ״ל „רשות־השידור״ במקומו של יצחק ליבני.

רגר היה בעבר עורכו של היום, היומון הכושל של תנועת החרות, ומכהן כיום כיושב־ראש הוועדה להכנת חגיגות 30 השנה למדינה.

נראה כי בשלב זה אין נטייה לקבל את התביעה. מקורביו של רגר טוענים, מאידך, כי התפקיד אומנם הוצע לו, אך הוא סירב לקבלו בשל היעדר סמכויות מספיקות.

שריד מצטרף למחנה רבין

ערב נסיעתו לביקור בסטייט־דיפרטמנט נפגש ח״כ יוסי שריד עם ראש־הממשלה לשעבר יצחק רבין לשורה של שיחות שבה החליטו השניים על פעולה משותפת פנים־מיפלגתית עם שובו של שריד מחו״ל.

שריד היה ידוע כאחד מנאמניו של שמעון פרס במאבק פרס־רבין וכיריבו הגדול של רבין, אך באחרונה הביע את דעתו כי יש לסלק את פרס מראשות המיפלגה.

לין דורש מעמד מנכ״ל

אישור מינויו של עסקן המיפלגה הליברלית ומי שהיה מעורכי היומון היום הזה, אוריאל („אורי״) לין („אסולין״) כראש רשות החברות הממשלתיות, מתעכב משום דרישתו של לין לתת לו תנאי שכר והטבות כמו של מנכ״ל.

לין טוען כי החשב הכללי גיורא („ג׳ורי״) גזית ובן־עמי צוקרמן, הממונה על התיכנון ושוק ההון, קיבלו אף הם תנאים של מנכ״ל, לכן מגיע הדבר גם לו.

בדרישתו של לין תומך סגן שר־האוצר יחזקאל פלומין, שהוא ידידו הקרוב של לין.

סיכסוך דיפלומטי בשל זונה ישראלית

לטענת העיתון הצרפתי הפוליטי־סאטירי „לה קאנאר אנשנה״ („הברווז הכבול״), הידוע בשל המידע המוסמך שהוא מפרסם, גרמה סמלת צה״ל לשעבר למשבר דיפלומטי בין ממשלות צרפת ואיראן.

לדיברי העיתון העמידה ממשלת צרפת זונת צמרת לרשות ראש ממשלת איראן בעת ביקורו בצרפת. יצאנית זו, אחת מקבוצה של מארחות המשרתות את אורחיה הרישמיים של ממשלת צרפת, זוהתה כסמלת־לשעבר בצה״ל. היא תבעה סכום של 1000 דולאר מראש־הממשלה האיראני, אך זה סירב לשלם את האתנן בטענה שהממשלה הצרפתית צריכה לפרוע אותו. לדיברי העיתון היו חילופי־דברים קשים בנושא זה בין הצדדים.

עיתונאים מגוייסים נגד הכתבים הצבאיים

מועצת העיתונות תיקרא לדון בבעייתם של עיתונאים המשרתים במילואים הטוענים כי נמנע מהם לפרסם מידע וכתבות על נושאים הקשורים בשירותם הצבאי, בשל התנגדותם של הכתבים הצבאיים בעיתונות הרואים בכך פלישה לתחומם.

הבעייה התעוררה אחרי שהכתב הפלילי של „מעריב״, יגאל לב, ביקש לפרסם כתבה על רישמי ביקור במובלעת הנוצרית בדרום הלבנון, שם שירת כחייל במילואים. דובר צה״ל עיכב את פירסום כתבתו כשאחד הנימוקים לכך הוא פגיעה אפשרית בכתבים הצבאיים שלהם לא אופשר עד אז לבקר במובלעת.

כששוחררה הכתבה לפירסום מחו על כך נציגי הכתבים הצבאיים בפגישה עם שר־הביטחון, ותבעו איסור פירסום כתבות בנושאים צבאיים בידי מי שאינם מאומנים על־ידי צה״ל ככתבים צבאיים. קבוצת עיתונאים המשרתים במילואים מבקשת שמועצת העיתונות תכריע בנושא זה.

נאסרה הופעת אישים פוליטיים בגלי־צה״ל

על־פי הוראת שר־הביטחון עזר וייצמן לא ירואיינו עוד אישים פוליטיים בנושאים פוליטיים בתחנת השידור הצבאית, „גלי־צה״ל״. ההוראה מקשה במיוחד על יומני־החדשות של התחנה הצבאית, שהתחרו בחדשות של „שידורי־ישראל״.

בימים הקרובים עומדות להתפרסם גם מסקנות ועדה מיוחדת שהקים בשעתו שר־הביטחון הקודם, שמעון פרס, כדי לדון באופיה וצורת פעולתה של תחנת־השידור הצבאית. קרוב לוודאי שמסקנות אלה יעמדו בסתירה לדיעותיו של עזר וייצמן על ייעודה של התחנה הצבאית ולא יתקבלו על־ידו.

רוב במפ״ם לפרישה מהמערך?

לקראת ועידת מפ״ם שתיערך בחודש דצמבר, הולך ומתגבש גוש גדול למען פרישה מן המערך. גוש זה כולל עתה רבים שהתנגדו בעבר בחריפות לצעד כזה.

הנימוק ששיכנע אותם: ההשתתפות במערך שוב אינה מבטיחה למפ״ם ולמיפעליה שום יתרונות, מאחר שהתקציב הממשלתי שוב אינו מסור בידי המערך. אנשי מפ״ם סבורים שבתור סיעה עצמאית יהיה להם יותר קל להשיג יתרונות, בייחוד בהסתדרות, שם תהיה מיפלגת־העבודה תלוייה בכל הצבעה בעמדתה של מפ״ם.

הנהג והמזכירה יצורפו לשליחות

בעיות סביב שליחותו של הד״ר צבי דינשטיין כציר כלכלי לארצות־הברית בדרגת שגריר. דינשטיין דרש כי יצטרפו אליו ראש לישכתו ונהגו האישי מתפקידו הקודם. רק לאחר התלבטויות רבות נענתה דרישתו והוחלט כי השניים יעבדו כעובדים מקומיים בארצות־הברית.

לכך לא הסכים דינשטיין. הוא דורש עתה כי ההחלטה תשונה וכי השניים יחשבו כשליחים, וזאת כדי להבטיח להם כרטיסי־טיסה לארץ ובחזרה בכל חופשה.

אלוני מרצפות.

כל שנה תפגוש בנו יותר ויותר.

מרצפות, מרצפות שיש, מדרגות, מדרגות שיש, בלוקים.

משרד ואולמי תצוגה: תל אביב, רח' שפירא 11 א' (פינת רח' דיזנגוף 40) טל. 280764

חיפה, רח' הרצל 63 טל. 644958, 662376

המפעל: חיפה, דרך בר-יהודה (ק"מ 4.5) טל. 221159, 224179 (04)

זה לא שאינך חייב לעשות את זה: אבל מוטב שתדע בדיוק מה ואיך אתה עושה. ב־ייחוד עליך לגלות תבונה וכושר־החלטה ביום ה׳ בתחילת הש־בוע, וביום א׳, בסופו. דואר מחו״ל יכאיב לך ויגרום לך לשקול מחדש את המצב בו אתה נתון. אל תהסס לשבור מיסגרות שיגרתיות, בתנאי שאינך מקבל עול כבד.

* * *

אחד מבני מישפחתך עומד להפתיע אותך ולקלקל לך את תוכ־ניותיך לשבוע זה. היה נועז והסבר לו שלא יטרידך. בנוסף לאורח הבלתי־צפוי ייתכן גם סיכסוך שכנים, או פנים מישפחתי, שיסבך אותך בצרות. לבת מזל שור ישחק השבוע קלף לא נורמלי, במידה והיא משחקת גם... קלפים.

* * *

נסה לראות את הד־ברים גם מנקודת מבטם של האחרים, ואל תעשה מעשים הגורמים לאדם הק־רוב אליך עוגמת נפש. גלה רצון טוב כלפי חבריך לעבודה. נסיעה קצרה בסוף השבוע תביא לך את השלווה המיוחלת, ותסייע לך לפתור בעייה מעיקה. השבוע לא ממתינה לך שום הצלחה חברתית בולטת, כך ש־כדאי לך לנצל את הזמן למנוחה וליופי.

הורוס קופ

כושר השיפוט שלך ית־ערפל השבוע לחלוטין, כתוצאה מפגישה עם גורמים שאת טיבם אי־נך מצליח לקלוט. את, בת סרטן, תני לחוש ההומור שלך חופש. צחקי, הצחיקי ונצלי כל רגע, כי האושר שלך הוא רק זמני בסופו של דבר. חוץ מזה, צפויה לך בשבוע זה פעילות בלתי־רגי־לה, שאינה תלויה במין השני. רק בך.

* * *

על אף נסיגות קלות, אתה נמצא על פרשת דרכים — ובכיוון ה־נכון, בסופו של דבר, צפוייה לך פגישה מאכ־זבת — ורבת־הפתעות. זהו שבוע טוב לקשירת קשרים חדשים והת־כתבויות. יום א׳ טוב למחשבה שקטה ולש־מיעת מוסיקה. הקשר שנותק יחודש. אל תרבה לצאת על מנת לבלות. בן אריה — הקדש זמן למנוחה.

* * *

אומנם אתה בן בתו־לה — אבל זו לא סי־בה להגזים! קח את עצמך לידיים: אינך צריך לאכול כל־כך, לעבוד כל־כך, או אפי־לו לקבוע שורה כה ארוכה של מיפגשים רומנטיים, על הסרט־הנע. בת בתולה, אם את חושבת שאת יכולה להגיד לו את הכל, בתקיפות כזאת — את טועה. במהרה עלול הקרע לבוא. היזהרי.

למאזניים זה שבוע של שיחרור מלחצים מעיקים, בעיקר פיזיים. הלבטים אם להי־ענות או לסרב, ייפתרו אם תפגשי בן מזל שור בסוף השבוע. אל תסר־בי. בן מאזניים, שזכה להצלחה בשבוע שעבר, עלול למצוא עצמו מבו־דד. גלי יותר עורמה בעסקים ותצליחי להת־גבר על כמה מיכשולים המטרידים אותך. בת מאזניים, הרבי להמר.

* * *

שבוע נפלא מחכה לך. בייחוד ביחסיך ההולכים ומשתפרים עם בת־זוגתך, שהח־ליטה להיות בסדר איתך. קבל אותה ב־זרועות פתוחות. במי־שור הפיננסי הכל מת־נהל כשורה. המשיך לבזבז, אתה בין כה וכה עומד לזכות בבת־אחת בסכום ניכר של כסף. המשך לעבוד ב־נאמנות ובמסירות. ה־בוסים שלך מעריכים את זה. לך בת עקרב, מצפה שבוע שכולו רצוף תענוגות. דעי לנצל את זה.

* * *

יחסים רומנטיים אינטימיים עשויים להא־פיל השבוע על כל התרחשות אחרת ב־חייך. אם אתה חושב שהגיע הזמן להתייחס ברצינות רבה יותר ל־עתידך, ולקשור את עצמך לחיי־מישפחה, זה השבוע המתאים לעשות זאת. אל תמתין רגע נוסף, טוב ליבך עלול להיות לך לרועץ. השתדל להרגיע את עצ־ביך המתוחים בשבוע זה. בידור לא יזיק לך, למרות ההוצאה הכספית הגדולה. שמור על בריאותך.

* * *

מחלה קלה ממנה סבלת, חלפה. כל זאת הודות לטיפולה המסור של בת־זוגך. זה מוכיח לך עד כמה אתה חשוב לה ומה רבה אהבתה אליך. התייחס אליה קצת יותר בעדינות. זה מגיע לה. לך, בת גדי — תבוא הישועה מכיוון לגמרי לא צפוי. הת־עוררי וקחי את ה־חיים ברצינות. לא תמיד יהיה מי שיו־ציאך מהבוץ בו את שוקעת. לבשי בהיר.

* * *

די. עכשיו הכל שונה — ובכל זאת אינך מוצא את שוולתך. נסה לא להימלט אל תוך רחמנות עצמית, אתה מסוגל לזה, אם עצלותך הענקית לא תסכל את כוונות מוחך. ביום א׳, בסוף השבוע, מוטב ש־תיזהר מתאונות — ב־ייחוד אם אתה בקיר־בת מקום, שם נמ־צאים מקורות מים.

* * *

הנטייה שלך להסס ברוב הדברים גורמת לך להפסיד עיסקה שמנה, בן־דגים, אבל אם אתה מעיז, תק־פוץ מבלי לשקול יו־תר מדי, או תדע לתכ־נן הרפתקה באומץ־לב — תראה את ה־ברכה ותגיע אל הנח־לה. נשים, במיוחד, נתונות השבוע לקיס־מך — אך בתנאי ש־תדע לגרוף אותן בסע־רה ולא בצעדי־צב.

מכתבים

הלוחמים בקומוניזם

שר־החוץ השנוי־במחלוקת של ממשלת־ישראל, משה דיין, חוזר ומדגיש את השי־רות הטוב של ממשלתו לעם ישראל וגם לעם האמריקאי בעמידתו על המישמר מפני סכנת התפשטותו של הקומוניזם. ראש־הממשלה הנאציונאל־סוציאליסטית, אדולף היטלר, הבטיח לעמו ולעמי תבל שהוא יעקור מן השורש את המגיפה הקו־מוניסטית, המסכנת את האומה הגרמנית ואת שלום העולם כולו.

התוצאה: בעזרת היטלר הצליחו הסוב־

ייטים לנצח את המיפלצת הנאצית, לכבוש שטחים נרחבים באירופה ולהגביר את כוחם. שום אדם לא עשה שירות טוב יותר לקומוניזם כמו זולל הקומוניזם והלוחם הנמרץ בו.

מדיניות ההתפשטות של משה דיין וניסיונותיו לרכוש את ליבם של האמרי־קאים בעזרת הסיסמה האנטי־קומוניסטית רק יגבירו את עויינותם והתנגדותם של עמי ערב ויחישו פרוץ מילחמות חדשות באיזור, שיהיו אסון לכולנו והזדמנות פז לחדירה קומוניסטית למיזרח־התיכון ה־נחלש והמעורער. משה דיין הוא סיכוי טוב לקומוניזם.

אליעזר פומרנץ, נהריה

● ● ●

מחילה לדיין

מנחם בגין בחר במשה דיין כשר־החוץ בממשלתו, למרות אחריותו למחדל ההיס־טורי, משום שהעריך את כישוריו וערמו־מיותו הדיפלומטית. דיין הריהו רב־אמן באמירת דבר והיפוכו, בהולכת שולל ובר־אחיזת־עיניים, בהסתייגות מדברים שאמר ובהתכחשות להצהרות שהשמיע. בקיצור: נחש אמיתי. זה האיש, חשב בגין, שיצליח לתעתע עבורו בגויים, להעמיד פני רודף־שלום ולמנוע את השגת השלום בכל מחיר — כיוון ששלום פירושו ויתור על שטחים.

והנה, האיש הראשון שהצליח משה דיין לסדר הוא מנחם בגין עצמו. הוא הוליך אותו שולל והיטעה אותו להאמין שהאמ־ריקאים אומנם מתכוונים רק להשתתפות מישלחת ערבית מאוחדת בז׳נבה לצורכי טכס. בגין אכל את הפיתיון, וסיבך את יחסי ממשלתו עם האמריקאים. דומני שעל כולנו להכות על חטא ולבקש ממשה דיין סליחה ומחילה.

כשהצטרף לממשלת הליכוד הוא לא הלך שבי אחרי בגין. הוא בסך־הכל נכנס לשם כגייס חמישי של מפלגת העבודה כדי לסבך את בגין ולהפילו במהירות האפשרית.

אבנר לוי, תל־אביב

...מה הפלא שהעולם כולו מתלהב ממשה דיין ומאמץ אותו כגיבור בינלאומי? הרי משה דיין הוא הערובה הבטוחה היחידה שגם במילחמה הבאה יהיה מחדל בישראל. הוא אפילו אינו משנה את הסיגנון: „בשנה הקרובה לא תפרוץ מילחמה...״, „אנו קרובים עתה לשלום יותר מאשר אי־פעם...״, „מדינות־ערב רוצות ב־שלום...״. אם פעם נהגו היהודים לומר „עוילם־גוילם״, הרי עתה יכולים הגויים לומר זאת על היהודים.

ע. דויד, ירושלים

● ● ●

לא ג׳נטלמן מושלם

כדרכי בקודש רכשתי את גיליון העולם הזה 2089, וכפי שציפיתי, הקדשתם את השער הקדמי של הגיליון לצעדו של ראש־הממשלה בפרשת יהושע בן־ציון. משום מה בחרתם להדפיס בשער תצלום של בן־ציון בעודו נראה טוב ומחייך, שעה שבעת שחרורו יכול היה כל צופה טלוויזיה לראות עד כמה רע ומדוכדך היה האיש מחמת המחלות הרבות שבהן חלה. גם אם אתם מתנגדים לשחרור זה, שלדעתכם היה „צעד פוליטי״, הרי אם הייתם הוגנים הייתם צריכים לפרסם תצלום של בן־ציון בעת שיחרורו, כשניכר היה שהאיש עומד על סף חידלון.

ד. ישראלי, ירושלים

איני מבינה למה חושבים על מנחם בגין כעל ג׳נטלמן מושלם, איש מוסר וכו׳. לא רק עניין שיחרור יהושע בן־ציון הוא מה שמצביע על ההיפך. לפני פרשת בן־ציון היו עוד עניינים לא־כל־כך מוסריים שמנחם בגין נתן להם את ידו. היתה פרשת חוק באדר־עופר. היתה הקנוניה עם המערך בעניין ההלוואה הממשלתית כדי לחסל את חובות חרות. לא, מנחם בגין אינו כליל השלמות. ואם להוסיף לכך שהוא מינה כשר־החוץ את משה דיין, הרב־מחדלניק ממילחמת יום־הכיפורים, ה־ידוע בגניבת העתיקות שלו, האמת ברורה. לא?

מרסל בורובסקי, תל־אביב

● ● ●

זחילה מואצת

הייתי מציע לממשלת הליכוד להסב את השם „הפיחות הזוחל״ ל„פיחות הדוהר״. במאה ימי שילטונה כבר ערכה ממשלת הליכוד חמישה פיחותים זוחלים כאלה והפגינה כי היא דואגת טוב מאד ליצואנים ולבעלי־ההון. בייחוד לאלה השומרים את כספם במטבע זר. צודק, לכן, שר־האוצר שמחה ארליך בטענתו שיש לקצץ את

קיצבאות הילדים לילד הראשון והשני, משום שגם העשירים נהנים מהן.

ממשלת הליכוד דואגת דיה לעשירים, כך שאין טעם שהם ייהנו פעמיים. אני מציע לשר־האוצר להטיל קנסות על הורים לילדים, כדי שניתן יהיה לממן תמריצים נוספים לעשירי ישראל.

אליעזר גולן, תל־אביב

● ● ●

עיוות דין

ברצוני לברך אתכם על אומץ־ליבכם להמשיך ולהיאבק על מה שנראה לכם, ולי, כחשוב ועומד מעל לכל: זכויות־האזרח. ידוע כי העיתונות היומית ב־ישראל היא חלק מן המימסד, של ה־מימסד ולמען המימסד. והנה פיתאום אנו רואים גילויים של „אופוזיציה״, ועיתון ממוסד כמו הארץ נלחם במישטרה, בזמן שלהעולם הזה, הידוע כעיתון לוחם אופו־זיציוני מובהק, המתאמץ לחשוף שחי־תויות, אין מה להגיד בנושא זה?

אני נזכר בפרשת סאקו וונצאטי ש־אירעה לפני חמישים שנה, שרק לאחרונה

(המשך בעמוד 8)

יתרונות נוספים
בתוכנית „יתרון ח"י כפליים"
באוקטובר 1977

אם תתחיל בחסכון באוקטובר - כאילו התחלת לחסוך בספטמבר 1977

ובנוסף - 100% הצמדה כבר בתום 3 שנות חסכון

אם תפתח חשבון חסכון "יתרון ח"י כפליים" בחודש אוקטובר 1977, תהנה מהצמדה למדד של חודש ספטמבר 1977 ומהצמדה של 100% כבר אחרי שלוש שנות חסכון.
בכך תהנה, לאורך כל תקופת החסכון, ממדד מוקדם יותר על הפקדותיך בחודש אוקטובר 1977
רווח זה הוא נוסף למענק של 10%, להצמדה המלאה ולריבית, המצטברת בחשבונך.
והכל, הכל, פטור ממס!

יתרון ח"י כפליים

חסכון בתשלומים חודשיים מ־50 ל"י, או בהפקדות חד-פעמיות עד 36,000 ל"י.
גם חוסכים וותיקים יהנו מיתרונות אלה על כל ההפקדות החד־פעמיות שבוצעו באוקטובר 1977.

כדאי כפליים בחודש אוקטובר - חודש החסכון הבינלאומי בדיסקונט.

בנק דיסקונט לישראל בע"מ בנק ברקליס דיסקונט בע"מ

מכתבים

(המשך מעמוד 6)
הסתבר כי הוצאו להורג כשהם חפים־מפשע. זמן רב שאלתי את עצמי אם דבר דומה יכול לקרות גם בימינו, בישראל. האם לישראל של שנות השיבעים יש אמצעי־הגנה עצמיים נוקשים למדי, למ־נוע מישפטים פוליטיים? בצרפת, „אם האמנציפציה", התחוללה פרשת דרייפוס. לא חסרים מיקרים נוספים, ברבות מן הארצות הדמוקרטיות הנאורות ביותר, ודי אם נזכיר את פרשת הזוג אתל ומוריס רוזנברג שהוצאו להורג בארה"ב ואת מעללי ריצ'ארד ניכסון.

כל המיקרים האלה אירעו במדינות ש־בהן משתדלים לקיים את עקרון הפרדת הרשויות ובכל זאת, המשותף לכולן הוא כי נעשה שימוש לרעה, פלילי וכיתתי, בכוח המדינה. בימים אלה קיבלתי תשובה לשאלתי אם זה יכול לקרות ב־ארץ: כן, זה יכול בהחלט לקרות.

משה בר־נס, קיבוץ בית־העמק

אולריקה ריכטר וענת פרקש בבגדי־ים שקופים
שיאים חדשים

● ● ●

העירום כגורם שולי

לא יכולתי שלא להגיב על הקטע „אלי־מות על שרגא" שהופיע במדורה של רחל המרחלת (העולם הזה 2089). ראיתי את המחזה אקווס פעמיים. פעם בחיפה ופעם בתל־אביב, ואני יכול לומר בלב שקט כי הלכתי לר־אות את המחזה ב־פעם השנייה, הן בגלל המחזה והן בגלל השחקנית אמירה פולן, שאח־ריה אני עוקב מאז ראיתי אותה בעלי־סה בארץ הפלאות. שיהיה ברור: לא התאהבתי בה ואני לא מכיר אותה.

פולן

איך שלא יהיה. לפי דעתי ולפי דעת רוב חברי היא בהחלט גנבה את ההצגה. לכן, קצת משונה שכיניתם אותה בתואר „שחקנית־העירום של הקאמרי". לפי דעתי צריך להעניק לה את התואר „השחקנית המוכשרת של השנה." אומנם גם העירום שלה היה קולוסאלי ביופיו, אבל כשיש משחק מרתק של שני אנשים צעירים כמו יפתח קצור ואמירה פולן, העירום מהווה בו גורם שולי בלבד אבל אינטגרלי מאד למחזה. לכן, לקרוא לאמירה „שח־קנית־העירום של השנה" זה בערך כמו לקרוא לבגין „מיס תבל."

יגאל דובנוב, חיפה

● ● ●

תודעה ספורטאית

בגדי־הים השקוף שלובשת השחקנית המיזרח־גרמניה אולריקה ריכטר (העולם הזה 2090), אינו חידוש כה גדול כפי שפירסמתם. אילו לא הייתם מתעצלים והולכים לפעמים לצפות בתחרויות השחייה הנערכות בארץ, הייתם נוכחים שגם כמה מהשחיינות הישראליות כבר משתמשות בבגדי־הים הקל והשקוף. המקל עליהן להשיג שיאים טובים יותר בבריכה. נדמה לי שאתם בעצמכם פירסמתם בתקופת המכביה את תמונתה של השחיינית ענת פרקש בתילבושת דומה. כדאי גם לציין שהשחיין היהודי האולימפי מרק ספיץ הוא בעל הזיכיון לייצור או שיווק בגדי־הים מהחומר הפלסטי המייוחד הזה.

בכל אופן, אני סבור כי אם כל השחיי־ניות ילבשו בגדי־ים כמו ריכטר ופרקש, עשוי הדבר לגרום להגברת התעניינות חובבי הספורט בענף השחייה.

ישראל עם־שלם, בת־ים

● ● ●

תוספת מהכוכבים

בהמשך לתחזית האסטרולוגית לשנת תשל"ח, כפי שפורסמה בגליון ראש־השנה של העולם הזה, ברצוני להוסיף קטע אשר, לפי תחזיותי, עתיד להיות בין האירועים הבולטים בשנת תשל"ח. התחזית מתייחסת לברית־המועצות. ובשנה הקרובה אני צופה שינוי קיצוני ברוסיה הכולל חילופי מנ־היגים ושינוי תפיסת עולם מקצה אל קצה.

השינוי שעתיד לחול בברית־המועצות, יהיה הגדול ביותר שחל בה מאז ימי המהפכה הרוסית הגדולה.

אני צופה שם נטייה חזקה לכיוון ה־מערב, גישה הרבה יותר ליבראלית, וכמו כן היתר לעליית יהודי ברית־המועצות וגישה הרבה יותר הומאנית לזכויות האדם.

כמו כן, ברצוני לציין שחלק מתחזיותי לגבי ראשית השנה כבר התממשו. ראשית צפיתי לבגין ימים קשים בחודש ספטמבר, והוא אכן עמד במרכזה של פרשיה מסעירה עם שיחרורו של בן־ציון. היתה זו הפעם הראשונה שיצאו נגדו באופן גלוי ואף היתה ירידה בפופולאריות שלו.

ליפשיץ

דבר שני שניב־אתי והתממש, היה מצב ביטחוני מ־תוח, התנחלויות ו־בעיות עם מחבלים. פרט פיקנטי נוסף שניבאתי באותה הזדמנות, אף כי הוא אינו מתייחס לשנת תשל"ח היה כי נשיא ארצות־הברית ג'ימי קארטר ייב־חר לתקופת כהונה נוספת וכי הוא יסיים את תפקידו באורח טראגי לפני סיום ה־קדנציה.

הרצל ליפשיץ, אסטרולוג תל־אביב

נחירה פומבית
ספרו המשגע של
דני סנדרסון המשוגע
(„ספורי פוגי", „צפוף באוזן")
אין כמוהו שי לחג
ב-34.55 ל"י

רמקולי KEF
קובעים יותר מכל מרכיב אחד, את איכות המערכת.
מפרטים טכניים: „מלוטי", ארלוזורוב 15 ת"א. טל. 03—221781

מרכז ללמודי נהיגה
(לכל סוגי הרכב)
בהנהלת אמנון
בית כלל-רח' דרויאנוב 5, ת-א
טל: 03-295261

מלכת המים 1977
לומדת נהיגה
במרכז ללימודי נהיגה בת"א

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, הקדיש כתבה מצולמת תחת הכותרת „פלמ"ח — מדורתו לא תכבה" לכינוס הפלמ"ח שנערך בקיבוץ גיבעת־ברנר, לזכר מפקדו ומייסדו של הפלמ"ח האלוף יצחק שדה. בכינוס השתתפו כ־12 אלף חברי פלמ"ח. כתבה מצולמת נוספת היתה „רגל ישראל במוסקבה" ותיארה את מסע ניבחרת הכדורעף הישראלית ל־מוסקבה, למישחקי אליפות אירופה בכדורעף שבה זכתה הניבחרת במקום שלפני האחרון.

במדור „איש החודש" הובא דיוקנו של שאלתיאל בן־יאיר, שותפו של עמוס קינן במישפט הטלת רימון־היד לדירתו של השר פינקס, שכונה „מישפט הכנעניים". הדיוקן „בן הקוזקים לא התרגש" תיאר את דמותו של בן־יאיר, בן למישפחת קוזקים לא־יהודית (השתייכה לכת הסובוטניקית) שעלתה ארצה על־מנת למלא ייעוד דתי. שאלתיאל בן־יאיר נולד באוהל במושבה מטולה, חי והתגורר במקומות שונים בארץ והפך צבר לכל דבר. הוא עבר קורס מפקדי מחלקות בפלמ"ח ועבר לשרת באצ"ל. עם פרוץ מילחמת־העולם השנייה התנדב לצבא הבריטי, ליחידת הקומנדו המהוללת פ.פ.א. (צבאו הפרטי של פופובסקי). כאשר נחשד בהברחת נשק עבור האצ"ל ערק מן הצבא הבריטי, והשתתף בסידרת פעולות באצ"ל, ביניהן פיצוץ מלון „המלך דויד" בירושלים. אחר פרש מן האצ"ל, והצטרף ללח"י. את מילחמת השיחרור עבר בן־יאיר כמפקד מחלקת חיילי לח"י בחטיבתו המהוללת של האלוף יצחק שדה, וביחידתו פגש ברב־טוראי בשם עמוס קינן *.

מדור „במרחב" ניתח את האפשרויות של הלאמת הנפט ב־איראן, ובגורלה של המלכה המצרית לשעבר פרידה. בשער הגליון: דיקלה כנעני, בת 19, ילידת פתח־תיקווה, מורה ומדריכה למחול בחדרה.

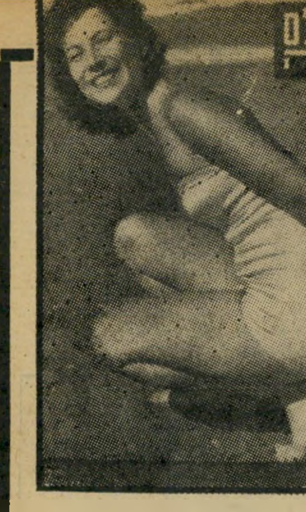

„העולם הזה" 779
תאריך: 2.10.52

סיפרי־כים ממנים את שגרירות ארצות־הברית בתל־אביב ✶ סיפור אהבה נוסח דקאמרון ✶ שוטר־החרש המשותף של דווייט אייזנהואר ודויד בן־גוריון

העם

אשמנו, בגדנו, פשענו

החודש היה קל להבחין במעמדו של כל אזרח בישראל.

אם אמר כי השנה נופלים החגים בצורה טובה — משמע שהיה נותן־עבודה, יצרן או קבלן. כי שלושה ימי חג חלו השנה בשבתות, ולא גרמו אובדן ימי־עבודה רבים.

אם אמר, לעומת זאת, כי החגים נופלים השנה בצורה רעה — משמע שהוא פקיד או פועל העובד לפי חוזה־עבודה נוח, ומקבל שכר־עבודה גם בשעה שהוא ישן במיטתו.

אולם איש לא שאל אם לוח חודש תשרי תשי"ג טוב או רע למדינה. כי במדינה שבה מרחפים בחלל מיספרים של מאות מיליונים — שילומים מוסכמים, שילומים אפשריים, מגביות, הענקות, מילוות, איגרות־חוב — שוב אין האזרח מתאר לעצמו שיש קשר כלשהו בין מצבו הכלכלי לבין אובדן כמה מיליוני שעות עבודה למשק הלאומי. וכשהיכה על חזהו והכריז, ביום הכיפורים, „אשמנו, בגדנו, פשענו..." לא עלה בדעתו לכלול בווידוי זה את האשמה העיקרית: מאמץ גופני ונפשי המספיקים לאדם המתרחץ באמבטיה, אינם מספיקים לאדם השוהה נגד זרם אדיר ועלול לטבוע בכל רגע.

יבוא

כל לירה שישית לסיפרות

לפני שלושה חודשים נחתם הסכם מתורבת ביותר בין ממשלת ארצות־הברית לממשלת־ישראל, ותוכנו: אוצר ארצות־הברית התחייב לכסות בדולארים אמריקאים את מחיריהם של ספרים וכיתבי־עת אמריקאיים שיימכרו בישראל בלירות ישראליות.

לאוצר האמריקאי היה שימוש מועיל למדי ללירות הישראליות שהועמדו לרשותו בישראל תמורת הדולארים ששילם להוצאות־הספרים וכיתבי־העת בארצות־הברית: כיסוי חלק מהוצאות השגרירות האמריקאית בתל־אביב.

השבוע פורסמה רשימת הספרים הראשונה, במחיר $\frac{1}{3}$ מיליון לירות, שאותם אישרה ממשלת־ישראל כחשובים יראויים להיכלל במיסגרת ההסכם.

חלוקת הסכום בלירות היתה: כל לירה שנייה לספר (או לכתב־עת) מדעי, טכני או מיקצועי. כל לירה שלישית לשבועונים ולירחונים מצויירים. כל לירה שישית לסיפרות יפה — בהוצאות הזולות אך המשובחות של סיפרי־הכיס ל־מיניהם.

במקום הראשון ברשימה נמצאת הוצאת קרואל־קולייר, שלה הוקצבו קרוב ל־60 אלף דולארים.

הממשלה

דרוש: בית־חולים

תימרוניו של בן־גוריון נמשכו השבוע בעצלתיים. הוא זרק רמז לאחד, שוחח שיחה בלתי־מחייבת עם השני, קרץ בעינו לשלישי, ונתן לכולם את ההרגשה שעוד מעט יאבדו את עולמם ובן־גוריון יקים ממשלה בלעדיהם.

בצל הטנק הסובייטי

עשרה חברי נבחרת הכדורעף של ישראל מצולמים על רקע טנק סובייטי, הניצב כמצבת־זיכרון במוסקבה. באוקטובר 1952 השתתפה נבחרת הכדורעף הישראלית במשחקי אליפות העולם שנערכו במוסקבה; הנבחרת הישראלית זכתה אז במקום הלפני־אחרון בדירוג, אחרי שניצחה רק שתי קבוצות: נבחרת פינלנד ונבחרת לבנון, ששחקניה הסכימו להתמודד עם הישראלים, אך סירבו ללחוץ את ידיהם ולקבל פרחים מראש־הקבוצה.

אותה שעה חדרו פועלים בביגדי־עבודה לבניין הכנסת, הרסו קירות. תפקידם: להרחיב את מיזנון הכנסת * תוך צימצום סניף הדואר ומישרד הכרטיסים בבניין. היה זה צעד חשוב מאד: אם ישאיר בן־גוריון את המצב האלקטוראלי הנוכחי (60 קולות נגד 60 קולות), או אם יצרף לקואליציה את שני צירי סיעת ליבשיץ־למדן, יילצו כל חברי הכנסת להיות נוכחים בכל שעות המליאה, מתוך ציפייה להצבעה שבה עלול היעדר ציר אחד או שניים להפיל את הממשלה. קיומו של מיזנון מורחב יהיה עשוי להנעים על החכ"ים את הישיבה בבניין הכנסת.

אמר חבר־כנסת נכבד, שעבר בבניין הכנסת בחופשתו: מוטב יהיה להקים במקום גם בית־חולים.

הקוריוז הגדול במצב החדש שנוצר, הוא, בלי ספק, מעמדם המפתיע של דויד ליבשיץ וחנה למדן. השניים טעו בשעתו בכל החשבונות שערכו בהתפלגם ממפ"ם, ולא הצליחו לקחת עימם אף חלק זעיר מן האופוזיציה שבתוך המיפלגה. ספק גדול אם יהיו מסוגלים להכניס את עצמם כחברים לכנסת השלישית, אילו הכריזו השבוע על בחירות חדשות *. אולם מאחר שהם כבר נמצאים בכנסת וכל קול חשוב, עלולים השניים לשחק עתה תפקיד המתאים למיפלגה שמאחריה כמה רבבות בוחרים.

* הכנסת שכנה בבניין פרומין במרכז ירושלים, במקום שבו שוכן כיום מישרד־התיירות.

* בבחירות כנסת השלישית לא הגישו למדן וליבשיץ מועמדותם כרשימה עצמאית, ונבחרו כמועמדי מפא"י שאליה הצטרפו.

המעמד השלישי

דקאמרון, המשך

„קראת פעם את דקאמרון של בוקאצ'יו?" שאל קצין מישטרה את רעהו. כשענה הלה בחיוב, הגיש לו הקצין תיק־חקירה. „קרא את זה," אמר „זהו ה־המשך!"

המעשה הוא בפלאח ערבי צעיר, באחד מכפרי המשולש, קרובו של אחד מחבריי הכנסת הערביים. הצעיר התאהב בבתו השנייה של אחד מנכבדי כפרו, אולם ה־נכבד סירב לתיתה לו לאשה. „קודם כל אני צריך להשיא את הבכורה," השיב לכל ההפצרות. „אולי תיקח אותה?"

אולם אהבתו של הצעיר לא נהגה לפי סדר הגיל, ודבקה דווקא בצעירה. הוא פרש לקרן־זווית, זמם מזימה לכבוש את בחירת־ליבו. ולבסוף מצא מוצא.

היתה זו העונה שבה ישנו גברי הכפר על הגרנות, מחשש לגניבות. הצעיר ניגש לאחת מנשות הכפר שבעלה ישן בחוץ, וביקש את עזרתה. ההצעה היתה שהאשה תזמין לביתה את בתו הצעירה של הנכבד, ובאמצע הלילה יתפרץ הצעיר ויאנסה. ואז יצטרך אביה לתיתה לו לאשה כדי לכסות על החרפה.

האשה הסכימה. היא ניגשה לבת הצעירה, וקבלה באוזניה שהיא חוששת לישון לבדה, ביקשה ממנה שתבלה את הלילה יחד איתה. הצעירה הסכימה, בילתה את הלילה בבית האשה. אולם שום דבר לא קרה.

למחרת היום התחלפו שתי הבנות, והפעם בילתה הבכורה בבית האשה. באותו לילה התפרץ הצעיר, שלא ידע על הסידור החדש, אנס את הנערה בחושך. האשה חיכתה עד לתום המלאכה, ואז פרצה החוצה בצעקה גדולה והודיעה שמישהו התפרץ לביתה וגם גנב את תכשיטיה. עקב תלונה אחרונה זו נקראה המישטרה, שפתחה בחקירה, וגילתה חיש מהר את כל העניין.

אולם יותר מכל פרט מישפטי עניין את חוקרי המשטרה פרט אישי בהחלט: האם עשתה האשה יד אחת עם אבי הנערות כדי להפיל את הצעיר בפח, או שכל העניין היה מיקרה בילבד?

אנשים

● אלמוני טילפן למערכות העיתונים ביום הבחירות לוועד איגוד עובדי המדינה, והודיע כי שרת העבודה **גולדה מאירסון** (מאיר) עומדת בשער מישרדה, ומטיפה למצביעים לבחור במפא"י. כאשר חשו אנשי החדשות למקום, נוכחו לדעת כי נפלו קורבן לבדיחה: שרת העבודה ישבה בלישכתה, שקועה בעבודתה ה־רגילה.

● כרטיסי־הברכה לשנה החדשה שנ־ערמו על שולחן־כתיבתו של **שאול קולבי**, המנהל בפועל של המחלקה לענייני העדות הנוצריות במישרד־הדתות הכילו, בין השאר: כרטיס־ברכה כתוב עיברית ממיסדר־היישועים בישראל וכרטיס־ברכה מהכמורה הרוסית בארץ שאיחלה „שנת עבודה ויצירה."

● **רפאל הלפרין** מפתח הגופות ומר־ישראל, השוהה בארצות־הברית להופעות זירה וטלוויזיה, לא דיקדק בצנע וסיפר שם כי אושיות כוחו נובעות, מילבד מאימון גופני, מאכילת שלוש ארוחות ליום בתוספת 40—30 כוסות חלב.

● אנטישמים אמריקאים גילו השבוע נימוק השמצה נוסף נגד **דווייט אייזנהואר**: שומר־ראשו היהודי של הגנרל האמריקאי, **לואיס סווי** (מתחרז עם צבי) שוטר־חרש משיקאגו, בן 41, שגובהו 183 ס"מ ומישקלו 115 ק"ג ששמר בשנה שעברה על **דויד בן־גוריון** בעת מסעו של זה בארצות־הברית.

* בן־יאיר שימש בשנים שאחרי־כן סוכן בכיר בשירותי־הביטחון, ואחרי פרישתו מהשירות עבר להתגורר בקנדה, שם נפטר לפני כמה שנים ממחלה ממארת.

מכתבים

ד"ש היא תנועה פוליטית

במדור אנשים בעיתונכם האחרון (2090) פורסמה ידיעה שיוחסה לי, וצוטטה כאילו מפי: „חיים בנאי — אני לא חבר בשום תנועה פוליטית, אני חבר בד"ש".

יכול להיות שכמה חברים כועסים עלי כי הפסקתי את תמיכתי בתנועת העולם הזה — כוח חדש, אבל לדעתי אין בדבר זה כדי להצדיק פרסום דברים בלתי־אמיתיים עלי.

בנאי

לעצם העניין: אני כן חבר בתנועה פוליטית, אני חבר בד"ש. הסיבות להצטרפותי לד"ש הן: האפשרות להביא לשינוי במדינה באמצעות תנועה זו, הצורך להפסיק החלוקה לישראל ראשונה ושנייה וההתחייבות של התנועה לשתף בהכרעותיה את כל חבריה. דברים אלה מדברים, לדעתי, בעד עצמם. היות שכך, מגוחך לשים בפי „בדיחות" מהסוג הנ"ל.

חיים בנאי, ירושלים

● כשכבר יש לחיים בנאי בדיחה מוצלחת, חבל שהוא מנער חוצנו ממנה.

● ● ●

המיילד של סמנטה

בהמשך לכתבה הגדולה שהקדשתם בגיליון ערב ראש־השנה (העולם הזה 2088) למיבצע הוצאתו של אלבום הפאר של צילומיה התת־מימיים של סמנטה, שנעשו בידי הצלם דוד פילוסוף, הופתעתי — כמי שעקב מקרוב אחר חבלי לידתו של אלבום זה — כי נגרע־נשמט חלקו של מעצב האלבום, משה עמר. משה עמר הוא מבכירי המעצבים בארץ והוא עשה ימים כלילות במשך למעלה משנה לעיצוב האלבום, הבאתו לדפוס והשלמתו הסופית.

יונתן קציר, ראשון־לציון

● העולם הזה שמח לתקן את המעוות, ולציין את חלקו של הגרפיקאי משה עמר בעיצוב האלבום יוצא־הדופן.

● ● ●

אזרח למופת

ביום השישי, ה־16 בספטמבר, אבד לי תיק מיסמכים חיוניים ביותר. כשעתיים אחרי שגיליתי כי התיק אבד לי ולאחר שהספקתי כבר להודיע למישטרה על אובדנו, הופיע אלמוני בביתי עם תיק המיסמכים בידו ואני, מרוב התרגשות, שכחתי לשאול אותו לשמו.

אני מודה לאלמוני (תושב גיבעתיים) על החזרת האבידה בשלמותה ומקווה באמצעותכם לעשות פירסום למעשה הנאה שלו. בזמנים אלה, כאשר בעיתונים מופיעות ידיעות המבליטות את הצד השלילי שבנו, ברצוני לציין שיש בינינו אזרחים, שבזכותם נעים לחיות בארץ.

אורן אוריאל, גיבעתיים

● ● ●

זה מה שייחלתם?

בפרוס השנה החדשה עלינו לטובה שואלים רבים מאיתנו, ובמיוחד תומכי הממשלה החדשה: האם הציפיות שתלו בה לא הכזיבו? האם אין היא ממשיכה במדיניות המערך ואולי עוד עולה עליו (במובן השלילי)?

נתחיל בתחום הפוליטי: אין תזוזה לשלום. אנו מבודדים יותר ויותר בין אומות העולם. שרינו מוסיפים להכריז על דברים שאינם בתחומם. הביזבוז גדל. משלחות מנופחות יוצאות לחו"ל. עדיין לא נמצא שר בממשלה זו שירצה לשמש דוגמא לאזרח בוותרו על חיי המותרות שלו.

יוקר המחייה מרקיע שחקים. הפקרות שוררת במחירים ואין מושיע. האינפלציה משתוללת והיד עדיין נטויה. ובתחום החינוך: התחילו את השנה ברגל שמאל. שביתות לעשרות, אינטגרציה, רפורמה וכו'. והשר שהבטיח לנו כה הרבה עומד חסר אונים מול פריקת העול בתחום החינוך ואיש הישר בעיניו יעשה. השאלה הנוקבת לממשלת בגין היא: האם אחרי 29 שנות ציפיה לשילטון, זה מה שייחלתם לו?

מאשה פורמן, רמת־גן

הנדון:

החזירים של כרמיאל

זה קרה בברית־המועצות. כמובן. כרמינגראד, עיירה השוכנת במרחק של מאה קילומטרים ממיזרח למוסקבה, הכריזה שהיא רוצה לשמור על צביונה הרוסי.

„אין אצלנו מקום ליהודים!" הכריז מזכיר המיפלגה הקומוניס־טית במקום. למוסדות העירוניים ניתנו הוראות חמורות למנוע השכ־רת דירות ליהודים.

על פי חוק־עזר עירוני, נאסרה מכירת מצות בתחומי העיר.

הסניף המקומי של הקומסומול הודיע כי אחת לשבוע יעברו מכוניותיו ברחו־בות העיר, וישדרו ברמקולים שירים קו־מוניסטיים, המגנים את האימפריאליזם הציוני.

כאשר נודע הדבר בעולם, התארגנה תנועת־מחאה ספונטאנית שהקיפה ארצות רבות. ליד הכותל המערבי ערכו מנהיגי־המדינה אסיפת־מחאה. בניו־יורק הסתערו צעירים על מישרדי חברות־הנסיעות הסובייטיות. בפאריס הופסקה הופעה של תיאטרון הבולשוי בפצצות־סירחון. בבריסל נערך קונגרס יהודי עולמי בגנות העיירה.

מנחם בגין, שהגיע לשם במיוחד, הכריז: „מילחמה לנו בנאצים האדומים. רוחותיהם של היטלר וסטאלין מהלכות אימים בעיירה ארורה זו."

■ ■ ■

זה קרה בארצות־הברית. ניו־כארמל, עיר קטנה במדינת קונטיקאט, החליטה להכריז על עצמה כעל „עיר נוצרית לבנה."

„אבותינו הפרוטסטנטים לא הקימו עיר זו כדי שתשמש מישכן ליהודים, צולבי ישוע המשיח," הכריז ראש־הראש.

מועצת־העירייה אסרה קיום מיסעדות כשרות ושחיטה כשרה בעיר. העיתונות הודיעה כי בין בעלי־הבתים והקבלנים בעיר קיים קשר אילם שלא להשכיר או למכור דירות ליהודים. מנהל הבנק המקומי הכריז בטלוויזיה: „יש לי הזכות לגור עם מי שאני רוצה. אני לא רוצה לגור בקירבת יהודים. זוהי דעתם של רוב תושבי עירנו. ובמישטר הדמוקרטי שלנו קובע הרוב, תודה לאל!"

כדי לחזק את הציביון הנוצרי של העיר עוברות בה בחגים וביומי א' מכוניות־רמקול, המשדרות שירי־כנסייה.

כאשר נודע הדבר ברחבי ארצות־הברית, הזדעזעה הקהילה היהודית. הליגה נגד ההשמצה הודיעה שתפנה לבית־המישפט העליון של ארצות־הברית כדי שיבטיח את זכותם של היהודים, על פי החוקה, להתגורר בניו־כארמל ולאכול בה מזון כשר על־פי דתם. היא גם תבעה לאסור את השמעת שירי־הדת בפרהסיה, על־פי הסעיף בחוקה המבטיח את הפרדת הדת מן המדינה.

הליגה להגנה יהודית הכריזה כי לא תסתפק במחאות מילוליות, וכי תביא לניו־כארמל כמה אלפים מחבריה. „יישפך דם!" הבטיח הרב מאיר כהנא.

רבני שלושת הזרמים היהודיים הודיעו על עריכת מיצעד לוושינגטון, כדי להזעיק את דעת־הקהל. ראשי כל העדות הנוצריות הודיעו כי ישתתפו במיפגן זה.

בכנסת הוגשו שמונה הצעות דחופות לסדר־היום. ראש־הממשלה, מר מנחם בגין, הבטיח בתשובתו כי ממשלת־ישראל לא תישאר אדישה וכי יעורר את העניין בפגישתו הקרובה עם הנשיא קארטר.

„נילחם בתורת־הגזע ביד רמה ובזרוע נטוייה," הכריז ראש־הממשלה, „לא נשקוט ולא ננוח עד שאחרוני השרידים של האפלייה ... הלאומנית והדתית ייעלמו ...ני כדור־הארץ!"

■ ■ ■

...בישראל.

...בברית־המועצות. לא בארצות־הברית. לא באפריקה הדרומית.

זה קרה בעיירה כרמיאל.

אבות העיר הכריזו בשבוע שעבר כי כרמיאל היא „עיר יהודית".

„כרמיאל היא עיירה יהודית," הכריז יושב־ראש המועצה המקומית, ברוך וגנר. „יש להדגיש את הייחוד הזה. לא ייתכן שעיר יהודית חדשה תהיה מזוהה עם עיר של גויים."

לכן החליטה המועצה המקומית על שתי פעולות:

- להשמיע ניגון־שבת מתיבת־נגינה, שתעבור בחוצות העיירה מדי שבוע, לפני כניסת השבת.
- לחוקק חוק־עזר עירוני, שיאסור מכירת בשר־חזיר בכרמיאל.

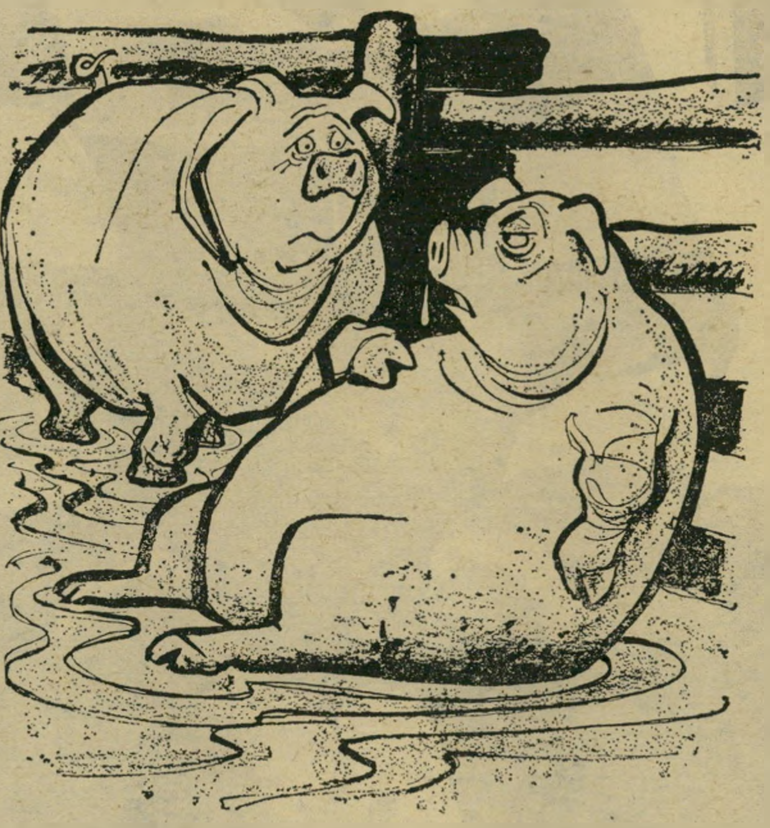

החלטות אלה באו אחרי פעולה נמרצת למניעת מגוריהם של ערבים בכרמיאל. כאשר נודעה פעולה זו ברבים, הופיע אחד מראשי העיירה בטלוויזיה, והצדיק אותה בפה מלא.

„כרמיאל הוקמה כדי לייהד את הגליל," אמר באוזני מאות אלפי הצופים, „היא לא הוקמה כדי שיגורו בה ערבים."

■ ■ ■

הידיעה על ההחלטות החדשות פורסמה על־ידי כתב הארץ, יהודה אריאל, בהערצה גלוייה. זה היה ב־20 בספטמבר.

חיכיתי שבועיים לתגובה הציבורית.

היא לא באה.

הארץ לא הסתייג ממעשי כרמיאל אף במילה אחת. שום עיתון אחר במדינה לא מצא לנכון להגיב עליהם.

מסתבר כי בישראל של 1977 אין דבר טיבעי יותר מאשר החלטה של ראשי־עיר להכריז על עירם כעל „עיר יהודית", למנוע את מגוריהם של לא־יהודים בה, לאסור מכירת בשר־חזיר למי שמעוניין לקנותו, ולנגן שירי־דת ברחובות.

כל־כך טיבעי, עד כי לא עלה בדעת איש שיש להסתייג ממעשי־כרמיאל, ולא כל שכן למחות נגדם.

ייתכן כי חוסר־התגובה מזעזע יותר מאשר המעשים עצמם.

נדמה לי שפרשת־החזירים של כרמיאל אופיינית להתפתחות המדינה לא פחות מאשר המהפכה הפוליטית של ה־17 במאי.

כאשר רצה ג'ורג' אורוול לתאר את הצפוי לאנושות, הוא כתב ספר על חוות־חיות שעליה משתלטים החזירים.

כאשר רוצים לדעת מה צפוי למדינת־ישראל, כדאי לבחון מה קורה בכרמיאל, שבה השתלטו האנטי־חזירים.

מה שקורה עתה בכרמיאל, עלול לקרות מחר במדינה כולה.

■ ■ ■

צריך לדעת: מה שקרה בכרמיאל א י נ ו התעוררות דתית.

לעיירה כרמיאל לא קרה מה שקרה לאורי זוהר. היא לא עברה מחשיש לדת, ולא תפסה טריף אלוהי. היא לא לבשה ארבע־כנפות ולא חבשה כיפה.

כרמיאל היא עיירה חילונית מאד־מאד. במועצה המקומית שלה אין שום ייצוג למיפלגות הדתיות — תופעה חריגה למדי בישראל של ימינו.

ההחלטות לא נתקבלו כדי לפייס מיעוט דתי, שקולותיו דרושים למיפלגה כלשהי.

הן התקבלו על רקע אחר לגמרי.

בכרמיאל יש התעוררות לאומנית. העיירה רואה את עצמה כמיבצר של העם היהודי, המוקף ערבים.

היא רוצה לסגור את שעריה לפני הערבים. לא מפני שהם מוסלמים או נוצרים או דרוזים. לא מפני שהם מאמינים באללה, בישו או בבודהא. אלא מפני שהם ערבים.

ההבחנה היא לאומנית. אפשר גם לקרוא לה גזענית.

אין רוצים שבעיר יגורו בני עם אחר. כל השאר נובע מאי־רצון זה.

■ ■ ■

הדת היהודית, אשר להגנתה נזעקים ראשי העיר כרמיאל, נועדה לצורכי הסוואה בילבד.

גם זוהי תופעה שמן הדין לתת את הדעת עליה. גם מבחינה זו משמשת כרמיאל ביטוי וחיל־חלוץ למגמה המתפתחת במדינה.

מעשי־כרמיאל אינם מבטאים את דת ישראל, כשם שמעשי־סדום לא ביטאו את דת אברהם. אין להם קשר עם הדת של מועצת גדולי התורה, או של הרב סולוביייצ'יק.

בכרמיאל פתוחה בריכת־השחייה בשבת. היא סגורה רק לפני ערבים — בכל שיבעת ימי השבוע.

כרמיאל קרובה מאד למרכז גידול־החזירים של מדינת־ישראל, הנמצא בגליל המערבי. לא אתפלא אם בין המארגנים והממנים של עסקי־חזירים מצויים כמה מתושבי כרמיאל.

הדת של ראשי כרמיאל היא דגל לאומני, מין פולחן של שבט המתאים, מבחינת התוכן והרמה, לתקופה הפגאנית של הכנענים, שישבו על אדמה זו לפני 4000 שנים.

זוהי דת שנועדה להבטיח את העליונות של בעליה, לספק תירוץ לנישול ולדיכוי של הזולת, לשמש תשתית אידיאולוגית לזכויות־היתר של גזע־אדונים.

זוהי קאריקטורה נוראה של הדת היהודית, אשר הולידה מתוכה כמה מגדולי ההומאניסטים של כל הדורות, מישעיהו הנביא עד שפינוזה, מהילל הזקן ועד מארטין בובר. זוהי בגידה במורשה הלאומית, שאיפשרה לעם היהודי לתרום תרומה כה כבירה לתרבות האנושית. זהו עיוות מיפלצתי. זוהי טומאה.

אך זוהי גם דתם של אנשי גוש־אמונים. וזוהי התורה הפסבדו־דתית שהשר זבולון המר מתכוון לשטוף בה את מוח הדור הבא במערכת החינוך שהופקדה בידיו.

■ ■ ■

אין זה מיקרה שהטומאה החדשה מגיעה לביטוייה השחצני והגלוי ביותר בכרמיאל. כי עיר זו נולדה בטומאה.

כרמיאל שוכנת על אדמה שהופקעה במירמה מאזרחים ערביים. נאמר שהקרקעות דרושות כשטח צבאי. המטרה האמיתית היתה, כמובן, „לייהד" את הגליל.

מטרה זו היתה ברורה לגמרי. טובי הצעירים ואנשי־הרוח, בהנהגת אורי זוהר — כן, א ו ת ו אורי זוהר — הפגינה בשעתו נגד העוולה.

קשה להאשים את אנשי כרמיאל על כי הם מתייחסים ברצינות ל„ייהוד הגליל" — הסיסמה שבשמה הוקמה עיירתם. כרמיאל לא נועדה לפיתוח הגליל, ולא לקידום האחווה בין תושביו. היא נועדה בפירוש לייהודו.

„ייהוד" הוא רעיון־לאומני־גיזעני מובהק. אין לו קשר עם דת. מי שבא לייהד אינו בודק בציציות היהודים, כדי לוודא שהאנשים הם יהודים כשרים על־פי ההלכה או חוק־השבות, שנולדו לאם יהודיה או שגויירו על־ידי רב אורתודוכסי.

„ייהוד" הוא המושג העברי המקביל למושג הגרמני „אריזציה" — מושג שנועד להבטיח כי ערי גרמניה תהיינה „יודן־ריין", נקיות מיהודים. כרמיאל צריכה להיות „ערבר־ריין" או „גויים־ריין", וכמובן גם „חזירים־ריין".

האם זו מגמה חריגה? בוודאי לא מאז ה־17 במאי, ואולי גם לא מקודם. אחרי הכל, אנשי דויד בן־גוריון הם שהקימו את כרמיאל, והם שהמציאו את סיסמת הייהוד. לאחר־מכן, מטעמים של תעמולה בינלאומית, החליפו את הסיסמה במילת־צופן: „פיתוח".

עכשיו בא סגן־השר של הליכוד ומחזיר את העטרה ליושנה. לפני כמה ימים הכריז בפה מלא שאין הוא חושש מלהשתמש במילה „ייהוד" — כי זוהי הכוונה.

האם צדק הניאו־נאצי הבריטי, שאמר לפני שבוע לכתב הטלוויזיה הישראלית, כי הציונים מטיפים לכל העולם סובלנות גיזעית, אך מקימים בעצמם מישטר גזעני?

האם יהיו תלויים בכרמיאל שלטים בנוסח: „לחזירים ולגויים הכניסה אסורה"?

מאת אורי אבנרי

גם את חשבת שזה יהיה קשה?

להשתמש בטמפון, הכוונה.
חשבת שזה יהיה מסובך לשים אותו בתנוחה הנכונה?
אולי גם את חשבת שאין דרך פשוטה וטובה באמת?
אם כך הרי שלא ניסית עדיין את טמפוני טמפקס. כל טמפון של טמפקס נתון במיכל החדרה פשוט ונוח והודות לו הטמפון תמיד מוצא את דרכו אל המקום הנכון.

ולידיעתך-טמפוני טמפקס מתרחבים גם לאורכם כך שאינך חשה בהם כלל.
מיכל ההחדרה אינו מייקר את הטמפון. טמפוני טמפקס אינם יקרים יותר מן האחרים-למרות היותם פשוטים ונוחים יותר לשימוש.

טמפוני טמפקס עם מיכל ההחדרה-כדי שלא יהיה קשה גם במצבים רגישים.

לכבוד
אינווסט אימפקס בע"מ (יבואני טמפקס)
ת.ד. 6080 תל־אביב.
נא לשלוח לי חומר הסברה על השימוש בטמפוני טמפקס.
שם ________________
כתובת ________________

מי מפחד מהאמת?

בתגובה למאמרו של הרב נוח ויינברג שפורסם ב״מעריב״, שבו הוא מציע לפסל יגאל תומרקין ולחבריו האתאיסטים לבוא ולהתווכח, נעניתי לאתגר ותיאמתי עם הרב מועד לשיחה שהתקיימה כמה ימים לאחר־מכן בישיבת ״אש התורה״ שבירושלים. כיוון שסברתי שלא אני ולא הרב נצליח לשכנע זה את זה בטיעונינו, ביקשתי לקיים את השיחה בפורום שיכלול גם תלמידים מהישיבה. הרב לא ניאות בתחילה, באומרו ״שכך יותר יאה״ (לשוחח בארבע עיניים), אולם אחרי שהמשכתי ללחוץ בכיוון זה נשארו כמה מורים של הישיבה בשיחה. בהתאם למאמרו פנה אלי, כאתאיסט, בבקשה שאוכיח לו את אי־קיומו של האל. למרות שעל־פי המקובל חלה חובת ההוכחה על הטוען בדבר קיומו של דבר כלשהו, הסכמתי להתייחס לכך באמצעות שתי תשובות שהיו באמתחתי.

דומני שאין טעם להיכנס לפירטי השיחה, שארכה יותר מארבע שעות, אך הסתבר לי שהיו הרבה פרצות בטיעוניו של הרב, שעליהן ניסה לחפות (לפחות פעמיים) באמצעות הרמות קול שלא העידו על זהות בין שמו של הרב (נוח) לבין מיזגו...

■ ■ ■

הוויכוח בין יהודי דתי לבין יהודי ציוני־חילוני יכול, לדעתי, להתקיים בשני מישורים:

● שאלת קיומו או אי־קיומו של האל, שתגלוש לתחומים פילוסופיים (מטאפיסיים ותיאולוגיים) נירחבים עד מאד. על שאלה זו אין תשובה חד־משמעית המיוסדת על הוכחות אמפיריות או לוגיות מחד, ומאידך ניתן להסיק מן ההתפתחות ההיסטורית שהמדע, בהתפתחותו, הצליח לענות על שאלות רבות באופן המגדיל את סבירות הטיעון השולל את קיומו של האל.

● המישור הקונקרטי והיהודי, שלפיו ניתן לנסות לראות את קיום האל על־פי התערבותו ותרומתו לעם ישראל — מהתבוננות במהלך ההיסטוריה היהודית. אני מתרשם שדווקא בתקופות גורליות וקשות בקיומו של העם לא הורגשו הנוכחות וההשפעה של מה שמוגדר כ״השגחה העליונה״. איש־דת יהודי יכול להסביר את משמעותו השונה של כל מונח המתייחס לאלוהות: אלוהים, אדוני, הבורא, השם, יהווה, ההשגחה העליונה, השכינה, הקב״ה, ה׳ וכיו״ב, אך לדעתי מדובר במילים ערטילאיות ואבסטרקטיות המחוסרות תוכן רלוואנטי למציאות ושאינן מביעות כלום.

נוכחות האל לא הורגשה לאורך ההיסטוריה רצופת התלאות של עם ישראל, החל בחורבן בית שני עבור דרך מסעי הצלב, האינקוויזיציה, הפוגרומים ולבסוף — השואה של המאה ה־20.

הטיעון הדתי שלפיו אירועים אלו יזומים ומכוונים על־ידי האל במטרה לנסות את העם אינו יכול, לדעתי, להיות מובן, מקובל ומוסכם על אנשים החושבים באופן ביקורתי ודיאלקטי בשליש האחרון של המאה ה־20, כאשר האדם כבר מתהלך על הירח. דברים שנכתבו ונאמרו בתקופות שונות על־ידי גדולי־רוח והוגי־דעות שונים כמשה ומתן תורה בסיני, ההלכה, הרמב״ם, שולחן־ערוך, קביעת תוכנה של השבת ועוד ועוד, יכולים להיות מובנים אך ורק כפרי־רוחם של אנשים בשר־ודם.

מותר להניח שההנחיות והתכתיבים ההתנהגותיים־המוסריים הללו היו רלוואנטיים והגיוניים לתקופתם ולזמנם, אך לא כן היום. כשאני בוחן את השבת, לדוגמה, אני רואה בה הישג סוציאלי ממדרגה ראשונה שהתקבל על־ידי כל האנושות.

זו גדולתה, ותו לא.

הישג דומה לזה הוא יום העבודה בן שמונה שעות, וההבדל היחידי בין השניים הוא שהשבת היא פרי רוחו של עם ישראל וההישג השני נזקף לזכות הגויים. אם כן, מה הרבותא? במה קדושתה המייוחדת של השבת?

■ ■ ■

יהודי דתי שומר־מיצוות אינו חדל מלהתפלל, ומובן שזכותו של אדם מאמין לפנות לאלוהיו. בתקופת שהותו של העם בגלות (להבדיל מהפזורה של ימינו) היוו קיום המיצוות וההקפדה על התפילות (שחלקן מתייחס לכמיהה לשיבה לאר־ישראל) — גורם פונקציונלי לקיומו של העם ולהישרדותו, מעין בלם לכוחות האנטישמיות ולפיתוי ההתבוללות שהיוו חלק מהמצב הבלתי־טיבעי והמסוכן של הגלות.

היום, עבור אנשים ראציונלים בעולם מודרני החיים במדינתם העצמאית, איבד גורם זה את מישקלו. משם למה הדבר דומה? את הגלות ניתן להמשיל לביצה, את האנטישמיות לקדחת ואת קיום המיצוות לכינין. עם הגשמתו של החזון הציוני וקום המדינה קיבל העם ערבות וביטחונות לקיומו הלאומי במולדת, ולכן אין אנו זקוקים עוד לכינין.

אני מודה שדברי נראים אולי פשוטים למדי, אולם הם פשוטים וגלויים כאמת עצמה. לכן, האם היהדות מורכבת רק מערכי הדת לפי גירסת הדתיים, ערכים כמו תורה מסיני, שולחן־ערוך, הרמב״ם, הרבי מגור או מלובאוויץ? ומה בדבר אלמנטים אחרים כמו אלה של הציונות: הרצל, וייצמן, ז׳בוטינסקי, ביאליק, בן־גוריון? האם אין הציונות חלק אינטגרלי מהיהדות? מדוע אין מלמדים ז א ת בישיבות?

היבט נוסף המאפיין את אופי אורח המחשבה הדתי הוא ההתייחסות המתמדת אל העבר בנושאי הלימוד, בתחומי ההתעניינות, בדפוסי ההתנהגות — כל אלה לקוחים ממה שנהגה, נכתב ונאמר לפני 2000, 1000, 500 או 200 שנה. האם דרך מחשבה כזו מסוגלת לקדם אותנו? מה בדבר הצפייה קדימה? מהתבוננות בחיים הפוליטיים בישראל כיום ניתן ללמוד כיצד משמשת הדת קרדום לחפור בו לרבים; אמצעי לצבירת שלטון, עוצמה, השפעה ולא לשם שמיים.

לכך מתקשרת העובדה המתמיהה שלפיה חלקים ניכרים מהיהדות הדתית בארץ מצדדים ב״ארץ־ישראל השלמה״ אך מתנגדים לגיוס כל תלמידי הישיבות (שלא לדבר על גיוס בנות, רחמנא ליצלן). כלום נגזרה עלינו חלוקת תפקידים שבה הם יתפללו ואנחנו נשרת, אם להביא את הדברים לידי אבסורדים?

■ ■ ■

מילה אחת על סמים. כותב הרב ויינברג (אגב, לא הוא עצמו כתב את המאמר הנ״ל, אלא אחד מעוזריו־מוריו): ״חינכו אותם שדת היא אופיום, דחפו צעירים בעלי אידיאליזם ורגש לשביל הסמים והדגל האדום״ (סוף ציטוט). לא יותר ולא פחות — בנשימה אחת סמים ודגל אדום!

● האימרה ״נעשה ונישמע״, ״אדוני נתן — אדוני לקח״ לחנך אמונים להאמין בדבר שלא קיים (אלוהים) ״ככתוב״ (מתי כתבו?) ״הכל משמיים״, ״ההשגחה העליונה״, כל זה הוא אופיום, כי כל זה המפריע ללמוד ולהכיר את המציאות באופן דיאלקטי ודינאמי, לרצות לשנותה בהתאם לצרכי החיים של היום (ההלכה הרי זה ״ייהרג ובל יעבור״...

● אין כאן רצון למאבק, לשינוי רדיקאלי, לתפיסות ואסכולות חדשות וטובות יותר, אלא נבירה בלתי־פוסקת בעבר ואך־ורק בעבר. זה הרדמה, זה השלמה, זה אופיום.

● ״שביל הסמים והדגל האדום״. מה זה, בורות או דמגוגיה?!?... כל ילד יודע שבארצות שבהן שולט הדגל האדום, השימוש בסמים כמעט שלא קיים. ולהבדיל, אצלנו. מה המצב בקיבוצים, בהתיישבות העובדת? הנוער נקי ממכה זו (חוץ ממיספר מתנדבים, ה״קליינטים״ של הישיבה ״אש התורה״).

אני פונה ומבקש מאנשי רוח, מחנכים, מורים, חברי קיבוצים ואחרים המזדהים או קרובים לרוח דברי, לצאת להסברה רבתי ולהדוף את גל ה״חוזרים בתשובה״.

יעקב בר־לב, תל־אביב

התמוטטות החברה הבדואית

הסטודנטים הבדואים בוגרי האוניברסיטאות סובלים מבעיות, ובעיקר מאי־יישום שיטותיהם באותם בתי־ספר שבהם למדו בשיבטי הבדואים. השייכים של אותם שבטים מסרבים להכניס את בני השבט שלמדו לבתי־הספר בשיבטיהם ולהכיר בהם כבמורים.

סטודנטים אלה רכשו תוך לימודיהם באוניברסיטאות ידע רב, ולמדו שיטות חינוך שבאמצעותן ניתן להתגבר על הפיגור בבתי־הספר הבדואים ולנסות להתמודד עם הבעיות הקיימות בהם.

השנה ניגשו כ־60 תלמידים בדואים לבחינות־הבגרות של מישרד החינוך, אבל רק ארבעה קיבלו תעודות־בגרות. אחד מהארבעה הצליח להתקבל לאוניברסיטה, ואילו השאר הלכו לשבת עם בני־שיבטים ולחיות בצורה שבה חיו אבותינו. מי שהיה יותר פיקח הצליח להכנס לסמינר למורים. אך זה אחוז קטן מאד. 10 מתוך ה־60 שניגשו לבחינות־הבגרות הצליחו להסתדר בעזרת הפרוטקציה של השייכים. ועכשיו נשאלת השאלה: מדוע עוזר השייך לאלה שנכשלו בבחינות־הבגרות ולא לנו, הבדואים בוגרי האוניברסיטאות?

■ ■ ■

כאן מתעוררת הבעייה של הממונים על החינוך הערבי במחוז הדרום של מישרד־החינוך, כמו השייך חמאד אבו־רביע ומחמוד דיאב. אלה הם אנשים שאין להם הסמכה בתחום החינוך אבל נמצאים בתפקידים חשובים וכל טעות קטנה שהם עושים יש לה קורבנות רבים. בין הבדואים יש מלומדים ומשכילים שיכלו לנהל תפקידים אלה טוב יותר, אבל השילטונות מעדיפים את האחרים. המפקח דיאב, למשל, משמש כבר כמה שנים בתפקיד המפקח של בתי־הספר הבדואים אבל רק לפני כעשרה חודשים קיבל את התואר שלו בחינוך.

עד היום אין ערך בשבטי הבדואים בדרום להשכלה או לתואר אקדמאי. מה שחשוב הוא מי אביך ומהי הפרוטקציה שלך. מה צריך לעשות בחור כמוני, הלומד כבר שלוש שנים באוניברסיטת בן־גוריון בנגב חינוך וסיפרות עברית? הגשתי בקשה להתקבל כמורה בבית־הספר בשיבטי, אבל נדחיתי מסיבות בלתי־ידועות. למרות שאני בן השבט וסטודנט שסיים את לימודיו באוניברסיטת הנגב, קיבלו במקומי מורה מרמאללה ומורה מערד. אני למדתי כדי לחזור לשבט וללמד שם, אבל העדיפו על פני מורים מהגדה המערבית ומערד.

בשל מצב זה אנחנו רואים את המצב החמור בבתי־הספר שבשיבטי הבדואים. התלמידים הניגשים לבחינות־הבגרות נכשלים כישלון מוחלט. נדמה לי שיש איזו יד מכוונת שאינה רוצה את טובת החברה הבדואית אלא רוצה לראות בהתמוטטותה ובאי־השתלבותה בחברה מתקדמת ומודרנית. יד זו אינה מרוצה מכך שיש בדואים שסיימו לימודים באוניברסיטאות ומונעת מהם לחזור לשיבטיהם כמורים.

ממה חוששים השייכים? מדוע הם פוחדים מהמורים האקדמאים? האם הם חושבים שאנו נחולל מהפכה בשבט? הרי זו בדיוק אותה שיטה כמו בערב הסעודית. אין נותנים לנו דריסת־רגל בבתי־הספר בשבטים שמהם יצאנו, משום שחוששים מאיתנו, בגלל היותנו אקדמאים, העלולים עוד להתחצף ולא לקבל את מרות השייך.

■ ■ ■

מה שיוצא מכך הוא שהרבה מורים בשבטים הבדואים נתפסים כיום כשהם כותבים בשגיאות־כתיב על הלוח, אבל המפקחים עוצמים עין ומתעלמים מכך, משום שבערב הם מוזמנים אל השייך לסעודה של בשר־כבש. אז איפה החינוך ואיפה המאה־העשרים!

הרבה שואלים אותנו למה אנחנו, האקדמאים הבדואים, עוזבים את שבטנו. התשובה ברורה ומובנת מאליה. אני יכול רק להוסיף שאנחנו עוזבים בגלל זה שמביאים אלינו מורים מהגדה המערבית, שמה שמעניין אותם יותר מללמד זה תלוש המשכורת בסוף החודש. כל מי שחי את המצב הנוכחי לא יכול להמשיך לחיות בשבט.

לכן אני וחברי מתכננים נסיעה לחוץ־לארץ כדי ללמוד שם לקראת תואר מ.א. בסוף שנת הלימודים הבאה. אם נחזור לארץ ולשבטים שלנו אחרי סיום לימודינו בחו״ל, זאת תהיה הפתעה.

לפני שזה קורה אני רוצה לשאול: האם החברה הבדואית, שאני רואה בה את החברה שלי, אינה מפסידה כשאינה צריכה אותי ואת חברי?

סלים אבו־רביע, באר־שבע

רשמיו של ח"כ צ'ארלי ביטון מייבגני ייבטושנקו

ומה שאסור לצייר משה ברנשטיין

לאנשים הנכונים!

777

הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי

מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב.

■ בנין הכנסת שרוי ב־אבל, אחת הדמויות המיוחדות ששהו בארבע השנים האחרו־נות בין כתליו, הכתבת הפר־למנטרית של שידורי ישראל **יונה אנגל**, הלכה לעולמה אחרי מחלה ממארת. יונה, שנפטרה בגיל 42 נחשבה ה־כתבת הפרלמנטרית החרוצה והמצטיינת מכולם. היא מעולם לא התבטלה במיזנון הכנסת, ישבה שעות ביציע הכתבים ובחדרה שבאגף העיתונות. מכל 120 הח"כים ששיחרו לפתחה בימי חייה באו להלווייתה שניים בלבד: ח"כ **אורה נמיר** ושר־הבינוי **גדעון פת**.

■ לפני חודשיים פגש ב־יונה הכתב הפרלמנטרי של הטלוויזיה **אלימלך רם** ושאל אותה דרך שיגרה „מה נש־מע?" יונה השיבה לו מבלי להניד עפעף: „יש לי סרטן ואני הולכת למות," ופנתה לדרכה.

■ ח"כ **צ'ארלי ביטון** חזר מלא התפעלות מסיורו בברית־המועצות, הוא ישב ב־קפה הבוהמה הירושלמי טעמון, ריכז סביבו אנשי שמאל וסיפר להם מנפלאותיה של אמא־רוסיה. בין השאר סיפר צ'ארלי כי פגש באיש בשם **יבגני יבטושנקו** והסביר לחבר'ה: „אתם יודעים, הוא משורר חשוב מאד שם."

■ אשתו של ביטון, **לב־נה**, סיפרה כי כשהושבע בעלה כח"כ באה עימו, כמ־קובל, אל בית הנשיא. כולם קיבלו אותה שם בכל הכבוד הראוי, פרט למנהלת משק הבית. „היא לא יכלה לתפוס איך זה שהבחורה שעבדה אצלה כפועלת בשטיפת רצפות שנה קודם־לכן, חוזרת אל בית הנשיא כאשתו של חבר־כנסת," הסבירה לבנה.

■ עוזר שר־האוצר **סמי טוויג** ניצל את העובדה שהשר שלו **שמחה ארליך** נסע בשליחות לארצות־הברית, ו־בילה חופשה במועדון הים התיכון באילת. אלא שסמי, שציפה לשוודיות, חתיכות ו־בילויים, נחל אכזבה מרה כאשר גילה בבואו לכפר כי המקום מלא מישפחות ישרא־ליות וכי את מקום החתיכות השוודיות חשופות־החזה תפסו ילדים וכלבים. כשנשאל סמי מדוע לא הצטרף לשר בנסי־עתו לארצות־הברית, הסביר כי עשה זאת מטעמי „היגיינה ציבורית."

■ כשחזר לתל־אביב נת־קלו עיניו של סמי בידיעה במעריב, שסיפרה כי ערך הפתעה לשר שלו, שיפץ את לישכתו ותלה בה תמונה של ירושלים. עוד סיפרה הידיעה כי הוא הזהיר את ארליך שלא יחזור בשבת כדי שלא להרגיז את ראש־הממשלה **מנחם בגין**. סמי הנזעם הכחיש את הידיעה. לדבריו בוצעו העבו־דות בלישכת השר, שהיתה מעוצבת על־פי טעמו של שר־האוצר הקודם **יהושע רבי־נוביץ**, לפי הוראת מנהל התחזוקה של מישרד־האוצר, וכי הוא עצמו מעולם לא הזהיר את ארליך מפני בגין. סמי התייחס לעניין ברצינות, מתכוון לפרסם מייד עם שובו לעבודה הכחשה רישמית ב־נדון.

■ סגן שר־האוצר **יחז־קאל פלומין** טוען, כי מאז נסע השר שלו לארצות־הברית אין הוא יודע אם להרגיש כמו יתום או כמו עצמאי בשטח. סיפר פלומין: „קשה לי מאד לעבוד עם ארליך כשהוא בניו־יורק ואני בארץ. בכל פעם שהוא מסיים את יום עבודתו בשעה שש בערב על־פי שעון ניו־יורק הוא מטלפן אלי, ולא חושב על זה שהשעה בארץ היא 01.00 בלילה. יום אחד טילפנתי אליו בשעה 12.00 בצהריים מהמישרד למלונו ב־ניו־יורק. אומר לי ארליך: ,אתה לא שם לב שהשעה היא 05.00 בבוקר?' עניתי לו: ,לא, כי השעה עכשיו בתל־אביב היא 12 בצהריים.' אר־ליך הבין את הרמז, והתחיל להתקשר אלי מניו־יורק בשעות הצהריים על־פי השעון שם, וכעת אני מקבל את שיחותיו בשעות הערב על־פי שעון ישראל."

■ באותה הזדמנות נזכר פלומין בסיפור הנודע על **דני הלפרין**, מי שהיה עוזרו של שר־האוצר המנוח **פנחס ספיר**, שנהג לעבוד 24 שעות ביממה. דני היה מקבל מדי שבת בשעה 07.00 בבוקר טל־פון מספיר. בוקר אחד צילצל הטלפון כרגיל בשבת בבוקר בביתו. דני הרים את הטלפון ואמר ישר לתוך השפופרת: „שלום, ספיר." השיב לו השר בהפתעה: „איך ידעת שזה אני?" ענה דני: „מי עוד יכול לטלפן בשבת בשבע בבוקר?" ספיר הבין את הרמז וחדל לצלצל אליו בשבתות.

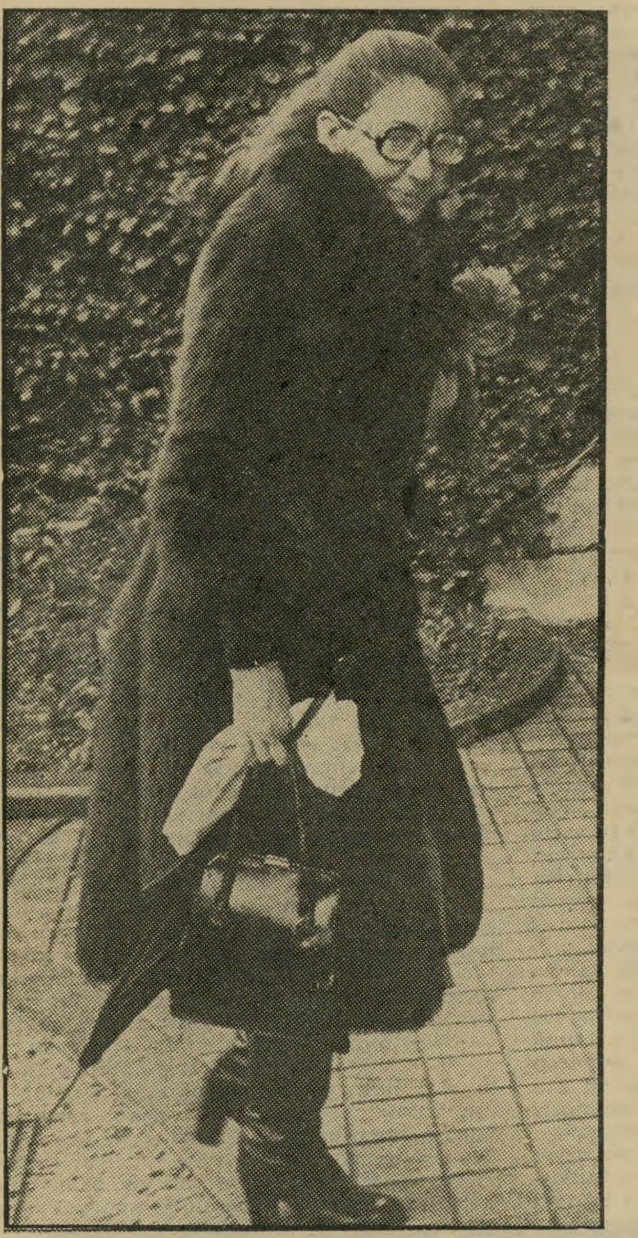

מריה קאלאס זמרת האופרה האגדתית, שנפטרה לפני שלושה שבועות מהתקף־לב, היתה בסוף ימיה אשה בודדה וגלמודה, שהופעתה החיצונית היתה רחוקה מאוד מהמראה הזוהר בו הופיעה בתקופה בה היתה ידי־דתם הנערצת של אילי־הספנות היווניים. מריה חיתה בדירתה ברובע טרוקדרו בפאריס לבדה, הפסיקה להתאפר ולא הקפידה על לבושה.

■ אחד האורחים בתוכנית הרדיו של גלי צה"ל תרגיל בחמש אצבעות היה הסופר הסאריטיקאי **אפריים קישון**. בתוכנית זו עוברים האורחים מיבחן גרפולוגי על־ידי הגרפולוגית **חנה קורן**. קישון טען שקשה לבדוק את אופיו על־פי כתב־ידו כיוון שבמקור למד לכתוב הונגרית משמאל לימין, ואילו בעברית הוא מאלץ עצמו לכתוב מימין לשמאל. העיר לו מנחה ה־תוכנית **מני פאר**: „קישון, מה זה משנה? אתה כותב שמאלה, אבל חושב ימינה."

■ באותה תוכנית ניסתה

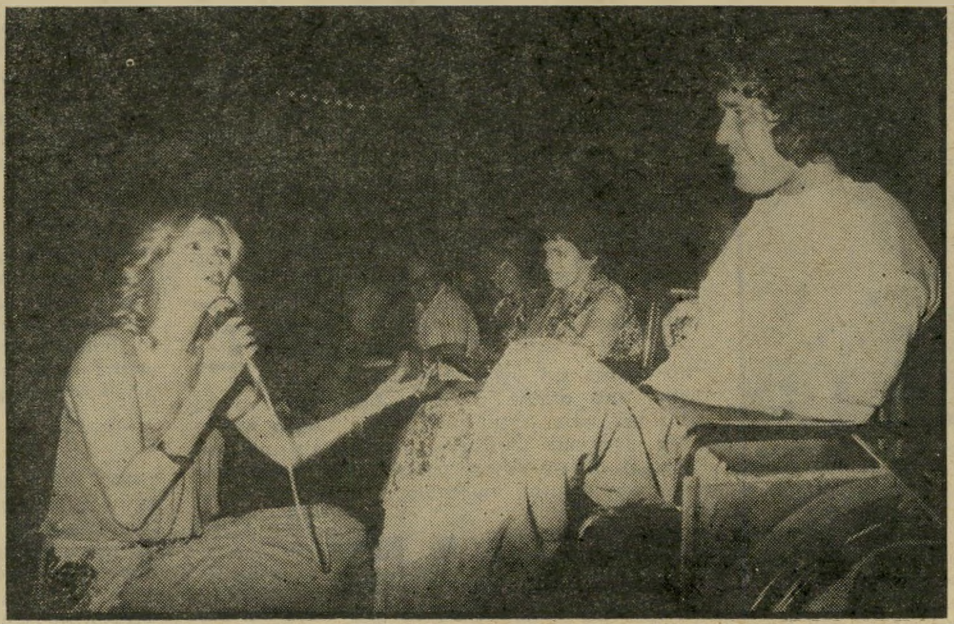

אזידה פקאן הזמרת התורכיה הפכה ההצלחה בה"א הידיעה של מופעי הבידור בארץ, כשכל הכרטיסים למופעיה של הזמרת נמכרו חודשיים מראש. הזמרת היפהפייה הלהיבה את הקהל שמילא את היכל התרבות. בין עיכוס לעיכוס גם שרה ובין שיר לשיר דיברה אל הקהל בתורכית כאילו היא נמצאת באיסטנבול. היא ירדה מהבמה ושרה במיוחד לנכה צה"ל.

אנשים

הגרפולוגית לנחש מיהם אורחי התוכנית על־פי כתב־ידם. היא טענה כי אפריים קישון הוא הקריטוריסט **קריאל** („דוש") **גרדוש**, הסאטיריקאי בעל ה־דיעות הימניות **מאיר עוזיאל** הוא הסאטיריקאי בעל הדיעות השמאלניות **יונתן גפן**, ואת כתב־ידו של ח"כ שלי **לובה אליאב** שייכה ל־ראש־הממשלה לשעבר **יצחק רבין**.

לשווא, היתה מזכירתו של סגן ראש עיריית ירושלים **יהושע מצא**, **מירי יאג'י**. מירי החליטה לנקום בצדקיהו, שלחה מכתב נרגש להוריו בצירוף ההזמנה הכוזבת ששיגר לה לחתונתו. במכתב כתבה מירי: „אני כלתכם אבל היות ואנו לא מכירים, הבה ניפגש כדי להסדיר את יחסי המשפחות." הוריו של צדקיהו, שלא ידעו על דבר המתיחה, נדהמו. לבנם

מני פאר

שהינחה את תחרות מלכת המים, הצטרף לשירתה של המועמדת יהודית קליין־כהן, שסיפרה כי ברצונה להיות זמרת. העיר לה מני: „שנינו שרים שירי לכת. כשאנחנו מתחילים לשיר — הקהל מתחיל ללכת."

עמוס אריכא

(מימין) מי שהיה דובר מישטרת מחוז תל־אביב וקודם לכן עיתונאי וסופר, מציג את תערוכתו הראשונה בגלריה „ספראי" בתל־אביב, אחד האורחים היה מי שהיה מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, דויד עופר, שבירך את אריכא ואת אשתו (באמצע) על התערוכה המוצלחת ואמר לו: „אנחנו שנינו שוטרים בדימוס, אבל אני מוכ־רח להודות שאתה הרבה יותר פרודוקטיבי ממני." מאז פרישתו מהמישטרה עובד עופר עם אחיו, איש־העסקים החיפאי יולי עופר.

■ ללובה אליאב ניבאה חנה קורן משבר אישי הקשור בשדה הפוליטיקה.

■ ואילו על הצייר **משה ברנשטיין** קטן הקומה אמרה חנה קורן, מבלי שתדע במי המדובר, כי האותיות שהוא כותב פורצות לשורה שמעלי־הן, וזה מראה כי הוא שואף להיות גבוה. על כך העיר המנחה: „יש לו אמונה תפלה, לברנשטיין. הוא אף פעם לא עובר מתחת לחתול שחור."

■ המתיחה שערך כתב שידורי ישראל **שאול צד־קיהו** לחבריו, כאשר הזמין אותם למסיבת כלולותיו עם חברתו, **רחל גלבוע** (העולם הזה 2087) כמעט ועלתה לו במשרתו. אחת המוזמנות ל־מסיבה, שלא היתה מוכנה ל־סלוח לצדקיהו כי מתח אותה

נדרשו מאמצי שיכנוע רבים כדי להסביר להם מדוע לא הזמינם לחתונתו שלא היתה ולא נבראה.

■ ח"כ **שמואל פלאטו שרון** בילה את חופשת החגים שלו באילת. באחד הערבים יצא לבלות בפאב החדש הו־רוסקופ, שנפתח במקום, שתה שני כוסות משקה וביקש חש־בון. הגישו לו חשבון על סך 85.50 ל"י. בלי היסוס שלף פלאטו שני שטרות של 500 ל"י, שילם עבור המשקה וויתר על העודף, בסברו שביקשו ממנו 855 ל"י עבור המשקאות. „אדוני, המקום הזה לא למכי־רה," אמר לו הבארמן, „למרות שאתה מוכן לשלם בעדו ב־מזומן." פלאטו, שרק אז הבחין בטעותו, התנצל: „אני אף פעם לא נוהג לשלם בעד המשקאות שלי, אני לא יודע את המחי־רים."

כך הם אומרים

מנחם בגין מחזיר את המדינה למחתרת ★ איך לחבר ספר מקיטעי עיתונים ★ מכירה כללית של סיני

צבא גושיסטי לישראל

בגין מחזיר למדינה את המחתרת, במלאות לה שלושים שנה. כך קובע נחום ברנע, המגיב על ההחלטה לשכן מתנחלים של גוש־אמונים במחנות צה"ל.

„תחפושת אז לא תחפושת, חברי ה'גוש' יהיו חיילים לכל דבר. בניגוד לשאר חיילי צה"ל, הכפופים למפקדיהם הישירים ולמפקדי־מפקדי־הם עד לרמטכ"ל, יהיו חברי גוש־אמונים כפו־פים למיפקדה שלהם, מזכירות גוש־אמונים.

„זה יהיה האירגון הצבאי הלאומי, צבא הפור־שים, חזית הסיפוח, נחל פורת. מאז שפורקו המטות הנפרדים של אצ"ל לח"י ושל הפלמ"ח לא התברכנו בצבא כזה.

„תמונה מתוך חלום־בלהות: חיילי גוש־אמו־נים במדי צה"ל ובכיפות סרוגות מסתערים בק־ריאות קרב על גבעה המאויישת בידי חיילי צה"ל כמותם, אך ללא כיפות. בתוך המהומה עומד אריק שרון, עצבני ומזיע ומפקד, בכת אחת, על שני המחנות. בגין קורא לשני הצדדים לצאת להגן על הנוצרים בדרום לבנון. אורי זוהר וזבו־לון המר יוצאים במחול מול מצלמות הטלוויזיה. בררררר...

„מי שיחפש במעשיו של ראש הממשלה הש־בוע את התבונה העילאית המיוחסת לו על־ידי חסידיו, יצטרך לחפש הרבה." (דבר)

שלום רוזנפלד מחייב את ההתנחלויות בשט־חים, אבל רק כאשר הן מתבצעות מתוך שיקו־לים מדיניים וחישובים „הגיוניים" של הממשלה. הוא מעיר על הוויכוח הציבורי בשאלת גוש־אמונים, ההתנחלות והפרת החוק:

„כשם שאבישי, עלי או מנו מעין־שמר רואים את מעשיהם של חנן פורת וצבי סלונים כאותות המבשרים את החורבן כך, מן הסתם, לעולם לא יתפסו אנשי גרעיני יריחו ודותן את נכונותם של אחדים מבני עין־שמר ללכת לבית־הסוהר (משמע, להתנגש בחוק ושומריו) על עיקרי הא־מונה ש ל ה ם.

„גם הפנתר השחור מירושלים, הגונב את בק־בוקי החלב מתנובה כדי לחלקם לעניי שכונת מורשה בטוח שמעשה־החסד שעשה עם נצרכים עומד מעל לחוק, והוא נוטל לעצמו את ההיתר המוסרי אף לפגוע בשוטר השומר על החוק, אם בא להפריע לו במעשהו.

„ולא נפליג לאחור לימים שסופרים, משו־ררים ואמנים מן המחנה הקרוי 'מתקדם' קראו בגלוי להפרת חוקי המדינה בשטח 9 ובשטחים מוחזקים והיו בהם — אומנם בודדים — שאף הירהרו באי־מילוי חובת שירות בצה"ל.

„אי־כיבוד סמכותה של ממשלה נבחרת — ואחת היא באיזה מישור ובשם איזה אידיאל־מוליך לאנארכיה. שום גילגול־עיניים כלפי שמיים לא ישנה את האמת הזאת. עירעור סמכותה של הרשות הנבחרת והתנכלות לחוק הם ראשית הקץ של הדמוקרטיה." (מעריב)

גורלם של עיתונים ישנים

הביקורת שפורסמה בהעולם הזה על סיפרו של העיתונאי אריה אבנרי המפולת (מפולת של כז־בים, העולם הזה 2090) לא נותרה בודדה, השבוע פורסמה ביקורתו של אמיר אורן על הספר והוא כותב, בין השאר:

„כתיבתו הרדודה והמרושלת של אבנרי משווה חן מיוחד להמפולת ומגוונת את הקריאה ברצף זה של גיזרי עיתונים משלוש השנים האחרונות. מי שתהה על גורלם של העיתונים הישנים, הנבלעים בלועות הכתומים של תיבות הוועד למען החייל, ישמח לדעת שאבנרי אסף את כולם ומיחזר אותם בכריכה רכה וכחולה, שפר־צופו באחוריה...

„המפולת היה ספר רע, אילו היה ספר, לא בשל אהדתו הבולטת של המחבר לאחד הצדדים בעלילה (מנחם בגין ומפלגתו) אלא משום שהוא משקף תקן נחות להדהים של כתיבה ועריכה... כשיתייצב הקורא בפני דיין דייני הדיינים יתקשה להצדיק, אפילו בעידן האינפלציוני הנוכחי, הו־צאת 80 ל"י לרכישת המפולת. כתחליף, מוצעת בזאת הכנת ספרו הבא של אבנר בשיטת 'עשה זאת בעצמך': אסוף יום־יום את העיתונים, הצ־טייד במספריים ובכתותח־דבק והמתן למילחמה. או למפולת." (דבר)

חצי האי מחפש אבא

בעיצומם של המגעים לקראת כינוס ועידת ז'נבה מתריע צבי שילוח נגד „מכירתו" של חצי־האי סיני. לדעתו, ההצהרות על נכונות לוויתורים בסיני מוכיחות שהממשלה אינה מו־דעת לחיוניותו של השטח לקיומה של ישראל.

„והרי בסיני לא קיימת הבעייה הדמוגרפית. סיני גם אינו 'לב הסכסוך' כפי שטוענים הפלש־תינאים באשר ליהודה, שומרון ורצועת עזה. קשה לומר שמדבר סיני חיוני למצרים, או שלמצרים זיקה היסטורית מיוחדת לאיזור. זיקתה של מצרים לסיני היא אחת ויחידה: הכנת בסיס למילחמה חדשה בישראל.

„מבחינה ציבורית אין לחצי האי סיני 'אבא' אצלנו. יהודה ושומרון הן כבת־עינן של חרות ומפד"ל — והגולן של הקיבוץ־המאוחד, ואילו 45 אלף הקילומטרים הרבועים של סיני נחשבים בעינינו כקליפת־השום.

„באחרונה נוצר הרושם, שאת מקומה של 'המכירה הכללית' של המערך מתחילה לתפוס בליכוד 'מכירת' סיני. שלום לא ייצא מזה, כמובן." (ידיעות אחרונות)

מאזן מאת הימים הראשונים

ב־29 בחודש ספטמבר מלאו מאה ימים לפעי־לותה של ממשלת הליכוד. עוזי בנזימן כותב „סקירה לא מחייבת" של מאה הימים הראשונים, המקובלים כקריטריון למדידת הישגים, או כיש־לונות, של ממשלה.

„בהשוואה לממשלה הקודמת גילתה החדשה, במאה הימים הראשונים לשילטונה, ענייניות ומסירות גדולות יותר לתפקידה. השרים החדשים מתגלים כמי שלהוטים להצליח בתפקידיהם וכמי ששיפוטם ענייני, יחסית, ונעדר את השיקול האישי הקטנוני שכה איפיין את פעילותם של חברי הממשלה הקודמת.

„הליכוד הפנימי בתוך הממשלה, הסתגלות חב־ריה למעמד שייחד להם מר בגין, קבלתם את מנהיגותו ונכונותם להיענות להוראותיו — אינם מצדיקים הסחת תשומת־הלב מאיים של מחלוקת אישית גם בממשלה זו, ומי שמעוניין בהצלחתה של ממשלה זו, מוטב שיתפלל לבריאותו של ראש הממשלה וליכולתו להוסיף ולשלוט בשריו ביד רמה.

„היו לממשלה כוונות לשנות את המציאות ה־פנימית מן היסוד, אך הכרזותיה בעניין זה לא עמדו במיבחן המציאות — אם משום שחסרה כוח מנהיגות כדי להוציא את הצהרותיה אל הפועל ואם משום שלא היתה ערה דיה לקושי האובייקטיבי שבהסטת המדיניות מן המסלול שהותווה לה במשך שלושים שנה.

„בתחום אחר, במישור מדיניות הפנים, גילתה הממשלה גישה חדשה: בהדרגה ובשיטתיות היא מפתחת מגמה של השתלטות על המידע ועל הדעת.

„הממונים החדשים על מישרד החינוך חותרים להנהיג תרבות לאומנית וחד־צדדית, הממשלה מבקשת לשכר את העם בחגיגות, ובאירועים שאינם עומדים בשום יחס למצבה של המדינה ולעילה הרשמית לצהלה (יובל השלושים)." (הארץ)

פסוקי השבוע

● **שר־החוץ משה דיין** על הסכמתה של ישראל להצעת ארצות־הברית לכלול פלסטינים במישלחת הערבית המאוחדת לוועידת ז'נבה: „כאשר גבר אינו יכול להשיג את האשה שהוא אוהב, הוא אוהב את האשה שהוא יכול להשיג."

● **הסופר יגאל גלאי** על המיסתורין סביב בואו לארץ של משה דיין, ערב יציאתו לארצות־הברית: „משה דיין, כמו כל הישראלים, גומר מהר כדי לרוץ לספר לחבר'ה."

● **אלוף** (מיל.) **מאיר עמית** על מדיניות ממשלת בגין: „ההר החזוי הוליד עכבר מצוי."

● **מנהיג גוש־אמונים חנן פורת:** „אמרנו לבגין: אם הבחירה היא בינך לבין ארץ־ישראל, אזי ארץ־ישראל עדיפה עליך."

● **צבי סלונים**, דובר גוש־אמונים: „בגין מייחס חשיבות רבה מדי לדעת האמריקאים."

● **מנכל משרד ראש־הממשלה, אליהו בן־אלישר**, על מנחם בגין: „לפעמים נדמה במהלך שיחה איתו, שהוא בגוי כעין מחשב שאתה רק מספק לו את הנתונים ומייד קופץ החוצה הכרטיס עם ניתוח תוצאות."

● **הפיזמונאי דידי מנוסי** על הצהרתו של מנחם בגין שעל־פיה הוא עומד להצטרף, עם פרישתו מתפקידו, למושב בסיני: „הנה עוד סיבה טובה אחת מדוע צריך להחזיר את השטחים!"

דיין: גברו הסיכויים לכינוס ועידת ג'נבה

(יו־אופ) שר החוץ מר משה דיין אמר אמש בניו־יורק כי בעקבות הצגת העמדות הישראליות המעודכנות בפני מזכיר המדינה של ארה"ב גברו הסיכויים לחידושה של ועידת ג'נבה עוד השנה.

בצאתו משיחת העבודה הרביעית עם מר ואנס אמר מר דיין „ישראל עשתה הכל על־מנת להביא לחידוש הוועידה, ואכן הצלחנו בכך. לדעתי הדרך לג'נבה פתוחה, ועתה נמתין לתשובות הערבים, כפי שיימסרו למזכיר המדינה."

מר דיין נשאל על־ידי כתבים אם הוא אופטימי באשר לחידוש שיחות השלום ושר החוץ השיב בחיוב.

בתשובה לשאלת עיתונאי אם שר החוץ פסימי באשר לאפשרות חידוש ועידת ג'נבה ענה מר דיין בשלילה.

ושר החוץ הוסיף ואמר כי „כבר לפני בואי לארה"ב אמרתי שאין כל מניעה לחידוש הוועידה. אמרתי בפירוש כי עלינו על דרך המשא ומתן המדיני ולא נרד ממנה."

„מתי תחודש הוועידה?" ושאל אחד העיתונאים, ושר החוץ אמר כי בעקבות העמדות הערביות האחרונות שהוצגו בפניו על־ידי מזכיר המדינה של ארה"ב אפסו הסיכויים לחידוש ועידת ג'נבה.

„הערבים עשו הכל על־מנת לחבל בחידוש הוועידה, ואכן הצליחו בכך. לדעתי הדרך לג'נבה סגורה, אלא אם יישנו הערבים את עמדותיהם הנוקשות," אמר מר דיין.

דיין אופטימי

בתשובה לשאלת עיתונאי אם מר דיין פסימי באשר לאפשרות חידוש שיחות השלום השיב מר דיין בחיוב.

שר החוץ נשאל על־ידי כתבים אם הוא אופטימי באשר לחידוש ועידת ג'נבה ומר דיין ענה בשלילה.

מר דיין הוסיף ואמר כי „עוד לפני בואי לארה"ב אמרתי שאם לא יגלו הצדדים גמישות מספקת תהיה הדרך לג'נבה זרועת מוקשים ותתחתים."

„אין ספק שכך יהיה," סיכם שר החוץ, „הכל פתוח."

ברגע האחרון נמסר מניו־יורק כי כל הסימנים מורים כי ועידת ז'נווה אמנם לא תכונס, כפי שצפה מר דיין.

דיין: אפסו הסיכויים לכינוס ועידת ז'נווה

(יו־פס) שר החוץ מר משה דיין אמר אמש בניו־יורק כי בעקבות העמדות הערביות האחרונות שהוצגו בפניו על־ידי מזכיר המדינה של ארה"ב אפסו הסיכויים לחידוש ועידת ז'נווה.

בצאתו משיחת העבודה הרביעית עם מר ואנס אמר שר החוץ „הערבים עשו הכל על־מנת לחבל בחידוש ועידת ז'נווה, ואכן הצליחו בכך. לדעתי הדרך לז'נווה סגורה, אלא אם ישנו הערבים את עמדותיהם הקשוחות."

שר־החוץ נשאל על־ידי כתבים אם הוא פסימי באשר לאפשרות חידוש שיחות השלום ומר דיין ענה בחיוב.

בתשובה לשאלת עיתונאי אם מר דיין אופטימי באשר לחידוש ועידת ז'נווה השיב שר החוץ בשלילה.

שר החוץ הוסיף ואמר כי „עוד טרם בואי לארה"ב אמרתי שאם לא יגלו הצדדים גמישות מספקת תהיה הדרך לז'נווה זרועת תתחתים ומוקשים."

„מתי תחודש הוועידה?", שאל אחד העיתונאים, ומר דיין אמר כי בעקבות הצגת העמדות הישראליות המעודכנות בפני מזכיר המדינה של ארה"ב גברו הסיכויים לחידושה של ועידת ז'נווה עוד השנה.

„ישראל עשתה הכל על־מנת להביא לחידוש הוועידה, ואכן הצלחנו בכך. לדעתי הדרך לז'נווה פתוחה, ועתה נמתין לתשובות הערבים," אמר שר החוץ.

דיין פסימי

בתשובה לשאלות כתבים אם שר החוץ אופטימי באשר לחידוש שיחות השלום ענה מר דיין בחיוב.

שר החוץ נשאל על־ידי כתבים אם הוא פסימי באשר לאפשרות חידוש ועידת ז'נווה ושר החוץ השיב בשלילה.

שר החוץ הוסיף ואמר כי „סבר לפני בואי לארה"ב אמרתי שאין כל מניעה לחידוש הוועידה. אמרתי בפירוש כי עלינו על דרך המשא ומתן ולא נרד ממנה."

„הכל פתוח," סיכם מר דיין, „אין ספק שכך יהיה."

ברגע האחרון נמסר מניו־יורק כי כל הסימנים מורים שאכן ועידת ג'נבה תכונס עוד השנה, כפי שחזה שר החוץ.

2

קובי ניב

כושׁ

אוחטק!

בזמן האחרון נפלה תופעה זרה ומוזרה על ראשינו — „כושים עבריים".

מדי פעם יורדים השחורים הללו מן העצים ובאים להתיישב בארצנו הקטנטונת בתואנה המגוחכת שהם יהודים, ושלפי היותם „יהודים" חל עליהם חוק השבות, וחובה עלינו, „אחיהם הלבנים", לקלוט אותם אל תוכנו.

יפה עושים, על כן, מישרד־הפנים ומישטרת־ישראל בגרשם מן הארץ ללא־בושה את הכושים השחורים, ובהחזירם אותם בכושת־פנים אל מקומם הטבעי ביערות הג'ונגלים.

אלא שלמרבית הפליאה מסתבר שישנם כבר בארצנו למעלה מי־אלף (!) „כושים עבריים" שכאלו, החיים בינינו כאילו היו יהודים שביהודים.

והמחזה הזה חייב להיפסק.

כי ראינו כבר בעולם תופעות שונות ומשונות, אבל על יהודים שחורים לא שמענו מעולם.

שהרי מבחינת חוקי־הטבע יהודי שחור זה כמו ג'ירף מעופף, ואין חיה כזאת.

דור הג'ינס שותה קווינס?

כן... אבל...

דור ההשמדה והתקומה

אוכל ביצה אחת לימּמה

ביצה
יהודית
אקסטרא

מוגש על־ידי מועצת הלול במשרד החקלאות
בשיתוף מרכז ההסברה במשרד ראש־הממשלה

איך לא תהיה
המלחמה הבאה

המילחמה הבאה לא תהיה. המילחמה הבאה לא תתנהל — לא בים, לא באוויר ולא ביבשה. המילחמה הבאה לא תפרוץ. המילחמה הבאה לא תתרחש — לא בחזית המצרית, לא בחזית הירדנית, לא בחזית הסורית וודאי שלא בחזית הלבנונית.

המילחמה הבאה לא תפרוץ, לא תתנהל ולא תתרחש — המילחמה הבאה פשוט לא תהיה.

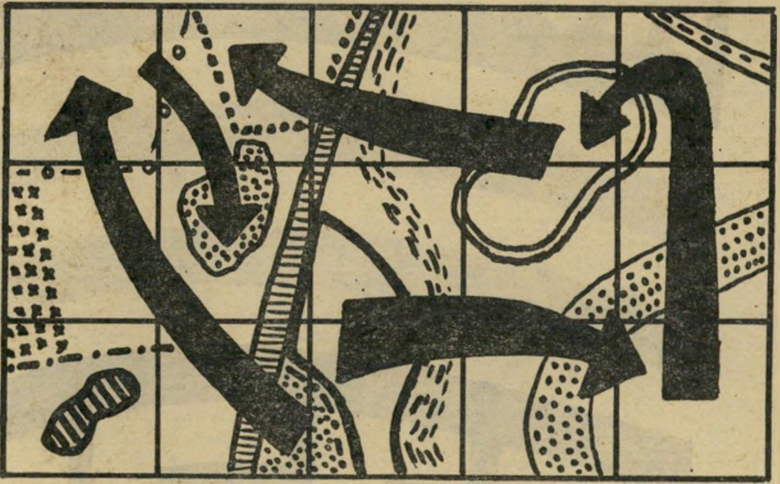

ממשלת ישראל הבטיחה שלא תהיה מילחמה ולכן המילחמה הבאה לא תהיה ויהי מה.

המילחמה הבאה לא תפרוץ, לא תתרחש, לא תתנהל והיה לא תהיה. יהיה רק הסכם הפסקת-אש. זה מה שיהיה. אבל מילחמה לא תהיה. ברוך השם.

אשקרה

שלנו בוולסטריט, בשעות 16.00-22.00

יש לך... בעיות כוח אדם!! מחסור בשטח!!

יש לנו הפתרונות עבורך!

אנו מפעל מעבר לקו הירוק

יש לנו
* שטחים בנויים ופנויים גדולים
* כח עבודה זול בלתי מוגבל
* קרוב למרכז הארץ

אנו מעוניינים בקבלת עבודות בקבלנות.

לתאום פגישה פנה אל: ת.ד. 4252 ת"א
עבור מסי 777.

מודעה זו פורסמה אשקרה ב„הארץ" מ-26.9.77

3 קובי ניב

מדינת ישראל בשיתוף עם

מיכרז 77/ג

ממשלת ישראל מבקשת בזה הצעות לביצוע המשימות הבאות:

1. התנחלות רבתי ביהודה ושומרון, מבלי להתנחל כלל ביהודה ושומרון.

ההצעה צריכה לכלול פירוט מדוייק של דרך ביצוע ההתנחלויות, כך שכלפי פנים ייווצר הרושם שאכן יש התנחלות רבתי, בעוד שכלפי חוץ ייווצר הרושם שאכן אין התנחלות כלל.

2. חיול אנשי גוש־אמונים, מבלי לחייל את אנשי גוש־אמונים. ההצעה צריכה לכלול פירוט מדוייק של דרך ביצוע החיול, כך שאנשי גוש־אמונים יחיו בתוך מחנות צבא ויהיו חיילים לכל דבר, מבלי שיגוייסו בכל דרך שהיא לצבא.

3. אכילת עוגות, מבלי לאכול עוגות.

ההצעה צריכה לכלול פירוט מדוייק של דרך אכילת עוגות, כך שהן תישארנה שלמות, למרות שנאכלו.

אין הממשלה מתחייבת לקבל את ההצעות המטומטמות ביותר, אבל היא תשתדל.

חידה 77/ג

ממשלת ישראל שואלת בזאת את השאלה הבאה:

כיצד ניתן לשתף בוועידת ז'נווה נציגים של ערביי ארץ־ישראל, כחלק ממשלחת ירדנית, כך שהם יהוו משלחת עצמאית של פלסטינאים, למרות שאין פלסטינאים, כך שתהיה נציגות פלסטינאית, מבלי שערביי ארץ־ישראל ייוצגו על־ידי האירגון המתקרא אש"ף, אלא על־ידי ראשי העיריות ביהודה ושומרון, שאינם מוכרים כתומכי אירגון הטרור המתכנה בלע"ז פי.אל.או, אבל קיבלו את אישורו של אירגון המרצחים הנ"ל, שאיתו לא נדבר לעולם, לייצג את העם הפלסטינאי, שאינו קיים, ושאירגוני החבלה אינם מייצגים אותו, אלא הוא מיוצג על־ידי מי שישראל תמצא לנכון שייצג אותם, בתנאי שלא יהיו פלסטינאים בוועידת ז'נווה, ושיהוו מישלחת מוסמכת של האירגון שאיננו מכירים בו, וננהל איתם משא-ומתן, מבלי לנהל בשום פנים ואופן משא־ומתן איתם, אלא רק עם אנשים שייבחרו על ידם, ושהם, ולא הטרוריסטים, מייצגים את ערביי ארץ־ישראל, שאינם פלסטי־נאים, אלא חלק בלתי נפרד מארץ־ישראל, ועליהם להיות, לכן, חלק ממשלחת ירדנית, ובכך להבטיח השתתפות פלסטינאית בוועידה, כשמהירות הרוח היא 40 קשר, ורב־החובל בן 42?

בין הפותרים נכונה יוגרלו כרטיסי טיסה לוועידת ז'נווה כנציגי העם הפלסטינאי.

הודעה 77/ג

ממשלת ישראל מכריזה בזאת כי הודעתם המשותפת של האירגון המכונה בלע"ז יו.אס.אי. ואירגון האנטישמים המתקרא בריה"מ פוסלת את השניים מלהיות מדינות ומוציאה אותם ממש־פחת העמים.

לפיכך מכריזה בזאת ישראל על פוס.

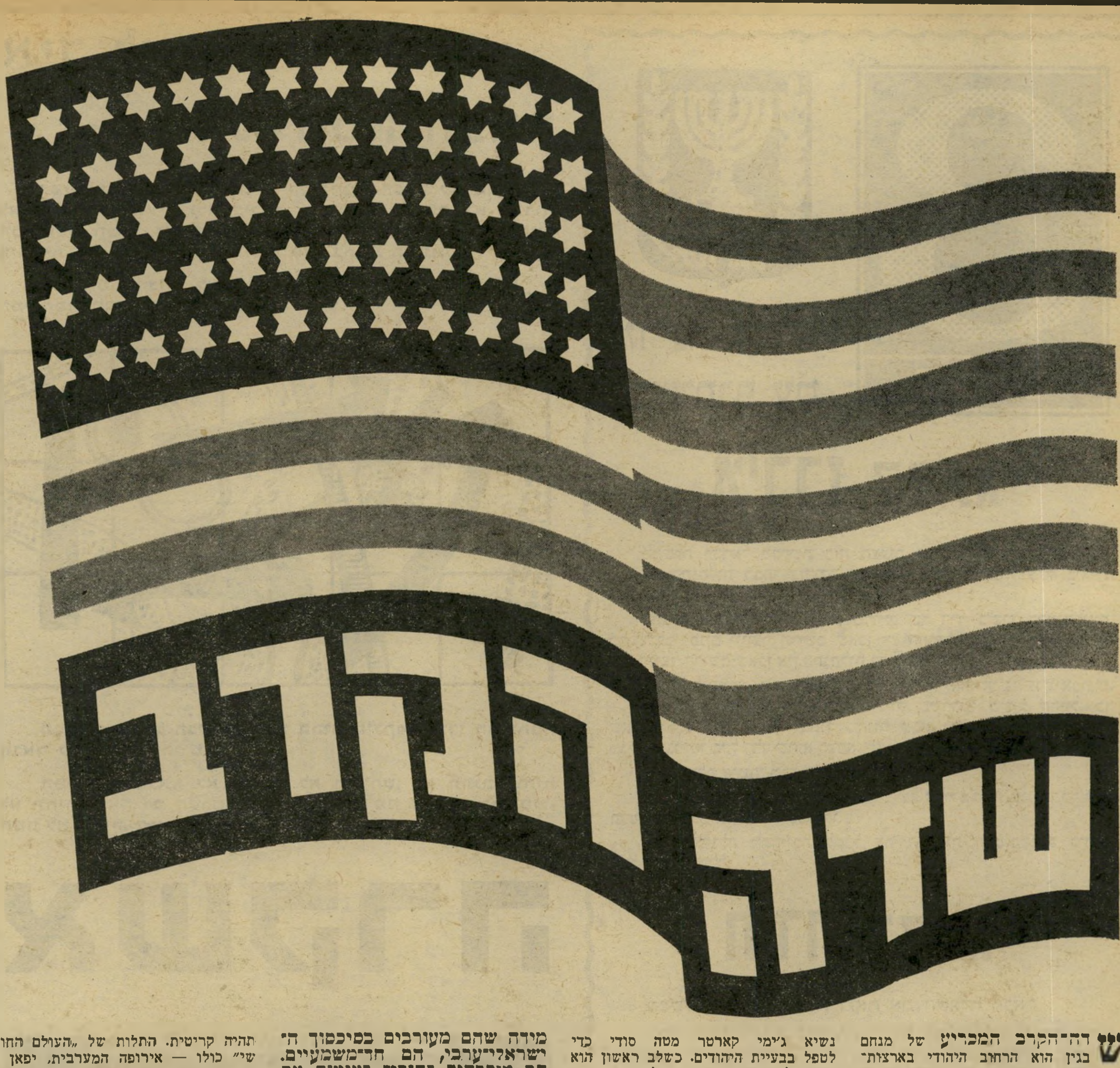

שדה הקרב

שדה־הקרב המכריע של מנחם בגין הוא הרחוב היהודי בארצות־הברית.

הדבר היה ברור למן הרגע הראשון של עליית הליכוד לשילטון. אחד המעשים ה־ראשונים שעשה בגין היה לשגר אל הזירה הזאת את איש־התעמולה הראשי שלו, שמואל כץ.

לאחר־מכן הגיע לשם בגין עצמו, במיס־גרת ביקורו אצל ג'ימי קארטר. הוא הקדיש חלק ניכר מזמנו וממירצו ליהודים, וחזר במצב־רוח מרומם.

ואכן, נראה כי כץ ובגין הצליחו להלהיב את יהודי אמריקה, שנדהמו תחילה למראה המהפכה הלאומנית בישראל. העסקנים המיקצועיים והרבנים הפכו חסידיו של מנהיג הליכוד („כל רב רואה את עצמו עכשיו בחלומותיו כנוהג בטאנק!" אמרה פרשנית יהודיה.) הרב מרדכי שינדלר, יו"ר ועידת־הנשיאים של האירגונים היהו־דיים, שהיה עד אתמול יונה ציונית מדופ־למת, התפלש בעפר לרגלי בגין, כדי לזכות בתקופת־כהונה נוספת.

אך בשבועות האחרונים החלו מצטברים בהדרגה סימני־אזהרה חמורים. הם הועלמו ברובם בעיי־תוני ישראל — הן בגלל הבורות של הכתבים הישראליים, שאינם מבחינים אלא באירועים הבולטים והגלויים ביותר, הן במתכוון, על פי הנחיות השגרירות בוושינגטון ושאר זרועות־התעמולה.

„את עיתוני ישראל צריכים לכתוב בכתב ברייל," אמר אלכס מסיס, מפיק־הסרטים הישראלי היושב מזה כמה שנים בניו־יורק, במסגרת עסקיו, „הם כתובים בידי עיוורים למען עיוורים."

מה הם הסיכויים האמיתיים בקרב המ־משמש ובא?

על־פי דיווחים מהימנים, הקים ה־נשיא ג'ימי קארטר מטה סודי כדי לטפל בבעיית היהודים. כשלב ראשון הוא ציווה לערוך סקר דעת־קהל יסודי, כדי לוודא מה תהיה עמדת היהודים במיקרה של עימות גלוי בין ישראל וארצות־הברית (העולם הזה 2090).

כי קארטר נמצא במצוקה גדולה.

כנשיא ארצות־הברית, הוא מופקד על שמירת האינטרסים של ארצות־הברית. אינטרסים אלה, כי־מידה שהם מעורבים בסיכסוך הי־ישראלי־ערבי, הם חד־משמעיים. הם מוכרחים להוביל לעימות עם ממשלת בגין.

הנפט מעל לכל

האינטרס העליון הוא בתחום הנפט. התלות של ארצות־הברית בנפט הערבי הולכת וגוברת, ובעוד כמה שנים היא תהיה קריטית. התלות של „העולם החופ־שי" כולו — אירופה המערבית, יפאן ו־עוד — בנפט הערבי היא קריטית עוד יותר. אין ערוך לנזק — כלכלי, ביטחוני, מדיני — שייגרם לעולם המערבי, אם תחול הפרעה משמעותית בזרם החופשי של הנפט הערבי אליו. יש המנבאים את שקיעת המערב ואת השתלטות הקומוניזם באירופה על רקע זה.

סיבות דומות — גידול הצרכים בקצב מסחרר — עומדות להפוך בעשור הקרוב את ברית־המועצות ממייצאת־נפט למיי־באת־נפט. גם לעולם הקומוניסטי יהיה אינטרס חיוני להגיע אל הנפט הערבי — וכך תיווצר תחרות נואשת, שבה תבקשנה שתי מעצמות־העל לרכוש את לב הערבים.

אין ספק כי מונחות במגירות הפנטאגון תוכניות ישנות להשתלטות צבאית על מקורות־הנפט, במיבצעים עצמאיים ו/או בעזרת ישראל ו/או איראן. אך בארצות־הברית קיים שילטון שפוי, ואין להניח כי יתפתה למיבצעים הרפתקניים, אלא במיקרי־חירום קיצוניים ביותר. לפני־כן בוודאי ייעשה הכל כדי להשיג את המטרה באמצעים מדיניים.

מבחינת האינטרס הלאומי האמריקאי, היעדים ברורים:

- **בטווח הארוך**, לקיים במרחב הערבי ממשלות פרו־אמריקאיות, כדי ל־החזיק את כל ארצות־הנפט הערביות ב־מחנה המערבי,
- **בטווח הקצר**, למנוע מילחמה העלולה להביא להפסקת זרם־הנפט; ול־הבטיח שאם בכל זאת תפרוץ מילחמה — לא תהיה פעולה ערבית, יזומה או ספונ־טאנית, שתביא להפסקת הזרימה.

מעבר לאינטרס הנפט, קיים האינטרס הכלכלי הרחב. במרחב הערבי מתרכזת עתה עוצמה כלכלית כבירה. אם תופנה עוצמה זו נגד ארצות־הברית, תהיינה התו־

דויד ופולה בן־גוריון בביקור בניו־יורק

צאות הרסניות. ואילו שילוב הכסף הערבי במערכות־הכלכלה המערביות יחזק את ה־גוש האמריקאי.

בטווח הקצר, יש לארצות־הברית עניין חיוני לקבל בחזרה חלק מן הדולארים הזורמים לארצות־הנפט, על־ידי מכירת כמויות כבירות של נשק לממשלותיהן.

משום־כך ברור לגמרי מהו תפקידו של נשיא ארצות־הברית — כפי שג'ימי קארטר ויועציו רואים אותו: להביא להסדר ב־מרחב, בתנאים שהעולם הערבי מסוגל לקבלם: החזרת כימעט כל השטחים המוח־זקים לעמי־ערב, הקמת מדינה פלסטינית בצורה זו או אחרת, ובשלב הראשון — שילוב הפלסטינים בפעולה להשגת ההסדר.

כל המטרות האלה מתנגשות חזיתית עם המגמות של ממשלת הליכוד בישראל (ובמידה פחותה, אך חריפה למדי, גם עם המגמות של ממשלות־המערך, שקדמו לה.)

אגרוף משוריין

מול תפקידו של ג'ימי קארטר הנשיא עומדים האינטרסים של ג'ימי קארטר הפוליטיקאי, ראש־המיפלגה.

מול עוצמת־הנפט של ממשלות־ערב עומדת עוצמת־הלחץ של ממשלת ישראל. מול „הזהב ה־שחור" של הערבים, „הזהב היהו־די" של ישראל. מול הפטרו־דולא־רים של הערבים, האלקטו־דולא־רים של היהודים.

הסיכוי היחיד של מנחם בגין למנוע עימות הרה־אסון עם ארצות־הברית טמון ביכולתו לקמץ את יהדות ארצות־הברית כאגרוף משוריין מול הבית הלבן, תחילה כאיום ולאחר מכן, אם יהיה צורך בכך, כנשק פעיל.

הכוח היהודי הפוטנציאלי יכול לפעול במישורים שונים. בין השאר —

● **כלפי הקונגרס:** רבים מן הס־נאטורים ומן הצירים בבית־הנבחרים תלו־יים בקולות יהודיים, העשויים להכריע בבחירות באיזורי־הבחירה שלהם. אותם הפוליטיקאים, וגם אחרים, תלויים בתרו־מות של אירגונים ואילי־הון יהודיים, ל־מימון מסע־הבחירות שלהם.

● **כלפי הנשיא:** על פי השיטה הקיימת, תלוייה בחירתו של הנשיא ב־ניצחונו במדינות־מפתח מסויימות, החשו־בות בגלל גודלן. דווקא במדינות אלה יכולים הקולות היהודיים להוות את לשון־המאזניים, דבר המבטיח להם כוח־השפעה מחוץ לכל פרופורציה לכוחם המיספרי. (כוח־השפעה דומה יש למחנה הדתי ה־מאורגן בישראל).

● **כלפי הציבור:** ליהודים יש השפעה עצומה בכלי־התיקשורת. העיתונים היומיים, גם החשובים ביותר, תלויים במודעות היצרנים והסוחרים המקומיים, שרבים מאד מהם הם יהודים. בקרב סגלי־הניהול והעיתונאים בכל כלי־התיקשורת יש ליהודים ייצוג שהוא בלי שום יחס לאחוזם באוכלוסייה הכללית.

האיסטראטגיה של מנחם בגין מבוססת על ההנחה שיש ביכולתו להפוך את הכוח הפוטנציאלי הזה לכוח מגוייס, ממושמע ולוחם. הוא מאמין שהוא יוכל לגייסו, להטילו לקרב ולפקד עליו כמו על אוגדות־המילואים של צה"ל.

אם יקבל הנשיא קארטר את הדיעה כי הערכה זו של בגין נכונה, הוא יצטרך לשקול זה מול זה את האינטרס הלאומי האמריקאי ואת האינטרס האישי־המפלגתי שלו. במיקרה זה יתכן כי יעדיף את האינטרס האישי, כמקובל אצל פוליטי־קאים מיקצועיים מן המניין. כך יימנע העימות האמריקאי־ישראלי. הסיוע האמ־ריקאי יימשך, ומנחם בגין יוכל להקדיש את כל כוחו ומירצו לשדה־הקרב הבא — העימות הצבאי עם מדינות־ערב.

אם, לעומת זאת, ישתכנע הנשיא קארטר כי מנחם בגין משלה את עצמו, וכי אין חשש מפני מרד יהודי ארצות־הברית נגד הבית הלבן, צפוי לחץ אמריקאי כביר על ישראל. לפני בגין תעמוד אז הברירה בין כניעה לאמריקאים ובין מיבצעי־התאבדות לאומיים.

לכן הפכו יהודי ארצות־הברית שדה־קרב המכריע של מנחם בגין. מהם סיכוייו בשדה־קרב זה?

האמת הפשוטה היא שהדבר לא נוסה מעולם, ולכן אין כימעט כל אפשרות לקבוע הלכה מוחלטת מראש.

המצב היחידי בעבר שניתן להשוותו למצב העלול להיווצר בעתיד הוא עמדת יהודי ארצות־הברית בימי השואה, במיל־חמת־העולם השניה.

עובדה היסטורית היא שיהודי ארצות־הברית לא נקפו אז אצבע כדי להציל את יהודי אירופה מהשמדה גופנית.

המחדל הנורא

הנשיא האמריקאי דאז, פראנקלין דלאנו רוזוולט, קיבל דיווחים על ההש־מדה, אך החליט שלא לפעול להפסקת ההשמדה. הוא סבר שהוא נוהג בהתאם לאינטרס הלאומי האמריקאי.

כפי שגילה יועצו וידידו הקרוב ביותר באותם הימים, הארי הופקינס, אכן עלה הנושא בדיונים בין רוזוולט והבריטים, ובראשם שר־החוץ הבריטי אנתוני אידן. הבריטים התנגדו לכל פעולה נגד ההש־מדה — פעולה צבאית (הפצצת מחנות־ההשמדה והרכבות שהובילו אליהם), פעולה מדינית (הפעלת לחץ על האוייב באמצעות פעולה דיפלומטית סודית) או פעולה פסי־כולוגית (איום אמין בעונשים). רוזוולט קיבל את העמדה הבריטית.

הבריטים חששו, כמובן, מפני הצורך לקלוט עולים יהודיים, ניצולי אירופה, בארץ־ישראל, בניגוד למדיניותם. הם חששו מפני איבוד התמיכה הערבית. רוזוולט עצמו נועד עם המלך איבן־סעוד מסעודיה, וחשב כבר אז על חשיבות הנפט הערבי. הוא חשש גם מפני התעמולה הנאצית, חובקת־העולם, שטענה כי ממ־שלת ארצות־הברית „מכורה ליהודים".

באותם הימים פעלה בארצות־הברית מישלחת של האירגון הצבאי הלאומי בארץ־ישראל, בהנהגת הילל קוק (שקרא לעצמו אז בשם „פיטר ברגסון"), שמואל מרלין ואחרים. היא הקימה שורה של אירגונים, שמטרתם היתה לעורר את יהודי אמריקה כדי להפעיל לחץ על הבית הלבן בקשר עם השואה. למרות הכישרון הרב שהושקע בפעולה, ותמיכת אישים אמרי־קאיים חשובים (כמו הסופר בן הכט) שנרתמו למיבצע, לא עלה בידי קוק וחבריו להפעיל את יהודי אמריקה.

ההנהגה היהודית, וגם ההנהגה הציונית, חיבלה בכל פעולה כזאת. היא שיכנעה את הנשיא רוזוולט שלא לקבל מישלחת שרצתה לת־בוע ממנו פעולה נגד ההשמדה.

יהדות אמריקה עמדה כל העת מנגד. היא חששה להתבלט, שמא יביא הדבר לגל חדש של אנטישמיות ברחבי ארצות־הברית. אחרי שארצות־הברית נכנסה למל־חמה, חששו היהודים מפני הרושם שמא קיים הבדל בין האינטרס הכל־אמריקאי ובין האינטרס היהודי.

משום כך עזר המימסד היהודי להשתיק את הידיעות על השואה, מנע כל פעולה מדינית או תעמו־לתית מצד הציבור היהודי, ועשה את הכל כדי לשתק ולהשתיק את המעטים שקמו ותבעו פעולה.

אין פירוש הדבר שיהדות אמריקה תנהג כך שנית, במיקרה של עימות. אפשר לטעון את ההיפך: שהתנהגותה אז גרמה לטראומה ולייסורי־מצפון כה עמוקים, עד כי דור שלם של יהודים אמריקאיים עבר אחרי המילחמה לקיצוניות שניה, והעניק למדינת־ישראל תמיכה בלתי־מסוייגת ו־חסרת־ביקורת, עד עצם היום הזה.

אך עובדה היא שתמיכה זו לא עמדה אף פעם אחת במיבחן של עימות ישראלי־אמריקאי. אם יבוא עימות כזה — איך ינהגו היהודים?

האם היהודים יערכו?

אחד המומחים, שדעתו פסימית ב־יותר, הוא הילל קוק עצמו — שהתנסה בנסיונות כה מרים בפעם הקודמת.

לקוק יש דיעה נחרצת בעניין זה. „עד היום תמכו היהודים בישראל, מפני שזה היה נוח להם.

„מי שתומך בישראל, אינו מפסיד דבר. להיפך, הדבר מעלה את קרנו ברחוב האמריקאי. זה מכובד לתמוך בישראל. זה פטריוטי, כי מקובל באמריקה לחשוב שהאינטרסים של ארצות־הברית ושל ישראל הם זהים.

„ישראל נתנה ליהודי־אמריקה את האפ־שרות להרים ראש. מכיוון שלכל האמרי־קאים יש זיקה ל'ארץ־האם', ל'מולדת הישנה', גרמה ישראל לנורמליזציה של מצב היהודים. גם להם יש ארץ־אם ומולדת.

„אולם המצב יהיה שונה לגמרי אם היהודי האמריקאי יצטרך להקריב משהו, מילבד תרומה, על מיזבח התמיכה בישראל."

לדעת קוק, לא יעמדו יהודי ארצות־הברית במיבחן, אם ייווצר בציבור הרושם שקיים ניגוד בין האינטרס האמריקאי והאינטרס הישראלי. הם יחששו מפני התגברות האנטי־שמיות, ומפני האישום שהם תומכים במדינה זרה, נגד ארצות־הברית.

קוק מעריך כי גם אז יהיה מיעוט קטן, בעל־הכרה, שימשיך לתמוך בישראל, למרות הכל. אך המוני היהודים לא יתגייסו לשום פעילות בולטת. ובעיקר — רוב היהודים, שהתרחקו מזמן מכל פעילות קהילתית, שאינם שייכים לשום אירגון

(המשך בעמוד 38)

יצחק רבין עם ילדים יהודיים באמריקה

כפתור לכבוד בגין המופץ בארה"ב *

* הסיסמות: „אף שעל" ו„ישראל שלנו".

בגין בעת ביקורו בקונגרס האמריקאי

החסכון ב"טפחות" שמור לך כמו יין ביקב משובח.

ערך כספך המופקד ב"טפחות" עולה עם השנים עד שמגיע הרגע ליהנות ממנו, ממש כמו יין ביקב משובח. הפקד את כספך אצל המומחים. לכל מטרה ולכל זמן ל"טפחות" יש תכנית המציעה לך תנאים טובים יותר:

חסכון לדיור
"טפחות 90,000"

התכנית היחידה בארץ הנותנת לך בנוסף לכסף (הרבה כסף!) גם זכות קדימה ברכישת דירה והנחה ממשית של אלפי לירות ממחירה.

חסכון בחו"ל
התכנית הדולרית

תכנית חסכון, בלעדית ל"טפחות", המאפשרת לישראלים בחו"ל ולתושבי חוץ לבנות בית בישראל.

חסכון לכל מטרה
"טפחות ח"י כפליים"

תכנית החסכון המעניקה לך עד 16% מענק מיידי: 5,760 ל"י לעומת 3,600 ל"י בתכניות האחרות.

פרטים נוספים על תכניות החסכון ב"טפחות" תקבל בסניפי הבנק או בדרך הדואר. שלח את התלוש המצ"ב, לקבלת פרטים וטפסי הרשמה בלא כל התחייבות מצידך. סמן בתלוש את התכניות בהן הינך מעוניין.

לכבוד טפחות
בנק משכנתאות לישראל בע"מ
ת.ד. 18060 ירושלים

נא לשלוח אלי טפסי הרשמה וחומר הסברה על
○ "טפחות 90,000"
○ התכנית הדולרית
○ "טפחות ח"י כפליים"

שם

כתובת

טפחות
בנק משכנתאות לישראל בע"מ

ההתחכמות של
דיין גרמה
לתוצאות הפוכות.
היא הרגיזה
את האמריקאים

*

ההתנחלות של
גוש אמונים
שפכה שמן
על המדורה

*

קארטר החליט:
מכיוון שנוצר
קיפאון אין
מנוס משיתוף
הסובייטים במאמץ

תוכן ההצהרה:
לחץ פוליטי
מאסיבי על
בגין וערפאת

*

ההודעה המוקדמת
פגעה קשה
במצב בריאותו
של בגין

*

הרומן המדומה
בין בגין
וג'ימי קארטר
הגיעו לסיומו

סוף הרומן

פתאום, כבת אחת, יצא האוויר מן הבאלון. הר ההתחכמויות, הפעלולים והתכסיסים של משה דיין הוליד עכבר. והעכבר היה הוא עצמו, שהתרוצץ בארצות־הברית בבהלה.

נאמר לו בצורה חד־משמעית: עברו הימים שבהם יכולה היתה ממשלת־ישראל להתל בנשיא האמריקאי, וזה היה נאלץ לחרוק שיניים ולשתוק.

השפן של דיין

התעלול האחרון של דיין היה „הצעת־הפשרה" המפורסמת, שהוא כתב באישור רשמי מטעם ממשלת ישראל.

זה היה לפני שבועיים. הממשלה האמריקאית דרשה החלטית שישראל תסכים למישלחת ערבית מאוחדת, לפחות בפתיחת ועידת־ז'נבה. נוסחה זו נועדה לאפשר את שיתוף אש"ף. נאמר לישראל כי אמריקה רואה בכינוס מושב־פתיחה של הוועידה ב־1977 אינטרס אמריקאי חיוני.

מנחם בגין עמד לדחות את ההצעה, בהתאם לעמדתו המוצהרת. ואז חש דיין בחזרה, מאמצע הדרך, כדי להציע לבגין התחכמות דיינית אופיינית: לא להגיד „לא" אלא „כן" — אך בצורה שזה יביא ל„לא".

כך נולדה ה„פשרה". ישראל ביצעה נסיגה טאקטית והסכימה להשתתפות פלסטינים במישלחת ערבית מאוחדת במושב־הפתיחה (העולם הזה 2091) — אולם בתנאי שלא יהיו אלה אנשי־אש"ף ידועים, ושהם יהוו חלק ממישלחת של מדינה ערבית.

משה דיין ידע, כמובן, שתנאים אלה אינם יכולים להתקבל על־ידי הערבים — שהרי כל מטרת ההצעה האמריקאית המקורית היתה לאפשר את שיתוף אש"ף בוועידה.

המטרות האמיתיות של הצעות דיין היו, על כן:

- להכשיל את ההצעה האמריקאית,
- לעשות זאת כך שיתקבל בכלי־התיקשורת הרושם שהערבים הפשילו הצעה ישראלית מתונה,
- ליצור בדרך זו אקלים של דעת־קהל, שיימנע עימות אמריקאי־ישראלי.

בגין קיבל את הרעיון, ודיין טס סוף־סוף לאמריקה כקוסם הנושא עימו את השפן שלו.

אולם הוא מצא בוושינגטון אווירה שונה מאד מזו שהוא ציפה לה.

ממשלת קארטר הגיבה מייד, ופומבית, על ההצעה הישראלית. היא חשפה במפורש את אופייה האמיתי: מלכודת שנועדה להכשיל את כינוס הוועידה.

בו־זמנית הודיעו הממשלות הערביות לקארטר שהן לא תוכלנה ללחוץ על אש"ף מעבר לנקודה מסויימת.

שלוש צפרדעים

כאשר ניסה דיין לדבר על „טיוטת חוזה השלום" שלו, נתקל בתגובה זועמת. בחדרי־חדרים נאמר לו שיפסיק להתל ויתחיל בדיון רציני. יש רק בעייה אחת העומדת על הפרק: שיתוף אש"ף בוועידת ז'נבה.

אך על נושא זה לא היה לדיין מה לומר. פיו היה נעול וידיו כבולות.

כך נוצר קיפאון, שעלול היה להיות קטלני. במצב זה החליט ג'ימי קארטר החלטה בעלת חשיבות מרחיקת־לכת: שדרושה עזרה סובייטית לשבירת הקיפאון. ארצות־הברית לבדה נכשלה במאמץ לכפות פשרה על ישראל והערבים.

על רקע זה נולד המיסמך, שחישמל השבוע את העו־

סוף הרומן

(המשך מעמוד 21)

לם ושגרם לדיכאון תהומי בקרב ממשלת הליכוד והעיתונות המגוייסת בישראל: הצהרת ואנס־גרומיקו.

זוהי הצהרת־כוונות משותפת האומרת ששתי המעצמות ישתפו פעולה כדי להפעיל להץ על ישראל ועל אש"ף כאחד. ישראל נדרשת לקבל את אש"ף בז'נבה — ובסופו של דבר תוכרח להשלים עם כינון מדינה פלסטינית בגדה וברצועה. אש"ף יוכרח להשלים עם מצב של דו־קיום ישראלי־פלסטיני, המבוסס על הכרה הדדית.

לשם כך כוללת ההצהרה שלושת עקרונות מרכזיים, הקשורים זה בזה:

● שלום אמיתי, ברוח הדרישות של ישראל, עד כדי נורמליזציה גמורה של היחסים בין ישראל והערבים. זוהי צפרדע שעראפאת נדרש לבלעה.

● שיתוף נציגות פלסטינית בז'נבה. הכוונה היא בבירור לאש"ף, אף כי השם לא הוזכר, לפי דרישת האמריקאים.

● הכרה בזכויות החוקיות של העם הפלסטיני — נוסחה המקובלת כיום כמכוונת להקמת מדינה פלסטינית ברצועה ובגדה.

אלה הן שתי הצפרדעים שבגין נדרש לבלוע.

יש רק הבדל קטן אחד בין הצדדים: עראפאת כבר הסכים חלקית להצעה, בגין מתנגד לה לחלוטין.

סכין בגב?

בחוץ־לארץ לא עוררה ההצהרה האמריקאית־סובייטית התרגשות רבה. משתתפי הסמינר על „השלום והפלסטינים" בלונדון, שכללו כמאה מטובי המומחים לענייני המרחב (ראה עמודים 26־27) קיבלו את הידיעה בשעת כינוסם, ואיש לא ראה בה מיפנה היסטורי. היא היתה, בעיניהם, לכל היותר צעד קטן נוסף לקראת הפלסטינים. אנשי אש"ף, שהשתתפו בכנס, לא התרגשו.

המשתתפים הישראליים בסמינר הופתעו, בשובם למחרת היום ארצה, להיווכח שבארץ נתקבלה ההצהרה בהיסטריה שגבלה בפאניקה, כאילו נעצה ארצות־הברית סכין בגבה של ישראל. תגובותיהם של עסקני האופוזיציה, לא פחות מתגובות השילטון, גבלו בגיחוך.

מתנחלי שומרון בסוכה במחנה צה"ל

מוקש בדרך לז'נבה

מה מקורה של התרגשות סוערת זו?

במידה רבה, היא נובעת ממסע־הריםום שערכה העיתונות הישראלית לפני שלושה חודשים לביקור האמריקאי של מנחם בגין, בעזרתם האדיבה של בגין וקארטר עצמם.

קארטר פרש אז את השטיח האדום לרגלי בגין, קיבל אותו בכבוד־מלכים. אחרי סטירת־הלחי שהעניק קארטר ליצחק רבין, באביב השנה, נראתה החמימות שבה נתקבל בגין בקיץ כהתחלה של רומן פוליטי.

אז תמהו רבים מה הביא את קארטר להפגנה כזו של אהדה לבגין. היו שהתפתו לחשוב שיש בכך עניין אישי, שקארטר נפל בשבי בגין, שהוקסם על־ידו.

אך הסיבה היתה הרבה יותר פרוזאית. בחירת בגין טרפה את קלפיו של קארטר. מדיניותו עלתה על שירטון. קארטר חשש שמא יאשימו אותו בפשיטת־רגל, בייחוד לאור חלקו שלו בהפלת רבין. לכן היה קארטר מעוניין להעמיד פנים כאילו לא השתנה דבר, ושאולי, להיפך, חל שיפור.

שיקול שני היה, אולי, חשוב עוד יותר. קאטר לא ידע דבר על בגין. כמו רוב מעצבי המדיניות בארצות־הברית ובאירופה, היתה דעתו הראשונה כי בגין הוא דמגוג ימני, שהשתמש ברגשות הלאומניים של האספסוף כדי להגיע לשילטון. כפי שאמר מדינאי אירופי בכיר: „אנחנו מכירים דמגוגים כאלה. אחרי שהם מגיעים לשילטון, הם משנים את הטון. הם שוכחים את נאומיהם הקנאיים, ומשלימים עם המציאות. ניכסון רודף־הקומוניסטים עשה דטאנט עם ברית־המועצות וכונן יחסים עם סין. דה־גול האולטרה־לאומני הוציא את צרפת מאלג'יריה. בגין יעשה את אותו הדבר. לכן אסור לעשות לו פרובוקציות. אסור לדחוק אותו לפינה. צריכים לפייס אותו, לקבל אותו יפה, להחניף לו. כך הוא יתרכך."

האירופים קיבלו דיעה זו, וסידרו לבגין את ההזמנות לרומניה ולבריטניה. קארטר החליט אף הוא למצות שיטה זו, ולהעניק לבגין את קבלת־הפנים הידידותית ביותר.

אולם בשבועות שלאחר מכן נאלץ היה קארטר להסיק שהיתה זאת טעות טאקטית חמורה. בגין ניצל את קבלת־הפנים עד קצה גבול היכולת. הוא דיבר על „היחסים החמים" ועל „הקירבה האישית" שנוצרו בינו ובין קארטר. בעזרת העיתונות המגוייסת, העומדת לרשותו, שיכנע את דעת־הקהל הישראלית שהוא נחל ניצחון אישי כביר, ובכך חיסל את הפיקפוקים והחששות שכירסמו בלב רבים למחרת הבחירות.

גם את יהודי ארצות־הברית כבש בגין בשיטה זו. היהודים, שחששו פן תביא בחירת בגין לעימות אמריקאי־ישראלי שיעמיד אותם במצב בלתי־אפשרי, התמוגגו מרוב הקלה כאשר נסתבר להם שקארטר הוקסם על־ידי ראש־הממשלה הישראלי החדש.

אולם רק כסיל יכול היה להאמין כי מדיניותה של מעצמה כבירה, בעלת אינטרסים עולמיים מורכבים, תושפע על־ידי גורם כה שולי כמו יחסו האישי של נשיא לראש־ממשלה זר. ישראל מלאה כסילים כאלה.

מלכודת עצמית

הישראלים, הרגילים לסיגנון הבריטי המאופק ולסיגנון הצרפתי הקר, אינם מיטיבים להבין את הסיגנון האמריקאי. בארצות־הברית רגילים גם בני־אדם פשוטים להמטיר על זרים מחמאות מופרזות — „אתה אישיות מרגשת!", „אתה נהדר!" — שאנגלי לא היה מעלה אותן על שפתיו

סגן שר־הביטחון ציפורי מקדם את פני המתנחלים

סטירת־לחי לקארטר

גם לגבי ידיד קרוב. מי שמתייחס למילים כאלה ברצינות, נוחל אכזבה מהירה. אין הן אלא מטבעות־לשון שיגרתיות.

נראה כי לא בגין ולא דעת־הקהל שטופת־המוח הבינו את המוטיבציה של קארטר, ואת חוסר־התוכן של המחמאות. לא רק קוראי עיתוני־הערב, אלא גם אנשים רציניים ההלו מאמינים כי בין קארטר ובגין הושגה תמימות־דעים כלשהי.

מה שקרה השבוע סילק אשלייה זו — גרם על כן להלם, שאין לו סיבה.

„יש לנו אינטרס לאומי חיוני בשלום שיקום בסופו של דבר במיזרח התיכון," אמר קארטר השבוע, במסיבת־העיתונאים שלו. מאז עלותו לשילטון התבססה גישתו לענייני המרחב על דו"ח מכון ברוקינגס, שמחבריו הפכו פקידים בכירים בממשלתו. דו"ח זה קורא בפירוש לשילוב הפלסטינים במאמצי השלום, לוקח בחשבון את הקמתה של מדינה פלסטינית ופותח את הדלת לפני אש"ף.

קארטר עצמו דיבר על יעדיו אלה פעמים רבות. דיבוריו על „מולדת לפלסטינים," הסכמתו להיכנס בדו־שיח עם אש"ף אם זה יקבל את החלטת 242 תוך הסתייגות מן הסעיף הנוגע ל„פליטים" (שאינו מזכיר את העם הפלסטיני וזכויותיו) — כל אלה היו סימנים ברורים של כיוון מדיניותו.

השבוע, בהצהרת ואנס־גרומיקו, פסע קארטר צעד קטן נוסף קדימה, באותה דרך, תמורת צעד סובייטי בכיוון ההפוך. קארטר הרחיק לכת יותר מקודם לכן, בהכירו ב„זכויות החוקיות של העם הפלסטיני" ובצורך להביא לז'נבה את „נציגי העם הפלסטיני". תמורת זאת הסכימו הסובייטים שיש להגיע ל„יחסי שלום נורמליים" — נוסחה מרחיקה־לכת, שאינה מופיעה בהחלטה 242 — ולא עמדו על איזכור מפורש של אש"ף.

זוהי מעין עיסקת־חבילה. ארצות־הברית לא היתה צריכה לקבל את הסכמתה של ממשלת ישראל לכך, גם לא להלכה, אחרי שמנחם בגין עצמו פטר אותה מן הצורך הזה בעת ביקורו, כאשר ויתר על „התיאום המוקדם של העמדות."

הדבר נראה אז כהישג גדול של בגין. עכשיו ברור כי היתה זאת מלכודת לעצמו, כפי שניבאו משקיפים מפוכחים כבר אז. נבואות אלה טבעו אז בהמולת ההערצה של עיתונאי־חצר.

מוקשי־נעל

לתכן כי קארטר היה מתחשב קצת יותר בצרכיו האישיים של בגין, אלמלא היה נרגז עד למעמקי נפשו ביגלל פרשת ההתנחלויות.

בעיני קארטר, כל התנחלות היא סטירת־לחי לו, חבלה מכוונת במדיניותו. מכיוון שכינוס ועידת־ז'נבה השנה היא צורך חיוני לממשלתו, הזקוקה להישג מדיני כלשהו, הרי כל מוקש בדרך לז'נבה פוגע בו אישית. כל התנחלות היא מוקש־נעל בדרכו.

קארטר אינו יכול להאמין אף לרגע שגוש־אמונים מורד באמת בבגין. כל הפרשה נראית כהצגה מבויימת מטעם בגין — בדיוק כמו ההתחכמויות הדיפלומטיות של דיין.

בגין ודיין עצמם סיפקו בשבוע שעבר הוכחה לאמריקאים כי הם מנסים להערים על קארטר.

אנשי גוש אמונים הגישו ערב חג הסוכות לבגין את השטר שחתם עליו לפרעון. הם תבעו ממנו, בצורה הברוטלית ביותר, לממש את הבטחתו להתיר להם להתנחל „בכל שטחי ארץ־ישראל." תחנוניו של בגין, בהם ניסה להבהיר להם כי זו השעה הפחות מתאימה לאישור ההתנחלויות וכי כל התנחלות בימים אלה תראה כהתגרות מפורשת בקארטר, נפלו על אוזניים אטומות.

על רקע זה נולד אחד ממיבצעי ההונאה הגדולים ביותר של ממשלת בגין. הרעיון היה כולו של משה דיין. בדיווחיו מארצות־הברית הוא היטעה את בגין להאמין כי אם ההתנחלויות החדשות ישאו אופי צבאי למחצה, משהו בדומה להיאחזויות הנח"ל, ייאלץ קארטר להשלים עימן.

הפיתרון של דיין היה אופייני לו: להלביש את אנשי גוש אמונים במדים, לחיילם על נשיהם וטפם ולאפשר להם להתנחל במסווה של היאחזויות חצי צבאיות.

המתנחלים ראו בהצעה לחיילם פגיעה בתדמיתם. „זה קרקס," התבטאו כמה מהם. אבל בפגישה נוספת עם שר־החקלאות אריאל שרון, הציג בפניהם אריק אפשרות אחת בלבד, אותה הציג כהחלטת הממשלה: לחיילם ולהושיבם באופן ארעי במחנות צה"ל בשומרון, עד שיתאפשר להעבירם ליישובי הקבע שלהם.

החלטה זו עוררה את זעמו של שר־הביטחון עזר וייצמן, שלא נועצו בו כלל בעניין הנוגע ישירות לתחום מישרדו. כל הרעיון נראה לו כשטות מגוחכת, המבזה את צה"ל והוא הצטרף לאנשי גוש אמונים בהתנגדותם לחיול.

כך נולד הפיתרון של היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור אהרון ברק שמצא פשרה: המתנחלים ישוכנו במחנות צה"ל בשומרון לא כחיילים, אלא במעמד של „עובדים בשליחות הצבא." כעבור ימים מיספר כבר התנחלו „העובדים בשליחות הצבא" במחנה שומרון של צה"ל. גרעינים נוספים ציפו לתורם.

אלא שבהחלטתה זו רימתה ממשלת ישראל רק את עצמה, לא את האמריקאים. נוכח מדיניות ההתנחלות של בגין נפל גם המחסום האחרון של התחשבות בישראל.

דברי־נועם

אחרי הסערה ההיסטרית שקמה בישראל, שהפתיעה את האמריקאים בעוצמתה, עשה הנשיא קארטר מאמץ מכוון להרגיע את הרוחות על־ידי דברי־נועם. אולם למעשה לא שינו דברי הנשיא בעצרת האו"ם דבר.

דוברים ישראליים ניסו להעמיד פנים כאילו חל שינוי, מאחר שהנשיא „לא דיבר מאז חודש מארס בצורה כה מפורטת על מהות השלום." בטענה זו אין ממש — ההודעה האמריקאית־סובייטית דיברה בפירוש על „יחסי־שלום נורמליים" — הגדרה מרחיקה־לכת, שאין טעם וצורך להוסיף עליה.

לעומת זאת לא חזר בו קארטר מן הדיבור על „הזכויות החוקיות של הפלסטינים" — וזהו העיקר.

כאשר בתום סידרת פגישות דרמתיות שנערכו בראשית השבוע בין קארטר, ואנס ודיין נמסר כי נמצאה אולי נוסחה שתאפשר את כינוס ועידת ז'נבה לא היה ברור אם היה זה עוד תכסיס הטעייה של דיין או כניעה משמעותית ללחץ האמריקאי.

במדינה

העם

איזיו המשמח

לאזרחים לא יהיה מנוס — הם יחגגו, ועוד איך!

החל בחג־החנוכה הקרב ועד לחג שימ־חת־תורה בשנה הבאה, יצטרך עם יש־ראל לחגוג. ממשלה שלמה החליטה כי העם יחגוג, ושני אנשים הופקדו על איר־גון החגיגות: שר האנרגיה התשתית וה־סמלים יצחק מודעי ועובד רשות־השידור, ומי שטוען למנכ"לות הרשות (ראה תש־קיף) יצחק („איזיו") רגר, אשר מונה כ־יו"ר הוועדה לאירגון חגיגות יובל־ה־30.

הגדרת יובל, או שנת־יובל מתייחסת בכל מילון ל־50 שנה. יש היסטוריונים, וחוקרי־תנ"ך הטוענים כי יובל הוא 25 שנה בילבד. הפיכת המיספר 30 ליובל הוא המצאה בילעדית של ראש־הממשלה.

חוגג רגר
להפקיע את בן־גוריון

בגין נסוג באלגנטיות רבה מרעיון ה־מיצעד הצבאי ביום־העצמאות, ובמקומו הוחלט על המצעד של ותיקי המחתרות. אך נראה כי אפילו המתנגדים החריפים ביותר למיצעד הצבאי היו תומכים בו במלוא הפה אילו היה ידוע להם אז, בעת הזעקה, כי מה שיבוא „במקום" יעלה 40 מיליוני לירות נוספות.

800 שופרות. פתיחת התגיגות תי־ערך בעוד כחודשיים, ליד האנדרטה של האדריכל ישראל גודוביץ בימית.

סיומן של החגיגות יהיה מיצעד שופ־רות. כל קהילה יהודית בעולם תשלח לישראל מישלחת בת אחד עד 1000 צי־רים, כשהתנאי היחידי יהיה שלפחות אחד מחברי המישלחת יהיה תוקע מיקצועי בשופר. המשלחת תערוך מיצעד רגלי מה־שפלה לירושלים, וכאשר תגיע לכותל, תיערך תקיעה משותפת ב־600 עד 800 שופרות.

בערב יום־העצמאות יוקמו מאות במות קטנות, שוב לפי העיקרון של פיזור ה־שימחה, ועליהן יופיעו אמנים חובבים. „כל מי שאי־פעם למד לנגן על אקורדיון או מנדולינה, ישעשע את אלה שאף פעם לא למדו לנגן."

לצבוע את הארץ. אבל יהיה גם טכס מרכזי אחד, ליחידי־סגולה. על פי החלטתו של ראש־הממשלה עצמו יופקע דויד בן־גוריון מידיהם של אנשי מפא"י ורפ"י־לשעבר. בשדה־בוקר תערך עצרת מרכזית, שבה ישתתפו אורחים נכבדים ואלפי גדנ"עים, כשהאישיות המרכזית ו־הנואם היחידי יהיה מנחם בגין.

רגר מכחיש בכל תוקף את הידיעות, שלדבריו הן „זדוניות", על כוונת הוועדה שלו להכריח את כל המדינה לאכול מת־כונים מיוחדים לשנות השלושים, ללבוש מדים מיוחדים לשנות השלושים ולצבוע את הארץ כולה בכחול־לבן. „אומנם היו רעיונות לערוך תחרויות למתכונים ותל־בושות, ולהכניס בעזרת 20 אלף לירות את תודעת הכחול־לבן, אבל זה לא משמעותי."

מנחם בגין אמר על גוש אמונים:

הם שתו את דמי

בגין נתמך על־ידי בתו בעת סיורו בסיני
„לא רוצה לחבוש כובע!"

בשעה שתיים לפנות־בוקר (לפי שעון ישראל) אור ליום הראשון ה־שבוע, החלו לזרום הידיעות לישראל על מה שנראה היה כאחד המיפנים הדרמ־תיים ביותר בתולדות המדינה.

בשעה זו פורסמה בוושינגטון ההודעה האמריקנאית־סובייטית המשותפת על ה־דרכים להשגת הסדר במזרח־התיכון, ש־נראתה מייד כתפנית בכיוון של פיתרון כפוי וכהתכחשות של הנשיא ג'ימי קאר־טר להתחייבויותיו הקודמות לישראל.

היה צורך בהתייעצויות דחופות בקשר לתגובות המתבקשות מצד ישראל. שר־החוץ משה דיין ביקש לדבר בדחיפות עם ראש־הממשלה כדי להחליט על המהלכים הבאים שעליו לנקוט. האורות האדומים נדלקו בכל המערכת.

היה ברור שיש לדווח במהירות על ה־הצהרה המדאיגה לאיש המרכז בידיו ל־מעשה את כל ההחלטות המדיניות: ראש־הממשלה מנחם בגין. בגין אומנם ידע מראש על ההצהרה העומדת להתפרסם, מדיווח שנמסר לו בפגישה אישית עם שגריר ארצות־הברית בישראל, סמואל לו־איס, עוד ביום השישי האחרון, אולם בפ־גישה זו ניסה בגין להניא את האמריקאים מפירסום ההצהרה שבה ראה סכנה חמורה לישראל. היה צורך להודיע לו בדחיפות כי האמריקאים לא התחשבו בדעתו.

אלא שאותה שעה שכב ראש־הממשלה מנחם בגין במיטת חוליו בחדר הטיפול הנמרץ בבית־החולים איכילוב בתל־אביב. עוזריו, שקיבלו את השדרים הדחופים מארצות־הברית עמדו לפני דילמה: האם להעיר את ראש־הממשלה בשעת לילה מאוחרת זו, כאשר רופאיו ציוו עליו מנו־חה מוחלט? האם לא יזיק הדבר לברי־אותו? ומצד שני, האם ניתן לעכב את הדיווח עד שיתעורר בבוקר?

הפעם גברה הדאגה לבריאותו של ראש־הממשלה. הדיווח על השדרים מוושינגטון עוכב במספר שעות. לא נגרם ובכך כל נזק לאינטרסים חיוניים של המדינה. אולם עצם הדילמה בה היו נתונים עוזריו של ראש־הממשלה מצביעה על מצב מעורר־דאגה שבו עלול מצב בריאותו של מנחם בגין, שהוא בעל סמכויות צנטרליסטיות יותר מאשר כל ראש־ממשלה שקדם לו בישראל, לפגוע בענייני־המדינה.

נקל לשער מצב, מדיני או בטחוני, בו דרושה התערבותו המהירה של ראש־הממ־שלה ובו יהיה עליו לקיים התייעצויות שאינן סובלות דיחוי כדי לקבל הכרעות גורליות מהירות. אם במצב כזה תגרום הדאגה לשלומו של ראש־הממשלה לדחייה של שעות, או אפילו רגעים, של תהליך קבלת ההחלטה, עלולות לנבוע מכך תו־צאות הרות־אסון.

נוכח הניסיון הלא־סימפטי של השבוע, הועלתה לראשונה בקרב צמרת הליכוד האפשרות שאם יחמיר מצב בריאותו של מנחם בגין יהיה עליו אולי להתפטר בשל כך מתפקידו ולו רק כדי לא להגיע למצב שבו יהיה צורך להעמיד במיבחן את ה־עימות בין הדאגה לשלומו לבין הדאגה לגורל האומה.

הסקופ של הטלוויזיה

כאשר הובהל מנחם בגין ביום ה־שישי לבית־החולים איכילוב לא איב־חנו אצלו רופאיו כל סימנים למחלה הק־שורה בהתקף־הלב שממנו החלים. הוא חש חולשה וסחרחורת ועייפות. בדיקת החום העלתה כי חומו גבוה מעט (37.5 מעלות). הרופאים נטו לייחס את הרגשתו הרעה למאמץ הגופני הכבד שבו עמד במשך השבוע האחרון, ובו הפר בפעם הראשונה את הוראותיהם.

זה היה השבוע שבו ניהל מנחם בגין משא־ומתן מתיש עם אנשי גוש־אמונים בשאלת ההתנחלויות, ערך סיור מפרך בסיני, נשא בו שישה נאומים וניצב שעות בשמש ללא כיסוי ראש, ובו ניהל — בבו־קר יום השישי — את הפגישה המתוחה עם השגריר האמריקאי.

כל אחת מהתנסויות אלה היתה עלולה למוטט גם אדם בריא וחסון. העימות עם גוש־אמונים, שנמשך שעות ארוכות אל תוך הלילה, פגע במנחם בגין מבחינה נפשית בצורה החמורה ביותר. בגין, ש־איים במהלך המגעים עם נציגי הגוש לה־גיש את התפטרותו לנשיא, אם לא יחדלו מלחציהם עליו, קיבל בצורה קשה את ההתקפות המעליבות של דוברי הגוש ש־הופנו אליו אישית. בבית־החולים התבטא במרירות בפני בני־מישפחתו: „הם שתו במשך ארבעה ימים את דמי ולבסוף קיבלו את ההצעה שהצעתי להם מלכתחילה."

אל המתח הנפשי, שהוגבר בעקבות ה־שיחה עם השגריר האמריקאי, נוספה הת־שישות הגופנית. במהלך סיורו הארוך בי־מית וביישובי צפון סיני דחה בגין את הצעות מלוויו לחבוש כובע. „יש צלמים," הפטיר, ונראה היה כי אינו רוצה לחי־בוש כובע־טמבל שהוגש לו כדי שלא יצלמוהו כך. הוא גם נמנע משתיה. מלוויו אומנם הגישו לו כל העת בקבוקי מש־קאות קלים, אבל הם לא הבחינו שהוא לגם בכל פעם לגימה קלה והניח את הבקבוק, בעיקר משום שהיו אלה מש־קאות ממותקים והוא נמנע משתיית סוכר.

צירוף גורמים אלה הביא להתמוטטותו שנראתה תחילה כתשישות. בדיקות הלב שנעשו לו לא העלו כל מימצאים. רק ב־יום הראשון בלילה, כאשר הגיעו תוצאות בדיקות־הדם שנערכו לו (הנמשכות 48 שעות) הסתבר שהוא נתקף שוב בדלקת קרום־הלב, מחלה סימפטומטית למחלימים מהתקף־לב שבגין כבר לקה בה.

זוהי מחלה שניתן להתגבר עליה בטי־פול בעזרת תרופות, אולם קיימת סכנה של הצטברות נוזלים בין קרום הלב ל־שריר־הלב, העלול לגרום לסיבוכים.

כאשר אובחנה המחלה ניצבו מקורביו של בגין בפני דילמה שניה. במשך כל יום ראשון דווח לאמצעי־התיקשורת ש־מצבו של בגין מצויין וכי הוא מרגיש „יוצא מהכלל" ומבקש ללכת הביתה. (אגב, הסקופ הראשון על אישפוזו של בגין היה של הטלוויזיה. הוא הגיע לראש מחלקת החדשות, דן שילון, מאמו, ש־ביקרה אצל אביו המאושפז גם כן ב־איכילוב).

בעיקבות פירסומים אלה חששו מקורי־ביו של בגין כי הודעה מפי רופאיו על מחלתו תערער את אמינות ההודעות ה־ראשונות ותעורר ספקות בציבור לגבי הדיווחים הרפואיים. ואומנם, כאשר בעיק־בות ההודעות הראשוניות על מצבו „המ־צויין" של בגין התפרסמו ביום השני ידי־עות כי מצבו „טוב" בלבד, החלה כבר חרושת השמועות לפעול. אנשי לישכתו ורעייתו, לא ששו למסירת מידע מלא לציבור על השינוי במצבו. אבל בגין עצמו תבע לכנס מסיבת־עיתונאים ולהודיע על כך. נראה כי גם הפעם יצליח בגין, להת־גבר שוב על המחלה שפקדה אותו.

אולם עצם הידיעה כי אין כל ערובה שהוא לא ייקלע גם בעתיד למצב דומה, עלולה להעלות את השאלה שבגין עצמו, כמנהיג אחראי, יהיה חייב להרהר בה: האם לא ייאלץ להתפטר, במיקרה שמצב בריאותו יחמיר?

צבא נלחם כמו שהוא מתכונן ומתארגן לפני המילחמה, וכשמתבררת הטעות בתוך האש - כבר מאוחר מדי ✶ למה להשליך אנשים טובים ממטוסים טובים, כשהם יכולים להיות דרושים בתפקידים אחרים?

למה חיל־צנחנים?

מאת
בנימין עמידרור

מבין סוגי־החיל החדישים, ילידי הטכנולוגיה הצבאית של המאה העשרים, מיוחד חיל־הצנחנים בכך שבמשך דור אחד — או, למען הדיוק, לא יותר מאשר חמש שנים של חיים פעילים במילחמה — הפך מ„נשק סודי", בעל פוטנציאל מקווה של הכרעת מערכות ומילחמות, לאנאכרוניזם גמור ולכישלון מוכח. התועלת הממשית והנמשכת היחידה שהופקה מסוג־חיל זה הצטמצמה לכך שהמיצנח־המכונף, לגירסותיו השונות בצבאות, הפך מוקד של רוח־יחידה רמה ועיליתיסטית, כסימלה של „נבחרת". ואפילו תועלת זו מפוקפקת, בצבאות שבם שכר היתרון הזה יוצא, בחשבון סופי, בהפסד נזקיו עקב השקעות בלתי־פרופורציונליות מאותו משאב נדיר, המצוי תמיד בצימצום והמוגדר כ„כוח־אדם מאיכות מעולה".

כיוון שנושאנו המיוחד כאן הוא הכוח עצמו נבהיר כמה מונחים בהקשר זה. בסקירת מיבצע „גן־השוק" (העולם הזה 2091—2090) תיארנו את הכוחות האנגלו־אמריקאיים כ„מוטסים" (Air Bourne). תואר זה כלל

צה"ל הוא צבא שרוב החי"ר בו הם צנחנים שלא יצנחו בקרב

גייסות „מוצנחים" (או „צנחנים") וכן גייסות אחרים, „נישאי דאונים" (Air Landing).

אצל הגרמנים והאמריקאים היו גם אלה האחרונים צנחנים לכל דבר. אבל אצל הבריטים היו היחידות נישאות־הדאונים מורכבות מגדודי חי"ר רגילים — וגם רבים מן הגדודים המוצנחים נוצרו על־ידי הסבה של גדודי חי"ר שלמים (בניכוי הבלתי־כשירים). כך, למעשה, היו רוב הגייסות המוטסים הבריטים — כולל רוב הדיוויזיה המוטסת ה־1 שלחמה בארנהיים — בנויים מגדודי חי"ר רגילים מוסבים, עם דילול ותיגבור.

גם כל אותם קצינים וחוגרים שהתנדבו ושירתו כבודדים בגדודי הצנחנים לא נחשבו — גם בעיני עצמם — אלא כמושאלים מגדודיהם המקוריים, שאליהם חזרו אחרי תקופת שירות בעוצבות המוטסות. רק ב־1953 החל הצבא הבריטי בגיוס ישיר לצנחנים ורק ב־1958 הוסמך לקצונה הסג"מ הראשון, שהתחייל כצנחן.

נוסף ל„צנחנים" ול„נישאי־הדאונים" כללו העוצבות המוטסות — ברמה הגבוהה, של גיס וארמיה גם עוצבות מובלות־אוויר — כלומר, אוגדות־יבשה (חי"ר) רגילות שלמות, שנועדו להגיע במטוסי־תובלה אל שדות־התעופה שיתפסו הכוחות המוטסים כדי לתגברם ולנצל את ההצלחה. כך, בגיס־המוטס הגרמני שכבש את כרתים נמצאה רק אוגדה „מוטסת" אחת, שנחתה ראשונה וספגה את מרבית האבידות. השנייה, שנחתה במטוסי־תובלה (על מסלולי שדה־התעופה השטופים אש בריטית כבדה) היתה דיוויזיה „הררית". בארנהיים, אילו הצליח המבצע, נועדה לנחות בשדה־התעופה שמצפון לעיר דיוויזיית חי"ר (סקוטית) שהיתה שייכת ל„גיס המוטס".

במילחמת־העולם השנייה הוברר כי הדאון, למרות יתרונותיו, הינו פתרון גרוע להנחתת כוחות בעורף האוייב. הוא הוצא מן השירות ו„המוטסים" הפכו כולם צנחנים. בכך נסתם למעשה הגולל על הסיכוי למיבצעים מוטסים גדולים מול חלקים של עוצמת האוייב העיקרית, מפני שרק באמצעות דאונים ניתן היה להנחית יחידות שלמות, עם ציוד ואמצעי־לחימה יחידתיים, ממש על היעדים וכבר בגל הראשון. בטווחים הארוכים עדיין אין לחוסר זה תקנה, משום טווחו הקצר של המסוק (טווח הדאון ארוך, כטווח המטוס הגורר).

קבורתו של החלום

היות בשורת האיגוף־האנכי־העמוק בשורת־שווא — והקצאת משאבים גדולה לצורך זה, ביזבוז גרידא — הומחשו במיבצע הגדול האחרון שערכו כוחות „הארמיה המוטסת" של בנות־הברית, במארס 1945. מיבצע זה — „וארסיטי" — נערך במיסגרת צליחת הריין ובו הושג השיא של הפעלת אמצעים והנחתת כוחות ביום אחד („גן־השוק" היה גדול יותר, אך נמשך כמה ימים). מבחינה מיקצועית היה מיבצע זה גם שיא של שלמות

האוגדה היחידה באירופה שלא השתתפה במילחמה היתה אוגדת צנחנים אמריקאית

ויעילות ביצוע: במטס ענקי־להדהים אחד ויחיד הונחתו תוך שעות ספורות ובדיוק רב, 22,000 מוטסים (שתי אוגדות), עם 700 כלי־רכב ו־115 כלי־ארטילריה, באמצעות 1900 מטוסי־תובלה ו־1350 דאונים. 900 מטוסי־קרב סיפקו ליווי צמוד; ו־3400 מפציצים (רובם כבדים) הופעלו ל„בידוד שדה־הקרב".

הפטיש העצום הזה נפל על אדמת גרמניה בגיזרת הצליחה של מונטגומרי — א ח ר י שחלוצי הכוח הצולח כבר עברו את הריין ונאחזו בגדתו השנייה: מונטגומרי היה נחוש בהחלטתו שמיקרה ארנהיים לא יישנה, וכמעט מייד להגיעם לקרקע יכלו הצנחנים ליהנות מסיוע ארטילרי ארך־טווח של כוחות הקרקע. לפי כל קריטריון היה „וארסיטי" איגוף־אנכי ק צ ר: אפילו כאשר עמדה גרמניה על סף קריסה מוחלטת ועדיפות בעלות־הברית, במיוחד באוויר, היתה אדירה, לא היה אף מפקד אחראי נכון ליטול על עצמו את הסיכון שבאיגוף־אנכי־עמוק. במובן זה יש לראות את ארנהיים כמקום קבורתו של החלום. „וארסיטי" היה כבר המצבה.

חשיבותו של מיבצע „וארסיטי" בכך שהוא סיפק את האישור הבוטה והחד־משמעי ביותר לביזבוז העצום הטבוע בעצם טיבעו של האיגוף האנכי — שהוא כה גדול, עד שדי בו לבדו לבטל את הסיכוי שייעשה כמאמץ־עיקרי אסטרטגי או אופרטיבי עיקרי. למי שעוד היה זקוק לכך, המחיש מיבצע „וארסיטי" גם את פער יכולת־הביצוע שבין עוצבות־קרקע רגילות לבין עוצבות מוטסות; פער, שמקורו בכך שהעוצבות הרגילות בנויות, מאורגנות ופעולות אופטימלית, בעוד אלו המוטסות הינן, מכל הבחינות הללו, „תת־אופטימליות".

במקביל לצליחת הריין על־ידי הבריטים נצלח הנהר, בגיזרה אחרת ובעוצמה דומה (ארמיה) על־ידי האמריקאים, כאשר נתוני האוייב ושאר הגורמים הרלוואנטיים דומים גם הם בשתי הגזרות. לשתי האוגדות המוטסות היו ביום הראשון 500 הרוגים ו־1200 פצועים. ציוותי האוויר המשתתפים איבדו — רק מאש נ"מ קרקעית, כי הלופטוואפה חדל, למעשה, מלהתקיים — ביום אחד, 200 איש ו־150 נפצעו. 80 דאונים אבדו. ממטוסי־התובלה הושמדו 58 ועוד 620 ניזוקו.

שתי אוגדות אמריקאיות רגילות, שחצו את הריין בצליחת־סער סבלו, ביחד 48 הרוגים ו־450 פצועים וכמובן, לא איבדו אף כלי־טיס. למפקד האמריקאי (גנרל פטץ') הוצע להנחית בחזית־הצליחה שלו כוח מוטס זהה לזה שבגיזרה הבריטית. אך הוא העריך מראש שיוכל להשיג אותן התוצאות באמצעות צליחת־סער מפתיעה, באבידות פחותות, בלא שייאלץ להמתין 7—10 ימים עד שיתארגנו האוגדות המוטסות ובלא שיהיה כבול להכרח לחבור אליהן, וגם לתיאומים הרבים והמדוקדקים שמכתיבים המיבצע המוטס וחבירת כוחות הקרקע. המציאות הוכיחה את צידקתו של פטץ'.

הנקודה האחרונה ראוייה לשימת־לב: מיבצע מוטס — במיוחד כשהוא איגוף־אנכי־עמוק, אבל גם קצר — דורש תיכנון מראש, שהוא מפורט ומדוקדק יותר מאשר מיבצע רגיל; ומה שגרוע עוד יותר, הצמידות לתיכנון הראשוני הכרחית וגדולה בהרבה מזו המוכרת והמתחייבת במיבצעי קרקע אחרים, מה שהופך את המיבצע המוטס נוקשה מן הרגיל, בוודאי ביחס למיבצעי שיריון. ממילא גם ההכנות למיבצע מוטס דורשות פרק־זמן ממושך. לא תתואר הנחתת אוגדה מוטסת באתראה של כמה שעות — דבר שהוא אפשרי וגם רגיל בלוחמת יבשה רגילה. כלומר, הגמישות של מיבצע מוטס קיימת, לכל היותר, במישור האסטרטגי ובשלב הראשון בלבד. אך במישור הטאקטי, המיבצע נוקשה ביותר — וגם מכתיב נוקשות רבה לכל הכוחות והגורמים המשתתפים, ובראש־ובראשונה לכוחות המתחברים.

כאשר האוייב מתמוטט, החבירה מהירה ואינה כרוכה בקשיים. אולם אם האוייב משיב מילחמה ואיננו ממהר

דווקא המסוק מערער את הצידוק לקיום הצנחנים יותר מכל התפתחות אחרת

לקרוס תחתיו, בידיו להפוך את השולחנות ולהטמין לתוקף מלכודת משולשת יעילה ביותר: את הכוח המוטס יבודד; כנגד המטוסים, המופעלים לתיספוקו ולסיועו — כאשר יעדם הכרחי וידוע במדוייק מראש — יפעיל מטוסי־יירוט בגיחות־פתע קצרות וכן מערכי נ"מ קרקעיים (שיקטינו את פגיעותם על־ידי תזוזה מתמדת אבל בלי לפגוע ביעילותם, כי „נקודת־הכינון שלהם נשארת קבועה); ועל צירי־ההתקדמות של הכוח־החובר, שגם הם הכרחיים וניתנים לאיתור מדוייק, לפחות בחלקם האחרון, יציב מארבים וחסימות. הפער שבין ארנהיים ודיאן־ביא־פו רוחבו רק צעד אחד.

השקעה אדירה באובדן

האבידות הכבדות־מאד, ביחס, הן מאפיין מובהק אחר של כל מיבצע מוטס, הנעשה מול התנגדות. בגלל התלות המוחלטת באוויר, ה„תת־אופטימליות" באירגון ובעיקר בציוד ובאמצעים, והיעדר עורף בטוח ברציפות קרקעית לחזית, יכולתם הפוטנציאלית של כוחות מוטסים להשיג אותה משימה נתונה, נופלת בהרבה מזו של כוחות קרקעיים רגילים דומים; והמחיר שהם משלמים, כמו העונש שהם נושאים בו על כל כישלון או שגיאה, בבדים יותר — בעיקר במונחים של אבידות

בנפש, כי המוטסים חייבים להסמיך את לחימתם על החייל הפרט יותר מאשר על אמצעי־לחימה (של תימרון ושל אש).

המיבצעים המוטסים יקרים ביותר גם באמצעים — רק אוויריים במקום קרקעיים. כבר סיפרנו על מיבצעיהם המוטסים המוצלחים של הגרמנים בארצות השפלה ב־1940, מקום שבו נתפס היריב באפתעה מוחלטת — וקודם־כל, מבחינת הכנתו למילחמה מודרנית ובכלל זה נגד צנחנים. למרות זאת ועל אף שהלופטוואפה טיאטא מן השמיים את מטוסי בעלות־הברית אבדו 170 מטוסי־תובלה גרמניים ועוד כמיספר הזה ניזוקו, מתוך סד"כ של כ־500 מטוסי־תובלה בזירה כולה.

ניצחון המוטסים הגרמנים בכרתים, כעבור כשנה, היה

„חידוש הצניחות" אינו יותר מאשר פולחן לקיום הסמל החיצוני

יקר עוד יותר: מתוך 500 מטוסי־תובלה הושמדו 270 ועוד רבים נפגעו. להבנת המשמעות נעיר, שבשנת 1940 יוצרו בגרמניה כ־400 מטוסי־תובלה בלבד. כאשר האבידות במטוסים מצטרפות ל־4500 הרוגים גרמנים שנפלו בכרתים — רובם מן הדיוויזיה המוטסת שנחתה ראשונה (ובסך־הכל, רבע מכלל הכוחות־המוטסים הגרמנים שבאותה תקופה); ועל כל הרוג היו בממוצע עוד שני פצועים — מובן מדוע הפכה כרתים „הקבר של המוטסים הגרמנים". השקעה אדירה כזו באובדי חיים וציוד חיוני המצוי בצמצום (סה"כ יוצרו בגרמניה, בין 1939—45, כ־3000 מטוסי תובלה) הופכת את ההישג ל„ניצחון פירהוס"; „ואכן, כרתים היא ההסבר היחיד שבנמצא לשאלה מדוע לא הופעלו צנחנים גרמנים בפלישה לרוסיה, שבאה זמן קצר לאחר־מכן, למרות שבנסיבות ששררו שם היתה תרומתם האפשרית לקידום המיתקפה יכולה להיות מועילה ביותר, כמו בבלגיה ובהולנד.

חומרה נוספת להיבט האבידות נעוצה בסוגי כוח־האדם שנפגע, והמורכב כמעט כולו מאנשים „יקרים", בעלי כישורים והכשרה מיוחדים: צנחנים, טייסי־דאונים, טייסי מטוסי תובלה ועוד.

הדרישות המייוחדות של מיבצע מוטס לא רק מרתקות אמצעים — ובעיקר מטוסי־תובלה ומטוסים לוחמים, לליווי ולסיוע קרקע — אלא גם מקפיאות־למעשה את הכוחות המוטסים עצמם. הכל מכירים את מיקרה חטיבת

צנחנים מורדים ממסוק

הצנחנים של מוטה גור, אשר כששת־הימים יועדה לצנוח בסיני. אבל — כרגיל בהיסטוריה של המיבצעים המוטסים — אוגדת טל התקדמה במהירות שהפכה את המיבצע המוטס מיותר. כבר סופר ותואר בפירוט היאך הוזעקה החטיבה לירושלים, אך ציודה היה מוכן וארוז להטסה. לכן הגיעה לירושלים ונכנסה ללחימה בחוסרים רציניים. אילמלא היתה עוצבה זו „מוצנחת" ומאורגנת למיבצע מוטס, והיתה ערוכה כחטיבה רגילה, לא היתה מגיעה לירושלים כפי שהגיעה.

זוהי הדילמה: כוחות מוטסים, אם רוצים שיוכלו לפעול במשימותיהם הייעודיות, חייבים להישמר בעורף כשהם בנויים ומאורגנים למיבצע מוטס. אי־אפשר להפעילם למיבצעי־יבשה רגילים, מפני שאז יש צורך לשנות את ציודם בעיקר כדי להוסיף „כובד", והדבר כרוך בהכרח גם בשינויים מיבניים וארגוניים. כאשר עוצבת צנחנים נלחמת על הקרקע כעוצבה רגילה, ניתוקה וציודה־מחדש למיבצע מוטס הם עניין ארוך וממושך מאד.

מסיבות אלו אין גם כל אפשרות לראות את הצנחנים כ„עתודה" של ממש, למרות שרגילים להציגם גם כך — וראה מיקרה חטיבת מוטה. לכן, אך טיבעי הדבר כי האוגדה האחת והיחידה של בעלות־הברית שנמצאה בזירת אירופה במילחמת־העולם השנייה ולא השתתפה בקרב, היתה אוגדת צנחנים אמריקאית (המוטסת ה־13). זהו, כמובן, אבסורד מוחלט: אוגדה שלמה, השייכת למיעוט הקטן שהוא השאור שבעיסת כוחות־היבשה, יושבת בטלה משך כל המערכה באירופה ואינה יורה אפילו כדור בודד בקרב, שעה שאוגדות שאינן „עילית" לוחמות ללא־הרף. יתר על כן, הבעייה החמורה ביותר של בנות־הברית בתחום כוח־האדם התבטאה אז במחסור חריף בחיילי חי"ר. אין המחשה ברורה יותר של מושג „ביזבוז הכוחות".

אפיזודה שנכשלה

אם על כל אלה עוד נוסיף את הקזת המשאבים — בעיקר של תובלה אווירית — מסיוע למיבצעים רגילים אל המיבצעים המוטסים כאשר, כפי שפירטנו במאמר הקודם, אוגדה מוטסת בודדת צורכת נפח תובלה אווירית שמספיק לצרכיה של ארמיה — מערבית, כלומר על־גייסית — שלמה ומשוריינת. לכן נבין מדוע ההגדרה המציאותית והמבוססת המתניפה ביותר שניתן להשמיע על „הצנחנים" ועל המיבצעים המוטסים (ובייחוד על האיגוף־האנכי־העמוק) הוא שהם לוכסוס שולי.

אחרי מילחמת־העולם השנייה נתנה הדעת שייעלמו הצנחנים לגמרי מן הצבאות, כאפיזודה חולפת שנוסתה ונכשלה. מה שהצילם מגורל הגיוני זה היה הצירוף, החזק מאין־כמותו, של הכמיהה המצוייה בצבאות ליחידות ולחילות „עילית" — הקיימת גם ללא קשר לצרכים האמיתיים — יחד עם השמרנות הצבאית, באחד מגילוייה היותר־חריפים, כשהיא מתוגברת באינטרסים־מושקעים השואפים להנציח את עצמם.

הדבר איננו מפריע במרבית הצבאות, שהפעילו את הצנחנים בלחימה רגילה או — בעיקר הבריטית והצרפתים במילחמות שבישרו את שקיעת האימפריות שלהם — כחיילות „נבחרים", המסוגלים וגם נכונים (אצל הצרפתים) ללחום באופנים ובשיטות יוצאי־דופן, ולאו־דווקא מחמת עדינות־יתר.

כיום, אין איש־צבא רציני הרואה צורך או מקום

הצנחן נשאר עדיין חייל בודד היכול לסמוך רק על מה שהוא נושא עמו

להפעיל עוצבות צנחנים מול אוייב מודרני (להבדיל מפעולות מיוחדות לסוגיהן, שהן עניין שונה ונפרד להלוטין): למה להשליך אנשים טובים ממטוסים טובים, כאשר אלה וגם אלה יכולים, דרושים ומועילים הרבה יותר בתפקידים אחרים, רגילים — והשובים — יותר?

המהפכה שעברה על התובלה האווירית מאז מילחמת־העולם השנייה לא שינתה דבר עקרוני לעניין זה, מפני שהצנחן עדיין נשאר חייל בודד, הנוחת לבדו ויכול לסמוך בוודאות רק על מה שהוא נושא עימו. כך, מתוך כ־20 חטיבות של הצבא הבריטי נותרה, מזה כמה שנים, רק אחת „מוצנחת". אצל האמריקאים החזיקו מעמד, עד לפני זמן קצר, שתי הדיוויזיות המוטסות הוותיקות והמפורסמות שלהם. כיום הפכה ה־101 („הנשרים הצורחים") אוגדת „סער־אוויר", כלומר „ממוסקת". הגם שלמען המסורת נשאר לה התואר „מוטסת". מוטסת ממש, כלומר מוצנחת, נותרה רק ה־82 — אוגדה סדירה אחת, בסד"כ הכולל 24 אוגדות (16 סדירות, 8 מילואים). לגרמניה המערבית אוגדת צנחנים אחת, מפוצלת לחטיבות — ומאויישות במגוייסים רגילים, לא בהתנדבות. באופן כללי מגיע שיעור הצנחנים בצבאות העולם, בתוך החי"ר המשמעותי — של „קו ראשון"; או „המעולה", בטרמינולוגיה הסופרלטיבית שלנו — לכדי 5 עד 10 אחוזים.

(המשך בעמוד 36)

אורי אבנרי מדווח על כנס לונדון:

חיבוק בפרהסיה

המאורע המרגש ביותר אירע ב־יום החמישי אחרי־הצהריים.

באולם־הכניסה הגדול של מלון פנטה בלונדון ישבו ועמדו עשרות אנשים. רבים מהם היו באי הכינוס שעמד להיפתח למחרת היום, לדיון בנושא „השלום וה־פלסטינים".

אחד מאלה היה ד"ר עיסאם סארטאווי, שנתמנה מטעם יאסר עראפאת כראש מישלחת אש"ף בכינוס.

מבעד לדלת נכנס האלוף (מיל.) מתתיהו פלד, אחד המוזמנים הישראליים, ש־בא ישר מירושלים.

ואז קרה הדבר: סארטאווי, מי שהיה ראש אירגון־פידאיון עצמאי שביצע פעולות־איבה נגד ישראל, והנמנה עתה עם הנהגת פתח, ני־גש אל האלוף הישראלי, מי שהיה חבר המטכ"ל של צה"ל ואחד מ־אדריכלי הניצחון הישראלי במילחמת ששת־הימים, וחיבק אותו ל־עיני הקהל.

כעבור כ־30 שעות, לקראת תום הכנס, אמרה חברת־פרלמנט מגרמניה, לנליטה פון־בוטמר: „לולא ראיתי במו עיני איך ישבו כאן זה בצד זה אישים מאש"ף ומ־ישראל, ודנים ברוח טובה על בעיות השלום, לא הייתי מאמינה. בשבילי זוהי חוויה בלתי־נשכחת. היא שינתה לגמרי את השקפתי על סיכויי השלום."

בלבי שלי נחרתה סצנה בתום היום הראשון של הדיונים. משתתפי־הכנס, אוסף בינלאומי של אישים, הסתודדו ב־מסיבת־קוקטייל בלתי־פורמלית, כשהם עורכים היכרויות ומחליפים דברים. עמד־תי במרכז ההמולה עם עיסאם סארטאווי ושוחחתי עימו, כאשר קרא לו מישהו מן הצד.

„אנא, שמור לי רגע על התיק שלי," אמר סארטאווי, בהיסח־הדעת, והגיש לי תיק־ג'יימס־בונד. כעבור כמה דקות חזר, והחזרתי לו את המיזוודה הקטנה. לפתע פרץ בצחוק.

„התיק הזה מלא מיסמכים של אש"ף," אמר, „אילו ראה מישהו שנתתי אותו לשמירה לאיש ציו־ני מישראל, היה חושב שהשתגעתי!"

עיתונאי בריטי, ששמע את הדברים, פקח את עיניו בתדהמה. „אני לא מאמין!" הפליט.

„עראפאת מוביל לשלום"

זה הדבר העיקרי שקרה בלונדון — המיפגש הגלוי, הפומבי, של ציונים מישראל ואישים בכירים מאש"ף.

אין זו הפעם הראשונה שאנשי אש"ף נפגשים עם ישראלים. אני עצמי מקיים מגעים כאלה מאז ראשית 1974 — זה למעלה משלוש וחצי שנים.

אין זו הפעם הראשונה שנפגשות מיש־לחות רשמיות מאש"ף ומישראל. מאז קיץ 1976, נערכו פגישות רבות של מישלחות מטעם אש"ף והמועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, בצורה רשמית אך חשאית.

אולם זוהי הפעם הראשונה ש־פגישה כזאת נערכת בפומבי, בנו־כחות אישים בינלאומיים וטובי ה־עיתונות הבריטית, לשם דיון גלוי על בעיות השלום והיחסים בין ישראל ואש"ף.

„ציונים נפגשים עם חברי אש"ף למען השלום," הכתיר העיתון הבריטי המכובד, גארדיאן, את ידיעתו על הכנס.

בחוץ נערכה הפגנה של סטודנטים ערביים, מטעם חזית־הסירוב. אחד המפ־גינים נופף דגל פלסטיני ענקי. האחרים נשאו כרזות בנוסח: „זוהי בגידה של אש"ף!", „ד"ר סארטאווי — אתה בוגד!", „עראפאת מוביל לז'נבה ולכניעה!" וכ־דומה (ראה מיסגרת).

באותה שעה סיפר לנו אחד הישראלים, שטילפן ארצה כי שידורי ישראל הודיעו על הכנס ועל השתתפותנו בו, בנימה של גינוי.

ואילו בתוך האולם ישבו זה בצד זה, ישראלים ופלסטינים, דנו על בעיות השלום, התווכחו, חלקו זה על זה, הסכימו זה עם זה, הגיבו איש על דברי רעהו/אויבו. הם המשיכו בוויכוח זה גם כאשר נס־תיימו הישיבות, בחדר־האוכל, ב־חדרים פרטיים, במיסדרונות, במע־ליות.

עד כדי כך שסעיד חמאמי היה צריך להזכיר לכולם: „אנחנו חושבים שה־ישראלים כאן הם אנשים נחמדים, והיש־ראלים כאן חושבים שאנחנו אנשים נחמ־דים. אבל לא זה חשוב. אנחנו צדדים לסיכסוך. אנחנו אויבים. דווקא מפני ש־אנחנו אויבים, אנחנו זקוקים לשלום. ידי־דים אינם זקוקים לכינון שלום ביניהם!"

סיכון מחושב

כשבאנו ללונדון, היו בליבנו חשו־שות לא־מעטים. מבחינתנו, הישרא־לים, היה זה סיכון מחושב.

הסמינר הלונדוני על הנושא „שלום והפלסטינים" נערך מטעם גוף הקרוי ה־חלק הבריטי של האגודה הפרלמנטרית לשיתוף־פעולה אירופי־ערבי. זהו, כמובן, גוף פרו־ערבי. יכולנו לחשוש שמא יקרו בכנס דברים שלא יהיו לרוחנו.

היה ברור לנו שטוב הדבר שהכנס ייע־רך דווקא מטעם גוף מסוג זה. לגבי הנהגת אש"ף היתה ההשתתפות בכנס פומבי, פנים־אל־פנים עם מישלחת ציונית מיש־ראל, צעד מהפכני קדימה. היה לה יותר קל לעשות את הצעד הזה כשהמארח הוא גוף פרו־ערבי.

במשך היומיים התבדו החששות שלנו לחלוטין. המארחים הקפידו לשמור על איזון, לא עשו דבר שלא היה לרוחנו, יצאו מגידרם כדי לציין את השתתפותם של הישרא־לים ואת חשיבות כוחות־השלום בישראל.

הם מילאו בקפדנות את הבטחתם שלא יתקבלו בתום הכנס שום החלטות, אלא יהיה רק סיכום שיפרט את עמדת הצד־דים. הסיכום, שהובא על־ידי מייכל אדמס (ראה מיסגרת) היה אובייקטיבי לחלוטין, והגדיר נכונה את הדברים שנאמרו.

המשתתפים הישראליים, שהוזמנו אי־שית, כללו, מילבד שני חברי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני (מתי פלד ואני), את הד"ר חיים דרין־דרבקין, איש מפ"ם, ראש מועצת הירחון ניו־אוטלוק; העיתונאי ד"ר אמנון קפל־יוק; וראש עיריית־נצרת, ח"כ רק"ח תופיק זיאד. מהשטחים המוחזקים הוזמנו ראש עיריית רמאללה, כרים חלף, ומרצה צעיר ממיכללת ביר־זיד, ד"ר נאפז נזאל, שהתחנך בארצות־הברית ושבלט בגישתו השקולה והמפוכחת.

מטעם אש"ף באו ד"ר עיסאם סאר־טאווי, חבר הנהגת פתח; סעיד חמאמי, נציג אש"ף בלונדון; ד"ר אליאס שופאני, חבר המועצה הלאומית הפלסטינית, חניך האוניברסיטה העברית (ספרות ערבית) שעבר ללבנון והמנהל עתה את המחלקה העברית באחד ממוסדות־המחקר של אש"ף; וכמה אישים פחות בולטים.

אחת הדמויות המרכזיות בכנס היה, בלי ספק, מוחמד סיד־אחמד, מעורכי אל־אהראם הקאהירי, הוגה־דיעות שגרם ל־סנסציה עולמית בסיפרו המנתח את ה־מצב שיתהווה במרחב אחרי כינון השלום הישראלי־ערבי. לכמה דקות נכנס לאולם המנהיג הפלסטיני הישיש, מוסה עלאמי, ידידו של דויד בן־גוריון.

רשימת־המשתתפים נראית כמו רשימת המי־ומי בענייני המיזרח התיכון — כתריסר חברי־פרלמנטים מרחבי אירופה; ה־גנרל אוד בול מנורווגיה, מי שהיה ראש משקיפי האו"ם; כחצי תריסר שגרירים בריטיים לשעבר בארצות־ערב; משקיפים רשמיים מטעם מישרד־החוץ הבריטי וה־שגרירות האמריקאית; המומחים לענייני המרחב של העיתונים הבריטיים החשו־בים; ורבים מאנשי הצמרת האינטלקטו־אלית של לונדון.

הצהרת סארטאווי

אחד האישים הבולטים ביותר ב־כנס היה, בלי ספק, סארטאווי. רוב הנוכחים ראו לראשונה את האיש, שהת־פרסם בעולם כולו כאשר עמד בראש המישלחת של אש"ף בשיחות עם המועצה הישראלית.

סארטאווי, מנתח־לב שהחל בקאריירה מזהירה בארצות־הברית כאשר החליט לנטוש את הכל ולהקים אירגון־פידאיון (שהצטרף לאחר מכן לפתח), הוא דמות מרשימה. פנים צעירות, שערות־שיבה, אנגלית מצויינת, איש־שיחה מבריק ונואם משכנע. הכל ידעו שהופיע בלונדון כ־נציגו האישי וכאיש־אמונו של יאסר עראפאת. הכל ידעו גם שסיכן את חייו כדי לפתוח בדו־שיח איתנו בפאריס (אנ־שי חזית־הסירוב הגדירוהו כבר אז כ־„בוגד", ואיימו להוציאו להורג). לכן הק־שיבו הכל לדבריו בכבוד.

אולם סארטאווי לא הסתפק ב־סיסמות. הוא הודיע מפורשות, על דעת הנהגת אש"ף, כי האירגון יכיר בעקרונות ההחלטה 242, ב־תוספת ההכרה בזכויות הפלסטי־נים, אם יובטח לו שהאירגון יוזמן לז'נבה.

„כיום אין מציעים לנו שום דבר ממשי," אמר בצורה מפוכחת. „רוצים שנכיר בישראל ושנשים על השולחן את הקלף העיקרי שלנו, וכל מה שאומרים לנו הוא שתמורת זה מוכנים האמריקאים להיכנס עימנו לדו־שיח לא מספיק."

אחד הקטעים החשובים ביותר של ה־

„יוזמה בוגדנית של אש"ף"

G.U. of Arab Students
IN U.K. & IRELAND
58, Old Brompton Rd.,
LONDON, S.W.7.
Tel 589 2159

30th Sept.1977

A meeting is held on 30 Sept.and the 1st.October 1977 between some high officials of the Palestine Liberation Organization and representatives of the Zionist entity". This meeting comes at a time when many efforts to convene the Geneva Conference are being made by both U.S. and the Arab reactionary regimes to pressurize the so-called State of Israel to accept the representatives of P.L.O. at this Conference.

כרוז זה מטעם חזית־הסירוב הפלסטינית, בחתימת „האגודה הכללית של הסטודנטים הערביים בבריטניה ובאירלנד", השייכת לחזית־הסירוב, הופץ בהפ־גנה שנערכה בפתח מלון „פנטה" בלונדון, בשעה שנערך בו הסמינר.

להלן נוסח הכרוז, המזכיר במידה רבה את סיגנון חסידי ארץ־ישראל השלמה בישראל:

ב־30 בספטמבר וב־1 באוקטובר נערך מיפגש בין כמה נציגים בכירים של האירגון לשיחרור פלסטין ונציגים של הישות הציונית. פגישה זו באה בשעה שארצות־הברית והמישטרים הריאקציוניים הערביים עושים מאמצים רבים כדי לכנס את ועידת־ז'נבה, וכדי ללחוץ על הגוף המתקרא „מדינת ישראל" לקבל את נציגי אש"ף בוועידה.

יש להזכיר כי בחודש מאי האחרון התקיימה בפאריס פגישה בין נציגים בכירים של היישות הציונית וד"ר עיסאם סארטאווי, נציג אש"ף. פגישה זו גונתה על־ידי ההמונים הערביים בכלל, ועל־ידי הערבים הפלסטיניים בפרט, מפני שזהו צעד לקראת משא־ומתן כולל עם המישטר הציוני.

הפגישה הזאת (הסמינר בלונדון) מהווה את אחת היוזמות הבוגדניות של אש"ף, כי משתתפים בה ד"ר עיסאם סארטאווי ומר חאלד אל־חסן, נציגים בכירים של אש"ף, יחד עם נציגים אחרים של אש"ף מלונדון, מפאריס, מבריסל ומקפריסין. כן משתתפים בפגישה זו אנשים פלסטיניים בולטים מן השטחים הכבושים, כגון מר תופיק זיאד, ראש עיריית נצרת וראש־העירייה של רמאללה. אישים ערביים אחרים (בפגישה) הם מר מוחמד מהדי ומר מוחמד סיד־אחמד, עורך העיתון המצרי „אל־אהרם".

הנציגים הציוניים המשתתפים בפגישה זו הם הגנרל מתתיהו פלד ומר אורי אבנרי, חברי־כנסת לשעבר. שניהם קיימו פגישה עם ד"ר עיסאם סאר־טאווי בפאריס בחודש מאי האחרון, יחד עם שני עורכים ציוניים אחרים של עיתון.

הפגישה של היום מסוכנת לעניין הערבי יותר מאשר הפגישות הקודמות, שנערכו בפאריס במאי, ופגישות אחרות של המלך חסן ממארוקו והמלך חוסיין מירדן עם נציגים ציוניים. כי המטרה שמאחרי פגישות אלה היא לקדם את המשא־והמתן בין הערבים והציונים, כדי לאלף את ההמונים הער־בים ולשכנע אותם ולקבל את העיקרון של משא־ומתן, עיקרון שפירושו שלילת הזכויות הלאומיות של העם הפלסטיני והכרה בגוף המתקרא „מדינת ישראל".

לכן אנו קוראים לכל האנשים שוחרי־החרות לעמוד איתנים ומאוחדים מול פגישות כאלה. כי אחת המטרות שלהן היא להפוך את אש"ף מאירגון מהפכני, המנהל מילחמת־שיחרור לאומית נגד הברית הציונית־האימפריאליסטית, לאירגון דיפלומטי בילבד, הפועל בשיתוף עם הציונות, האימפריאליזם והרי־אקציה הערבית.

יחיו ההמונים הערביים שלנו, הדוחים פיתרונות־פשרה! הידד לפטריוטים הפלסטיניים! תהילה בת־אלמוות לקדושינו, שמסרו את חייהם למען עניין עמנו!

(מובן מאליו שכימעט כל הפרטים בכרוז הם בדיות מגוחכות, הסיגנון האנגלי קלוקל, ורוב השמות משובשים.)

„מכיוון שהם אוייבים, הם זקוקים לשלום..."

סיכום הדיון

לפי בקשת המשתתפים הישראליים, לא נסתיים הסמינר בקבלת החלטות כלשהן. תחת זאת הוטל על אחד המשתתפים, מייכל אדמס, לסיים את הכנס בסיכום קצר, המפרט את מוקדי הוויכוח, עמדות המשתתפים ונקודות ההסכמה ואי־ההסכמה.

להלן סיכום זה, כפי שרשמתיו בו־במקום, תוך השמטת כמה קטעים מישניים (הנוגעים ליחסי אמריקה־אירופה):

בפתיחת הדיון — האם היה זה רק אתמול? — עזר לנו חבר־הפרלמנט דניס וולטרס לזהות את יסודות ההסדר שהיינו רוצים לראותו.

הוא הדגיש כי קיים עתה קונסנזוס עולמי, הכלול במיסמכים ציבוריים: החלטות מועצת־הביטחון 242 ו־338; ההודעות המדיניות האמריקאיות וביכללן הצהרות קארטר על הצורך ב„מולדת לפלסטינים" ו־הערותיו האחרונות, שפורסמו היום, בקשר עם קבלת אש"ף; דו"ח הקהיליה הכלכלית האירופית, דו"ח „מכון ברוקינגס", ועוד.

לדבריו, יש צורך לחזק ולהבהיר קונסנזוס זה, כדי שלא תישארנה אי־הבנות.

לא יהיה שלום, אלא אם כן מוכנה ארצות־הברית להפעיל את השפעתה על ישראל.

הוא איתר כמה בעיות מייוחדות:

- חשיבותה המרכזית של בעיית ירושלים,
- בעיית הפליטים, שהאו"ם הבטיח להם בחירה בין שיבה ופיצויים,
- בעיות השמירה על השלום, אחרי שיושג.

■ ■ ■

כאשר פתחנו בדיון על האמצעים להשגת ההסדר, החלו להתגבש דיעות שונות. במהלך הדיון אתמול והיום הזדקרו כמה נושאים, שהעסיקו את המשתתפים במייוחד:

- האם על אש"ף, כנציג הפלסטינים, ליטול את היוזמה לידיו — והאם יכול אש"ף להרחיק לכת, מעבר למה שעשה עד כה* — כדי לקדם את השלום?
- האם מופעלת ההשפעה האמריקאית — ואם לא, מה ניתן לעשות בעניין זה?
- האם יכולה אירופה לפעול יותר?
- איך עשויים היחסים הישראליים־פלסטיניים להתפתח, במיקרה של שלום ובמיקרה של מילחמה?

■ ■ ■

בעניין עתידו של אש"ף:

פיטר מאנספילד (סופר ואיש־שידור בריטי) ציין כי הרגשה של זעם מוסרי אינה בסיס סביר לפעולה מדינית. כמו אחרים, הוא הכיר בהתקדמות העצומה שחלה בנכונותו של אש"ף להתמודד עם הבעייה, אך הוא סבור כי יש צורך ביוזמות עצמאיות נוספות של אש"ף. על אש"ף לפעול, ולא רק להגיב. הוא היה רוצה שתקום ממשלה פלסטינית זמנית, ותמה אם הסיבה לאי־הקמתה אינה נעוצה בהעדר מדיניות ברורה של אש"ף.

הוא הדגיש את הצורך לשים לב לתושבי השטחים המוחזקים, להתחשב בדיעותיהם ולסייע להם כדי לחזק את רצונם להישאר במקום ולעבוד במולדתם.

האלוף פלד ואורי אבנרי פנו אל אש"ף בקריאה לפעול כדי לשכנע את דעת־הקהל הישראלית בנכונותו לחיות בשלום עם ישראל, ולחזק בכך את אמינות מחנה־השלום בישראל.

■ ■ ■

אחד הצדדים המועילים ביותר של הסמינר היה טמון בהזדמנות שניתנה לנו לשמוע את דיעות הפלסטינים — דיעות אש"ף — על החלק החיוני הזה של הבעייה.

הפלסטינים, שהשתתפו פעמים רבות בדיון, הדגישו את הנקודות הבאות:

- הפלסטינים מודעים להישגים שהושגו — אולם הם מופתעים ומאוכזבים נוכח הדרישה הכללית, המופנית אליהם, לשתף פעולה עוד יותר.
- מה מוצע להם תמורת ויתורים נוספים? מה מציעה להם ישראל? מה מציעה להם ארצות־הברית?

בסך הכל מציעים להם רק סיכוי לדו־שיח, בלי שום תמורה מהותית או ממשית.

- ד"ר סארטאווי דחה את הטענה כאילו לא הוקמה ממשלה פלסטינית זמנית ביגלל העדר מדיניות ברורה של אש"ף. אש"ף הוא תנועה דמוקרטית. אש"ף התקדם מרחק רב בדרך לשלום, ובמהירות רבה. אש"ף קיבל רק מעט מאד תמורת התקדמות זו.

חוסר־אימון של הפלסטינים הגיע לידי ביטוי בדחיית הרעיון של מישטר־נאמנות בינלאומי בגדה וברצועה, כשלב־מעבר. קל להבין אי־אימון זה. אך המשתתפים האירופיים הביעו את החשש שמא יחמיצו הפלסטינים הזדמנות, כפי שהחמיצו הזדמנויות אחרות בעבר. ואילו אנשי אש"ף סברו כי רעיון הנאמנות פוגע באש"ף כנציג הבילעדי של העם הפלסטיני.

קשה לסכם ויכוח זה, אולם נדמה לי שנכון לאמר כי אף אחד מן הצדדים לא השתכנע מעמדת רעהו:

- הנציגים המערביים סברו כי המדיניות האמיתית של אש"ף — אם אכן התגבשה — לא הצליחה לחדור אל דעת־הקהל העולמית.
- הנציגים הישראליים סברו כי הפלסטינים יכולים לעשות יותר כדי לחזק את מאמצי מחנה־השלום הישראלי, במשימתו הקשה והמסוכנת.
- הפלסטינים נשארו ספקניים לגבי ההתעניינות האמיתית של העולם בגורלם, ולגבי הרצון הטוב של העולם כלפיהם. אחרי שהשיגו הרבה, הם חוששים שמא רוצות ישראל וארצות־הברית לגזול מהם את פירות מאבקם הקשה.
- אשר לישראל, הביעו הדוברים הפלסטיניים הערכה למאמציהם אמיצי־הלב של הישראלים שעימם הם קיימו מגעים, אך הזכירו עם זאת שעצם החלטתו של אש"ף לקיים מגעים אלה היתה מסוכנת עוד יותר. (המפגיינם בחוץ אישרו זאת.) דוברי אש"ף גם ציינו כי שני הגופים, שעימם החליט אש"ף לקיים מגעים — „המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני" ו־רק"ח — זכו ביחד רק בשיבעה מתוך 120 המקומות בכנסת, בבחירות שנערכו בחודש מאי.

■ ■ ■

אשר לאחריות ארצות־הברית:

דוברים רבים חזרו על דעתו של דניס וולטרס שאין סיכוי להשגת שלום אם ארצות־הברית לא תפעיל את השפעתה.

הובעו דיעות שונות על השאלה מה עושה ומה יכולה ארצות־הברית לעשות. הפלסטינים הצביעו על הפער בין ההצהרות האמריקאיות, שבאו מפי ויליאם קוואנט (עוזרו של בז'ז'ינסקי לענייני המרחב), סיירוס ואנס וג'ימי קארטר עצמו, שהן מעודדות מאד — ובין סירוב ארצות־הברית לנקוט בעמדה אובייקטיבית כלפי ישראל ולדבר עם אש"ף. הסמינר קיבל לידיעתו את הידיעות על מסיבת־העיתונאים האחרונה של קארטר, ואת הידיעות על ההצהרה האמריקאית־הסובייטית שפורסמו הבוקר.

ד"ר סארטאווי הביע את דעת אש"ף כי אלה הן הצהרות קונסטרוקטיביות, אך ציין שההצעות המעשיות המוצעות לפלסטינים הן דקיקות ומעורפלות. באשר לקבלת ההחלטה 242 על־ידי אש"ף אמר כי אש"ף „אינו יכול לקבל מיסמך המוציא את הפלסטינים מן ה־בעייה", תמורת הבטחות אמריקאיות מעורפלות על „נכונותה לפתוח בדו־שיח עם אש"ף".*

הוא תמה על עמדת ארצות־הברית, האומרת שאי־אפשר להשיג שלום בלי הפלסטינים, אך שאינה מוכנה לקבל את אש"ף כשותף לדיונים. לאחרונה סירבו האמריקאים לתת אשרות כניסה אף לנציגים בכירים של אש"ף, כגון סברי ג'רייס, שאפיק אל־חות ומוחמד דרוויש.

■ ■ ■

חשיבות מייוחדת היתה לדיעותיהם של הצדדים לסיכסוך, הישראליים והפלסטינים.

דבריו של סעיד חמאמי על היחסים העתידיים בין שני העמים בארץ העלו חזון של דו־קיום העשוי, ברבות הימים, להביא למסגרת של חיים משותפת, עם מוסדות נבחרים משותפים.

חזון זה ייראה לרבים כהומאני וכנשגב, אחרי כל מה שקרה. אולם ד"ר פלד, שהביע הערכה להרצאתו של חמאמי לפני שלוש שנים, אשר נתנה לדבריו עידוד רב לו ולעמיתיו ושהמריצה את הקמת „המועצה ה־ישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני" — אמר כי דברי חמאמי הפעם כוללים תכונות שאין הוא יכול לקבלן. חזון זה עלול לעורר בלב ישראלים רבים את החשש שמא זהו צעד ראשון בכיוון שיסתיים בחיסול המדינה היהודית.

---

* הכוונה להחלטות המועצה הפלסטינית והצהרות עראפאת על הנכונות ללכת לז'נבה ולכונן מדינה בגדה וברצועה, במיסגרת הסדר־שלום.

* זהו ניסוח זהיר. למעשה הצהיר סארטאווי חד־משמעית שאש"ף מוכן לקבל את עקרונות 242, בתוספת ההכרה בפלסטינים, תמורת שיתופו בז'נבה.

מתי פלד ואורי אבנרי

„משימה קשה ומסוכנת"

אורי אבנרי הזכיר לנו שוב את הצורך להבין את עומק הטראומה הישראלית, הנובעת מן השואה ומן המצב הצבאי הפגיע של ישראל. ואף כי ד"ר דרין־דרבקין — אם הבנתיו נכונה — ראה נקודות חיוביות רבות בחזונו של חמאמי, נותר לנו הרושם הברור שחזונו של חמאמי מרחיק־לכת מדי מכדי לרכוש אף את תמיכת הישראלים המשתתפים בסמינר זה, המקבלים במלואו את עיקרון הזכויות הלאומיות של הפלסטינים, בניגוד חותך לעמדות הנוקשות של המימסד הישראלי הנוכחי.

הוזכר לנו כי קיימת גם טראומה פלסטינית, שמקורה במעשים של דיכוי וגירוש שלא התחילו עם ממשלת בגין. על כך דיברו תופיק זיאד, ראש עיריית נצרת, כרים חלף, ראש עיריית רמאללה ומר הנרי קטאן.

ברור, איפוא, שגם בין האנשים הפועלים באומץ־הלב ובכוח־ההתמדה למען הבנה, ושקיבלו על עצמם את הסיכונים הכרוכים בהשתתפות במיפגש כמו זה, יש הבדלי־דיעות.

בכל הדיונים שלנו עברה כחוט־השני האפשרות ש־תפרוץ מילחמה חדשה, או שזעזועים מהפכניים יהרסו את היציבות במדינות הערביות — אפשרות שעליה עמד מוחמד סיד־אחמד (הוגה־הדיעות המצרי הנודע).

■ ■ ■

הייתי רוצה מאד לסיים את סיכום הסמינר בנימה אופטימית מופלגת, אך מציאותי יותר לאמר שהחלומות רחוקים עדיין מאד מהגשמה. דרושים יותר מאשר אומץ־לב וכבוד הדדי כדי להתגבר על המיכשולים ה־עומדים לפני ידידינו הפלסטיניים והישראליים בדרכם אל אותה ארץ מובטחת סימלית, שהיינו רוצים לעזור להם להגיע אליה.

כמו שאמר היום סעיד חמאמי, בהרצאה מרגשת, מה שמפריד בין פלסטינים וישראלים אינו אי־הבנה, אלא סיכסוך. אין הם ידידים, אלא אויבים, ו מ כ י ו ו ן שהם אויבים, הם זקוקים לשלום.

אולם אנו יכולים לומר בוודאות כי בהיפגשנו כאן בקבוצה הכולת ערבים ויהודים, אמריקאים ואירופים, ציונים, לא־ציונים ואנטי־ציונים, התקדמו הנציגים ה־ישראליים והפלסטיניים, בעזרתכם, בפריצת דרך בסבך אי־האימון והאיבה שבו תועים שני עמים אלה מזה זמן כה רב.

בצאתם מכאן, הם יקחו עימם את איחולינו מקרב־לב להצלחתם.

דיון היה תיאור המצב הפנימי באש"ף, כפי שהביא אותו סארטאווי. התנועה מורכבת מחלקים רבים. היא פועלת באמ־צעות קונסנזוס. ההנהגה של עראפאת רוצה בשלום שיכלול מדינה פלסטינית, אך עליה לשכנע את ההמונים הפלסטי־ניים, הפזורים עתה לאורכו ולרוחבו של המרחב, ולהתגונן מפני הדמגוגים הלאו־מניים של חזית־הסירוב. לכן תיתכן רק התקדמות הדרגתית.

„ההחלטה של אש"ף לפתוח במגעים רשמיים עם שני גופים ישראליים — המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני ורק"ח — היתה צעד מהפכני," קבע סארטאווי. הודעה גלוייה ופומבית זו במגעים, שהוכחשו לא־פעם על־ידי אישים באש"ף, היתה אף היא צעד מהפ־כני. היא מוכיחה, בין השאר, כי עראפאת הצליח ליישב את הסיכסוך בין סארטאווי ובין פארוק אל־קדומי, ראש המחלקה ה־מדינית של אש"ף, שהתנגד למגעים עם המועצה הישראלית. סארטאווי הקפיד ל־השמיע בעת הדיון כמה מחמאות לקאדומי — סימן שסולק אחד המיכשולים הגדולים לקו המתון.

על הבעיות הפנימיות באש"ף, והדרך להתגברות עליהם, העידה נוכחותו של

(המשך בעמוד 30)

אשתו בת ה־17 של יהורם גאון פיטרה

משק־בית ומשמשת

הדדיים. יש לי כמה חברות מחיפה שבאות לבקר אותי כשיהורם בהופעות או כשהוא לא נמצא בבית. קצת לא נעים להן להיות אצלי כשהוא נמצא. אף פעם — ואני מבקשת להדגיש, אף פעם! — אני לא יוצאת לבד. בשבוע שעבר לקחתי את אמא שלו להופעה של הזמרת התורכיה ב־היכל־התרבות, אבל זו היתה אחת הפע־מים הבודדות שיצאתי בלי יהורם.״

אמו של יהורם גאון היוותה לא אחת גורם לשמועות שנפוצו על אודות הזמר המפורסם. היחסים בינו לבין אמו הפכו את יהורם לאבטיפוס של „הילד הטוב של אמא.״ אמרו שהוא לא מתחתן בגלל אמו, אמרו שהוא אוהב את אמו יותר מכל אשה אחרת בעולם. מהו יחסה של הכלה הצעירה לחמותה?

אורנה: „היא נהדרת! אני נורא או־הבת אותה. לפני שהתחתנו, הפחידו אותי ואמרו לי שהיא תתערב בחיים שלנו וגם קראתי עליה כל מיני דברים בעיתונים. הכל שטויות! היא אשה טובה, אנחנו נוהגים לאכול אצלה בכל שישי ושבת, ומכיוון שהיא גרה בשכנות, היא קופצת לבקר אצלנו. נכון שהיא אוהבת את יהו־רם מאד, אבל אחרי הכל הוא הבן שלה, וזה הדבר הכי טיבעי בעולם.״

דוגמנית הבי

עד שפגשה בזמר יהורם גאון היתה אורנה גולדפרב תלמידת תיכון אנו־נימית שבילתה בחברת צעירים בני גי־לה, הכירה את עולם הזוהר דרך שבועו־ני־הבידור, היתה צמודה לחבר קבוע בן עשרים וחלמה להיות אחות רחמניה. אולם מאז חתונתה של חברתה הטובה, שבה נחו עליה עיניו של הגאון, השתנו חייה.

מאז פורסמה תמונתה עם בחיר־ליבה בבכורת סירטו מיבצע יונתן, הפכה אור־נה אחת הדמויות המסקרנות והמדוברות ביותר של תשל״ז. הצעירה החיפאית גבו־הת־הקומה ותכולת העיניים, בתם של קב־לן ובעלת־מיסעדה מעיר הכרמל, שהצליחה לשבות את ליבו של הרווק המבוקש ביותר בארץ, מילאה מאז עשרות טורים במדורי החברה בעיתונים.

כיום, חודשיים לאחר טכס נישואיה ה־רעשני — שלא ברצונה ושלא באשמתה — מתפקדת אורנה בת ה־17 כעקרת־בית צעירה ורגילה מן המניין, אבל יחד עם זאת כבר נמאס לה — כך היא טוענת — להיות קיימת בזכותו. של בעלה. יש לה רצונות משלה, חלומות ותחביבים משלה, אם כי כמעט הכל יחד קשור בדרך זו או אחרת בבעל הטרי.

היא מתגוררת עם יהורם בדירת־הרווקים שלו ברמת־גן. הדירה הפיצפונת בת שני החדרים קטנה על שניהם, היא מספרת, אך כיוון שיהורם מתכוון להגשים חלום ישן שלו ולעבור לגור בירושלים, הם נשארים עדיין בדירת הרווקים למרות הצפיפות.

כשעברה לגור בדירה, תקופה קצרה לפני נישואיה, הכניסה בה אורנה שי־נויים קלים, הוסיפה ריהוט לסאלון, פינ־תה את המרפסת שהיתה מאוכלסת באר־גזים ובמיזוודות, הרחיבה על חשבונה את הסאלון, שינתה את המטבח מן המסד לטפחות, ומייד אחרי נישואיה רכשה מכו־נת־כביסה ותנור־אפייה.

מה עבר על הגברת גאון הצעירה מאז אותו בוקר בהיר שבו התעוררה במלון המלך דויד בירושלים ומצאה עצמה אשה נשואה?

היא מספרת: „מייד התחלתי לתפקד כמו כל צעירה רגילה שמתחתנת. יהורם ואני נכנסנו לחיי בית, חיי מישפחה. נכון שפיתאום עכשיו יש לי למי לדאוג ויש לי אחריות, אבל אני אוהבת את זה. אהבתי גם לערוך שינויים בבית, הפכתי אותו מדירה אופיינית של רווק למשהו יותר מישפחתי. אני מבשלת כל יום ארוחת צהריים, מכבסת ומנקה. כשבאתי אל יהורם הביתה בפעם הראשונה היה במקרר לימון אחד עלוב ובקבוק מים קרים, כמו אצל כל הרווקים. כשהתחתנו, מייד פיטרתי את העוזרת שהיתה לבעלי כשהיה רווק. אני יכולה לנקות את הבית שלי בעצמי. אם יהורם אוהב את האוכל שלי? בינתיים הוא אוכל. כשיפסיק לאכול, אתחיל לדאוג.״

„אמא נהדרת!״

איך התאקלמה הצעירה שגדלה על הכרמל בעיר הגדולה? מספרת אור־נה: „קשה להתאקלם בתל־אביב, זוהי עיר גדולה עם הרבה רעש. חוץ מזה, אני חיפאית, אני אוהבת את העיר שלי. אבל החברים של בעלי הם גם החברים שלי. כשיש לנו זמן אנחנו עורכים ביקורים

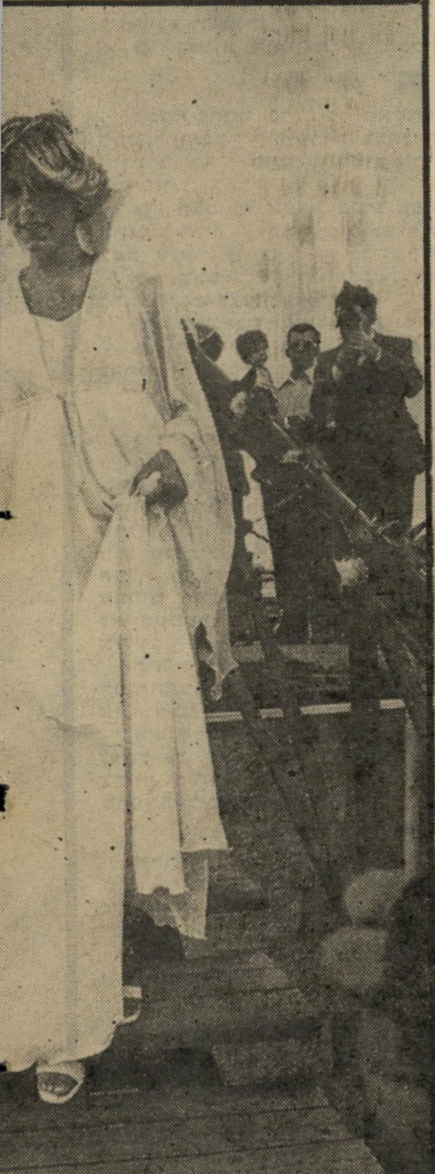

בת 17 לחופה. אורנה (משמאל) מלווה על־ידי אמה, אסתר, ביום כלולותיה. למעלה: מדגימה שימלת אחר־הצהריים, ממיפעלו של יהורם גאון, שם היא עובדת כדוגמנית־בית של המיפעל.

המנהלת מירי כהן, המנהלת את מיפעל האופנה של יהורם גאון הציעה לאורנה לעבוד כדוגמנית־בית. מירי היתה המלבישה של יהורם גאון כאשר פתח עבורה את המיפעל.

...ת של גאון

אחר־כך היא עוברת לספר בהת־להבות על עבודתה החדשה. מזה שש שנים שבעלה הזמר הוא בעל מיפעל למו־צרי אופנה בשם מיס M, המייצר דגמים אופנתיים הנמכרים לבוטיקים ולחנויות אופנת עילית. את המיפעל מנהלת מירי כהן, צעירה נאה מיוקנעם שהתוודעה אל יהורם כאשר עבדה כמלבישה בתוכניתו

אשה בת 17, כזאת היא אורנה גאון. למרות גילה הצעיר, היא נראית ומתנהגת כאשה בת 30, ולדבריה תמיד העדיפה חברת מבוגרים. מאז נישאה מקפידה אורנה על לבושה.

אהבה ים־תיכונית. מירי הפכה ידידה ב־נפש של יהורם והיא מכנה אותו בחיבה „אחי הגדול". כשהסתיימה ההצגה פתח יהורם עבור מירי את המיפעל, קרא לו בשמה. המיפעל החל את דרכו כחדרון זעיר שבו מכונת־תפירה יחידה והפך עם ה־שנים, בניהולה של מירי, לעסק משגשג.

„גם לטעם וגם למידה"

היתה זו מירי שהציעה לאורנה, שהש־תעממה בין ארבעת כותלי דירתה, לע־בוד כדוגמנית־בית של המיפעל. ואורנה מספרת: „העבודה הזו גורמת לי לצאת מ־השיגרה. מודדים עלי את כל הקולקציה ואני מדגמנת לקניינים גם במיפעל וגם במקומות אחרים. די השתעממתי כל הזמן בלשחק בעקרת־בית, אני צריכה שיהיה לי גם עניין חוץ מזה. נכון שהדוגמנות זה לא חלום־חיי, אבל בינתיים זה מספק אותי. מייד כשנעבור לבית שלנו בירו־שלים אירשם לבית־הספר לאחיות שליד בית־החולים הדסה בעין־כרם ואלמד את מיקצוע האחות. אני מתה על המיקצוע הזה. אני יודעת כמה זקוקים לאחיות ב־בתי־חולים. בזמן המילחמה עבדתי בבתי־חולים כמתנדבת, ואני יודעת שאני יכולה לתרום המון."

אורנה עצמה מתלבשת על פי צו האופ־נה האחרונה. במלתחתה דגמים רבים מן המיפעל של בעלה. יש לה אוסף גדול של בגדים והיא מספרת שיהורם מודע לאהבתה

מאוהבת אורנה גאון טוענת ש־היא ויהורם עדיין נמ־צאים בירח־דבש. היא מאוהבת בבעלה עד מעל לאוזניה, לא יוצאת לבלות בלעדיו.

זו לבגדים ומביא לה מתנות רבות מנסי־עותיו לחו"ל. והוא קולע, דלבריה, „גם לטעם וגם למידה."

היא מקפידה מאד בלבושה. לבכורת מיבצע יונתן הופיעה לבושה במעיל־קטי־פה ירוק שמתחתיו לבשה חולצת־משי לבנה. לטכס בחירת מלכת־המים באה לבו־שה בחליפת־סאפארי בצבע חאקי. לעבודתה במיפעל הלכה בבוקר הראיון לבושה ב־חצאית צוענית, חולצה תואמת בגווני כחול־לבן ומותנייה, ואמרה בגאווה: „את זה יהורם הביא לי מלונדון וזה בול עלי."

לא אשכנזיה בדם

במחשבה שנייה הודתה שאילו רק יכלה היתה מסתובבת כל היום ב־ג'ינס. אלא ש„מאז שהתחתנתי אני צרי־כה להתלבש אחרת, להיראות אחרת, כי אני נמצאת בחברה אחרת. אני לא הו־לכת יותר עם החבר'ה לקומזיץ."

בניגוד למה שנכתב בעיתונים, אורנה אינה אשכנזיה בדם. אמה, אמה, אסתר, היא ממוצא סלוניקאי ואורנה אומרת: „סבתא שלי גרה אצלנו בבית ומבשלת לנו, וממנה למדתי לבשל מאכלים ספר־דיים כמו שיהורם אוהב. אני מבינה ספנ־יולית וגם מגמגמת קצת. נכון אומנם ש־אבא שלי פולני, אבל אני רכשתי מאמי הרבה תכונות של אשה ספרדיה. אחרת, אולי יהורם לא היה אוהב אותי."

היא אינה מתכוונת לשקוט על שמריה ולהסתפק בעובדת היותה אשתו של בע־לה. יש לה תוכניות בקשר למיפעל, למשל. היא יודעת שיהורם ביישן, ולכן תדאג

החלטית בדעתה להפוך את מיפ־על האופנה של בעלה לעסק משגשג. לדבריה, יהורם ביישן מכדי שיקדם את העסק והיא תעשה זאת עבורו.

לפירסומו ולקידומו המסחרי של העסק.

כתבו עליה בעיתון שהיא בהריון, והיא מתפלאת שהודיעו לה על הרחבת המיש־פחה עוד לפני שהיא עצמה ידעה על כך. לא, היא לא בהריון! בינתיים. ואין לה שום תוכניות בנדון לפחות בשלוש השנים הקרובות. אך יחד עם זאת היא מוסיפה מייד, בחיוך מיסתורי: „אני לא מתחייבת. תמיד יכולים לחול שינויים של הרגע האחרון."

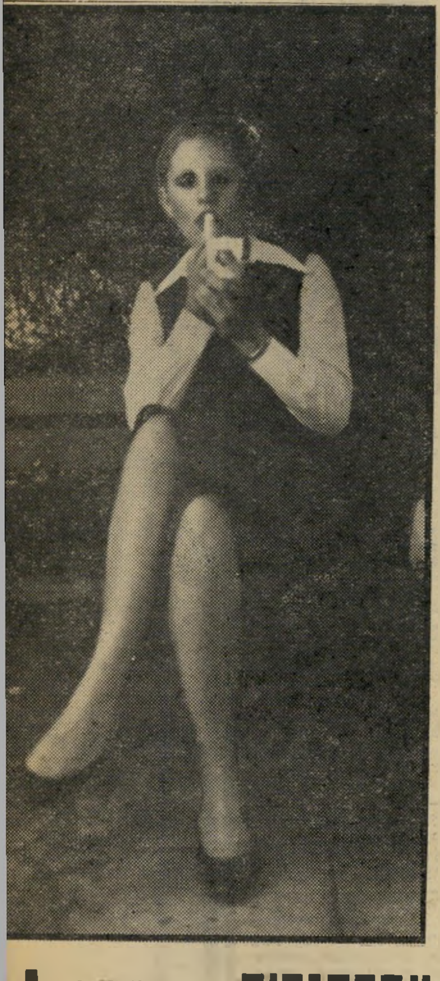

עקרת־בית מייד אחרי ני־שואיה נכנסה אורנה לעולם של חיי בית ומישפחה, פיט־רה את העוזרת ועושה את כל עבודות הבית ומבשלת ליהורם מאכלים ספרדיים.

חיבוק בפרהסיה

(המשך מעמוד 27)

ד"ר אליאס שופאני. בשעתו למד שופאני את מדעי המיזרח באוניברסיטה העברית, לצידו של מתי פלד. לאחר מכן עבר לארצות־הברית, הצטרף לפתח וקיבל ביירות תפקיד חשוב במוסד־מחקר, העוסק בענייני ישראל. הוא שייך לחוגי חזית־הסירוב שבקרב פתח.

שופאני העמיד פנים כאילו אינו יודע עברית, הקפיד לדבר גם עימנו אנגלית. בדיון השמיע דיעות פסימיות מאד. בוויכוח על נאום־הפתיחה שלי אמר שישראל היא עם של נחלנים, שלא ישתנה לעולם, ושלא יסתפק לעולם בגבולות קבועים.

אוולם שופאני השתתף בכנס — וזהו מעשה רב־משמעות. הוא בא לשם כך מביירות. הוא ישב עימנו בשעת הארוחות, שוחח עימנו באופן חופשי, החליף עימנו דיעות משולחן לשולחן בעת הדיונים, השתתף בוויכוח הפומבי עימנו. הוא הסתגל לסיגנון הבריטי האדיב של האירוע. אנשי הסירוב, שהפגינו בחוץ, הפגינו גם נגדו.

אם רצה בכך ואם לאו — גם הוא נכנס עתה לדו־שיח עם ישראל הציונית.

"כולנו ציונים!"

אם היה למישהו ספק ביחס לזהות המשתתפים הישראליים, מתי פלד סילק אותו.

מתי היה אחת הדמויות המרכזיות והבולטות בכנס. הוא עורר כבוד — לא רק מפני שהכל ידעו כי „ג'נרל פלד" (כפי שנקרא בפי כל) היה אחד הקצינים הבכירים ביותר בצה"ל, אלא גם ביגלל הופעתו המאופקת אך התקיפה, היגיון־הברזל של ניתוחיו והאנגלית המצויינת שבפיו. בנעוריו היה מתי סטודנט (למישפטים, דווקא) בלונדון, ולאחר מכן למד בבית־הספר לפיקוד ומטה של הצבא הבריטי.

נוצרה אצלנו מעין שיטה. התערבנו בכל קטע של הדיון, כאשר פעם הוא ופעם אני ביקשנו את רשות־הדיבור, ובמיקרים החשובים ביותר דיברנו שנינו. התרכזנו בעניינים המהותיים — טיב השלום, ביטחון, מדיניות אש"ף, בעיית הפליטים — ולא הגבנו על מטבעות־לשון שלא מצאו חן בעינינו. לא רצינו להתווכח על מילים.

רק פעם אחת סטה מתי מכלל זה. אחרי כמה הערות על הציונות, מפי משתתפים אירופיים, ביקש מתי את רשות־הדיבור והשמיע נאום־הגנה נלהב על הציונות. הציונות, אמר, מורכבת ממגמות ומכוחות רבים, החל בלאומניים ביותר וכלה במתונים ביותר, ואין להשתמש בה כבמילת־גידוף.

השלום יקום — אם יקום ביכלל — בין העולם הערבי ובין מדינה הציונית, כי אין ישראל אחרת. שלום נעשה בין מדינות, וביכללן המדינה הפלסטינית, שכל אחת מהן חופשית לבחור לעצמה את האידיאולוגיה שלה, ולנהל את ענייניה הפנימיים כאוות־נפשה.

מתי סיים את דבריו בקבעו: „רבותי, כל המשתתפים היהודיים בכנס זה, שבאו מישראל, הם ציונים!"

לפתע נשמע מאחור קול שאמר: „לא!"

מבלי להסתובב, הוסיף מתי: „אני חוזר, כל המשתתפים היהודיים מישראל."

שוב נשמע הקול: „עדיין — לא!"

היה זה משה מחובר, איש מצפן, היושב מזה שנים רבות בלונדון (איני יודע אם הוא מגדיר את עצמו כיורד, כגולה או כפליט). הוא לא הוזמן לכנס, ושמו לא הופיע ברשימת־המשתתפים. אך איכשהו הצליח להסתנן פנימה.

לאחר מכן קיבל את רשות־הדיבור ונשא נאום פרובוקטיבי, שבו תמך במגמה לחיסול ישראל ואף השתדל לייחס אותה לפלסטינים. עלה על דעתי — ולא בפעם הראשונה — שלולא היתה קבוצת־מצפן קיימת, היה מנחם בגין צריך להמציא אותה. אין לו משרתת נאמנה יותר.

לעומת זאת יש לציין את התנהגותו המאופקת של ח"כ תופיק זיאד. הוא דיבר מעט, אולי מפני ששלטה בכנס רוח פרו־אמריקאית ופרו־מערבית מובהקת. הוא מתח ביקורת על מדיניות הממשלה, ביחוד בשטחים המוחזקים, אך לא עבר את הגבול הסביר.

הערה מעניינת על הציונות השמיע דווקא המצרי החכם, מוחמד סיד־אחמד. במשך היום הראשון ישב בין מתי וביני, כשאנחנו מחליפים מדי פעם דיעות פרטיות. „ישראל תשתחרר בהדרגה מן הציונות," הוא אמר, „אבל זה בוודאי ייעשה בשם הציונות."

חזונו של חמאמי

את הוויכוח החריף ביותר בכנס עורר סעיד חמאמי, אחד מחלוצי הקו המתון של אש"ף. כפי שציינו הכל — וגם אנחנו — היה חמאמי הפלסטיני הראשון שביטא, בראשית 1974, ותוך סיכון עצמי רב, את רעיון הדו־קיום בין ישראל ובין מדינה פלסטינית בגדה וברצועה.

הרצאתו של חמאמי בכנס היתה מעין המשך להרצאתו ההיסטורית, מלפני שלוש שנים. הוא התחיל במקום שסיים אז: שצריכה לקום מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, לצד ישראל, ותוך שלום עימה.

אולם, המשיך, כדאי לחשוב גם על מה שיכול לקרות בעוד שניים־שלושה דורות. בהדרגה תתרככנה המיסגרות הלאומיות הנוקשות. בהסכמתם ועל פי רצונם של שני העמים. יקומו מוסדות משותפים, פדרטיביים. תיווצר אחווה אמיתית של ישראלים ופלסטינים. בסופו של דבר יכול לקום בארץ מעין מישטר נוסח־שווייץ.

חמאמי הקפיד להדגיש שזהו חזונו הפרטי, ושאינו מביע השקפה של אש"ף. גם אנשי־אש"ף האחרים בכנס אישרו זאת, וקבעו שהנהגת אש"ף חותרת למדינה פלסטינית, בגדה וברצועה.

קרוב לוודאי כי חזונו של חמאמי בא כדי לבנות גשר, שעליו יוכלו חסידי „המדינה הדמוקרטית החילונית" לעבור לרעיון „מדינת הגדה והרצועה". הוא בא להמתיק את הגלולה, שהיא מרה לפלסטינים רבים. אולם אנחנו הבינונו מייד את הסכנה ברעיון זה, שניתן לסלפו, ולהפכו למכשיר־תעמולה ישראלי־לאומני.

מתי פלד נטל מייד את רשות־הדיבור. הוא העלה על נס את התפקיד שמילא חמאמי במאמצים לקידום השלום הישראלי־פלסטיני (חלק־הארי של פרשה זו, שבה הייתי מעורב, לא פורסם עדיין). הוא אמר שאינו מפקפק לרגע בכנות כוונותיו של חמאמי. אך הוא הזהיר כי נייר כזה ינוצל על־ידי אויבי השלום הישראלי־פלסטיני, שיסלפו את תוכנו ויציגו אותו כהוכחה לכוונת־זדון ולהפעלת שיטת־הסאלאמי. (ואכן, התעמולה הרישמית, באמצעות העיתונות המגוייסת, התרכזה בקטע קטן זה של הדיון, וניפח אותו לממדים מיפלצתיים.)

דיברתי אחרי מתי ואמרתי: „יתכן שבעוד כמה דורות תיעלמנה המדינות הלאומיות מעל פני כדור־הארץ, ותקומנה צורות־התארגנות אחרות. אם זה יקרה, בוודאי לא נפגר. לא נהיה האחרונים. אך אנא, על תבקשו מאיתנו, הישראלים, להיות הראשונים.

„גם בלבי חי חזון. זהו חזון של מרחב מאוחד, שוק מרחבי משותף, מערכת־הגנה משותפת, קונפדרציה פוליטית. אם נשלב יחד את כל המשאבים הכלכליים והאנושיים של ישראל והעמים הערביים, נקים ביחד מעצמה עולמית כבירה.

„אך צריך להיות ברור: נשתתף במיסגרות כאלה כאומה החיה במדינתה החופשית, העצמאית והריבונית."

חלום וסיוט

מול החזון עמד הסיוט. העלה אותו מוחמד סיד־אחמד.

מה יקרה אם לא יקום השלום בעתיד הקרוב? הכל דיברו על המילחמה הבאה, שתהיה הרסנית מכל קודמותיה. אבל סיד־אחמד העלה אפשרות אחרת, מפחידה עוד יותר: התמוטטות המישטרים המתונים בעולם הערבי, זעזועים מהפכניים, מישטרים קיצוניים, הפסקת זרם הנפט, משבר עולמי.

החזות הזאת הפחידה את כל הנוכחים, ישראלים, ערבים, אירופים ואמריקאים.

הכנס נועד, בין השאר, למנוע התפתחות הרת־שואה כזאת. הוא היה צעד אחד קדימה לעבר שלום של הבנה ודו־קיום. צעד אחד — אך גם מיצעדים היסטוריים גדולים נעשים צעד־צעד.

ספורט-טוטו
טוטו
השבוע
פתיחת משחקי
הליגה הלאומית
מינימום הפרס הראשון
500.000 ל"י
מינימום לכל הפרסים
מיליון ל"י
יום חמישי המועד האחרון
למסירת הטפסים.
עשה לך מנהג קבוע-
מלא טוטו בכל שבוע!
המועצה להסדר ההימורים בספורט

תיאטרון פסגות בע"מ מציג:
אריס סאן
ARIS SAN ותזמורתו
בתכניתו החדשה
בשירים חדשים מתוך סרטו 'קולות ברוח'

תל־אביב „היכל התרבות"
יום ב' 11.10 בשעה 9.45 בערב
כרטיסים בהפצה ראשית „הדרן" טל. 03־248844
וביתר המשרדים בעיר.

ירושלים „בניני האומה"
מוצ"ש 8.10 ב־9.00
מכירת כרטיסים מוקדמת:
„כהנא" ו„בן־נאים"

חיפה „ארמון" יום ה'
29.9 (סוכות) ב־9.30
מכירת כרטיסים מוקדמת:
„קופת־חיפה" טל. 662244

אשקלון „אסתר", יום ה' 6.10, בשעה 9.30
הרצליה „דוד", יום ו' 7.10, בשעה 9.30
צפת „צליל", יום א' 9.10, בשעה 9.30
אשדוד „אסתר", יום ב' 10.10, בשעה 9.30
חדרה „חוף", יום ד' 12.10, בשעה 9.00

פרשת בן־ציון:
עסקים בכלא

בן־ציון ואשתו מוניקה בביתם

רשת של מחוייבות

הפרט שהועלם מעיני הציבור:
בן־ציון הוא מחותנו של הד״ר ישראל שייב - ידידו מנוער של מנחם בגין, שרוה״מ קשור עמו במעורבות רגשית

אל שרצר הוא יהודי אמריקאי בעל לב חם. הוא הגיע לפני כשנה וחצי לארץ, חתם הסכם עם מלון פאל (שרתון לשעבר) שעל פיו יקבל ארבעה חדרים במלון לתקופה בת שנתיים, שילם דמי קדימה בסך 150,000 לירות וסכום בן 20,000 לירות לחודש עבור הדירה, והחל מבלה בבריכת־השחייה של המלון, בלובי המפואר שלו ובטיולים ברחבי הארץ.

שרצר, כפי שהוא מעיד על עצמו, הוא יהודי פעיל ביותר. „אני לא יכול לשבת בשקט בלי לעשות ביזנס,” אמר השבוע לכתב העולם הזה. את הונו הרב עשה שרצר לפי דבריו בעסקים שונים, ביניהם ייבוא וייצוא לארצות שונות. את מהות הייבוא והייצוא סירב לפרט.

מכריו של שרצר לא הצליחו להבין כיצד יושב איש העסקים הפעלתן במשך שנה וחצי בבית־מלון מבלי לעשות עסקים. רק מעטים ביניהם יודעים כי שרצר עוסק בדבר חשוב ביותר: ביהושע בן־ציון.

השמועה סיפרה כי שרצר היה האיש של בן־ציון בחוץ, כל זמן שבן־ציון ישב בכלא. על־פי הוראות שהיה מוסר לשרצר בעל־פה, כאשר זה היה מבקר אצלו או על־פי פיתקאות שהצליח יהושע בן־ציון להבריח מהכלא היה שרצר משלם לאנשים שונים כספים שעשויים היו לעזור לבן־ציון במערכה הכבדה אשר ניהל מתוך כותלי בית הכלא למען שחרורו.

בן־ציון מכחיש את הקשר העיסקי בינו לבין שרצר. „אני מכיר את שרצר רק שלוש שנים, הוא קרוב־מישפחה של ידיד שלי, הוא לא עשה למעני כלום, בסך הכל הוא ביקר אצלי בכלא פעמיים,” טען השבוע.

שרצר אינו מוכן לאשר או להכחיש את העובדה שהוא נתן שירותים לבן־ציון, אך הגירסה שלו לגבי מהות היחסים שלו עם בן־ציון שונה לחלוטין: „בן־דוד של אשתי, שהוא הבן של הד״ר אלדד־שייב, נשוי לבתו של בן־ציון, אז אנחנו קרובי־מישפחה. הייתי אצלו כמה פעמים בכלא, יותר מפעמיים, ושוחחנו ארוכות. ראיתי כמה שהוא מיסכן. לא מעניין אותי מה הוא עשה. אני חושב שהוא לא כזה גנב גדול כמו שאומרים עליו אבל הבנתי, שמבחינה האנושית צריך לעזור לו. בכל פעם שביקרתי אצלו שאלתי במה אני יכול לעזור לו בחוץ.”

שרצר גם בטוח כי השלטונות ידעו על עזרתו שלו לבן־ציון „לפחות בזמן האחרון,” ולא היה איכפת להם. „אני יודע שלא כל אחד יכול היה לבקר את בן־ציון בכלא. אותי לקח לשם ידיד שלי בשם בנימיני, ונתנו לי גם לשבת עם בן־ציון לבד, בכל פעם כמה זמן שרציתי.”

מיכתבים לשרים מתוך הכלא

רק עתה, לאחר ששוחרר, ברור לחלוטין כי בן־ציון עסק במשך כל חודשי שיבתו מאחרי סורג ובריח בפעולה ענפה ביותר למען שחרורו ולמען הבטחת הכספים והנכסים שיש לו מחוץ לכלא. בכל פעם שמישהו מאנשיו הקרובים, או מחברי הכנסת של הליכוד היה מעוניין לשוחח עם בן־ציון מבלי לבקר אצלו בכלא ולמשוך על־ידי כך תשומת לב, הוא היה ניגש למישרדו של נציב שירות־הסוהר לשעבר, אריה ניר ז״ל, וניר היה מתקשר אישית לכלא, בדרך־כלל בשעות הערב, ומורה לקצין התורן של הכלא לקרוא לבן־ציון לטלפון ולאפשר לו לדבר. ידוע לפחות על מקרה אחד של מי שהיה חבר־כנסת של הליכוד אשר ערך שיחות טלפון כאלה עם בן־ציון.

לפני כמה שבועות פורסם בעיתונות כי היועץ המישפטי לשעבר, מי שכיום שופט עליון, מאיר שמגר, עיכב את ההליכים במישפט נגד בן־ציון שבו הואשם בן־ציון בניסיון לשחד סוהר כדי שיעביר מיכתבים לאשתו של בן־ציון, בניגוד להוראות. גירסת בן־ציון על פרשה זו פשוטה: „ביקשתי מסוהר שעימו התיידדתי ושעשיתי לו שירותים, להעביר פעמיים מיכתבים לאשתי. עשיתי זאת משום שהגיעו אלי ידיעות שאמי זיכרונה־לברכה שהיתה אז עדיין בחיים, חולה אנושה ורציתי לדעת מה מצבה. נתתי לסוהר שני פתקים, אשר עבורם היה צריך לשלם לו סך בן 200 לירות עבור מונית מיוחדת מביתי בתל־אביב לביתו בגיבעת־שמואל, ליד כביש גהה. זה לא היה שוחד, אלא כיסוי הוצאות.”

אותו סוהר דיווח לממונים עליו, וכן לנציב־מישנה בנימין זיגל, על המיכתבים וקיבל הנחיות לצלמם ולהעביר אותם לתעודתם.

אולם מה שלא היה ידוע הוא כי בן־ציון שלח מיכתבים, שגם הם נתפסו על־ידי המישטרה וצולמו, לשורה של אישים פוליטיים. לארבעה אנשי ליכוד ומפד״ל שהם כיום שרים נשלחו מיכתבים ובהם הוראות ובקשות, חלקן כתיב בקיד, שנגעו כולם לפעילות לשחרורו של בן־ציון. אישים אלה הם השרים יגאל הורביץ ויצחק מודעי מהליכוד, וזבולון המר ואהרון אבו־חצירה מהמפד״ל.

רק כאשר ביקש בן־ציון להעביר מיכתבים למי שמכהן כיום כראש הממשלה, מנחם בגין ולשר השיכון לשעבר אברהם עופר ז״ל, החליטה המישטרה להפסיק זאת. זיגל הדליף לבן־ציון כי הסוהר אינו מהימן ומעביר את המיכתבים לשילטונות, ובן־ציון ניתק את מגעיו עם הסוהר. על פי הודאות מלמעלה הועבר אותו סוהר לתפקיד נחות יותר, מתפקיד של אח בבית־החולים היחידי של נציבות בתי־הסוהר בכלא רמלה לתפקיד חובש בכלא מעשיהו. כן החלו אלמונים להתנכל לאותו סוהר ולבני מישפחתו.

בן־ציון הכחיש השבוע בפני כתב העולם הזה כי שלח, או ניסה לשלוח מיכתבים לאישים אלה, וטען כי המגע היחידי שלו עם ראש־הממשלה מנחם בגין היה מיכתב תודה ששלח בן־ציון לבגין לאחר קבלת החנינה.

אין ספק כי כדי להקל על ראש הממשלה לפעול למען החנינה לבן־ציון היה על בן־ציון לעזור לראש הממשלה. אחד משכניו למיטה של בן־ציון בכלא רמלה, המקום שבו בילה בן־ציון את מרבית חודשי מאסרו, הוא ד.ש. (שמו המלא שמור במערכת), הנמצא עדיין במאסר, הצהיר השבוע כי הוא היה נותן מהשתן שלו לבן־ציון כדי שהלה ימסור אותו לרופאים שבדקו אותו. ד.ש. הוא חולה סכרת, בדרגה גבוהה ביותר של המחלה, ובכל פעם שבן־ציון נדרש לתת מהשתן שלו לבדיקות, היה משתמש בשתן של ד.ש. אותו אסיר אף יודע לספר, מה שהיה ידוע לכל שוכני בית־החולים של כלא רמלה כי בן־ציון היה זורק את כל הגלולות שקיבל מהרופאים, וזאת כדי להחמיר את מחלותיו ולהביא לשיחרורו המוקדם.

בן־ציון הכחיש השבוע מכל וכל את העדות הזו, וטען כי החובשים והאחים היו בודקים בפיו אם בלע את הגלולות שהיו נותנים לו. טענה זו שלו הוכחשה השבוע על־ידי עובדים בבית־החולים של כלא רמלה.

תרומה לקרן דרך הגופים

אחת הבעיות שיעמדו עתה לפני השלטונות היא בעיית הקנס הכספי בן מיליוני הלירות שהוטל על בן־ציון. לדיברי בן־ציון אין לו רכוש כלל, מלבד חלק זעיר מירושת חותנו נחום זאב וויליאמס, ירושה המוקפאת עכשיו על־פי הוראת כונס הנכסים של בנק ארץ־ישראל—בריטניה, וגם רכוש זה שייך לאשתו מוניקה. לדיברי בן־ציון, גם אם לא היתה הירושה מוקפאת אין היא שווה אלא כמאה אלף לירות בלבד. אולם בחלקים רחבים של הארץ קיימים מגרשים בסדרי גודל של עשרות ומאות דונמים, במקומות יקרים ביותר, השייכים למישפחת בן־ציון הענפה. בין השאר מצויים בחיפה כמה מגרשים בשווי של עשרות מיליוני לירות הרשומים על שמות בני מישפחת בן־ציון, ביניהם אשתו מוניקה, גיסותיו גרטרוד לנדי ושרה לוי ובעליהן הרי לנדי ונחום לוי.

בן־ציון הכחיש כי תרם אי־פעם כספים לחרות או לקרן תל־חי של מיפלגה זו. „אומנם, על פי דיעותי הייתי קרוב לתרום כספים כאלה, אבל לא תרמתי,” טען, גייסיו, הרי לנדי ונחום לוי אינם מקורבים לחוגי ארץ־ישראל השלמה או, כפי שבן־ציון עצמו הגדיר זאת השבוע: „הם אפילו הפוכים בדעותיהם.” אך למרות זאת, קיבלה קרן תל־חי תרומות בסדר גודל של לפחות רבע־מיליון לירות מאחד הגיסים או משניהם. אם אכן מרוחקים אלה בדיעותיהם מחרות, ברור כי הכספים נתרמו על־ידי בן־ציון עצמו, שלא רצה כי דבר תרומתו ייוודע אי־פעם ברבים.

ייתכן אומנם כי החנינה, שניתנה בהמלצת ראש הממשלה מנחם בגין ליהושע בן־ציון נבעה מטעמים הומאניטריים גרידא, כפי שטוען ראש הממשלה בלהט רב, אך ברור בהחלט כי היחסים בין בן־ציון לבין מנחם בגין ואישים אחרים בליכוד ובמפד״ל היו הדוקים ביותר. זאת גם ניתן להבין מתוך נוסח המכתבים שניסה בן־ציון להבריח לשרי הליכוד והמפד״ל. הנוסח מעיד לא רק על בקשה ותחינה לעזרה, אלא גם כולל הנחיות והוראות כיצד לפעול ועם מי לדבר.

אין ספק שבן־ציון הצליח לטוות רשת כבדה ביותר בעת שישב בבית־הכלא, רשת של מחוייבות כלפיו, רשת כחש, זיוף ומירמה שלא הותירה לראש הממשלה ברירה אלא להעניק לו את החנינה.

שיגעון בנואייבה

זה היה ערב גדול! ציון־דרך בתולדות מוסיקת הפופ בארץ. ההמונים ש־רחשו בחולות הצופים פני ים־סוף של כפר־הנופש נביעות, הוכיחו כי יש תיקווה לרוקנ׳רול הישראלי.

היו אלה 10 אלפי איש ואשה, כלבים וטף שהדרימו לנואייבה בראש טוב ומתוך רצון לבלות, ליהנות ולהפיק את המירב מן הערב המייוחד שאירגן עבורם האמרגן צבי שיסל.

איש לא שיער לעצמו את ההצלחה הבלתי־רגילה שינחל האירוע. עשרות המכוניות העמוסות לעייפה שהדרימו לנואייבה ביום השבת וביום השישי שלפניו, עוררו ספק ביחס להצלחת הפסטיבל. גם האמנים וחלק מהקהל שבא לתגוג בנביעות חששו מהפרעות, מהתפרעויות ומפרובוקציות.

אהבה חופשית

על חולות נואייבה. זוגות־זוגות הם רקדו, החבר׳ה, שלקחו דוגמה מפסטיבל **וודסטוק**, ישנו זה בתוך זה בתוך שקי השינה והתגפפו על החול. איש לא שם לב למעשי השני, כולם באו להנות.

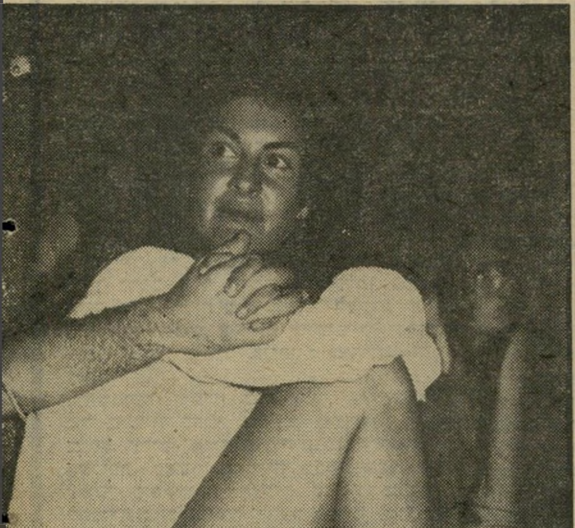

להיזרק על המוסיקה - כולם ביחד, בראש אחד

ממש כמו בוודסטוק - אבל וודסטוק היה כלב לעומת הפסטיבל בנואייבה

אולם ברגע שנפתחו שערי נביעות לפני נחיל האדם שפלש לחולות החלה מצטיירת תמונה שונה לחלוטין.

הם התקבצו ובאו כשהם מביאים איתם שמיכות ושקי־שינה, ותפסו מקום על החולות בשקט ובסדר מופתי. במה גבוהה מוארת קיבלה את פניהם ומיגדל שהזכיר לרבים את המיגדל המפורסם מפסטיבל וודסטוק התנוסס בתווך. שם, על המגדל, דס־לכן החלו גם האמנים להגיע ועלו אחד אחד, על־פי תורו, לבמה וערכו חזרות קול עד לרגע האחרון ממש.

בשעה 11.00 בלילה היתה כבר הרחבה שלפני הבמה מלאה עד אפס מקום. הכל היה מוכן לרגע האחרון, „יש לי הרגשה שהולך להיות על הכיפ כיפאק," אמר אחד הנוכחים, שסיפר כי כשראה את המוני עם ישראל נוהרים דרומה לפסטיבל היה

שנינו יחד תחת שק־שינה אחד. החוגגים מצאו עצמם בסופו של הלילה במצב מאוזן. רבים מהם תפסו שלווה במקום שבו ישבו כשהיו במצב עירני, התכרבלו בשקי־השינה. חלק גדול מהחוגגים המשיך לחגוג עם תום הפסטיבל, שנערך בשבת, נשאר בדרום עד סוף ימי החג. **צילם: שלמה סתר**

ואתם רוקדים אורי זוהר ודורי בן־זאב משתוללים על הבמה לקול צליליו של השלאגר של דורי בן־זאב **ואתם רוקדים.** דורי הוכיח שהוא אחד הזמרים הבודדים בארץ היודעים גם להרביץ הופעה על הבמה, הצליח להטריף את קהל האלפים שהשתולל, שר איתו, צרח וביקש: עוד!

ישבו שולקה גרי מטעם הטלוויזיה הישראלית וטומי, אחד מבעלי אולפן ההקלטה טריטון, והיו אחראים האחד על הקלטת המופע, השני על איכות הקול שבקע מן הרמקולים. היתה זו הפעם הראשונה שרמקולים וציוד הקלטה בקנה־מידה כה גדול הופעלו בארץ.

מצד ימין של הבמה ניצב מסך שעליו עמדו להיות מוקרנים סירטי פופ משל אלטון ג'ון, פליטווד מק, בילי פרסטון ואחרים. כמעט על הים ניצבה במה מוארת נוספת, שמשום־מה לא נמצא לה שימוש במהלך הערב כולו.

כבר בשעות הערב המוקדמות ועוד קוצת פסימי ביחס להצלחתו האפשרית.

מוסיקה, לא דיבורים!

באיחור של שעתיים עלה המנחה אורי זוהר לבמה, כולו רעש וצילצולים וטונות של קסם אישי. אורי, עם כיפה מאוזן אל אוזן וציציות ממותן עד ברך לבש חולצה ומכנסיים קצרים לבנים. הוא קיפץ ודילג ושר וצרח ואמר לקהל: „אני במצב־רוח מאד מייוחד. מה אתם רוצים שאעשה בשבילכם?" הקהל רעם ואפשר

(המשך בעמוד 34)

החגיגה נגמרת השחר שעלה גילה מאות בקבוקי **קוקה־קולה,** ליכלוך וזוהמה, גופות שרועים על החול ואחדים שלא הצליחו להירדם. הפסטיבל נמשך עד לזריחת השמש ובסופו רצו אלה שנשארו לטבול בים־סוף.

שיגעון בנואייבה

(המשך מעמוד 33)

היה לקלוט דברים כמו „תוריד את הכיפה!" אך במיוחד, „תראה את הציציות!" אורי הרים בלי בושה את חולצתו, גילה את הציציות שלבש על גופו העירום ללא גופיה. הוא בירך את האורחים ואמר שהקהל מקיים מיצווה גדולה, מיצוות „ושמחת בחגך." הקהל מחא כפיים. היתה זו התחלה מבטיחה.

מייד לאחר־מכן עלה לבמה הזמר אריאל זילבר, ושר שניים־שלושה שירים, כשהקהל יושב ומקשיב. אחדים קמו לרקוד לקצב רוצי שמוליק, השלאגר ההיסטרי מלפני שנה שעבר זמנו. הקהל לא התלהב. אולם אז פיתאום, כמו במטה־קסם, כשאריאל עם להקת הלווי שלו ברוש שר את „איך חולפות המחשבות", קם כל הקהל כאיש אחד והצטרף לשיר בשירה ובריקודים. 10 אלף איש עמדו על הרגליים ורקדו, כולם יחד!

„וודסטוק כלב לעומתנו!"

אחרי אריאל לקח צ'אנס זמר חדש ובלתי־ידוע, ששמו לא הופיע ברשימת משתתפי הפסטיבל שפורסמה מבעוד יום. היתה זו לו הופעת־הבכורה שלו. אורי זוהר עלה לבמה והתחיל לשיר ולזייף את „שיר לשלום" כשהוא מספר לקהל: „אתם יודעים מי כתב את השיר הזה? יעקב רוטבליט. והוא גם ישיר לכם כעת."

רוטבליט, בליווי גיטארה אקוסטית בידי הגיטאריסט מושיק חסון התיישב ליד המיקרופון. את השיר, הנקרא „בלדה לחוזר בתשובה" הקדיש לאורי זוהר. הקהל השתתק. מילותיו הנוקבות של השיר, שיענק'לה שר אותו בקול נעים ובהיגוי מצויין, חדרו ללב. מישהו לוחש: „הוא בדיוק כמו שהיה קאנטרי ג'ו דה פיש בוודסטוק."

ההשוואה עם וודסטוק היתה בלתי־נמנעת ועם כל הצניעות, בהחלט לא בגדר חוצפה. אורי זוהר אפילו צעק מעל הבמה: „וודסטוק כלב לעומתנו!" יענק'לה יורד אחרי שיר אחד, שקצר מחיאות־כפיים סוערות. אחריו עלה אחד הכוכבים הבולטים ביותר בתחום מוסיקת הפופ בארץ, האיש שאורי זוהר קרא לו „המלך". דורי בן־זאב. הקהל השתולל. דורי הרביץ הופעה בלתי־רגילה של מצחיקן אמיתי. קפץ, דילג, צעק, שר. ניגן בסכסופון. כשהוא שר את „ואתם רוקדים" היה הקהל כבר בהיסטריה ושר איתו בקולי־קולות.

אורי זוהר, בן־אדם אינטליגנטי ידוע, תפס מייד את הפרינציפ. הקהל לא רוצה לשמוע בדיחות, לא רוצה הטפות מיסיונריות, לא רוצה הצחקות. רוצה מוסיקה, מוסיקה, מוסיקה! אז מה עושה בן־אדם אינטליגנטי? נותן לו מוסיקה. עומד על הבמה בזמן שהאמנים והנגנים עסוקים בחילופין, ושר בקולי־קולות ובזיוף אדיר את „אתמול" של הביטלס. הקהל הצטרף אליו בזימזום ובהימהום, הוא גדול, אורי זוהר האחד והיחידי! חבל יהיה להפסיד אותו לטובת הקדוש־ברוך־הוא. מאחרי הקלעים ישבה בשקט אשתו, אליה, בחולצת־טי ובמיכנסיים קצרים. היא, כך נראה לפחות חיצונית, עדיין לא חזרה בתשובה.

האמרגנים תיכננו הפסקה, אבל הקהל לא רצה הפסקה. אז הקרינו סרטים. הגדול מכולם, אריק איינשטיין, לא השתתף בפסטיבל, מסיבות התלויות אך ורק בו. מאחרי הקלעים נשמעים דיבורים כמו: „אילו הוא היה יודע מה הולך פה, היה אוכל את עצמו שפיספס דבר כזה."

רוח נעימה נשבה מהים. מישפחת זוהר שעל הבמה עדיין לא עייפה. אורי המשיך לזמר משירי הביטלס, והילדים לרקוד.

הקהל מתאזן לנימנום, ולכולם ברור שבשעה שלוש לפנות־בוקר, אחרי ארבע שעות רצופות של מוסיקה וריקודים, יכול לעורר אותו רק אחד: שלום חנוך!

הוא עלה על הבמה בחולצת־טי לבנה, במיכנסי ג'ינס ובשיער שהכסיף פלאים. הקהל מת עליו! כמו שפתח את הפה התעוררו המוני הנרדמים. שלום החזיק את הקהל שעה תמימה כמעט! הקהל רקד איתו, שר איתו, לחש איתו, הימהם איתו. „אתם שרים יפה מאד, אתם על הכיף כיפאק!" אמר, נרגש כמעט עד דמעות. הקהל לא הניח לו לרדת, ביקש עוד ועוד. ושלום נתן, כולם נתנו בערב הזה וכולם קיבלו.

שרית ישי

הפושע מרדכי („פפה") רוקנשטיין, איש „כנופיית בת־ים", פורץ בעל עבר פלילי עשיר שנודע בתואר „החתול המטפס", נתפס לפני שנתיים אחרי שניסה לסחוט מיליון ל"י מהקבלן והמלונאי בצלאל מזרחי. הוא האיש שחתם על תצהיר שעל־פיו ביסס חבר־הכנסת אהוד אולמרט את האשמותיו נגד מזרחי וגנדי. חקירת המישטרה העלתה כי כל סיפוריו של פפה היו שקרים ועלילות.

תרגיל של המאות

היה זה מישחק פוקר מושלם. ח"כ אהוד אולמרט. הטוען לכתר ראש־הלוחמים ב„פשע המאורגן" הניח ארבעה קלפים על השולחן. בידו הוא שמר קלף אחד נוסף, שלא היה מוכן לגלותו.

צירוף ארבעה הקלפים שהניח על השולחן היה חסר ערך. לא היה בו אפילו זוג אחד, הצירוף בעל הערך הנמוך ביותר במישחק הפוקר. אבל כמו שחקן פוקר מיקצועי העמיד אולמרט פנים כאילו הקלף הנסתר שבידו עשוי להעניק לו את הניצחון במישחק, להשלים את הקלפים שעל השולחן לסידרת פוקר — צירוף הקלפים בעל הערך הגבוה ביותר. בחלקלקותו ובעורמתו הצליח אולמרט להוליך שולל רבים ולשכנעם כי באמת מצוי פוקר בידו.

השבוע נחשף הקלף הנסתר שבידי אולמרט. הסתבר כי הוא חסר ערך לחלוטין, אינו משלים את הקלפים המונחים על השולחן. מסכת ההוכחות, כביכול, שבנה אולמרט לגבי המידע המצוי בידו להוכחת טענותיו בדבר קיומו של פשע מאורגן בישראל, התמוטטה כמו בניין קלפים.

הקלף שאהוד אולמרט שיחק עליו לא היה אס וגם לא מלך. זה היה פושע מוכר ותיק, שבילה רבות משנות חייו מאחרי הסורגים והנמצא גם בשעה זו בבית־הכלא: מרדכי („פפה") רוקנשטיין, איש כנופיית בת־ים המפורסמת לשימצה, הידוע בכינויו „החתול המטפס".

בחודש נובמבר 1975 נעצר פפה רוקנשטיין על־ידי מארב מישטרתי במיגרשי־התערוכה בצפון תל־אביב, כשבידו סכין קפיצית, אחרי שניסה לסחוט סכום של מיליון ל"י מהמלונאי בצלאל מזרחי. פפה טילפן למזרחי מיספר פעמים קודם לכן, הציג את עצמו כקצין־מישטרה שבידו מצוי מידע על אנשי העולם־התחתון העומדים לחטוף את בנו הצעיר של מזרחי ולדרוש תמורתו כופר. תמורת מידע זה ומידע נוסף המצוי כביכול בידי המישטרה, תבע פפה סכום של מיליון ל"י, בשם קצין המישטרה האנונימי.

שיחותיו הוקלטו. הוא הוזמן למלכודת שהוטמנה לו כדי לקבל את הכסף. הוא נעצר, הואשם בבית־המישפט המחוזי והורשע על ניסיון סחיטה. הוא נידון לשש שנות מאסר על פשע זה.

על עדותו של פושע מועד זה בנה אהוד אולמרט את כל המסע הרעשני שלו, בדבר מעורבותו כביכול של בצלאל מזרחי בפשע המאורגן ובדבר החיפוי שהעניק לו, כביכול ידידו, אלוף (מיל.) רחבעם („גנדי") זאבי. למעשה נבע כל מסעו של אולמרט, כנגד מה שנראה בעיניו כפשע המאורגן בישראל, מהמידע שסיפק לו פפה רוקנשטיין.

אולמרט נפגש עם פפה רוקנשטיין בכלא מיספר פעמים. מצוי בידו תצהיר שניתן לו על־ידי פפה רוקנשטיין בכלא, חתום בידיו. בתצהיר זה טוען פפה כי היה עד־ראיה לעיסקה שנעשתה בין מזרחי לגנדי באחד מבתי־הקפה בתל־אביב.

באותה פגישה, טען רוקנשטיין, הוא ראה במו עיניו כיצד מעביר מזרחי שקית שבה היו מצויים, לפי מיטב ידיעתו, תכשיטי היהלומים בשווי של עשרה מיליון ל"י שנשדדו בחודש יוני 1975 מגילה לוי־בוכמן, אשת המיליונר היהודי־גרמני יוסלה בוכמן.

לטענת פפה רוקנשטיין מסר מזרחי את השקית עם היהלומים לגנדי, שכיהן אותה תקופה כיועצו של ראש־הממשלה למילחמה בטירור, כדי שזה יבריח אותם לחוץ־לארץ.

בסיפורו של פפה לא היה כל הסבר מדוע נעשתה עיסקה מעין זו לאור היום, בבית־קפה, לעיני עוברים ושבים ולא במחתרת, כפי שעיסקות מסוג זה נערכות בדרך כלל. אבל, חוסר ההיגיון שבסיפור לא הטריד ככל הנראה את הח"כ רודף־הפירסומת. העובדה שפפה הסכים לחתום על תצהיר ובו פירוט הסיפור הספיקה לאולמרט כדי להתחיל בציד מכשפות נוסח מקארתי.

תקר

ברגע האחרון

לא היתה זו הפעם הראשונה בה העלה פפה רוקנשטיין סיפורי מעשיות מסוג זה. מייד לאחר מעצרו, כאשר הבין כי נפל במלכודת שתשלח אותו להרבה שנות מאסר, הוא נקט בקו הגנה על פיו לא הגיע למקום המיפגש עם מזרחי במיגרשי־התערוכה כדי לקבל ממנו שם את דמי־הכופר שתבע ממנו. „עצרתם את האיש הלא נכון," אמר פפה לשוטרים.

אחר־כך ניסה לטעון כי ביקש לפגוש את מזרחי לצורך עיסקה פלילית שעשו במשותף. זה היה גם קו־ההגנה שניסה לנקוט בעת שנערך מישפטו, עד שנשבר והודה בפשעיו. חקירת המישטרה העלתה כבר אז כי אין כל יסוד לטענותיו וכי מזרחי לא רק שלא הכירו, אלא שמעולם לא פגש אותו ולא ראה אותו בחייו.

אולם דמיונו הפורה של ח"כ אולמרט קפץ על המציאה שהזדמנה לו. הוא הסתמך על טענותיו של פפה כדי לפתוח במערכה נגד „הפשע המאורגן". אלא שתחילה עשה זאת ברמזים שקופים בלבד, מבלי לנקוב בשמות האנשים שפפה ביקש לסבך אותם ולנקום בהם על מאסרו.

כדי שיוכל לצאת בפומבי עם האשמות מפורשות ולנקוב בשמות שיעוררו היסטריה ציבורית, היה אולמרט זקוק לעדות חתומה בידי פפה. לצורך זה נפגש אולמרט עם פפה מיספר פעמים בכלא. בתוקף תפקידו כחבר־כנסת היתה לו כניסה חופשית לכלא והוענקה לו רשות לפגוש את פפה. בכמה מפגישות אלה השתתף גם הכתב הפלילי של הארץ, אבי ולנטין.

ייתכן כי אולמרט וולנטין האמינו בתום־לב כי הדברים שפפה מספר להם הם אמת. פפה מצטיין בכוח שיכנוע בלתי רגיל ושומעיו נוטים לייחס אמון לדבריו בשמיעה ראשונה.

לא ברור כיצד נוצר המגע הראשוני בין הפושע לבין הח"כ־המישפטן. לא ידוע גם מה בדיוק הבטיח אולמרט לרוקנשטיין כדי שיאות לבסוף לחתום על תצהיר, ובו הסיפור על עיסקת היהלומים הגנובים שנעשתה, כביכול, בין מזרחי לגנדי. אולם כיום אין עוד כל ספק שפפה רוקנשטיין לא מסר את תצהירו בשל דאגתו לטוהר המידות או שאיפתו לחשוף את מקורות הפשיעה בארץ. מול עיניו עמדו שיקולים של טובות הנאה אישיות, שיכול היה להפיק כתוצאה מהחתימה על התצהיר שמסר בידי אולמרט.

כאשר נפתח לפני חודשיים הסיבוב השני במסעו של אולמרט נגד מה שנראה בעיניו כפשע מאורגן, היה תצהירו של פפה המיסמך היחיד עליו הסתמך להוכחת הטענה בדבר מעורבותו של מזרחי בפשע המאורגן. אלא שהוא לא גילה בפומבי את דבר המיסמך המצוי בידיו. בין ידידיו הוא הפיץ אומנם סיפורים כי תבע מראש־הממשלה חקירה בעניין וכי שירות־הביטחון הכללי כבר עוסק בחקירת הפרשה. אולם הוא לא סיפר כי כל החקירות שנערכו בעיקבות הודעותיו העלו כי מדובר בעלילה חסרת כל בסיס. אנשי השב"כ לעגו בגלוי למידע שנמסר על־ידי אולמרט.

כאשר הגיעו השמועות שהפיץ אולמרט לידיעתו של גנדי, הוא פנה ביוזמתו למפכ"ל, חיים תבורי, תבע לערוך חקירה שתברר אם יש אמת בהאשמות שמפיץ אולמרט אודותיו.

המישטרה בדקה את המידע עוד לפני מיספר חודשים. קצין המודיעין של המישטרה, סמי נחמיאס, נפגש אישית עם פפה בכלא, חקר אותו בדבר המידע שמסר לאולמרט. מסקנות החקירה שלו היו כבר אז כי פפה משקר ובודה את הסיפורים מליבו.

פירסום גירסתו של פפה היה צריך להיות גולת הכותרת במסעו הרעשני החדש של אהוד אולמרט. תוך תיאום עם אבי ולנטין תוכנן כי אולמרט יספר את

ח"כ אהוד אולמרט הבטיח חנינה לפושע תמורת מסירת

עדות נגד בצלאל מיזרחי וגאנדי, שנתגלתה בחקירת המישטרה כשקר

סיפורו של פפה ברבים, יעניק בכך חסינות לדברים שיצוטטו מפיו בתוקף היותו חבר־כנסת. אלא שכאן אירע התקר.

עדות תמורת הטבות

ברגע האחרון, מסיבות השמורות עימו, נמנע אולמרט מלפרסם ברבים את גירסתו של פפה בדבר עיסקת היהלומים הגנובים של גילה בוכמן. אבל אבי ולנטין פירסם חלק ממנה בסידרת הכתבות שלו על הפשע המאורגן בישראל, שרבים מהפרטים בה נתגלו כבר כחסרי־שחר והארץ חזר בו והתנצל על פירסומם.

רק אחרי שאלוף (מיל.) רחבעם זאבי הגיש נגד אולמרט את תביעת הנזיקין האזרחית לפי חוק לשון־הרע, בו תבע מאולמרט פיצויים בסך שני מיליון ל"י, חזר אולמרט להסתמך על התצהיר שמסר לו פפה.

בפגישתו עם היועץ־המישפטי, לבירור שאלת חסינותו הפרלמנטרית במישפט דיבה אזרחי, הראה אולמרט לפרופסור אהרון ברק את תצהירו של פפה. כאשר נשאל מדוע לא נמסר התצהיר למישטרה כדי שתפתח בחקירה בעניין, טען אולמרט כי אין לו אמון שחקירת המישטרה בפרשה תהיה אומנם אובייקטיבית.

אז נקט היועץ־המישפטי יוזמה משל עצמו. הוא הורה למישטרה לפתוח בחקירה מיידית לבירור ההאשמות הכלולות בתצהירו של פפה וזאת למרות שהחקירה הקודמת העלתה כי אין להם כל יסוד.

החקירה הוטלה על ניצב־מישנה ראובן מינקובסקי. מינקובסקי ביקש לחקור את פפה במאסר ולקבל אישור למידע שמסר אולמרט ליועץ־המישפטי לממשלה. אלא שפפה חשש לעורו, סרב לדבר, לאשר או להפריך את המידע שמסר לאולמרט.

היו לפפה, ככל הנראה, סיבות טובות לחשש. מגעיו עם אולמרט בכלא לא נעלמו מעיני אסירים אחרים. בקרב כמה מהם התעורר חשד כי הוא מלשין. פעמיים ניסו להתנכל לחייו.

כאשר נמסרה תגובתו של פפה לאולמרט, הוא הבין כי הקרקע נשמטת מתחת לרגליו. הוא ביקש שיאפשרו לו להיפגש עם פפה בכלא כדי לשכנעו לדבר. המישטרה הסדירה את הפגישה למרות שלא תלתה בה תיקוות רבות. לחוקרים היה ברור כי זהו ניסיון־סרק, שפפה לא ידבר ולוא רק מהסיבה הפשוטה ביותר: שאין לו מה לומר. אבל אולמרט הפתיע. הוא יצא מהפגישה עם פפה כשפניו קורנות: „פפה הסכים לדבר," הודיע לקצינים הנדהמים.

בבירור שנערך עם פפה הוא אישר זאת. הוא הודיע שהוא מוכן לגלות למישטרה את כל הידוע לו על בצלאל מזרחי וגנדי ואף לחתום על עדויות בנושא זה. אולם הוא תבע מחיר עבור המידע. הוא ביקש שתמורת נכונותו לשיתוף־פעולה יינתנו לו הקלות והטבות בכלא. בין השאר: ביקורים נוספים ופגישות עם בני מישפחתו וידידיו. בקשתו נענתה. החומר שמסר פפה למינקובסקי הדהים אפילו את החוקר הוותיק. כדי לאמת את המידע ולהשתכנע כי פפה אינו משקר, תבע ממנו מינקובסקי להחקר במכונת־האמת, פפה סרב.

שקרים במכונת האמת

באותה עת היתה פנייה נוספת לפרופסור ברק. עורך הארץ גרשום שוקן, שנעדר מהארץ בתקופה בה פורסמה סידרת המאמרים בעיתונו על הפשע המאורגן, תבע מהיועץ־המישפטי להורות למישטרה לחקור עד תום את האשמותיו של פפה, ששימשו בסיס לחלק מהידיעות שפירסם הארץ בנושא זה.

ואומנם, ברק תבע מהמישטרה לתשלים את החקירה של פפה ולמסור לו מסקנות. אז הודיע מינקובסקי לפפה כי אם יסרב להיבדק במכונת־האמת יפסק עימו כל המשא־והמתן. לפפה היה ברור כי פירושו של דבר יהיה הפסקת כל ההטבות המיוחדות שניתנו לו בכלא, כולל הביקורים המיוחדים שאופשרו לבני מישפחתו. פפה סבר ככל הנראה שהוא יצליח „לסדר" את מכונת־האמת כשם שעשה זאת לאולמרט. הוא הסכים להיבדק במכונת־האמת.

הבדיקה במכונת־האמת ניפצה את מסך השקרים של פפה. היא הוכיחה מעבר לכל ספק כי פפה משקר בכל מילה מסיפורו וכל מה שמסר על בצלאל מזרחי וגנדי היה מצוץ מן האצבע, אולם המישטרה לא הסתפקה בתוצאות הבדיקה במכונת־האמת. האשמותיו של פפה נבדקו מכל זווית אפשרית. המסקנה היתה פסקנית: כל האשמותיו הם עלילה, שהומצאה בדמיונו.

מסקנות החקירה המישטרתית הועברו ליועץ־המישפטי בצירוף הערכה לסיבות שקריו של פפה. כאשר התגלו שקריו של פפה הוא נשבר, גילה לחוקריו כי סיפר מה שסיפר לאולמרט ולוולנטין משום שהובטח לו שיפעלו כדי שתוענק לו חנינה מידי הנשיא, כי תקופת מאסרו תקוצר וכי יוענק לו מעמד של עד מדינה. לטענתו הובטח לו גם כי הארץ יתייצב להגנתו.

אנשי המישטרה מצידם העריכו כי פפה שיקר לאולמרט משום שקיווה להשיג באמצעותו את ההטבות בתנאי מאסרו.

רק אחרי מסקנות אלה יכול היה שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג לצאת בפומבי בהצהרה, לפני מיספר שבועות, כי בידי המישטרה אין כל חומר העלול לפגוע בשמו הטוב של גנדי.

עיתונאי ולנטין (למעלה)
הסתמכות מוטעית

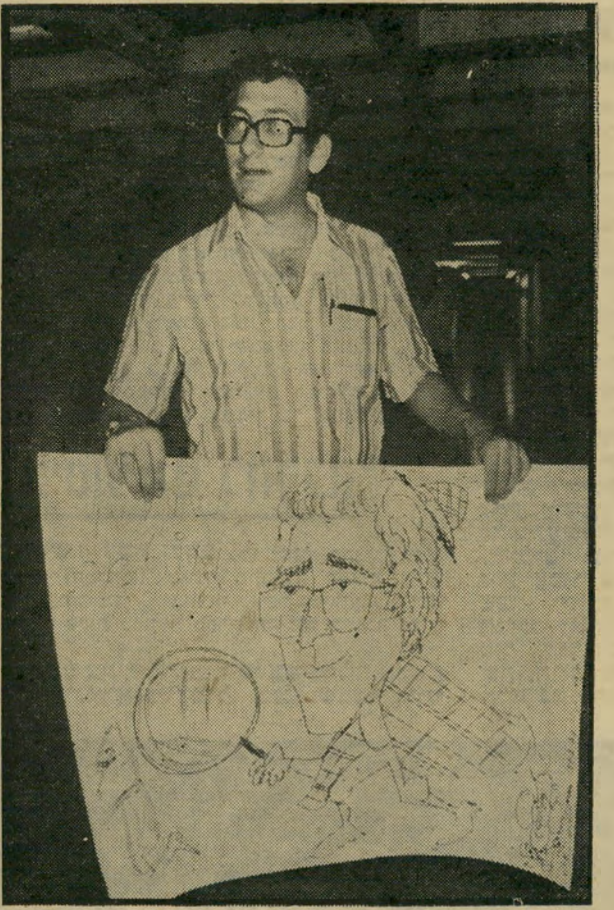

ח"כ אולמרט
גניבת דעת הציבור

הוויתור שלא נברא

תרגיל הרמאות של פפה רוקנשטיין מחוויר לעומת תרגיל רמייה נוסף שעשה ח"כ אהוד אולמרט בשבוע האחרון, במטרה לאחז את עיני הציבור ולהוליך אותו שולל.

כאשר הוגשה תביעת הדיבה של גנדי נגד אולמרט, טען אולמרט בפומבי כי ישמח להתדיין עם גנדי בבית־המישפט וכי לא יסתתר מאחרי חסינותו הפרלמנטרית, שאיפשרה לו להטיח האשמות חמורות ביותר בגנדי ולהכפיש את שמו.

אולמרט הירשה לעצמו לטעון זאת בסברו כי היועץ המישפטי לממשלה יפסוק כי לא ניתן להסיר את חסינותו ולכן לא ניתן לתבוע אותו לדין. אולם בפגישה שערך אולמרט עם ברק הבהיר לו האחרון, כי בתביעת נזיקין אזרחית יצטרך השופט לפסוק בעניין החסינות. ברק עצמו נמנע מלהביע בפני אולמרט את דעתו שלו בסוגייה זו.

אילו רצה אולמרט באמת כי הפרשה תובא לבירור מישפטי, כדי שהאשמותיו יוכחו כאמת, הוא יכול היה לעשות זאת בקלות. היה עליו להימנע מהעלאת הטענה כי השמיע את טענותיו נגד גנדי במיסגרת פעילותו הפרלמנטרית. ממילא לא היה עניין החסינות מגיע לבירור מישפטי והשופט לא היה צריך להכריע אם חלה על אולמרט חסינות בעניין זה.

תמיד אומנם קיימת האפשרות שבית־המישפט יעורר ביוזמתו את עניין החסינות, כיוון שאישיותו של אולמרט מוכרת וידועה לשופטים כי הוא מכהן כחבר־כנסת. אולם מקובל הוא שהשופטים „אינם יורדים לזירה" ואינם מעוררים טענות שהצדדים לא העלו אותם ביוזמתם.

מצד שני ידע אולמרט כי אם יטען לחסינות במישפט שהגיש נגדו גנדי, הוא יוצג לעיני הציבור כפחדן ומוג־לב המתעלל באזרחים כשהוא מסתתר מאחרי חסינותו. אולמרט נקט לפיכך בתכסיס מחוכם של אחיזת־עיניים בו הוא תובע למעשה לעצמו חסינות, אולם מופיע לעיני הציבור כמי שמוותר עליה מרצונו, דבר שברור לו לחלוטין שאין הוא יכול לעשותו.

בכתב־ההגנה שהגיש אולמרט השבוע לבית־המישפט, בתביעה שהגיש נגדו גנדי, הוא מבקש לעצמו בפירוש חסינות פרלמנטרית. הוא פותח את כתב־ההגנה שלו בטענה זו ומסיים אותו בה.

טען אולמרט בסעיף 1 לכתב־ההגנה:

„הנתבע יטען כי בחודש ינואר 1976, אגב מילוי שליחותו של חבר־כנסת, לצורך הגברת המודעות הציבורית לסכנת התפשטות הפשע בחברה הישראלית, נתן ראיון בתוכנית הטור השבועי בשידורי־ישראל בו התייחס להתגברות הפשע המאורגן וכניסת כספים שהושגו בדרכים בלתי חוקיות לעסקים חוקיים..."

בסעיף 12 לכתב־ההגנה הוא אומר:

„הנתבע הינו חבר־כנסת והיה בכל התאריכים הרלוונטיים לכתב תביעה זה חבר כנסת והביע דעתו ו/או עשה את המעשים נשוא התביעה וכל אחד מהם במילוי תפקידו ו/או למען מילוי תפקידו כחבר כנסת. לפיכך הפירסומים הנדונים היו פירסומים מותרים."

היתה זו נסיגה צינית מהצהרותיו הפומביות לפיהן לא יבקש לעצמו חסינות פרלמנטרית בבירור המישפטי עם גנדי, אולם כדי להסוות מעשה פחדני זה הוסיף אולמרט בככתב־ההגנה סעיף שנועד לאחז את דעת־הקהל: „על מנת לאפשר בירור מלא של כל העובדות והטענות שהעלה כלפי התובע (גנדי) בציבור, הנתבע מוותר על חסינותו הדיונית, ומסכים לכך שבית־המישפט יברר עובדות אלה."

אולמרט המציא כאן מושג חדש של חסינות: חסינות דיונית, שאינו מעוגן בשום חוק. כלומר, הוא מבקש לוותר כביכול על חסינותו — דבר שהוא יודע שאינו יכול לעשות — לצורך הדיון בלבד, מבלי להיות בר־עונשין.

כל אמצעי התיקשורת בישראל נפלו בפח הרמיה של אולמרט, פירסמו כאילו הוא מוותר על חסינותו, דבר שלא היה ולא נברא. למעשה הוא תבע חסינות לעצמו בעצם העלאת הטענה שאמר מה שאמר על גנדי בתוקף תפקידו כח"כ.

אין מושג כמו זה שהמציא ח"כ אולמרט כדי להונות את הציבור: חסינות דיונית. החסינות הפרלמנטרית היא מהותית, פלילית ואזרחית. ברגע שח"כ מצליח להוכיח כי נקט בפעולה או הביע דיעה במיסגרת תפקידו הפרלמנטרי, חלה עליו החסינות אוטומטית ורק הכנסת כולה יכולה להסירה.

עתה, משעורר ח"כ אולמרט בכתב־ההגנה שלו את טענת חסינותו, יוטל על גנדי ופרקליטיו להוכיח כי מה שאולמרט עשה לא היה במיסגרת תפקידו כח"כ ולא למען תפקידו. רק אם בית־המישפט יקבל טענה זו, לא תעמוד לאולמרט טענת החסינות שביקש לעצמו. אז גם לא יעמוד לו הוויתור כביכול על חסינותו — שכן אהוד אולמרט רק העמיד פנים שהוא מוותר על דבר שאינו שייך לו כלל ואינו מסור לרצונו או לשיקול־דעתו.

למה חיל־צנחנים?

(המשך מעמוד 25)

אין לתלות את התופעה בשיקולים ומניעים של „אויבים"־כביכול לצנחנים. בצבא ארה"ב, לדוגמה, שלטו יוצאי הצנחנים במשך כ־20 שנה (רדג'ווי, טיילור, גאבין, ווסטמורלנד). עוד בשנות ה־50' היה כל קצין־יבשה אמריקאי, בדרגת לוייטננט, חייב לעבור קורס צניחה או קומנדו ועד 1967 עודדו קצינים שאינם צנחנים, שישיגו כנפי־צנחן. ה„היגיון" שמאחרי תפיסה זו — שלפחות עוד צבא אחד קנה אותה — הוא, שכדי ליפול או להידחף ממטוס, בעיניים עצומות, חמש פעמים רצופות, נדרש אומץ־לב לא־רגיל. כיום הועם זוהר כנפי־הצנחן, וכנפי־הגיבור התורניות בצבא ארה"ב הן של טייס־מסוק.

סמל חסר־חשיבות

אף על פי כן, עדיין קיימים צבאות שבם נמשך הפולחן, וראשון בהם צה"ל. על התופעה המשונה, חסרת התקדים או הפשר, של עדיפותם הכמותית והמע־מדית של הצנחנים בחי"ר צה"ל כבר עמדנו בסידרת הסקירות על החי"ר לפני שנה. כידוע, היו צנחנים בצה"ל כבר במילחמת־העצמאות, אבל עד 1954 לא נחשבו יחידה מובחרת במיוחד וכל הצניחות בעולם לא הועילו. הישועה — והשם — צמחו רק עם צירוף הצנחנים ליחידה 101 של אריק שרון. מה שייחד את הגוף המאו־חד — ואת הגדודים והחטיבות שלימים נולדו ממנו — לא היה כלל הצנחנות, אלא התכונות המיוחדות של 101,

כנפי הצנחן אינם אלא סמל חיצוני, חסר כל חשיבות או משמעות

אשר קנתה את שמה עוד לפני שחשב מישהו על זיווגם לצנחנים.

כמו במיקרים רבים אחרים, גם בזה הלכה ההתפתחות בצה"ל בכיוון הפוך לגמרי להתפ־תחויות בכל הצבאות האחרים. באלה, בראשית היתה הצניחה והיא אשר יצרה את הילת הייחודיות וה„נבחרת". בצה"ל היו הצנחנים ללא הילה ורק מיזוגם עם יחידונת קטנה, שכבר נחשבה נבחרת וייחודית, הוא שעשה את הצנחנים „עילית". מה שנוגע ל־101 גופא, לא היה נגרע ממנה דבר — כשם שלא נוסף לה משהו — מקיומן או מהיעדרן של כנפי־הצנחן.

לאחר שפיצחה את מחסום השמרנות הצבאית והפכה מקובלת, נעשתה הצנחנות עצמה מוסד, אשר השמרנות היא המחזיקתו בחיים וגם דוחפת אותו להתרחבות גדולה ככל האפשר (מה שקוראים גם „בניית אימפריה") ואף, לפי אמביציות הנוגעים בדבר, לטעון לבכורה בכוחות־היבשה. כך התעוררנו במילחמת ששת־הימים ונוכחנו כי החי"ר הרגיל של צה"ל („המעולה") מורכב משלוש חטיבות צנחנים, חטיבת נח"ל (קותי, באום־כתף) וגולני. אשרי הצבא שרוב החי"ר בו צנחנים שלא צנחו ולא יצנחו בקרב.

בדיחות־הדעת נגמרת במקום שדומה כי דומיננטיות הצנחנים בתחום חיל־הרגלים היא אחת הסיבות — אם לא הסיבה הראשית — בו להיעדר חטיבות חי"ר „מעולה" נוספות, למרות שאין להבין כיצד יכולה חטיבת צנחנים סדירה להוליד ולפרנס חטיבות־בנות במילואים, אבל לא גולני.

מסתבר כי הצנחנים בצה"ל שכחו מניין וכיצד באו לעולם. וכי כנפי־הצנחן אינם אלא סמל חיצוני, חסר כל חשיבות או משמעות כשלעצמו, של העיליתיות. מזה שנים רבות קמים ומופיעים, בזה אחר זה, קציני צנחנים צעירים וכבדי־סבר היוצאים, איש־איש בתורו, לחיפו־שים אחר היישות הצנחנית האבודה — שמעולם לא היתה ולא נבראה. תכונה אנושית מאד היא לחפש זהות ומשמעות לסמלים. אבל יש כאלה המסרבים להבין ולקבל, ש„חידוש צניחות" איננו יותר מאשר פולחן לקיום הסמל החיצוני — אך המיקרי והבלתי־רלוואנטי לגמרי, ממש כמו גרזיני־הקרב של המישמר השווייצי בוותיקן. אי־נוחיות וחוסר־השלמה אלה מולידים מסעות אל העבר, בחיפוש אחר השורשים באותם ימים רחוקים, עת חזה הגנרל ארנולד נחיתת ארמיה מוטסת ליד ברלין; ושבם אכן היו המוני חיילים קופצים ממטוסים, בפועל ממש, אל קרב „על אמת", דיוויזיות־דיוויזיות.

כיוון שרחוק הסיכוי לחידוש תיפארת זו ב־מציאות הנוכחית, יש שפיצו עצמם בתחליף, והתלבשו על המסוק ועל הלחימה הממוסקת. לא כאן המקום להרחיב בנושא חשוב זה, אבל נציין כמה נקודות בהקשר נושאנו. אין כל קשר הכרחי שהוא, ולו הרופף ביותר, בין הצנ־חנות והצנחנים לבין המסוק והלחימה המוש־תת עליו.

אם לבחון את הדבר במונחי־שייכות חייליים כיום, הרי מסוק־התקיפה הייעודי (כגון הקוברה) הוא האקווי־וולנט הממוסק של הטנק; המסוק החמוש — הנושא רגלים וגם חימוש — הוא „נגמ"ש"; ומסוק־התובלה הוא „משאית" ו„נגמ"ש לא־חמוש". אפשר גם לראות את התכונה המאפיינת של מסוק־התקיפה כ„אש ארוכת־טווח, בעלת אפקט של אש־עקיפה", ואז מסוק זה הוא „ארטי־לריה". לכן, לא במסוקים יכולים הצנחנים למצוא צידוק ממשי ועדכני לקיומם החילי הנפרד והייחודי — ואוי לאותו צבא שהמסוק ייתפס ויופעל בו כ„אמצעי של הצנחנים".

גם הטיעון „אנטבה", כמצדיק או אף מחייב לקיים „חיל צנחנים", משולל בסיס או טעם. הכוח המחלץ הגיע לאנטבה בטיסה, לא בצניחה — מפני שנחיתה כזו עדיפה על צניחה, לכל הצרכים ובכל הנסיבות ותמיד תבוכר, בתנאי שתהיה אפשרית. התכונה הפחות רלוואנטית של הלוחמים באנטבה היתה צנחנותם: אפילו לא היה איש מהם רואה מיצנח מימיו, לא היה נגרע כחוט־השערה מיכולתו ומביצועיו. כבר עמדתי, בפירוט רב, על הסכנה הגדולה שבבניית והכנת כוחות למלחמה על־פי ולצורך פעולות כגון אנטבה, משום שאין דבר משותף בינן לבין לחימה בשדה־הקרב; ומי שמצליח באנטבה יכול לנחול כישלון מוחלט בחווה הסינית, או להיפך. אבל אנטבה איננה משה מפיות הקתצ"רים למיניהם — וה־תיקווה היא, שדיבריהם אינם מעידים על מעשיהם.

חיסול גם להלכה

זהו החשש: צבא נלחם כמו שהוא מתכונן ומת־ארגן לפני המלחמה. כאשר מתבררת הטעות בתוך האש, כבר מאוחר מדי — בוודאי כאשר המילחמה מגיעה לשיאה כעבור דקות ספורות מפריצתה, וכל מישכה נמדד בימים.

אם יתפתה צה"ל להאמין כי במילחמה הבאה יש לבצע איגוף־אנכי־עמוק, מפני שבכך „ית־מוטט" האוייב; ואם אכן ישוכנעו האחראיים שצריך לנסות מהלך כזה וגם יורו לארגן, נאמר, 2—3 חטיבות במיוחד לאותה מטרה, כי־אז אפשר מאד שבשלבים הקריטיים ביותר של המילחמה תושארנה בעורף אותן 2—3 הטיבות על כל ציודן; וגם כשיוציאו ממיב־צעים שוטפים ויכינו במיוחד עבור כוח זה חלק משמעותי מעוצמת התובלה האווירית שלנו — וזאת שעה שבאחת הגזרות הקרי־טיות עשוי אפילו חלק מעתודה מבוזבזת זו להספיק כדי להפוך מפלה־אפשרית לניצחון ודאי וחיוני.

אפשרי שרק יעוותו את מיבנה ואירגון הכוחות ואת סידרי הקצאתם והפעלתם כדי ליצור ולקיים, בתוך הסד"כ הכולל, „יכולת" מסויימת לאיגוף־אנכי־עמוק, „אם יזדמן"; ואולי אפילו — מי יודע? — למיבצע מוטס משלנו. רעה זו יכולה להפוך חמורה ביותר, אם יוחלט, למשל, שכל עוצבת צנחנים צריך שתהיה מסוגלת, מלכתחילה, „גם" למיבצעים מוטסים; וכי בניינה, אירגונה, ציודה ואימונה צריך שיותאמו לכך. הגשמת רעיון זה תפגום, באופן הכרחי וניכר, בהתאמתה וביכולתה של כל עוצבה כזו ליטול חלק בלוחמת־היבשה הקרקעית הרגילה; ולגבי צבא כצה"ל, זוהי מיגבלה שאין להרשותה.

ההיבט המעניין של התלבשות הצנחנים על המסוק היא, שדווקא המסוק מערער, יותר מכל התפתחות אחרת, את עצם הצידוק לקיום הצנחנים, כיישות חיילית מוגדרת נפרדת. המסוק, כמו הדאון הצבאי שעבר מן העולם,

מספיק להשתעשע בהבלותות של איגופים־אנכיים־עמוקים ומיבצעים מוטסים

מיועד ובנוי להוביל יחידות שלמות, על מירב ציודן, כדי שבהגיעו לקרקע יוכלו לפעול מייד כיחידות קרקעיות רגילות. אין כל צורך או היגיון בחיל מיוחד, משום שכיום כל יחידת רגלים היא מועמדת קבועה להטסה במסוק. כך התבשרנו — ולא התפלאנו — כי יחידות גולני, באיי־מוניהן, מוטסות במסוקים, במשימות קרביות ולא רק במיסגרת תובלה מינהלתית של כוחות. אין גם לתמוה, שהאוגדה הראשונה בצבא ארה"ב אשר הפכה אוגדת „סער־אוויר" (או „יבילת־אוויר" Airmobile) היתה אוגדת חי"ר רגילה, „דיוויזיית הפרשים ה־1" (פעם אכן היתה רכובה, והשם נשאר. בגללה נדמה היה כי כינוי היחידות הללו הוא „פרשי־אוויר").

דומני כי גם מעט דברים אלה שהועלו פה, די בם להראות כי השאלה „למה חיל־צנחנים" אינה אקדמאית גרידא — בוודאי לא אצלנו.

אם לא ישכילו האחראיים לרכז את מלוא תשומת־ליבם בלוחמת החי"ר הרגילה, במיס־גרת עוצבת הקרקע הרגילה, אלא ימשיכו להשתעשע בהבלותות של „איגופים־אנכיים־עמוקים" ומיבצעים מוטסים; או בלחימה שו־לית עבור צה"ל ועיקר כוחותיו — מסוג אנ־טבה, ייתכן שהתרופה תימצא רק בהסבת הגלגל לאחור לראשית שנות ה־50', תוך חי־סול „חיל הצנחנים": ולא רק חיסול־למעשה, שהתחייב מלכתחילה ובוודאי מתחייב כיום, אלא גם להלכה וכשם.

„גשר אחד רחוק מדי": הטור המשוריין של „גן־השוק" מתקבל על־ידי האוכלוסיה בדרך לארנהם

אתה והלירה

שותף גרמני יבנה מחדש תישלובת ערד - מיפעל תימנע יופעל שוב

אחת החברות הכימיות הגדולות בגר־מניה נכנסה לשותפות עם חברת־הגג „כימיקלים לישראל”, וביחד יפתחו מחדש את תישלובת ערד במקום שבו עומד

מנהל מקלף
הכימיה עולה —

המיפעל הסגור. במיפעל החדש־ישן יש־קיעו הגרמנים 14 מיליון מארק (70 מיל־יון לירות) ויקבלו שני־שלישים מן ה־מניות. המיפעל ייצר חומצה זרחתית מן הפוספטים במישור רותם על בסיס חומ־צה גופריתנית שתייוצר במקום. זאת הו־דיע מנכ״ל „כימיקלים לישראל”, **מרדכי מקלף**, בביטאון מיפעלי ים־המלח.

מקלף אמר כי ייצוא חברות הכימיה יגדל מ־2 מיליארד לירות כיום ל־4 מיל־יארד לירות בשנת 1982, תוך הוספת 2000 עובדים בדרום, הקמת מיפעלים חדשים ופתיחת תישלובת ערד ומיפעל הנחושת בתימנע מחדש. במיפעלי ים־המלח יוקם מיתקן גילעון נוסף ו־40% מהייצור יהיו מגולענים. הייצוא בשנה הקרובה יהיה 1.2 מיליון טון אשלג, מזה הרבע לחברות אמריקאיות. החוזים עם החברות האמריקאיות נחתמו במסע נמרץ על־ידי מנכ״ל מיפעלי ים־המלח **אריה שחר**, והם חיסלו את כל עודפי האשלג שהצטברו בשנה שעברה במיפ־עלים, הבודקים עתה הגדלת הייצור ב־400 אלף טונות נוספות לשנה.

על־מנת לאפשר הובלה מסודרת לייצוא מיפעלי הכימיה הקימו מיפעלי ים־המלח וחברת הפוספטים חברה להובלת כימי־קלים באוניות בשם „סי־פרט”. מנהל ה־חברה הוא רב־החובל **נמרוד אשל** ו־נרכשה כבר אונייה ראשונה בשם „אר־נון”. החברה תוביל כרבע מכלל הייצוא על־ידי רכישת וחכירת אוניות נוספות.

מקלף הוסיף כי המיפעל החדש לכלור בסדום החל בהרצה, ויאפשר את הגדלת ייצור הברום ל־50 אלף טון בעוד שנה. ליד מיפעל זה הוקם ברמת־חובב מיפעל חדש לתירכובות ברום שיתחיל לייצר ב־

מנהל שחר
— על דרך המלך

שנה הבאה וכן הוחל בהרצת המיפעל החדש בהולנד.

ייצוא הפוספטים יגדל בשנת 1978 ל־2 מיליון טון לעומת מיליון אחד השנה, תודות למיפעל החדש בנחל צין. במישור רותם התגלתה שכבת פוספטים חדשה בטיב מעולה (33% זרחן) ואותרו במקום 12 עד 14 מיליון טון פוספטים מסוג זה.

במיסגרת תוכניות הפיתוח, שבהן יושקעו בשנה הבאה 2 מיליארד לירות יהיה בשנה הבאה ייצוא של 260 מיליון דולר ובשנה שלאחריה בסכום כפול. החברה תקים ליד תימנע מיפעל לייצור טיטאנ־יום ב׳ אוקסיד, וחומרי הפסולת שלו ינוצלו לחידוש חלקי של ייצור הנחושת בתימנע ללא הפסדים.

שינויים במיבנה התאחדות התעשיינים

התאחדות התעשיינים הודיעה בחוזר לחבריה על שינוי אירגוני במיבנה המחל־קה לנושאי עבודה ומשאבי אנוש. החוזר מפרט כי יהיו שלוש מחלקות, האחת לני־הול תעשייתי בראשות המהנדס **יוסף פרלמן**, השנייה לתנאי עבודה וסביבה בראשות **דויד דרור**, והשלישית למישפט עבודה בראשות **מאיר נחתומי**. בחוזר מודיע כי שלוש המחלקות החדשות תהיי־נה כפופות לסגן מנהל המחלקה לעבודה ומשאבי אנוש, ואף מוסר את מיספר הטלפון של סגן המנהל. אולם לא מופיע בו שמו של סגן המנהל, שאליו, צריך לטלפן.

מיהם בעלי בתי־הקפה?

דיונים של ועדת השומה של עיריית תל־אביב לבתי־קפה ומיסעדות מגלים מיהם הבעלים של המקומות הללו. בעלי „קאנדיסטור” הם **רפי שאולי** ואחיו **טדי**, יחד עם **מנדי שאולי, אליעזר בראון, גילעד ליברמן, שמואל זמיר** ו**אריה הרשליקוביץ**. בעלי „לה־קרפרי” הם **חיים כלב** ו**עופר הרתאן**. בעלי „פיאנו דה־קאפרי” ברחוב הירקון 165 הם **דני טופז** ו**סחאי וראג׳**. בעלי „מילקי שופ” ברחוב אבן־גבירול 54 הם **רן שביט** ו**יורם ירזון**.

הבורסה

רווחים שמנים ב„אפותיקאי”

אם אתה מחזיק במניות „בנק אפותי־קאי” אל תמכרן. אם אין לך מניות אלה, נסה להשיגן. בנק משכנתאות זה, השייך לקבוצת „בנק לאומי”, סובל מ־אותה המחלה של בנק „טפחות” — ההכרח לחלק השנה את ריווחי ההצמ־דה שלו.

ריווחי הבנק, הכוללים את ההצמדה השנה, עולים על 120%, והבנק יחלק לבעלי־המניות לפחות 50%. ההחלטה על מועדי החלוקה תיפול עם שובו לישראל של **ארנסט יפת**, יושב־ראש מועצת־המנהלים של „בנק לאומי לישראל”.

„אולדסמוביל” לשימעון פרס

בעוד מיפלגת העבודה עורכת מגבית חירום לתשלום חובותיה, הורה יושב־ראש המיפלגה **שימעון פרס** להחליף את מכונית ה„וולוו” שבה נסע עד כה במכונית „אולדסמוביל” יקרה. המכונית, שציבעה לבן, חונה לפני בית מיפלגת הפועלים ומנקרת את עיני הבאים לבניין.

שימעון פרס ממשיך להתנהג כשר־ביט־חון שאין עליו הגבלות תקציביות. נוסף על מכונית־הפאר שרכש בכספי המיפלגה הוא הקים לעצמו גם לישכת עשירים. בלישכתו זו מועסקים שתי מזכירות, דובר חדש של המיפלגה בשם **יוסף בן**, דובר ישן בשם **ישראל פלד**, עוזר אישי בשם **אלון לבל** וכן נהג. נוסף על אלה מחפ־שים עתה מנהל לישכה.

אכן, מופת למיפלגה החייבת עדיין 50 מיליון לירות מתקופת בחירות.

הבעיות של מינוי שמגר

אם יוסכם כי השופט העליון **מאיר שמגר** יכהן כשר־המישפטים, הוא לא יוכל להתחיל בתפקידו אלא כעבור 100 ימים מהתפטרותו מתפקידו כשופט. ה־סיבה היא התיקון שהוכנס לחוק: יסוד הממשלה אחרי הצטרפות **עזר וייצמן** לממשלה ישירות מצה״ל. התיקון קובע כי דיין, שופט וקצין־צבא יכהנו כשרים רק כתום 100 ימים מאז התפטרותם מתפקידיהם הקודמים.

מכאן שתיק המישפטים יישאר ללא שר לפחות שלושה חודשים ויותר אחרי ששמגר יתפטר מתפקידו. זהו משך זמן ממושך, שבו יכולה הממשלה ליפול ואז יישאר שמגר קרח משני הצדדים.

שופט שמגר
מאה ימים

הרשות כפתה ריאורגניזציה

רשות ניירות הערך כפתה על החברה־לנאמנות של „בנק לאומי” ריאורגניזציה בהנהלת החברה. תביעת הרשות באה לאחר מתן פסק־הדין בעניינו של אפרים אברון, שבו אמר בית־המישפט דברים חריפים ביותר על החברה־לנאמנות ש־דאגה לעצמה במקום ללקוחות שייצגה.

יושב־ראש הרשות, **יצחק טאוב**, קי־

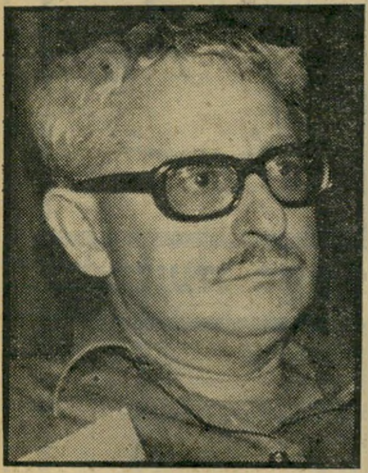

יו״ר טאוב
נגד בל״ל

בל אחרי פסק־הדין בקשה של „בנק לאומי” להנפקה חדשה, והחברה־לנאמ־נות היתה צריכה להיות אחד הגופים של הבנק, שיחתום על התשקיף. טאוב סירב לאשר את החברה־לנאמנות כחתם לפני עריכת שינויים דראסטיים בניהול החברה בעיקבות פסק־הדין.

דובר „בנק לאומי” הגיב כי היתה חליפת מיכתבים בין יו״ר הרשות לניי־רות ערך יצחק טאוב לבין מנכ״ל „בנק לאומי” **יעקב מאכט** בנושא זה. הבנק מארגן את החברה בצורה שתבטיח שלא תישנה תקרית כמו זו המתוארת על־ידי בית־המישפט, ואשר אין צורתה מניחה את דעתו של טאוב.

שיכונים על שטח בית־הקברות

הוועדה לבניין ערים של תל־אביב איש־רה את בקשת ראש העדה המרונית ביפו לשנות את ייעוד מרבית שטח בית־הקב־רות ביפו לבנייה לזוגות צעירים בני ה־עדה. לפי התוכנית יוקטן שטח בית ה־קברות מ־3.3 דונם ל־600 מ״ר בלבד, ואליו יצורף דונם נוסף של העדה הצמוד לבית־הקברות. על השטח המאוחד ייבנו 50 יחידות דיור לבני העדה.

במי תומכת העירייה?

ועדת־הכספים של עיריית תל־אביב הח־ליטה להקציב, כמינהגה, סכומי־כסף נכ־בדים לשורה של מוסדות שונים ומשונים. כך, למשל, הוקצבו לאירגון העסקנים הציונים מרומניה 1000 לירות; לברית ראשונים — 1000 לירות; לאגודת העי־תונאים — 9000 לירות; למועדון חמשת האותות — 5000 לירות ולפדרציה ה־עולמית של יהודי פולין — 1000 לירות.

לעומת זאת החליטה הוועדה לבטל את ההקצבה למלר״ז, דחתה בקשות ל־הקצבה לנוער העובד ולקרן מילגות לנפ־געי צה״ל. הוועדה דנה בבקשת עיתון הסיפרות „פרוזה” להקצבה, ודחתה את הבקשה כדי לבדוק אם העיתון קיים.

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת. ד. 136, תל־אביב.

בין הזוכים יוגרלו פרסים: שתי מנות בשווי — 50 ל"י (חמישים לי־רות) כל אחת, באחד מסניפי רשת הפיצריות רימיני בתל־אביב.

קשקשת 2092

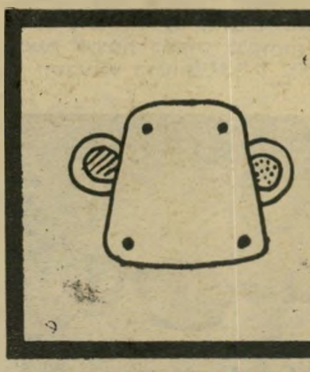

קשקשת 2090

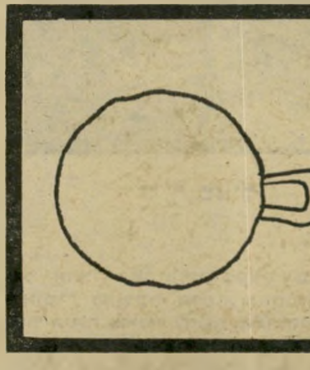

- זכוכית מגדלת המשמשת למצי־את הפשע המאורגן.
אברהם טה, עין כרמל

- נשמע בפורסט־הילס: „שופט, השתגעתם? זו רקטה לפינג־פונג!"
דדי תבדין, רח' גזר 6, תלא־ביב

- סיר או מחבת — זו השאלה.
ישראל הסינגר, רח' אילת 19, רמת־יוסף, בת־ים

- המגש מחכה לפיצה.
ניני בהכה, רח' טורצ'ינר 3, רמת־אביב, תל־אביב

- הלבנת כסף שחור במאפיה.
ניר דרויין, רח' ירושלים פינת ביל"ו, כפר־סבא

PIZZERIA RIMINI

מסעדות איטלקיות

תל־אביב, ככר אתרים טל. 288800
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 4, טל. 263987
תל־אביב, רח' אבן־גבירול 24, טל. 266177
תל־אביב, דיזנגוף 93 טל. 221681
חיפה, רבי הנביאים 20, טל. 640201
חיפה, דרך רופין טל. 252654
ירושלים, רח' יפו 43 כשר
ירושלים, המלך ג'ורג' 15 כשר
רמלה, רח' הרצל 102
אילת, מרכז התיירות
החדש

חדש!!!

בן־יהודה 262
פינת דיזנגוף
טל. 455070

Pizzeria Rimini 1977 המוצר הנבחר

תשבץ העולם הזה 2092

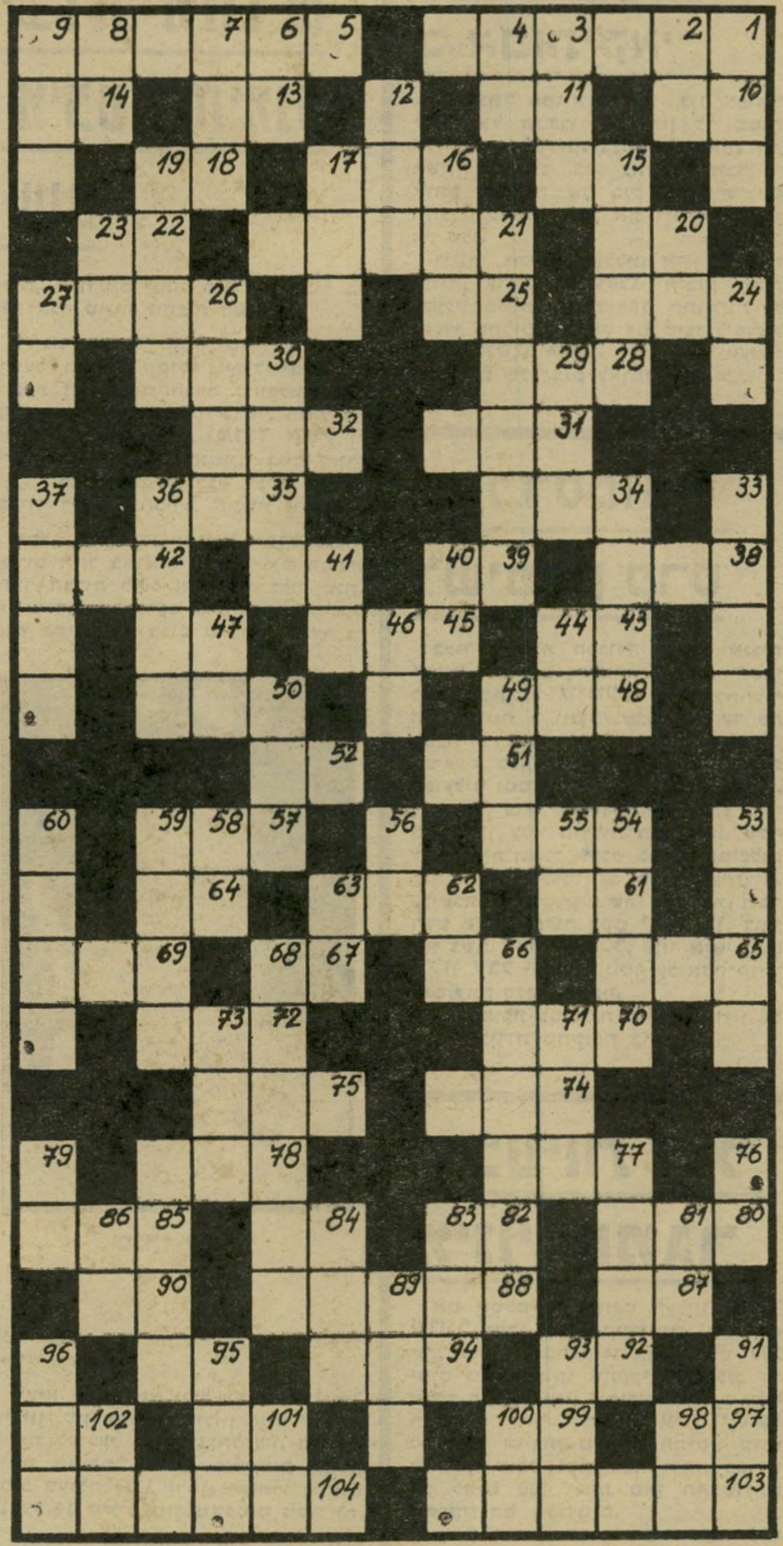

מאוזן:

1. עיר גדולה; 2. רמת־גן (ר"ת); 3. תקופה; 4. תרגילי־סדר (ר"ת); 6. נהר באפריקה; 7. לא רטוב; 8. קידומת הולנ־דית; 9. דקל; 12. חירות; 15. עוף מדבר; 16. אמצע; 17. דיאלקט; 19. כלל המכשי־רים; 20. נוסף; 21. מחלה כלבית; 23. צלה בספר; 24. מכשיר־עיניים; 26. מתן שהות; 27. מאור קטן; 29. מזל; 30. מין אקדח; 33. משהו; 34. צמח־תבלין; 36. נגב; 37. אלופת אירופה בכדורסל בעונה שעברה; 40. גבוה מאד; 41. נלווה אל כל עצם; 44. בילבד; 46. נמאס לו; 47. עבר; 49. תעלת־שופכין; 50. גוויל; 53. מציוד הכוהן הגדול; 54. משמש לעבודה בשדה; 5. שמח מאד; 56. אחורי הגוף; 58. מכשף; 59. חי ימי; 60. ניחא; 62. אייב; 63. מטבע יפאני; 66. צומת בשרון; 68. יישוב ליד חיפה; 71. מאוחר בלילה; 73. מן האמהות; 76. תוויות; 77. שילטון; 79. זועף; 82. בגד־שרד; 83. פרפרת שוקולד; 84. ספינת המידבר; 86. מרשח בשמן; 89. ננס; 91. כרזה גדולה; 93. מאכל מירקות; 95. הס!; 96. רעדה; 98. שנשמה באפו; 100. מילת־זירוז; 101. לאן? 102. בתוכו.

מאונך:

1. חלחולת; 5. אווילות גמורה; 10. מיק־צב בשנות ה־20 באמריקה; 11. דגל; 13. משאבת הגוף; 14. ישן; 15. משקה; 16. תזוז הצידה; 18. שליח־ציבור (ר"ת); 20. גוף; 21. נובית; 22. מן הגפיים; 24. נתן מישען; 55. עבורך; 26. דרך; 28. שם מתקינים את היין; 30. צמח־מאכל; 31. ברקס; 32. פנים; 34. מדרגה; 35. פיקוד־הדרכה (ר"ת); 38. רדו דבש; 39. מסייר; 41. ארמדה; 42. סוס צעיר; 43. אדון; 45. מוט דק; 47. פקודה; 48. ריקבון; 50. מיזרח; 51. יישות; 52. גיבעה קטנה; 54. תנועת רוח; 57. משמש לאריגה; 61. בוא לכאן!; 62. מסמל את המהירות; 64. שוקל; 65. רגוע; 66. תבואה; 67. נביאים כתובים (ר"ת); 69. יעלוץ; 70. הצאצא שלי; 72. רוכב; 74. מחוטי הארג; 75. חודש; 77. מרושע; 78. זידום; 80. סיום; 82. מיקווה־מים ענק; 84. שם דור־כים את הענבים; 85. מסג'; 87. מתגורר; 88. מופת; 90. סופו של תוך; 92. דממה גמורה; 94. דרגה בצה"ל; 95. אם הפנינה; 97. רטוב במיקצת; 99. מבלה את הלילה; 101. מילת־תנאי; 102. צאצאה; 103. כסי־לות; 104. חריפות.

שדה הקרב

(המשך ממעוד 19)

יהודי, אך המוכנים כיום לגלות אהדה כלשהי לישראל, ייעלמו אז מן השטח.

מכיוון שהדבר מעולם לא הועמד במיבחן, קשה לדעת אם הערכות אלה נכונות. אך תהיה זאת איוולת להתעלם מהן. האופוריה היהודית של מנחם בגין עלולה להתגלות כטעותו הגדולה ביותר.

שינוי בחוק

בינתיים נראות באופק כמה התפתחויות, המחזקות מאד את הדיעה הפסימית על כוחה או רצונה של יהדות ארצות־הברית להתגייס לעזרת ממשלת־ישראל.

הדבר הראשון עומד לקרות כבר בחודשים הקרובים: בארצות־הברית יתקבל חוק למימון הבחירות לסנאט ולבית־הנבחרים.

חוק זה, בדומה לחוק הקיים בישראל, יעניק סכומים ניכרים למועמדים לשני בתי הקונגרס, ומטיל סייגים חמורים מאד על קבלת תרומות.

ברגע שיתקבל החוק החדש, תקטן בהרבה ההשפעה של הציבור היהודי על המועמדים לקונגרס. אלה שוב לא יהיו תלויים בנותני־תרומים — שביניהם בלטו היהודים. ה„לובי" היהודי, שנהג להעביר המחאות למועמדים מסויימים, תמורת התחייבותם לתמוך בעניין הישראלי, יאבד חלק ניכר מכוח־הכפייה שלו.

אם יתקבל החוק בינואר הקרוב, יביא הדבר לתוצאות מיידיות. כי בנובמבר 1978 עומדים להיבחר, כמו בכל שנתיים, שליש מחברי הסנאט וכל חברי בית־הנבחרים. אם לא יהיו המועמדים תלויים בתרומות יהודיות, ואסור יהיה להם לקבלן, תקטן בהרבה המחוייבות שלהם כלפי הלובי היהודי.

הדבר עשוי להשפיע על כוח הלובי היהודי בבית־הנבחרים ובסנאט כבר בקרוב.

זוהי אחת ההתפתחויות החשובות, שהעיתונות הישראלית המודרכת אינה מקדישה להן תשומת־לב, כך שהציבור הישראלי אינו ער להן.

שינוי בחוקה

התפתחות שניה, חשובה עוד יותר, קשורה בשינוי המוצע לחוקה האמריקאית.

הוא נוגע במישרין לחששות הנשיא האמריקאי מפני הקולות היהודיים.

לפי הנוסח הקיים של החוקה, אין נשיא ארצות־הברית נבחר בבחירות ישירות ושוות. הוא נבחר על־ידי גוף, המורכב מנציגי־בוחרים („אלקטורים").

כל אחת מ־50 המדינות של ארצות־הברית בוחרת בנפרד באלקטורים שלה. השיטה היא שהמיפלגה, שזכתה ברוב באותה מדינה, זוכה בבחירות כ ל האלקטורים שלה. כלומר: כמה מאות בוחרים במדינת ניו־יורק, למשל, יכולים להכריע את הכף לגבי כל האלקטורים של אותה מדינה — ואלה עשויים להכריע בבחירות לנשיאות.

לשיטה זו יש כמה תוצאות אנאכרוניסטיות, שנמאסו מזמן על הציבור האמריקאי המתקדם. למשל: אדם שקיבל רק מיעוט של הקולות ברחבי ארצות־הברית יכול לזכות בכס־הנשיאות, בעוד שבעל רוב־הקולות מפסיד בבחירות. הדבר קרה לא פעם — למשל ב־1968, כאשר יוברט האמפרי זכה ברוב הקולות אך הפסיד בבחירות, בעוד שניכסון, שהיה במיעוט, ניצח בבחירות.

תוצאה אחרת, חשובה יותר לעניין הישראלי: מי שרוצה לנצח בבחירות, צריך לרכז את מאמציו באותן מדינות־מפתח שיש להם אלקטורים רבים*, ושבהן יכולה ההכרעה ליפול על חודו של קול. דווקא במדינות אלה קיימים ציבורים יהודיים חשובים (בגלל ריכוז היהודים בערים הגדולות).

הנשיא קארטר משתדל להעביר עוד בתקופת־הכהונה הראשונה שלו את התיקון לחוקה, שיבטל כליל את קיום שיטת־האלקטורים. אם יתקבל התיקון — שהיא.

---

* מיספר האלקטורים של כל מדינה נקבע בהתאם לגודל האוכלוסייה שלה. משום כך יש מיספר גדול מאד למדינות כמו ניו־יורק, קאליפורניה וניו־ג'רסי, וכל אחת מהן יכולה להכריע את הכף.

אגב, היפוכם של רעיונות ד"ש בארץ — ייבחר הנשיא להבא בבחירות יחסיות, ישירות ושוות. כלומר: יזכה בכס־הנשיאות האיש שיקבל את רוב הקולות ברחבי ארצות־הברית, בלי קשר לחלוקת הקולות בין המדינות. קולו של יהודי בברוקלין לא יהיה שווה יותר מאשר קולו של כושי באלאבאמה, וערכם של כל הקולות היהודיים ביחד יהיה בדיוק כערכם באחוזים בציבור־הבוחרים.

בהשוואה למצב הקיים, יביא הדבר לפיחות גדול בכוח היהודי.

גם על התפתחות זו מדווחת העיתונות הישראלית בצימצום, בלי להזכיר את ה־אספקט היהודי.

התפתחות מסוג אחר לגמרי הולכת ומת־קדמת בשטח הכלכלי.

הכסף הערבי ממלא תפקיד הגדל והולך בכלכלה האמריקאית. הדבר אינו מתבטא רק באספקת כמויות גדולות של נשק לסעודיה ולארצות ערביות אחיות, אלא גם בכל שאר שטחי הפעילות הכלכלית.

חלק ניכר ממיליארדי הדולארים, הזור־מים מדי שנה לארצות־הנפט הערביות, חוזר לאמריקה בצורות שונות: החל בהז־מנות־ציוד וכלה בהעסקת עובדים אמרי־קאים במיפרץ הפרסי. הערבים מזמינים באמריקה הכל מכל — בתי־חולים ובתי־חרושת שלמים, קווי־ייצור ומכונות, עבו־דות תיכנון וביצוע. הם מעסיקים אלפי אמריקאים, החל בפרופסורים באוניבר־סיטות הערביות החדשות וכלה במהנדסים להתקנת מערכות של מיזוג־אויר.

ריצ'ארד ניכסון עם גולדה מאיר

במיקרה של עימות עם ארצות־הברית

הדולארים האלה אינם זורמים לכיסים יהודיים.

מצב זה פוגע בכיס היהודי במידה הבולטת יותר ויותר. חברות יהודיות אינן מקבלות הזמנות. מומחים יהודיים אינם מוזמנים. בעלי־תפקידים יהודיים אינם יכו־לים להתקדם כראוי בחברות, שיש להם עסקים נרחבים עם העולם הערבי.

ככל שנמשך תהליך זה, כך גדלה הפגיעה במעמדם הכלכלי של ה־יהודים, כיחידים וכבעלי חברות. הדבר עלול להקטין בהרבה את ההתלהבות של תמיכתם במדי־ניות ממשלת־בגין, המרחיקה את סיכויי ההסדר במרחב, וממילא גם את סיומו של החרם הערבי.

כאשר מנחם בגין נאלץ, בתוקף ההסכם הקואליציוני עם אגודת־ישראל, לפעול גם להגברת הקיפוח של הזרמים הרפורמיים והקונסרבטיביים בישראל (ראה הנדון, העולם הזה 2091) ניתנת דחיפה נוספת ליהודים רבים, חברי הזרמים האלה, להס־תייג מן הממשלה ולהתעלם בבוא היום מקריאתה להתגייסות.

שילגיה והגמדים

כנגד כל הגורמים האלה עומד, כמובן, גורם „אימפונדרבילי", שאינו ניתן למדידה: הגורם הריגשי.

ליהודי אמריקה יש זיקה עמוקה למדינת ישראל. התעמולה הלאומנית של מנחם בגין עשוייה להגביר זיקה זו אצל רבים, ולפגוע בה אצל אחרים. אין כל אפשרות להעריך מראש איך יתאזנו השפעות אלה.

כל השיקולים, הבעיות וההער־כות האלה מוכנסים עתה למחשב האלקטרוני של ג'ימי קארטר. ב־סוף יישאל המחשב: „האם יתמכו יהודי ארצות־הברית בממשלת־ישראל נגד הבית הלבן, במיקרה של עימות?"

באגדה שאלה המלכה הרעה את הראי מי האשה היפה ביותר בארץ. תשובת הראי חרצה את גורלה של שילגיה.

התשובה שיקבל ג'ימי קארטר מן המחשב עלולה לחרוץ את דין מדיניותה של ממשלת־בגין. מבלי ששיבעה גמדים יחושו לעזרתו.

אורחים

בריחה אל החופש

הקרב בין הניספח הצבאי הפיליפיני לבין עוזרת־הבית שלו הסתיים בניצחון העוזרת

במשך יותר מחודש ימים היתה אבלינה דוראדו כחיה נרדפת. חרב הגירוש מ־ישראל היתה מונחת על צווארה. אבל הצעירה הפיליפינית, שהובאה ארצה לפני כשנה כדי לשמש כעוזרת־בית בביתו של הניספח הצבאי בשגרירות הפיליפינים בישראל, נשבעה כי לא תחזור עוד לחיים של עוני משווע והשפלה שחיה במו־לדת. היא העדיפה לשים קץ לחייה במו־ידיה ובילבד שלא לחזור לארצה.

לפני כחודש וחצי נמלטה אבלינה מ־ביתו של הנספח הצבאי הפיליפיני, אוס־קאר קאנאלאס, למרות קירבת־המישפחה שלה אליו, לא יכלה להמשיך לחיות ב־ביתו כעוזרת־בית. היא האשימה את קא־נאלאס כי הוא נוהג בה באכזריות, מכה אותו באגרופיו, מורט את שערותיה.

ניסיונותיו של הנספח הצבאי להחזיר את אבלינה לביתו עלו בתוהו. אז בוטל דרכונה הפיליפיני של אבלינה. השגרי־רות הפיליפינית הודיעה למישרד־החוץ הישראלי על סיום עבודתה של אבלינה בישראל. מישרד־החוץ הפיליפיני דרש את שובה.

אלא שבינתיים השתנו פני הדברים. פרשת מילחמתו הפרטית של הנספח ה־צבאי הפיליפיני בעוזרת־הבית שלו פור־סמה מעל דפי העולם הזה (2087). הדב־רים הובאו לידיעתה של אשת שר פיליי־פיני חשוב ששהתה בישראל. בתום בי־קורה בארץ היא נטלה עמה מיספר גיל־יונות שבהם פורסמה הכתבה. לא היה זה מסוג הכתבות שיש בהן כדי להוסיף כבוד ללויטנאנט־קולונל בצבא הפיליפי־ני. גם השגרירה הפיליפינית בישראל, ה־ד״ר רפאליטה סוריאנו, שלחה שדר דחוף למישרד־החוץ הפיליפיני ובו ביקשה לב־טל את תביעתה הקודמת להחזרתה של אבלינה למאנילה. אולם תשובת מישרד־החוץ הפיליפיני בוששה לבוא. בינתיים לחץ הניספח הצבאי קאנאלאס על מיש־רד־החוץ בירושלים להחיש את התהליכים לגירושה של אבלינה מישראל.

שלוש בריחות. למזלה של אבלינה נמצאו משפחות טובות־לב שהיו מוכנות להעניק לה מחסה. שלוש נשים פיליפיניות ובעליהן הישראלים התייצבו לצידה, עו־דדו אותה ונתנו לה מיקלט.

כאשר ברחה אבלינה לראשונה מביתו של קאנאלאס היא מצאה מיקלט אצל לילה פדיליה אוטרמן, ילידת הפיליפינים, העובדת כפסיכולוגית בבית־החולים תל־השומר והנשואה לאסטרופיסיקאי יוסף („ג׳ו״) אוטרמן.

בבריחתה השנייה הסתתרה אבלינה ב־ביתה של מונטי סיסון סלפטר, ילידת הפי־ליפינים הנשואה לקצין בצבא־הקבע. כא־שר כלו כל הקיצין והמישטרה החלה מחפשת אחרי אבלינה כדי להפעיל נגדה את צו־הגירוש שהוצא נגדה על־ידי מיש־רד־הפנים, נמלטה אבלינה מביתו של ה־יהלומן אבי גולדברג, שם שימשה כמט־פלת בילדיו, מצאה מיסתור אצל ליזי פוליון מוצקין, עיתונאית וסופרת־ילדים הנשואה לד״ר אריה מוצקין, מרצה לפי־לוסופיה.

ליזי ובעלה ניסו להפעיל את קישריהם כדי להשיג עבור אבלינה רישיון־שהייה בארץ, אך כל מאמציהם היו לשווא. ה־חבל התהדק סביב צווארה של הצעירה הפיליפינית.

המישטרה הגיעה לביתו של אבי גולד־ברג ברמת־חן. גולדברג נבהל, מסר ל־שוטרים את מקום מחבואה של אבלינה אצל מישפחת מוצקין.

סיפר הד״ר מוצקין: „הייתי בטוח כל הזמן שבסופו של דבר ניתן יהיה להשאיר את אבלינה כאן. ניסיתי להסביר לכולם שאני מנסה רק להרוויח זמן. אי־אפשר סתם לתפוס נערה בשערות ולזרוק אותה מהארץ. ידעתי שבקשתה המנומקת של השגרירה לביטול צו ההחזרה של אב־לינה תיענה בחיוב.״

ואומנם, כעבור מיספר ימים הגיע המיב־רק המיוחל ממאנילה לשגרירות הפיליפי־נית בישראל: „אין התנגדות להוציא ל־אבלינה דוראדו דרכון רגיל,״ נאמר ב־מיברק. היה זה חבל־ההצלה שיאפשר את המשך שהותה של אבלינה בישראל, או לפחות את יציאתה למדינה אחרת שבה לא יוכל קאנאלאס להתנכל לה.

„היה לו יום־כיפור שחור,״ התלוצצו

עוזרת־בית דוראדו
רווח של זמן

בחוגי השגרירות הפיליפינית. ונראה כי עדיין אין זה סוף פסוק. ניצחונה של עוזרת־הבית על הנספח הצבאי ישפיע, ככל הניראה, גם על המשך הקאריירה הדיפלומטית שלו.

צה״ל

קוסמטיקה או טיפול־שורש

שר־הביטחון החליט שהחיילים יתלבשו יפה — ולהשליט מישמעת בכל מחיר

אך משנכנס שר־הביטחון עזר וייצמן לכהן בתפקידו, מיהר להכריז כי יעשה הכל לשיפור רמת המישמעת הירודה ב־צה״ל. היו שקיוו כי השר החדש יוציא לאור את כל התופעות המכוערות שנו־הגים לטאטא בצבא אל מתחת לשטיח, כגון הפשיעה הגוברת והולכת בקרב חיי־לים, כולל דמי חסות, גניבת נשק, שימוש בסמים וכיוצא באלה. אולם לשר וייצמן אין, כנראה, מידע מספיק על הנעשה ב־צבאו. הוא נחרד מן התצלומים שהופיעו בעיתונות, שבהם נראים חיילים וחיילות בלבוש מרושל ללא הקפדה על הכללים. נחרד — והחליט לפעול.

את תוצאות הפעולה ניתן לראות ב־ימים אלה בכניסה למחנות הגדולים, כמו הקריה, בקו״ם בתל־השומר, צריפין וה־שלישות הראשית ברמת־גן. בשערי המח־נות מוצבות חוליות מייוחדות של „מיבצע מלביש״ שמעטים זוכרים כמותו לחומרה בשנים האחרונות. כל חוליה כזאת מור־כבת מקצין בדרגת רב־סרן, נגד־מישמעת, שוטרים צבאיים ונהגים.

מדי בוקר יוצאות חוליות ה„מלבישים״ לצוד את טרפן: חייל שלא רכס את ה־כפתור האחרון בחולצה, חיילת שלא הסי־רה את הטבעות, העגילים או הלכה ה־אדומה מן הציפורניים או עבריינים מסו־כנים של ממש: חיילים ללא כומתה או גומיות במיכנסיהם הצבאיים. את כל אלה עוצרים למישפט מהיר, שבסיומו מוטלים על החייל עבריין־המישמעת קנס או מאסר, לפי ראות עיניהם של הלוכדים. לחייל שניסה להיכנס למחנה צריפין ללא כובע בכותפת פסקו, משום־מה, ארבעה־עשר ימי מחבוש בפועל. קשה להבין את הקריטריונים שלפיהם פועלים המלבי־שים, אך סביר להניח שאפשר לשכנעם — אם רוחם טובה עליהם — להטיל קנס (עד שליש ממשכורתו של חייל סדיר, שהוא 90 ל״י) במקום לפסוק חד־מש־מעית: „לכלא״.

לסגור ולנשום. המלבישים מטילים

השבוע
הגרלת הפיס
סך הפרסים
4.8 מיליון ל״י
פרס ראשון
750.000 ל״י
מפעל הפיס

כמה פעמים
נסית להפטר מהם –
ולא הצלחת??

אנחנו נחסל את הז׳וקים!
נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה
להשמדת הז׳וקים
לאחר חיטוי שלנו (שעורך כ־½ שעה) את מקבלת
תעודת אחריות לשנה. לא יהיו יותר ז׳וקים בביתך!
ר״ג, מודיעין 18, טל. 6־5־790114 ● אילת: טל. 3012־059
היתר משרד הבריאות: 21. רשי עסק 481/75.
איתן עמיחי הדברת מזיקים

קיטים לסטריאו
מבצע הנחות מיוחד
שי חינם
זוג אוזניות ולוח שנה מהודר
במיבצע: מבחר עצום של מגברים, טיונרים, רמקולים ופטיפונים להרכבה.
אל תחמיצו הזדמנות נדירה
הקדימו עליות המחירים הצפויות
בואו עוד היום לראות, לשמוע ולקנות
— אפשרות תשלומים ללא ריבית —
ל.מ. מערכות סטריאו
רח׳ בוגרשוב 22, תל־אביב, טל׳ 286349
קומה ב׳ — הכניסה מרח׳ שלום עליכם 21 (ליד בית אל על)
פתוח רצוף 10—20, ביום שישי 10—15
להתראות!

את חיתיתם גם על המשרתים בקבע והם רשאים לשפוט כל חייל או קצין, עד לדרגת סרן, מתוך הנחה שבעליה דרגות הבכירות מקפידים על מיצוות לבוש קלות כחמורות ומהווים מה שקרוי „דוגמה אישית" לפקודיהם. המציאות, כרגיל, מפריכה הנחה זאת. לא אחת ניתן לראות קצינים בכירים שאינם נושאים כובע בכותפת, ושמתוך נעליהם מבצבצות גרביים בכל צבעי הקשת, שלא להזכיר את הכפתור האחרון בחולצה, שקשה מאד לסגור אותו בחודשי הקיץ החמים וגם לנשום.

מדוע, בעצם, החיילים כה מרושלים בהופעתם? תחילה סברו בצה"ל כי המדובר ביחידות־שירותים בלצד, שבהן המשמעת ממילא אינה מעולה. אלא שבאחרונה פשטה התופעה גם ביחידות מובחרות. נראה שהסיבה לאופנת המדים המרושלת נעוצה בלבושם של אנשי המילואים, שבדרך־כלל אינם מצויידים בכל האביזרים התקניים. המילואמיניקים הביאו לצה"ל את אופנת נעלי הפלאדיום במקום הנעליים הצבאיות המגושמות, את השעטנז בין ביגדי־עבודה ל„בגדי א' " וכיוצא באלה חידושים והמצאות. אבל את איש־המילואים המרושל לא משליכים לכלא הצבאי בגלל הופעתו. פשוט סולחים לו, ולא מנסים לתקן את המצב ולספק לו את הגומיה, הכובע ותג־היחידה שבלעדיהם, כנראה, חייל אינו חייל.

עניין הכובע הפך זה מכבר בדיחה בצה"ל. הכומתה — לנשים ולגברים — למעשה חסרת־שימוש מלבד על מיגרש המיסדרים, כאשר מניפים את הדגל. במייוחד מגוחכת כומתת החיילות. זהו מין חצי־כובע, שריד משונה משנות הארבעים, שלא ניתן לחבוש אותו על הראש מפאת צורתו המוזרה, הוא אינו מתאים למידות הראש וכדי שלא ייפול יש להדקו בסיכות לרוב. בחורף אינו מחמם אלא נרטב, ובקיץ הוא מחמם. הפתרון של נשיאת הכומתה בכותפת, המקובל בצבא מזה שנים, אינו מניח כנראה את דעתם של הדרגים הבכירים. בחודשיים האחרונים מהלכת במרבית יחידות צה"ל שמועה עיקשת שלפיה, החל מחודש אוקטובר יחוייבו החיילים לחבוש את כובעיהם בשהותם מחוץ לתחום הבסיס. יש אף המזכירים חוזרים מינהליים בנדון, אלא שאיש אינו יודע מה מקור השמועה ומה מידת האמת שבה. אם אכן תוכח כנכונה — תתוסף ההוראה בדבר הכובע לאנומאליות אחרות בתחום המשמעת הצבאית.

האיזור המסוכן. מיבצעי־מלביש, עם התועלת (המפוקפקת) שבהם, מהווים הוצאה כספית לא־מבוטלת והקצאת כוח אדם חיוני של המישטרה למיבצע מיותר. שר־הביטחון החליט לטפל בקוסמטיקה — ולא לתקוף את הבעיות הקשות באמת. כיצד מטפלים בצה"ל בבעייה כמו עישון סמים למשל? בנושא רגיש כזה אין שיפוט מהיר, והסחבת חוגגת.

חייל שידוע למפקדו כמי שעישן סמים בתחום הבסיס או מחוצה לו, יוכל להמשיך לעשות כן ללא הפרעה במשך שבועות ארוכים. במשך זמן זה עשוי המפקד לדווח למצ"ח (מישטרה צבאית חוקרת) על החייל, ואלה יבדקו אם יש לו קשר לספקי־סמים המוכרים למישטרת ישראל, במטרה לחסל את הנגע מן השורש. בדיקה כזאת תארך עוד שבועות מיספר, ואם לא יימצאו קשרים בין חייל לספק עשויים אנשי מצ"ח להזמינו לחקירה, או לערוך פשיטה על מגוריו בבסיס בניסיון לתפוס אותו על חם. אם ייכשל ניסיון בזה, יכול החייל להמשיך ולהשתמש בסם. מצבת כוח האדם של מצ"ח המטפלת בנושא זה אינה מתקרבת אפילו לזו של המלבישים.

מיבצעי־מלביש יימשכו ככל הנראה כמה חודשים. עתה פותחים אנשי פיקוד מרש"ל במיתקפה על החייל המרושל, ואחריהם יבואו בוודאי רוב היחידות בצה"ל. המיבצע יימשך, החיילים יתלבשו יפה, והמישמעת — כך מאמין שר־הביטחון — תרקיע שחקים. אולי. בינתיים, מתלוצצים החיילים, האיזור המסוכן ביותר לשרת בו הוא — השטח שבין רמת־גן לצריפין.

חקלאות

לא על השרימפס לבדו

באילת מנסים לפתח חקלאות־ים בתנאים מלאכותיים

מחלות הלב ועליית שיעורי הכולסטרול בדם, מיקדו את תשומת־הלב במאכליים העשירים בחלבונים ודלי שומן.

הרגלי אכילת הדגים של הישראלי הממוצע, מצביעים על כמות של קילו דג ים לעומת קילו דג מבריכות מים מתוקים, שהיא אוכל במשך השנה. כדי לספק את צרכי האוכלוסיה בדגי־ים מייבאת היום ישראל בין חמישה לעשרת אלפים טון דגי־ים.

גידול הדגים בבריכות מים מתוקים הפך לתענוג יקר ביגלל מחירי המים. בריכות דגים רבות במשקי הצפון, יובשו והפכו לשדות כותנה.

על מנת להגדיל את כמות הדגים ואת אפשרויות הניצול של חקלאות ימית, שוקדת קבוצת מחקר בראשותו של אלוף (מיל.) יוחאי בן־נון על יצור ידע שיאפשר גידול של „פירות ים," כגון דגים, צדפות, חסילונים ואצות, במה שנקרא תנאי־שבי.

הדג הראשון שיצא לשוק אחרי שגודל בים בתנאים מלאכותיים הוא דג הדניס, הנקרא גם דורט, הנמצא בשפע בימת בארדאוויל. דג זה מיוצא היום לחו"ל ונמכר בסכום גבוה של עשרה דולאר לקילו. הדג מצטיין בטעם משובח, הוא עשיר בחלבונים ויש לו שוק עולמי מצויין. אחרי ארבע שנות מחקר הצליחו לסגור את מעגל החיים של הדג ולייצר אותו בצורה מלאכותית תוך מעקב אחרי שלבי גידולו מרגע שיצא למי העולם ועד גידולו לגודל של מנת אכילה (במישקל שבין 300 ל־400 גרם).

האחראי על הפרוייקט, הד"ר ג'ורג' קיסל, יודע לספר כי אחד המקומות הנלקחים בחשבון לפיתוח חקלאות ימית היא התעלה המתוכננת בין הים־התיכון לים המלח. „במים האלה, שיזרמו בין המפלסים, נפתח סוגים שונים של פירות ים אשר נייצא לחו"ל. המחקר שלנו מספק היום ידע על זירוז תהליך הגידול של הדגים על־ידי אספקת מזון מיוחד ותנאי גידול יוצאי דופן. היום, כשהמחקר עומד לקראת סיומו, אנו יכולים לבשר, כי בקרוב יצא לשוק דג נוסף טעים ועשיר," אומר קיסל.

יצוא אחר שפותח למימדים בעלי משמעות הם החסילונים. „את תוצרת החסילונים אנחנו מייעדים ליצוא, היות וזהו מאכל לא כשר, אך מכניס למדינה מטבע זר רב." טוען קיסל. ואם הישראלים עדייני החק סובלים ממחסור בשרימפס, הם יכולים להתנחם בכך שהם תורמים ברעבונם לקופת הדולארים של המדינה.

אני זרוק, לא?

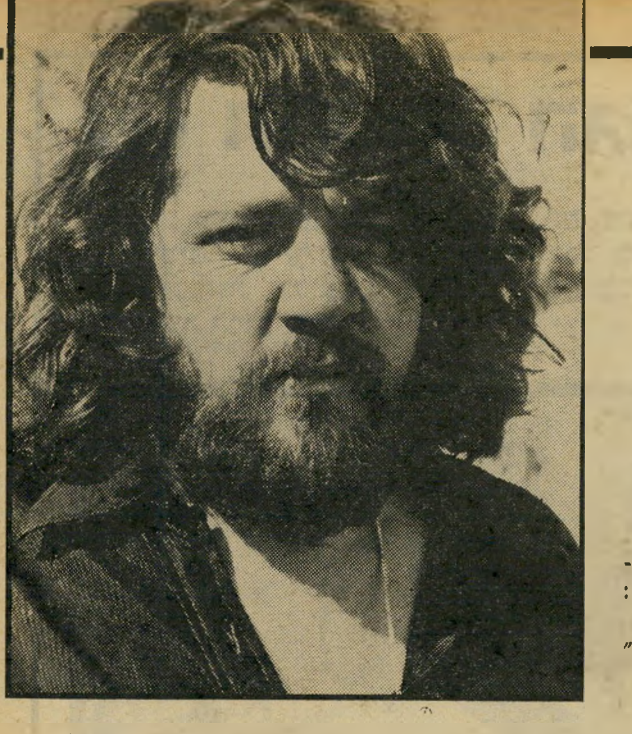

אי אפשר שלא להבחין בו, מסורבל גוף, שיער ארוך המסתלסל ומעטר את פניו וחיוך רחב מתוח מאוזן לאוזן. נא להכיר: זאב קורין, המכונה „ווּפקה":

רק בן 29 וכבר מיואש מהחיים, „אכלתי אותה בהאוונטה," הוא אומר, „כל מה שעשיתי וניסיתי לעשות, לא הלך לי."

מספר ווּפקה:

חוץ מהתקופה של פעם, נו באמת, אז היה טוב, אתם זוכרים את הזקנה המדליקה והמפורסמת מרגוט קלאוזנר נשמתה עדן? כן, אתם בטח זוכרים. אז איתה היה לי הכי טוב. אני הייתי הנהג שלה והשומר ראש שלה במשך ארבע שנים. שנינו היינו בראש אחד, היא עם הרוחות ואני עם, נו, אתם כבר יודעים, עם מה. היא היתה שיגעון, איזה מותק של זקנה. היא היתה יושבת בסיאנסים ומדברת עם אנשי העולם ההוא, ואני הייתי יושב על ידה, תופס ראש טוב והיה מעניין לאללה. רק חבל שפיתאום הסתלקה לה. בטח היתה לה איזושהי פגישה עם איזה רוח, וכך נשארתי בלי עבודה.

זה קצת קשה, לאחד שנראה זרוק כמוני, והמקום היחידי ששם נראיתי די נורמאלי זה באולפן, שם במילא כולם זרוקים. אז התחלתי לעבוד בתור סאונד־מאן, על הכיפק, כל היום מוסיקה, אקשן, שיגעון, את זה אני אוהב. עבדתי בהרבה סרטים, כמו למשל ישן כוכב עליון, ניקמת דם ועוד המון. אני לא זוכר שמות. המוח שלי דפוק בכל מה שקשור בזיכרון, אבל חוץ מזה אני מתפקד על הכיף־כיפק.

יש לי גם המון חברים, שחקנים מפורסמים, כמו הרע לי ואן־קליף, מהטוב הרע והמכוער, העניין הוא שבאמת הוא לא רע בכלל, בתור חגיגה, היינו מעשנים יחד ועושים חיים נפלאים, ועוד כל מיני שחקנים תוצרת הארץ. אבל הם פשוט לא פונקציה, חושבים שהם מי יודע מה.

וככה, מה אגיד לך, יום אחד פשוט נשבר לי מהסרטים, אז עזבתי והלכתי לעבוד בעיר המכוניות. מהירות אני נורא אוהב, זה מדליק אותי, ובייחוד אני אוהב מכוניות אמריקאיות גדולות, שתופסות מהירות ואפשר ממש להרגיש שממריאים. אבל איפה הכיף אם הם לא שלי?

כשנשבר לי מעיר המכוניות, התחלתי לעשות כל מיני דברים, מכל הבא ליד. וכשאין, אז יושבים בבית (אני גר בדירה שכורה, זרוקה, אבל יפה, הכל בפנים אני עשיתי לבד. אני מת על הבית שלי. זה הארמון שלי. לכל אחד יש ארמון סוג שונה, שלי זרוק, אבל הוא שלי).

הבנאדם פותח את המערכת פול־ווליום, שומע מוסיקה פריקית, ממלא את הראש עד שיסתדרו לו שם כל הרהיטים, ואז הוא מרגיש על הכף־כיפק.

בזמן האחרון עבדתי שוב בתור סאונד־מאן בברזיל טרופיקל, ובסולה סולה. מה אגיד, הכושים האלה הם טעם החיים, ולא קוקה קולה. איזה טיפוסים, ממש שיגעון! איזה קצב! איזה אווירה! אבל מה, אני לא מתחייב, מי יודע מתי יישבר לי, ומה יבוא לי לעשות מחר? אני זרוק, לא?

אז מותר לי לקבל שיגעון ולעשות מה שבא לי, מתי שבא לי. אני לא מזיק לאף אחד, חי את חיי, למה לא? אמא שלי סובלת ממני, היתה רוצה לראות ווּפקה מיושב, ואבל מה קרה לה? הבנאדם מבסוט ככה, אז למה להשתגות?

תראי, הספקתי לעבור כבר שלוש מילחמות, ואיזה דברים ראיתי, שלא נדע! יצאתי חי בנס, אז עשיתי לעצמי את החשבון. אני חי רק פעם אחת, אז למה לא לחיות איך שאני רוצה, ולעשות מה שעושה לי טוב? אני מצפצף על כולם, אני חי בשביל ווּפקה!

עד כאן ווּפקה.

טיפוס השבוע

זאב („ווּפקה") קורין
רמונט בנשמה

אל תסתכלו עליו ככה, איך שהוא נראה, כזה גדול ומפחיד. יש לו נשמה של ציפור, אם חבר צריך טובה, ווּפקה הוא הכתובת, ולא משנה מתי, אפילו באמצע הלילה. אם לחבר אין איפה לישון, הבית של ווּפקה תמיד פתוח, נקי ומסודר, ויש אוכל טוב, ואפילו עוגות דליקאטס. „זה עוד נשאר לי מהתקופה שהייתי קונדיטור," הוא אומר, „כן, כן, גם את זה כבר הספקתי לעשות, ודווקא אהבתי מאד לאפות עוגות, בייחוד כשיכולתי לאכול אותן כל הזמן.

„מה שאני באמת מחפש זה אחת שתביא לי את המזל בחיים, שתעשה לי רמונס בנשמה. אז אם יש אחת כזאת, אני מחכה לה, עם נרות דלוקים, אווירה טובה, מוסיקה משגעת, ומצב־רוח מסודר. הכל חופשי חופשי. חיים רק פעם אחת, לא?

תיירות

ספינת־השעשועים

ישראלי־חוזר משוודיה מבטיח להעלות את אילת על מפת התענוגות הבינלאומית

„מה שיהרוס את אילת, זה רק דבר אחד: חוסר האפשרות שלה לספק מיבחר בילויים די מגוון לתיירים הרבים המגיעים אליה.” כך כתב אחד מחשובי העיתונאים בסקנדינביה, אשר ביקר באחרונה בפנינה הדרומית של ישראל. אבל האונייה הגדולה עתיקת־היומין, העוגנת אחר כבוד במארינה של אילת ומושכת תשומת־לב כללית, הגיעה לישראל בזכות אותה תחזית פסימית.

האונייה בעלת שלושה התרנים הענקיים תפתח את קרביה למבקרים בשבוע הבא, ותשמש אחת האטרקציות של העיר ל־תייריה בעונה הקרובה. האונייה, שטוקהולם, שהיתה לפני 60 שנה ספינת הפאר של הצי השוודי, הפכה בגילגולה הישראלי לדיסקוטק ולמועדון־לילה צף, שירקיד מדי ערב כ־150 נופשים בתוך מה שהיה פעם חדר־המכונות.

השטח הזה ספון היום בעץ סקנידנבי, בתיפאורה מעולם הימאות, בכורסות מרווחות ובבאר משקאות עשיר. אבל מי שנפשו הרומנטית חשקה לתפוס פינה חשוכה של הסיפון ולהתבונן בירח, באילת ואפילו בעקבה, יוכל לעשות זאת באין מפריע ואפילו לאכול ארוחה מלאה ב־מיסעדה שבסיפון העליון. שלא לדבר על השייט בשעות היום, שיספק ציוד צלילה ודיג וכל מה שצריך הבן־אדם המנסה לשכוח את הצרות.

בניית יאכטות. מי שהביא את בשורת השעשועים הזאת הוא ישראלי לשעבר בשם אלי כהן שעלה לישראל מאלז׳יריה, עשה חיל בשוודיה והפך שם סיפור־הצלחה בשיטת עשה־במו־ידיך. הוא בעל סוכנות אלפא רומיאו בשטוקהולם, ובעל מיסעדה גדולה ומפוארת בשם נימבס, המעסיקה כשלושים עובדים. „הרעיון לבנות ספינת־שעשועים בא לי לפני שלוש שנים,” נזכר אלי, „הנושא תמיד קסם לי, והמטרה שלי היתה לשרת תיירים באיי יוון, בחופי איטליה, באיים הקריביים או משהו בכיוון הזה, ופשוט לגרוף כסף.”

אלא שברגע האחרון חל מיפנה. הוריו של אלי, המתגוררים באשקלון, הפצירו בו לבוא לישראל ולעגון באילת.

„אמרו לי, תבוא לאילת ותראה מה הולך שם. לא חשבתי הרבה, עליתי על מטוס ונחתתי בעיר,” אומר אלי בהתלהבות האופיינית לו. לאחר סידרת פגישות עם גורמי תיירות ועם הנהלת העיר הובטחה לו כל העזרה שתידרש, ואם עכשיו יילך הכל חלק ובלי בעיות, מבטיח אלי להקים באילת את המיפעל הראשון בישראל לבניית יאכטות.

מרגע שעלה הרעיון להקמת אוניית־תענוגות לתיירים, חיפש אלי ספינה שתתאים לשמש כדיסקוטק וליציאה להפלגות, ושתהיה ציורית כדי למשוך אליה תשומת־לב, האוניות העתיקות בעלות המיפרשים המתנופפים שילהבו תמיד את דמיונו. אבל היכן אפשר למצוא היום ספינות כאלה חוץ מבסרטים?

150 במקום 400. חיפש וחיפש, עד שמצא בצי השוודי את האונייה האחרונה מדגם זה שנקרא בלטיק־סקנוור, שנבנתה בשנת 1917 עבור הצי. אורכה 35 מטר, רוחבה שמונה מטרים ומשקלה

יאכטאי כהן
שילוב אלג׳ירי־שוודי

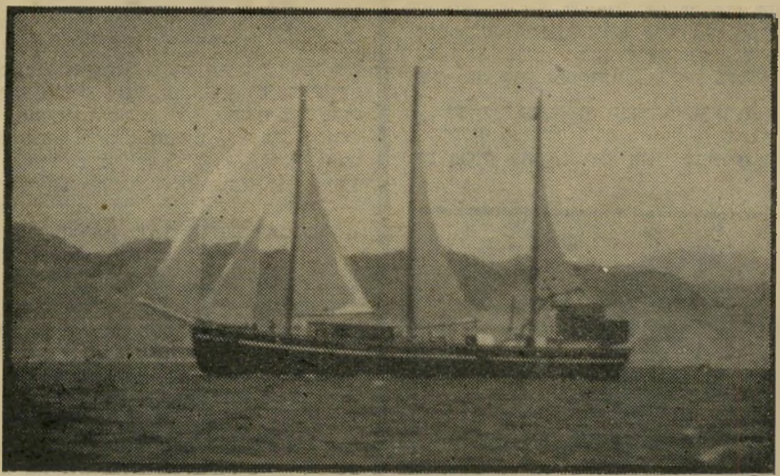

„שטוקהולם” עוגנת במיפרץ אילת
מועדון־לילה צף

141 טון. כשנודע דבר מכירתה של ה־שטוקהולם, זכה הדבר בכיסוי נרחב בעיתוני שוודיה, שהביעו צער על שהאונייה האחרונה מסוג זה עוזבת אותם. אבל אצל אלי אין סנטימנטים. „היו אומנם עוד כמה מתחרים על הקנייה, אבל אנחנו רצינו אותה, לכן גם קנינו אותה. בכמה? אני לא אוהב להגיד מיספרים, אבל הסכום הכללי שהשקענו בה עד היום מגיע לארבעה מיליון לירות.”

ב־18 ביוני, עזבה שטוקהולם את חופי שוודיה והגיעה לישראל דרך שבעה נמלים ולאחר שחצתה את תעלת־סואץ. „דמי המעבר בתעלה נקבעים כמו בשוק,” מספר אלי. „בהתחלה הם דרשו מאיתנו לשלם 400 דולאר, התחלנו לעמוד על המקח ואחרי ויכוחים גמרנו איתם על 150 דולאר. חתמנו שלא ניכנס לשום נמל ישראלי ועברנו בשלום.”

הפעם כבר הביא איתו אלי את אישתו השוודית מוניקה ואת שני ילדיו היפהפים יהויכין וגבריאלה, שהם שילוב אלז׳ירי־שוודי מוצלח. לדברי מוניקה, חלוקת ה־תפקידים בבית ברורה: „אני לא מתערבת לאלי בעסקים. אני מטפלת רק ב־בית. אלי הוא טיפוס שרגיל להצליח, ואי־אפשר לעצור אותו. מצד שני, אני לא מנסה להפריע לו. למרות שאנחנו רגילים לחיות בשוודיה ברמה מאד גבוהה, אני מסתפקת במועט ורואה את החיים כאן כחופשה. עם זאת, אני משוכנעת שישראל היא ארץ נהדרת לגדל בה ילדים. בשוודיה יש להם יותר מדי חופש.”

המראה הגברי

חלוקי הבית והפיז׳מות של HOM הם בגדי־אירוח מושלמים. לבחירתך מבחר דגמים, לכל טעם ולכל גיל, מכותנה, פוליאמיד או צמר. להשיג בכל חנויות ההלבשה המובחרות.

איש: פרסומאים

PETIT HOM
מציע חלוקים
ופיז׳מות לילדים
ולנוער מגיל 4 עד 16.

HOM

אנוה Anva מציעה טוב יותר

טיילו בארץ וזכו במדליה!

100 טיולים לבודדים, קבוצות וצופים.
כל טיול על דף הדרכה נפרד, — מפה, צלום.

עלון הסברה חינם תקבלו מ־
„ט 50” — טיול חמישים המסלולים
ת.ד. 4768 — חיפה.

50
טיול חמישים המסלולים
ת.ד. 4768, חיפה 31040

מרצפות אלוני
השבוע ביריד ירושלים

ראה מודעה בעמוד 5

למרות הכל
מחיר הפירסום של עמוד
ב־ העולם הזה
הוא רק 3,840 ל״י

בישולים

סלט־חסה מארץ הנפלאות

סלט חסה ראוי לשמו הוא אמנות בפני עצמה. טכס־ההכנה דורש הקפדה לאורך כל שלבי היצירה — עד לרגע האגדי שבו עלעלים ירוקים מצופים ברוטב מטרף „נשברים" בפה, ומציפים את בעל הדבר בטעם גן־עדן.

אזהרה: גם למאכל זה רצוי להצטייד באותו שכן הזכור לטוב מן ה„פרנץ׳ טוסט", אשר יעמוד הכן עם הגבוט להנחתה מדוייקת, בתור אמצעי אחרון להפסקת הבולמוס.

סדר ההכנה: לוקחים ראש חסה בגודל בינוני בתכלית. תולשים את העלים אחד־אחד מהגזע. שוטפים תחת הברז בהרבה מים, ומנערים היטב מהטיפות. בצרפת נהוג להשתמש בסלסילת רשת גדולה, עגולה, בעלת ידיות, לשם מכניסים את העלים הרחוצים, ובתנופות יד גדולות סיבוביות כשל פרופלור מותזות טיפות

מלח אם יש צורך, אולם לא „לעייף" את הסלט בעירבול מיותר. מוטב להכין כמות כפולה של רוטב, ולא לשפוך את כולו — מאשר שיחסר. כל הסוד הוא בהצפה נכונה של רוטב מכל צדדי העלעלים.

טכס האכילה: כל סועד מקבל לצלחתו סלט, ואוכל אותו בעזרת סכין ומזלג, כאשר כלי אחד מייצב — מצמיד את עלה החסה לצלחת, וכלי שני „מקפל" אותו עם הרוטב למצב מוצמד, כך לסרוגין עד אשר העלה מקופל לגודל קטן למדי, אוצר נוזלי רוטב בין קיפוליו (הדומים לקיפולי מפית) וניתן לאוכלו מבלי ללכלך את סביבות הפה. בנקודה זו הייתי אומרת בתאבון, אלמלא ידעתי כמה מיותרת ברכה זו כאשר בין כה וכה, מרגע הרחת הסלט ועד לחיסולו המוחלט — עוברת אלפית השניה.

אופן קיפול החסה

המים בכוח הצנטריפוגה, והעלים מוכנים לסלט. בהתחשב בבלעבוסטיות היהודיות, הסובלות באופן כרוני ממחסור בגזע המ־שרתים והמוכנות על כן לכל שערוריה היסטרית ובלבד שלא יהיו טיפות על הריצפה — אין כל סיכוי שהמינהג יתרווח. אין בכך גם שום צורך, כיון שקיים הפטנט הבין לאומי הבא:

קורעים את העלים בידיים לפיסות בגודל הרצוי. זו ההזדמנות לאזכר, שעלי חסה לעיתים קרובות מרים מאד. הדבר קורה כאשר הירק גדל ללא השקייה מספקת, אולם ידיעת הסיבה עדיין אינה ממתיקה את העלים. מה שכן ניתן לעשות, ונא לרשום עוד פטנט־ביניים בחינם: קורעים את העלים משני צידי העורק הלבן המרכזי — שאותו זורקים. פעולה זו מפחיתה את המרירות באופן משמעותי שכן העורק הלבן נושא את מירבה. „הלב" של החסה, העלים הרכים הקטנים המר־כזיים, בחסה מרה, מרים עוד יותר ומוטב להרחיקם.

ובכן, קורעים את העלים לפיסות בגודל הרצוי. שמים את קירעי החסה בשקית ניילון גדולה של אשפה, וסוגרים את הפתח בקיפול כלשהו. מכניסים לשלוש שעות במקרר. פעולת הצינון הזו, בצרוף טיפות הלחות של העלים הרחוצים, „מזקיפה" את העלים ונותנת להם פריכות שלא מן המציאות.

את הרוטב, שאותו מכינים לחוד בתוך ספל אדירים, שופכים ממש לפני ההגשה.

וזאת נוסחת הרוטב המשגע:

לוקחים כף אדירה חרדל grey pocpon ואם אין להשיג, ומובן שאין, מסתבר שתוצאות טעימות במיוחד משיגים בעזרת חרדל „פיאר" פשוט שמשיגים בסופר־סל, ואינו מריר ומלוח כשאר החרדלים.

ובכן, מערבבים כף הגונה חרדל „פיאר" + שלוש כפות שמן זית + כף אחת חומץ תפוחים + ארבעה שיני שום גדולים מאד מרוסקים פנימה + קצת פחות מחצי כפית שטוחה מלח. מערבבים היטב, ו־משהים חצר שעה עד שכל מרכיבי הרוטב יספיגו את טעמם אחד בשני. שמים את העלים בקערה, ושופכים את הרוטב. מער־בבים עד שכל העלים יהיו מוצפים מצופים בשיכבת רוטב צהבהב שמנוני. להוסיף

עיצוב פנים

מיטבח בטעם כפר

אחד הדברים הנחמדים במיטבח כפרי הוא סלסילת ביצים תלויה. במיטבח כפרי אמיתי אוספים את הביצים מהלול, ישר לסלסילה. הבישולים התכופים וכמותם הג־דולה מסדירים לבד את תחלופת הביצים בעסק. במיטבח המודרני, אשר עקרת הבית מבשלת בו לפי הקריזה, ונוסף על כך גם הביצים הן לא בדיוק תינוקות של בית־רבן, לא מומלץ לאחסן בסלסילה. מה עושים? יש!

לוקחים סלסילת מתכת כלשהי (להשיג בשוק העיר העתיקה בירושלים, בדניש

פלוס או בחנויות כלי־בית, שם קונים סיר צ׳יפס, ומשתמשים ברשת הפנימית שלו).

ממלאים את הרשת ביצים ככל קובלה, מוציאים אותן ומניחים בצד. בעזרת מסמר בקוטר שלושה מילימטר דוקרים את הביצה בשני הקטבים ומתחילים לנשוף את התוך בלחץ לתוך קערה. הקלה קטנטנה מושגת אם הביצים אינן קרות. הקלה ע צ ו מ ה מושגת אם מעבירים את הג׳וב למישהו אחר.

שוטפים את הביצים הריקות, ומשהים על השיש עד גמר ספיחי הטיפטוף. מסד־רים בסלסילה באופן מתוכנן וקפדני כך שהחורים ייראו במינימום. תולים על רקע כהה כלשהו, גבוה מידיים סקרניות ושוב־רות, או מניחים על כוננית.

אשר לחומר הלוואי המתקבל מיצירת ביצי ההסוואה — מוסיפים רבע טון חמאה, מטגנים בסיר תוך עירבוב וקוראים לכל הזללנים לבוא מהר.

תיקון טעות: בכתבה „עיכוב תקין" נפלה טעות דפוס. צ.ד. Bran all במקום: Brance all.

פטנטים

רצועת ארנק „דבוקה" לכתף

במיקרים מסויימים ניתן לאבחן מישלח־יד של בני־אדם לפי הפיסיונומיה של גופם. יד אדירים, בייחוד אם היא מופיעה לצד יד לא כל כך אי־אי־אי — מורה כמעט תמיד על שחקן מטקות נלהב. אולם אין לפשט את התורה ולעשות בה שימוש פזיז. אותה יד אדירים, ואותה יד לא־כל־כך, המופיעות בצרוף עם כיס כבד, נותנות כבר תוצאות שונות לגמרי. זה

אל סרט אחר העשוי כשמיכת אקרילן.

לוקחים את פס הקרסים הפלסטיים הזעי־רים, ומדביקים אותו בדבק־מגע אל אמצע רצועת הארנק, מן הצד הפנימי הנושק לכתף. זהו. הקרסים „יידבקו" וייצמדו אל כל סוג של בד החולצה, והרצועה לא תחליק יותר. יש רק להיזהר בבדי בנלון עדינים — הקרסים הללו „מוציאים" חוטים. הרצועה תיפרד מהכתף במשיכה אחת. במשך

אופן הדבקת הרצועה לכתף

עלול להיות למשל רופא־השיניים. כתף אחת גבוהה וכתף אחת נמוכה בלי יוצא מן הכלל, בכל המיקרים מעידה על מישלח־יד פופולרי. המקצוע: נושאת ארנקים. זוהי מכה שאינה כתובה בתורה — ממש בשום מקום. רצועת הפתף תמיד נופלת ולאט־לאט עולה כתף אחת, בעיוות אורטו־פדי הדרגתי — בניסיון נואש לשמש מעצור לרצועה המרדנית. ובכן — יש פטנט.

הולכים לחנות סידקית מובחרת, ומבק־שים פס באורך 7 ס״מ של סרט פלסטי בעל קרסים זערוריים המודבק בלחיצה

הזמן מתמלאים קרסים אלה במוך, אך אין זה גורע מיעילותם.

בימי הקיץ, כאשר מרבים ללכת בכתפיים חשופות, עלולים הקרסים להכאיב לעור רגיש. גם העדר רעמת חיתולים סבוכה על הכתפיים אינה מקילה על הקרסים הללו למצוא להם נקודת־אחיזה. לכן, רק לארנקים אשר רצועתם נישאת על כתפיים חשופות רצוי להדביק את פס הלבד, הנישא בארנק, באופן קבוע, ו„לנעול" את הקרסים. טוב לסגור את הקרסים בפס הלבד גם כאשר לובשים בדים עדינים העלולים להינזק.

אופנה

טייגר, טייגר!

עוד מעט קט, בהתחשב בכרוז מפאריס, יהדסו החתיכות על מדרכות ארצנו נקודות ברודות ומפוספסות לאלפים. שכן, שימו־לב, שימו־לב! — הטייגר הגיע!

המגמה האקסטרוואגנטית באופנה העולמית לא מוצתה עד תום. החל בלהט הספרדי בשחור־אדום שכיכב בראש מיצעד התילבושות, דרך הג׳ינס המסומר, הדפוק בניטים לאלפים, עובר השיגעון המזרחי־ערבי עם הרבה זהב בכל פיסה היישר מארו־חת־הבוקר — עד זאת: קילומטרים של בד בהדפס נמרי משכנע יעטפו בקרוב גווים שזופים. אופנה סכסית משכנעת אשר אפשר כבר מעתה להגיר עליה דימעה בצער־אמת, על שיעוללו לה את אשר מעוללים לשיר יפה כמו חלום — כהשמעה אינסופית. לובשים התגרות מודפסת זו בכל הצורות, עם הרבה שחור ושושנים אדומות.

הדוגמנית שלנו בתמונות, המדגימה את דגמיה של אביבה פיבקו, היא טאניד פלד, העושה צעדים ראשונים בעולם הדוגמנות, אחרי שהתגלתה באופן מיקרי לגמרי כפוטוגנית מדהימה. הגברת, אם זה דווקא מעניין אתכם, הספיקה כבר חוץ מלהיות מנומרת, להינשא, ללדת ילדה משגעת ולעשות תואר מאסטר בהיסטוריה, אנגלית וצרפתית.

אודטה דנין

קולנוע

סרטים

אשתו של טרזן

ג׳יין נשארת ג׳יין, סרט שנעשה בתקציב זעום ביותר על־ידי הבמאי ולטר בוקמאייר וזכה בפרס העיתונות בפסטיבל לוקארנו, מאיר את בעיית הזיקנה מזווית שונה במקצת.

הסרט מתחיל בצורה שיגרתית בהחלט. אשה כסופת־שיער ובריאת־בשר נכנסת לבית־אבות, עוברת את ההליכים הביורוקרטיים המקובלים ומקבלת חדר נאה שבו תתגורר לבדה.

אולם אשה זו אינה מתכוננת להיות אחת מן העדר. היא ממלאת את חדרה בעציצים טרופיים עד שהוא נראה כפינה מתוך הג׳ונגל, והיא מסתובבת בו לבושה בבגד־ים עשוי עור ברדלס. את ימיה היא מבלה בגן־החיות בשיחות ארוכות עם הקופים והאריות, וכשהיא מצוננת היא מסרבת לקבל טיפול של רופא ומחפשת נואשות אחר מכשף. כל זאת, משום שהיא משוכנעת כי אינה אלא ג׳יין, רעייתו של טרזן מלך הג׳ונגל.

לחזור לאפריקה. עיתונאי מקומי מתחיל להתעניין בתופעה המוזרה, הוא בא לבית־האבות כדי לצלם את האשה ובכך מעורר מייד את קינאת הזקנים האחרים, המרגישים עצמם קצת פחות זורים ומעניינים מג׳יין. הם מתחילים להתעלל בה, כשבראשם ניצבת מי שהיתה עד לפני זמן קצר ה„ואמפ" של בית־האבות, שאינה יכולה לסבול את חלוקת אורות הזרקורים עם מישהי אחרת.

ג׳יין אינה מבינה את ההתנגדות של הסביבה אליה, את ההתנכלויות לצמחים שבחדרה. היא מתנחמת בפגישותיה עם הקופים והחיות שבגן, וכאשר יורדים לחייה יותר מכפי שהיא מסוגלת לסבול, היא מוציאה את כל חסכונותיה וקונה כרטיס לאפריקה, כדי לשוב לחיות יחד עם בעלה בממלכתם.

עד כאן הסרט, שאינו מפרט מה יקרה לה לג׳יין באפריקה.

אולם מה שבוקמאייר רצה לומר, ברור בהחלט: החברה שלנו שונאת יוצאי־דופן עד־כדי־כך שאינה מוכנה לעשות את המאמץ הקטן ביותר כדי להבין אותם, או להצטייד במידת הסובלנות הקטנה ביותר כדי להניח לכל אחד להתנהג כראות־עיניו. וככל שמתבגרים יותר, הופכים סובלניים פחות.

כשיש מה לומר. הסרט כולו עשוי כמעט ככתבת־טלוויזיה תיעודית. הוא מתייחס ברצינות הגמורה ביותר לג׳יין (השחקנית יוהנה קניג, שקודם לכן הופיעה רק בסירטי פירסומת), אין בו אפילו הרמת גבה אחת אירונית כלפיה. אבל מצד שני, יש בו ליגלוג וביקורת על אורח החיים בגרמניה (הסרט מתרחש כולו בעיר קלן), ועל מערכת האי־סובלנות השורה שם, שבה כל מיסגרת דוחה מתוכה את יוצאי־הדופן, והחזקים יותר מתעללים תמיד בחלשים — והרבים, בבודדים.

יוהנה קינג ב„ג׳יין נשארת ג׳יין"
אורח־החיים בגרמניה

העובדה שהסרט נעשה בפרוטות ולמרות זאת עורר תשומת־לב בינלאומית וזכה בפרס יכולה לשמש לקח לקולנוע הישראלי: כשיש מה לומר, אפשר לומר זאת גם באמצעים מועטים. כשאין מה לומר — כל האמצעים שבעולם לא יושיעו.

שלוש פנים לחווה

שלוש נשים (סטודיו, תל־אביב; ארצות־הברית) — אפשר להשתמט מהתייחסות ישירה לסרט זה ולומר, כמו הבמאי רוברט אלטמן, שמדובר בחלום, או אולי בסיוט, וכל אחד רשאי להבין אותו לפי רוחו. או, אפשר להפוך את היוצרות ולומר — שוב, כפי שעושה זאת אלטמן — שזהו בעצם סרט פשוט ביותר: שתי נערות מטכסס נפגשות בעיירה מידברית בחוף המערבי, חלומותיהן על החיים הטובים מתמזגים זה בזה והן עוברות תהליך של שינוי אישיות.

אולם האמת היא שהצופה שיילך לראות את סירטו החדש של רוברט אלטמן, לא יוכל להסתפק בהסברים טלגראפיים אלה. זהו סרט מורכב מאד, מסובך וסתום, שבו נערה אחת ממש גונבת את אישיותה של הנערה האחרת ושתיהן יחד מוכות הלם ברגע של משבר התוקף אשה שלישית, ומסיימות את הסרט בשילוב מוזר של אותה האישיות המתחלקת כביכול בין כולן.

כל זה צריך, בסופו של דבר, לשמש כתמונה של מצב האשה האמריקנית בעיניו של אלטמן: אשה שהתרגלה להיות פונקציה של הגברים סביבה, אשה שכל חלומה להיות זהה בדיוק לגיבורות הנמכרות לה מעל דפי העיתונות ומסכי הטלוויזיה והקולנוע.

הסרט מנסה להראות כיצד אבטיפוס נשי זה (המתחלק למעשה בין שלוש הדמויות הנשיות שבסרט) שלי דובל, סיסי ספייסק וג׳ניס רול עובר תהליך של התבגרות שבסופו הוא מגיע למצב של עצמאות, אי־תלות באיש ובדבר.

דובל וספייסק — אשה בלי שורשים

החלק המוצלח ביותר בסרט כולו הוא תחושת החלום, הסיוט השורה עליו מן הרגע הראשון ועד האחרון. ככל הנוגע לתרגילי הפסיכואנליזה הנשית — הם מעניינים יותר, בעיקרון, מאשר בדרך שבה מעלה אותם אלטמן על המסך, מאחר שדמויותיו חסרות את העומק הדרוש כדי שיהיה למישהו איכפת מה קורה להן. והסימליות כפויה מכדי שלא להרהר כי הבמאי עצמו מעדיף את כפייתיות חלומותיו על־פני התמודדות עם המציאות.

הגיבורים שבצל

הכפילים הנועזים (בן־יהודה, תל־אביב, ארצות־הברית) — הקולנוע, אשר שוכנע על־ידי אמצעי־התיקשורת בחשיבות עצמו, החל מקדיש באחרונה סרטים רבים לו ולכל אלה הפועלים בעשייתו מאחרי הקלעים. וסרט זה עוסק בפרק חשוב ונכבד ביותר — תרומתם של הכפילים ליצירת אשליית ההרפתקה והגבורה העילאית על המסך.

ואכן, כל מה שקשור לעבודת הכפילים בסרט זה, מוצג בצורה מרתקת באמת, בעיקר משום שלא רק רואים כיצד מכונית מתהפכת כמה פעמים על הכביש עם הנהג בתוכה, או אדם נופל מראש מיגדל של 30 מטר, או מכונית מנתרת דרך קרונוע, או אדם יוצא כלפיד חי מצריף העולה בלהבות, אלא גם משום שהסרט מראה בצורה מפורטת איך מכינים כל אחד מן התעלולים הללו כדי למנוע סכנה מייותרת מן הכפילים המבצעים אותם לעיני המצלמה.

מה שמשכנע פחות הוא סיפור המשמש תירוץ להצצה זו לסודות של תעשיית הקולנוע. העלילה מספרת על אתר־צילומים שבו נרצחים הכפילים בזה אחר זה. אחיו של אחד הקורבנות בא לתפוס את מקומו, כדי למצוא את האחראי למעשי הרצח. תוך כדי כך מתנהל ניסיון מסורבל ובלתי־משכנע להציג סאטירה על מפיקי סרטים וכוכביהם, והתיימרות שיטחית לרדת לעומק המניעים המובילים את הכפילים ליטול על עצמם סיכונים גדולים כל־כך, תמורת שכר צנוע יחסית (כוכב בינוני משתכר יותר מהם).

אדם כלפיד חי — סיכונים גדולים

עיניים גדולות למציץ

הצילו את המציל (אסתר, תל־אביב, ישראל) — מציצים הזדווג עם עיניים גדולות, הרך הנולד טובל בגיגית גדולה של מים מקודשים שכתוב עליה „טעם הקהל", ושמו בישראל היום הצילו את המציל.

הסיפור צריך להיות כבר מוכר לכל: פורמן, זה שהיו לו עיניים גדולות, הפך ממאמן־כדורסל למציל בים של „גוטא". הוא הביא עימו את בעיותיו של הישראלי הרוצה לבלוע יותר מכפי שהוא מסוגל לעכל ומיקם אותן בתוך אותו עולם חסר־אחריות ומלא צבע, שהיה קיסמו העיקרי של מציצים.

התוצאה היא קומדיה שעתידה, כנראה, לזכות בהצלחה מיסחרית נכבדה. קומדיה על מציל (אורי זוהר) הנשוי לאשה נאה (גילה אלמגור), אבל במקום ליהנות מכל היתרונות שאביה העשיר יכול להציע, הוא מעדיף את ה„בוטקה" בחוף תל־אביב. הוא אוהב את אשתו, אבל אינו יכול להסיר עיניו מכל בגד־ים נשי ממולא כראוי, והוא מרגיע את מצפונו בשאלה החוזרת על עצמה: למי, בעצם, הוא עושה רע כשהוא פוזל הצידה?

העובדה שאורי זוהר דש כאן בדייסה שבישל כבר לפני שנים, אינה מפריעה אלא למעטים. אישיותו, אחת המעטות על הבד הישראלי שבאמת מצליחות להגיע אל הצופה ולא להישאר בגדר סתם צל מתנדנד, וכישרונו כבמאי שמסוגל אפילו בסרט כזה ליצור עניין בדרך שבה הוא רואה דברים, הוכנסו כאן ל„ניוטרל". וזהו השלב שלפני העצירה או המעבר למהלך אחר. לא נותר אלא לחכות ולראות.

לסלו וזוהר — מסרבים להתבגר

שחקנית הקולנוע הנודעת ליב אולמן פותחת צוהר לעולמה הפנימי בביוגראפיה מקסימה שפירסמה

חיפוש אחרי הילדות האבודה

„נערה צעירה שוכנת בתוכי ומסרבת למות," כתבה פעם הסופרת הדנית טוֹוה דיטלוסן. ציטוט זה עובר כחוט השני לאורך האוטוביוגראפיה של השחקנית הנורווגית ליב אולמן, להשתנות, שהופיעה השנה בארצות־הברית והיכתה גלים בעולם כולו בכנותה ובעומק ההתבוננות הפנימית שבה.

„אני חיה, מתענגת או סובלת. אני מתאמצת בכל כוחי להתבגר. אבל מדי יום, כשאני עושה משהו שמציק לי, אני שומעת את קולה של הנערה הצעירה שבתוכי." כך כותבת ליב אולמן.

„כל חיי אני מנסה להשתנות, משום שאני יודעת שיש בעולם הרבה יותר מן הדברים שהכרתי עד עתה. הייתי רוצה להיות בדרך אל מקום שבו אמצא את השלווה, את השקט שיאפשר לי להקשיב בנחת למה שבתוכי; לא להיות מוטרדת." זאת אומרת ליב אולמן, על הסיבה שהניעה אותה לכתוב את הספר. ברוח זו קראה לו: להשתנות.

דומה שאין צורך להסביר מיהי ליב אולמן. מאז הופיעה לפני 11 שנים בסירטו של אינגמר ברגמן פרסונה, היא נחשבת אחת משחקניות הקולנוע והתיאטרון המעולות ביותר. יש הסוברים כי כשהיא מופיעה תחת שרביטו של ברגמן, אין אחרת שתשווה לה. ההבנה שביניהם היא דבר החורג בהרבה מגדר היחסים שבין במאי־שחקן, וזה לא מפליא כלל, בהתחשב בעובדה שליב חיה עימו במשך חמש שנים רצופות וילדה לו בת, אם כי לא נישאה לו מעולם כדין.

במשך שנים נחשבה אחת מצוות השחקנים הקבועים של ברגמן. העולם התייחס אליה כאל אחת מאותן הבובות המופלאות שברגמן יודע להניע לפני המצלמה באורח פלאי, ושאין איש מלבדו היכול להניען כמותו. היא הופיעה בזה אחר זה בבושה, שעת הזאבים, ותשוקה וירשה, בשושלת הברגמנית, כוכבות קודמות כמו אווה דאהלבק, אינגריד טולין וביבי אנדרסון (אחת מחברותיה הטובות ביותר).

כל קודמותיה התקשו למצוא את מקומן הנכון, ברגע שעברו אצל ברגמן מתפקידים ראשיים לתפקידי־מישנה. ליב, להבדיל מהן, היא זו שהעזה לעזוב את ברגמן. היא צעדה בהוליווד בצעדים מאוששים, עשתה מישגים רבים בבחירת תפקידים („לצערי הרב אינני יודעת לומר לא," היא מתוודה בספר), מן הפיספוס המונומנטאלי של האופק האבוד ועד למותחן מפחיד ומביך בשם אורחי הלילה. אבל מבעד לכל אלה הצליחה לשכנע את הצופים בכישרונה. באפוס שוודי בן שני חלקים (המהגרים והארץ החדשה) גילמה בת שוודיה מן המאה הקודמת, המתבגרת מול המצלמה מגיל 16 ועד לשיבה טובה, וההתפעלות ממנה היתה גדולה כל־כך שהוליווד הסכימה להכניסה לרשימת מועמדי האוסקר למרות שהסרט לא היה אמריקאי. כאשר הופיעה בניו־יורק על במת התיאטרון, בבית הבובות, נמכרו כל הכרטיסים זמן רב לפני הבכורה והביקורת המטירה עליה שבחים חסרי־תקדים. וכאשר הופיעה באנה כריסטי, שוב על הבמה, חזרה הפרשה על עצמה.

מעמדה של ליב אולמן היום, בעולם התיאטרון והקולנוע, הוא מן המכובדים ביותר, והיא עדיין לא הגיעה לגיל 40 (גילה הרישמי הוא 37). מה, אם כן, פיתה אותה לכתוב אוטוביוגראפיה?

למען האמת, אין זו אוטוביוגראפיה במלוא מובן המילה. מי שירצה לעקוב לפי ספר זה אחרי מהלך חייה של השח־

תמונות הילדות שתי תמונות מאלבומה הפרטי של ליב אולמן, שצולמו בעת שהתגוררה בטורונטו בקנדה, שם שירת אביה כמהנדס־טייס בחיל־האוויר הנורווגי. בתמונה העליונה נראית ליב (משמאל) עם אחותה המבוגרת ממנה, ביטן. אביה של ליב נפטר בהיותה בת שש (בתמונה למעלה משמאל).

(המשך מעמוד 45)
קנית, לגלות את כל הפכים הקטנים ואת כל הסודות מן החדר הקשורים בהפקות סרטיו של ברגמן או בקשריה עם הוליווד, יתאכזב. מה גם שבמיקרים רבים היא אינה מציינת שמות של אנשים כדי שלא לפגוע בהם. הספר הוא יותר בבחינת התבוננות פנימית של אשה, שהגיעה להצלחה מיקצועית נכבדה ועושה חשבון־נפש לעצמה כשחקנית, כאדם, כבת המין הנשי ובעיקר כאם. היא אינה חסה על עצמה אף באחד מן המישורים הללו, והתוצאה המתקבלת היא דיוקן מרשים, משום שהוא מאוזן ואמיתי כל־כך, של אשה בת התקופה המנסה להתמודד עם כל האתגרים, המכשולים והבעיות של התקופה, להיות אדם עצמאי מבלי להתכחש לריגשותיה, והמבינה שהיא בעצם בתהליך של שינוי בלתי־פוסק.

„אבא של ליב שיכור"

הכתיבה החלה במיקרה. „לפני שנתיים צילצל אלי עיתונאי ושאל מה מעשי. במקום להודות שהייתי מובטלת, באותו רגע, וכדי למנוע למחרת כותרת בנוסח ,סופה של קאריירה,' העדפתי לספר לו שאני כותבת ספר," אמרה.

התגובה לא איחרה לבוא. „כולם החלו לשאול על הספר. מו"לים מכל העולם התעניינו והודיעו לי שהם רוצים לקנות את הספר, מבלי שיהיה להם צל של מושג מה אני מקשקשת. ועתה, אני יושבת כאן מפוחדת, חרדה נוכח החוזה שעלי למלא, יראה מפני ההבטחות שהבטחתי בחצי פה." כך מתוודה ליב, תוך כדי כתיבה, בפני עצמה.

הספר עצמו מחולק לארבעה חלקים: „נורווגיה", „יושבי האי", „נצנץ, כוכב קטן" ו„מסיכות". הראשון מוקדש בעיקר לשנות נעוריה בנורווגיה. השני, לחייה עם ברגמן, על האי פארו. השלישי, לקאריירה הבינלאומית שלה ככוכבת במלוא מובן המילה. הרביעי — הורדת מסיכות וחשיפה עצמית.

זה מתחיל כטיול בלתי־פוסק בין עבר והווה. מצד אחד יושבת ליב וכותבת במרתף ביתה, מוטרדת בלי־הרף על־ידי טלפונים, על־ידי ריגשי אשמה על שאינה מקדישה די תשומת לב לבתה הקטנה לין, על שהכתיבה מתקדמת לאט והיא אינה ממלאת את הצפיות שמצפים ממנה. מצד שני, הזיכרונות, הילדות, השנים הראשונות. אלה שעיצבו את הנערה הקטנה המסרבת למות.

ליב לא נולדה בנורווגיה, אלא בטוקיו. אביה היה מהנדס־טייס שעזב את יפאן עם פרוץ מילחמת־העולם השנייה ועבר לארצות־הברית. כשהיתה הילדה בת שש נפגע בתאונת־מטוס מוזרה (הוא צעד לתוך מדחף מסתובב) ונפטר זמן קצר לאחר־מכן. ליב, אחותה הבכירה ואמה שבו לנורווגיה, אבל הילדה מעולם לא התגברה על היעדר האב. „החלל שאבי הותיר אחריו הפך בתוכי למעין תהום שלתוכה יצקתי את כל חוויותי המאוחרות יותר," היא כותבת. ויום אחד, כשהלכה לבקר את קיברו, קברה לידו את כל בובותיה. „לא רציתי שישכב שם בודד. גנבתי פרחים מן הקברים האחרים וקישטתי את קיברו כדי לשמח את אבא ואת הבובות. כשאמא שמעה זאת היא כעסה מאד, וסיפרה לי על המוות בלשון כזו, שהוא הפך בעיני יפה כמו האהבה. קיוויתי שאמות בקרוב."

את בית־הספר היא זוכרת כתקופת ייסורים, שבה „העדפתי להעמיד פנים שאני עסוקה ומעדיפה להיות בגפי," כדי שלא תסבול מן העובדה שהאחרים לא שמו ליבם אליה.

„הייתי קטנה ורזה ופראית, אבל היחידה שהיתה מסוגלת לעשות עמידת ידיים על הכידון של האופניים. יום אחד העברתי פיתקה בכיתה ועליה היה כתוב: ,אבא של ליב שיכור'. קיוויתי שכולם ירחמו עלי וינסו לגלות מי היה יכול להיות שפל עד כדי לכתוב פתק כזה."

כבר אז החלה מגלה סימנים ראשונים של התעניינות במישחק. „בכל יום שבת אירגנתי הצגת־תיאטרון באולם־ההתעמלות. כתבתי את ההצגות בעצמי, ומובן שדאגתי שאקבל את התפקידים השמנים ביותר."

בית־הספר, המישמעת, זעם המורים והקפדנות צרת־העין שלהם הטילו עליה מרה שחורה. יום אחד שפכה מים רותחים על רגלה כדי שיניחו לה ללכת הביתה. אחר־כך החלה להמציא סיבות, כאבי בטן, כאבי ראש, הכל כדי להישאר בבית. „חשבתי שאמי מאמינה לי, עד שיום בהיר אחד נכנסה לחדרי עם פסיכולוג לילדים ועם אחות. אמא התייפחה בפינה, האחות הלבישה אותי, הרופא פיטפט שטויות בקול רך ולקח אותי לבית־חולים.

„שם, בתוך מחלקה מלאה ילדים חולים באמת — מחלות לב, ניתוחי מוח והפרעות תורשתיות — הוצגתי לראווה קבל עולם ומלואו כמעמידת־פנים. האחיות ליגלגו ללחיים הוורודות והבריאות שלי, עד שיום אחד קפצתי מן החלון, התרוצצתי בחצר לבושה בפיג'מה בלבד, חיבקתי רופא שישב על ספסל ושאלתי אותו בדמעות בעיני אם יהיה מוכן להיות אבי. הצגה נוגעת־ללב זו השיגה מייד תוצאות: הועברתי לחדר פרטי והוגדרתי רישמית כחולה."

„קרובים כאח ואחות"

אהבת הביכורים שלה עלתה על שירטון. ידידה, יאנס, הודיע לה בחגיגיות שאינו יכול להרשות לעצמו לבזבז זמן על בתולה, מה גם שקרא במקום כלשהו כי מסוכן לגבר מתפתח להימנע מיחסי־מין. „במשך החודשים שלאחר־מכן אהבתי רק את ג'יימס סטיוארט," היא מספרת. „הוא היה המישענת של נעורי, תמיד מוכן לקבל את אהבתי. כאשר פגשתי אותו, שנים לאחר־מכן, אישית, הסמקתי כולי. כאילו חששתי שיוכל להבחין בי בכל ההרפתקות שחלקתי עימו בחלומותי.

„כשהייתי בת 17, סירבתי לשוב לבית הספר. אמי לקחה אותי ממנהל בית־הספר לפסיכולוג, אבל זה לא עזר. לא יכולתי עוד לעמוד בשיעמום שבכיתה."

חודש לאחר־מכן יצאה לאנגליה, ספק כדי ללמוד אנגלית, ספק כדי להשתלם בדראמה. במשך שנה למדה אצל שחקנית בשם איירין ברנט, ואז שבה לנורווגיה וניסתה להתקבל לתיאטרון באוסלו. הבוחנים דחו אותה בטענה שהיא חסרת־כישרון. היא עברה לשחק בעיר צפונית יותר, סטאוואנגר. כמה שנים לאחר־מכן שמח התיאטרון בבירה לקבלה בין שחקניו.

„תפקידי הראשון היה אנה פראנק. אחרי הבכורה, המבקרים כתבו שאני הייתי אנה. איני חושבת שפירוש הדבר שחיי, או הופעתי החיצונית, היו בהם הקבלה כלשהי לגיבורת המחזה, אבל למשך שעתיים שאלתי את נישמתה של אנה פראנק, ואנה גילמה את אנה. שנים ארוכות חלפו קודם שהרגשתי שוב זהות גדולה כזו עם תפקיד. זה לא היה מישחק עבורי, זה היה חלק מן המציאות."

היא היתה עדיין צעירה מאד כשנישאה לפסיכיאטר צעיר. נישואים מאושרים לגמרי, לכאורה. „הרגשנו קרובים זה לזו כאח ואחות. לשנינו היה רקע דומה. היינו מרוצים מעצמנו, ניהלנו את חיינו בהתאם לכל המוסכמות וחרגנו רק לעיתים רחוקות מן השיגרה. מזמן לזמן שתינו כוס יין אדום, ותיכננו תוכניות יומרניות לעתיד. הייתי ילדה ולא מחיתי אף פעם, כשהתייחס אלי בהתאם. הוא לא דיבר אתי יום שלם כאשר העזתי לומר שאני רוצה

בת 18 ליב אולמן בתפקיד הדרמאתי הראשון שקיבלה בתיאטרון של עיר קטנה, אחרי שסיימה בית־ספר דרמאתי. „חשבתי אז שאני יודעת הכל ומסוגלת לכל," אמרה אולמן.

רשיון־נהיגה. הוא היה משוכנע שאיני מסוגלת לשאת באחריות. הייתי תלויה בו, ומאושרת על שהוא היה חזק ומוכן להשגיח עלי. לעיתים חשנו שינאה עזה זה לזו, משום שנתקלנו במיגבלה שלא יכולנו להבינה. נישואינו נמשכו חמש שנים. לעולם לא אוכל עוד להיות כה צעירה בחברת מישהו אחר."

את אינגמר ברגמן הכירה במיקרה, כשטיילה ברחוב עם ידידתה ביבי אנדרסון והן פגשו בבמאי. ביבי הכירה ביניהם. ואינגמר שאל אם תיאות להופיע בסרט משלו. היא השיבה בחיוב ושנה לאחר־מכן הוזמנה לבוא לאי פארו, כדי להופיע עם ביבי בפרסונה.

היתה זו תחילת מערכת יחסים שנמשכה חמש שנים, ושהעניקה לליב את היצור הקרוב אליה ביותר, בתה לין. אבל היו אלה יחסים שנועדו כנראה לכישלון למן ההתחלה.

„נכנסנו זה לחיי זו מאוחר מדי, או מוקדם מדי," היא אומרת.

עם הבת ליב אולמן עם בתה בת העשר, לין, פרי אהבתה לבמאי הקולנוע אינגמר ברגמן. ליב טוענת כי היא חשה ריגשות אשמה כבדים כלפי בתה משום שהיא משאירה אותה לעיתים כה קרובות לבדה בשל התחייבויותיה.

„אני חיפשתי ביטחון, מישהו שיגן עלי. הרגשתי צורך עצום להשתייך. הוא רצה אם, זרועות שייפתחו לקראתו, בחמימות וללא סיבוכים. אולי היה מקור אהבתנו בבדידות שבה התנסינו קודם־לכן. חלומו היה אשה העשויה מיקשה אחת. ואילו אני התפרקתי לאלפי חתיכות קטנות בכל פעם שלא שם לב אלי. כשנפרדנו, ראינו בבירור את השגיאות שעשינו.”

ההתחלה, ככל ההתחלות, היתה מאושרת. שמש, רוח ים, עבודה בצילו של גאון. „הרגשתי כאילו אני חיה בתוך חומות רכות של זוהר שמש ואושר.” האיש שהעריצה מרחוק הפך לה חבר לחיים.

אולם בהדרגה החלו להכיר זה את זה טוב יותר. „איש לא יכול לכעוס כמו אינגמר. חוץ ממני, אולי. פעם נבהלתי כל כך מפני זעמו, שנעלתי עצמי באמבטיה. הוא ניצב בחוץ, הולם ובועט בדלת כדי שאפתח. לפתע, לחרדתי, ראיתי את כל רגלו עוברת מבעד לדלת כמו פגז של תותח, משאירה מאחוריה חור גדול — ועוצמת הבעיטה היתה חזקה כל כך שנעל־הבית שלו התעופפה אל תוך האסלה.

שלובות, פליני באדרת גדולה ודרמאטית, אינגמר עם הברט הקטן שלו ובמעיל־חורף ישן.

„ניכסון מעורר־רחמים”

בארוחת־הערב, אצל פליני, אינגמר ישב ליד ג'ולייאטה, אשתו, והיא התגברה על ביישנותה והחלה לשיר. בקול גבוה ונקי, כשל ילדה. ואז ניצב פליני בדלת והכריז: 'איני יכול לעזוב את החדר לשניה מבלי שאשתי תשתטה'.”

כשנפרדו, היה זה צריך להיות זמני בלבד. אבל שניהם ידעו שזה הסוף.

פגישותיה הראשונות של ליב עם הוליווד היו מוזרות. מפיק אחד, שאינה נוקבת בשמו (הכוונה כנראה לרוס האנטר) הציע מיד שתשנה את הלבוש, תקצר את השערות, תוסיף לאיפור, תלבש זוהר ואז תהיה יורשת של אינגריד ברגמן. היא סירבה. מדי ערב דילגה בחברה הזוהרת. היא היתה בת־לווייתו של הנרי קיסינג'ר מיספר פעמים, והיא מספרת בהומור רב על שבעת מדורי הביקורת הבטחונית לפני היציאה, על קומתו הנמוכה כל־כך עד שהצטערה כי נעלה נעליים על עקבים ועל העיתונאי הנורווגי שרצה בכל מחיר לקבל מידע אינטימי על בילוי הערב, כי בא במיוחד להוליווד רק לשם כך.

אחת ההזדמנויות הרישמיות שבהן התלוותה לקיסינג'ר, היתה סעודה בשגרירות הרוסית, בעת ביקורו של ברז'נייב בארצות־הברית. היא מספרת:

„אני יושבת בין השגריר הרוסי וקיסינג'ר. מופתעת מכל הקורה סביבי, אני מנסה לפענח את הקלישאות שמחליפים ביניהם המסובים לשולחן. אני נמצאת בלבה של אחווה גברית, וחשה כמו בימי בית־הספר כשהבנים התיידדו ביניהם ואילו אני התקשיתי להאמין שאכן התכוונו ברצינות למה שאמרו במבטים החשובים ובניפוחים הכבודים שלהם.

„גרומיקו חיוור, יושב בפינה, גבו כפוף, פיו מכווץ ועצוב. הוא מזכיר לי דוד מלנכולי שראיתי בחתונתי. אבל יש גם הומור בעיניו. בכל פעם שמזכירים את שמו, הוא מסמיק.

„ברז'נייב עושה רושם יהיר, אבל אני מחבבת אותו מייד, כשהוא נוטל את ידי בין שתי כפות ידיו ואומר לי שאהב את המהגרים. אני מודה לאלוהים שאין לי השפעה פוליטית, כי אני מתפתה מהר מדי לחנופה. ניכסון יושב, ובישיבה הוא נראה זעיר במידותיו. חזהו כמעט יותר קטן מראשו. האיפור החל נופל על פניו ואני מרוצה, למענו, שהצלמים עזבו כבר את המקום. אני חשה רחמים על פנים אלה, כשהאיפור השחור מתחיל להימרח סביב העיניים. הוא היה יכול לגלם דמות טראגית יוצאת מן הכלל בסרט של ברגמן. אילו רק היה שחקן טוב יותר.

„חשד נורא מתגנב לליבי, שהרצינות שבה מדווחים העיתונאים על פגישותיהם של אנשים אלה היא חלק של מישחק או עיוות מכוון של העובדות. לי זה נראה בדיוק כמו מסיבה לאחר בכורה בתיאטרון באוסלו. אותם נאומים חסרי־משמעות, ו־מילים והבטחות שאינן אומרות מאומה.”

היא מסבירה מדוע בית הבובות הוא מחזה כה חשוב בעיניה, והתעוררותה של נורה מתרדמת החורף שלה, כאשר היא מבינה כי עליה לחדול להיות בובת־המישחקים של בעלה ולהפוך יצור אנושי בזכות עצמו, בעלת משמעות גדולה כל־כך בעיניה. היא מסרבת להיות פעילה באירגוני־נשים, אבל אין זה אומר שאינה מזדהה עימם. „אני מסרבת לקבל הזמנות למקומות שבהם הנשים אינן אלא קישוט לצד הגברים, ושבהם אני נחשבת כאפס משום שאני אשה עצמאית. אבל אין זה מרגיז אותי עוד. אני פשוט יכולה להסתדר גם בלי הפגישות הללו עם הזולת.”

„מלכות אבודה של ילדותי”

היא מספרת על מיקצועה, על הפגישה המחודשת עם ברגמן לאחר הפרידה האישית, על מערכת־היחסים ה־חדשה ביניהם, ועל יחסיה עם המצלמה, אולי האינטימיים ביותר שקיימים היום בקולנוע. היא אומרת: „אני אוהבת קלוז־אפים. הם אתגר בעיני. ככל שהמצלמה מתקרבת, אני מוכנה יותר לחשוף את פני, להראות כל מה שמסתתר מתחת לעור, את העיניים, מה שקורה בתוך הראש פנימה. להראות כיצד נרקמות בו המח־שבות. כשאני עובדת עם אינגמר אני חשה כמו במסע שבו אני עורכת היכרות עם עצמי. אני מתחילה להגשים את כל החלומות שהיו לנערה שבתוכי, להסיר את ה־מסיכה ולהראות מה שמאחריה. המצלמה מתקרבת והיא קולטת את כל־כולי, אני קרובה אל הצופה יותר מאשר בכל מדיום אחר. אני חשופה בפניה יותר מאשר בפני המאהב הקרוב אלי ביותר. גם כשאני מנסה לשכנע את עצמי שאני מגלמת תפקיד, איני מצליחה להסתיר באמת את עצמי. משום כך הצופה רואה על המסך אדם, לא שחקן.”

היא מרבה לספר על בתה. היא מספרת עליה והיא מדברת אליה, והיא מסבירה לה אולי יותר מאשר לכל אדם אחר. ואת הפרק האחרון בספר היא מקדישה לה. היא מנסה להסביר לה כיצד גדלה מנערה שעשתה הכל כדי למצוא חן בעיני הזולת לאשה שאינה חוששת להשיג מה שהיא רוצה. אבל כשהיא עושה לעצמה חשבון־נפש וסוקרת כל מה שהשיגה אין היא יודעת, בעצם, אם כל הריצות, החיים המטורפים בין מטוס למכונית, בין במת צילומים לבמת תיאטרון, היו באמת הדרך הנכונה.

וכך היא מסיימת את ספרה: „האם את מבינה, לין יקירתי — את, המשחקת עדיין עם ילדים וצוחקת עימם ונהנית מן הגוונים והצבעים של עולם השייך לך עדיין — האם את מבינה שאין לי בעצם שום סיבת טובה שלא לרוץ לקראתך ולחיות עמך את חייך? כי זו, אולי, אותה מלכות אבודה של ילדותי שאותה אני מחפשת תמיד.”

תחילת הקאריירה

את הפיכתה לשחקנית־הקולנוע הרצינית והמעולה ביותר בעולם הקולנוע הבינלאומי, יכולה ליב אולמן הנורבגית לייחס לבמאי־הקולנוע השוודי אינגמר ברגמן. כאן היא נראית עימו בעת הופעתה באחד מסרטיו הראשונים. עד כה שיחקה בעשרה מסרטיו.

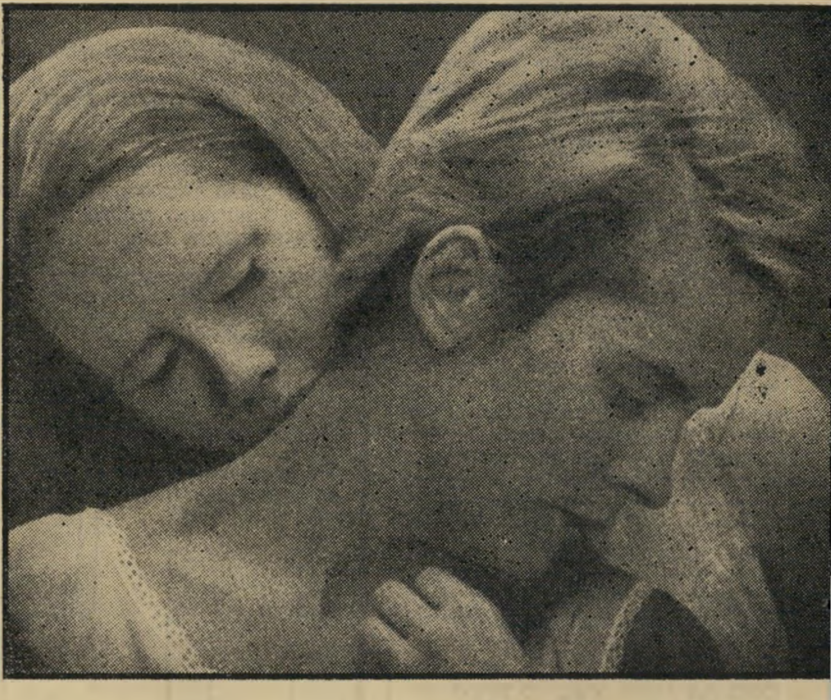

אהבת נשים

ליב אולמן (משמאל) עם ביבי אנדרסון בסצנה מתוך סרט של אינגמר ברגמן **פרסונה**, שעלילתו עסקה באהבת נשים. את ברגמן הכירה במקרה, בעת שטיילה ברחוב עם ידידתה ביבי אנדרסון והן פגשו בו.

„כל עוד חיינו על האי, צריך היה להביא בחשבון את כל הבעיות המעשיות שהיו כרוכות בעזיבה אחרי מריבה. זה היה מסובך מאד למי שרצה לעזוב, וזו הייתי תמיד אני.

„ראשית, צריך היה להיכנס למכונית ולנסוע דרך שלושה או ארבעה שערים, ואת כל אחד מהם צריך היה לפתוח ולסגור: כלומר — לעצור בכל פעם את המכונית לפני השער, לפתוח אותו, לעבור, לעצור שוב ולסגור אותו מאחוריך, וחוזר חלילה בשער הבא. ואז מגיעים למעבורת. זו חצתה את פיסת הים מן האי אל היבשת פעם בשעה, אבל המריבות שלנו לא תאמו אף פעם את לוח־הזמנים שלה. וכשהיא כבר הגיעה, והגעתי לצד השני, צריך היה לנסוע עוד שעה אחת נוספת עד לשדה־התעופה. כשהגעתי לשם, כבר חלף הרוגז לגמרי, וחזרתי לאי. לפעמים הוא היה ממתין לי ליד אחד השערים.

„פעם, כשרתחנו זה על זו עד כדי כך שהחלטנו כי לא נוכל לסכן את הכעס בכל השלבים השונים הכרוכים ביציאה מן האי, הוא הזמין מטוס שכור קטן שינחת בנמל־המעבורת ויקח אותי משם. כדי שלא אבוא במבוכה אם אשב ליד הטייס והוא יבחין בדמעות שבעיני, הסביר אינגמר בטלפון שעלי לעזוב את האי בדחיפות ולנסוע אל סבתי, שחלתה לפתע. התחלתי לארוז והוא ישב על כיסא והתבונן בי באותו חיוך קטן שלו בזווית הפה. השלמנו שם, ליד המזוודות. כשנזכרנו במטוס, הוא צילצל וביטל את ההזמנה בהסבירו שסבתי שבה לפתע לאיתנה.”

הסדקים ניבעו בהדרגה, בזה אחר זה. ועימם, תחושתה של ליב כי אינה יכולה להיות רק פונקציה של יצור אנושי אחר. „כשאינגמר ופליני נפגשו לראשונה,” היא נזכרת, „הם הפכו בן־רגע לאחים. התחבקו וצחקו יחדיו כאילו הכירו כל חייהם. הם צעדו לאורך הרחובות האפלים בזרועות

עם האם

ליב אולמן זוכה בנשיקה מפי אמה. התהילה ותיי־הזוהר לא סיפקו את הצורך החיוני שהיא חשה לחום ולאהבה. בגיל שש נפגע אביה, שהיה מהנדס־טיס, בתאונת מטוס ונפטר זמן קצר לאחר מכן.

נמר של נייר

ההבדל בין וולאדימיר מאיאקובסקי לאורי צבי גרינברג ★ פסטיבל סירוס שקספיר ב"קאמרי" ★ מבקר זקן מגדל מבקר צעיר ★ אלי בכר ורטיבות האצבע

אמנות

כחולבן

ב־15 במארס 1918 פירסם ולאדימיר מאיאקובסקי יחד עם אמנים נוספים את „צו מס׳ 1 על הדמוקרטיזציה של האמנות (סיפרות הגדרות וציור בכיכר)" תחת הכותרת „הפוטוריזם הקומוניסטי". בצו זה נכתב, בין השאר: „בכל גווני־הקשת יתחלפו תמונות (צבעים) ברחובות וכי־כיכרות מבית אל בית, ישמחו, יאצילו את עינו (טעמו) של עובר־אורח.

„הציירים והסופרים חייבים לקחת ללא שהייה סירים מלאי־צבעים, ובמכחולי

צייר כחול־לבן
לשנת ה־30 למדינה

אמנותם להאיר ולקשט את כל הצלעות, המצחים והחזות של הערים, של תחנות־הרכבת ועדרי קרונות מסילות־הברזל הרצים לעולם.

„יהי מעתה, שאזרח העובר ברחוב יתענג בכל רגע ורגע על עומק המחשבה של בני־הזמן הגדולים, יתבונן בבוהק הצבעוני של השימחה היפה היום, יקשיב למוסיקה — מלודיה, רעימה, שאון — של מלחינים נהדרים בכל אתר, ויהיו הרחובות לחג האמנות לכל."

בספטמבר 1977 פירסמה ועדת חגיגות 30 השנה לייסוד המדינה, הצעה לצבוע את הבניינים ברחובות תל־אביב המר־כזיים בציבעי כחול־לבן, שיסמלו את ציבעי הלאום. ומטבע השילטון החדש, מן הראוי יהיה שהמשורר הלאומני אורי־צבי גרינברג, יפנה אל הציבור, ויקבע קבל עם ועדה: „הציירים והסופרים חיי־בים לקחת ללא שהייה סירים מלאי־צבעים, ובמכחולי אמנותם להאיר ול־קשט..." ועל־מנת לעורר אותם אולי יטריח גרינברג את עצמו, ויחבר מאניפסט אמנותי סיפרותי תחת הכותרת „הפוטו־ריזם הרוויזיוניסטי" שיתאר את „הבוהק הצבעוני של השימחה היפה היום..." מאניפסט שבו יקבע לציירים ערך ציורי חדש: צייר כחול־לבן.

תיאטרון

„מול סולטן"

מול קפה־מיסעדה סולטן בתל־אביב מצוי אולם תיאטרון המתכנה התיאטרון הקאמרי העירוני של תל־אביב. אולם שפעילותו האמנותית ממומנת ב־6 מיליון לירות ישראליות לשנה על־ידי אזרחי ישראל (דרך המועצה־לתרבות־ולאמנות) ובעוד יותר ממיליון ל"י על־ידי אזרחי תל־אביב (דרך עיריית תל־אביב). בראש תיאטרון זה אין מנהל אמנותי בדומה להבימה, תיאטרון חיפה והחאן הירושלמי, אלא אדמיניסטראטור בתואר מנכ"ל בשם אורי עופר, המולך כסולטן על רפרטואר התי־אטרון הקאמרי.

עם פתיחת עונת התיאטרון תשל"ח פירסם עופר את הרפרטואר של תיאטרונו, ומסתבר שהוא אינו מתעלה מעל לקלישות ולמיסחור של רפרטואר השנים האחרונות. פתיחת עונת תשל"ח עם שני מחזות שקס־פיריים עלולה ליצור אשלייה של פסטיבל שיקספיר בתיאטרון הקאמרי — אלא ששתי ההצגות הן בבחינת פסטיבל סירוס שקס־פיר.

אילוף הסוררת מאת יוסף מילוא על־פי ויליאם שקספיר ויוליוס קיסר מאת פיטר ג׳יימס על־פי ויליאם שקספיר והמירפסת לז׳אן ז׳אנה, מזכירים את הבדיחה „ויליאם שקספיר נולד בסטרטפורד על נהר אבון ומת בתיאטרון העיברי."

בין על־פי שקספיר אחד למישנהו, מועלית עם פתיחת עונה זו כולם היו בני לארתור מילר זו העונה השלישית. שלי־שיית מחזות זו מייצגת במלואה את הרי־קנות הרפרטוארית שתיאטרון זה מאכיל את צופיו.

אורי עופר, האיש כל־יכול בקאמרי מודע לכך, שעל־מנת להמשיך ולקבל תמיכה כספית ציבורית עליו להעלות

אורי עופר
אדמינסטרטור במקום מנהל אמנותי

מחזה מקורי כלשהו. ויחד עם זאת אינו מוכן כלל להסתכן הסתכנות ראויה לשמה, לפחות ברמת ההסתכנות של הרפרטואר בתיאטרון חיפה. והוא מעלה במקביל לשלושה המחזות הפותחים את העונה גם את גירסתו של יורם פאלק לסיפורו של ש"י עגנון והיה העקוב למישור שהופק על חשבון הפסטיבל הישראלי ולמענו, כדי למלא אותה הפונקציה של „מחזה מקורי".

עם רפרטואר־פתיחה שכזה לעונת תשל"ח, התיאטרון הקאמרי העירוני של תל־אביב אינו תיאטרון, אינו קאמרי, אינו עירוני ואינו גם תל־אביבי, ומוטב ל־מישרד־החינוך־והתרבות ולעיריית תל־אביב להעביר את תיפעולו לידי אמרגן פרטי שיעלה על במתו, במתח־רווחים מניח את הדעת, את שקספיר ואת ארתור מילר, ויחסוך כ־7 וחצי מיליון לירות ישראליות שניתן יהיה להקדיש לטיפוח התיאטרון המקורי במדינת ישראל.

תולעי תרבות

נון. קוף.

„דור דור ומשורריו, מספריו ומבקריו..." כותב המבקר הדגול ב.י. מיכלי שמעודו לא התבלט בביקורת כלשהי. ושמאזניים, בטאון אגודת הסופרים שבעריכתו, זה שנים שלא גילה תגלית כלשהי בסיפרות או בשירה העיבריים. מובאה זו משל ב.י. מיכלי לקוחה מתוך מאמרו „על ניסים קלדרון" שפורסם במאזניים.

את מאמרו פותח מיכלי בהודעה: „ה־

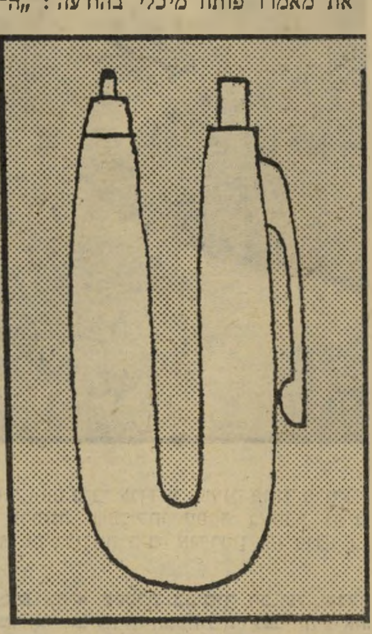

מאזני־ביקורת
„דור דור ומיכליו"

מבקר דנן טרם הוציא לאור את סיפרו הראשון", ובהמשך המאמר אנו למדים כי למרות שניסים קלדרון טרם הוציא לאור וכו׳, מיכלי טורח ומכנהו בראשי־תיבות שמו, וכותב: נ.ק. בהמשך קובע מיכלי כי נ.ק. הוא „הבולט בין המבקרים בני־דורו" ומייד מוסיף: „לפי שעה לא הקים בנייני־ביקורת מפוארים..." וכך נשאלת השאלה כיצד נ.ק. שטרם „הקים בנייני־ביקורת מפוארים" הופך ה„בולט בין המבקרים בני־דורו". מיכלי ממתיק סוד עם קוראיו ומבשר בצינעה שייתכן כי נ.ק. „׳היעלמויותיו׳ ו׳שתיקותיו׳ מנוצלות לאיזו עבודה גדולה", והקורא החשדן עלול להתפתות ולחשוב שנ.ק. בהיעלמו־יותיו ושתיקותיו מחבר איזו עבודה גדולה על תרומתו של המבקר ב.י. מיכלי לסיפ־רות העיברית ולביקורתה.

בהמשך רשימתו על נ.ק. מביא י.ב. מיכלי רשימת מובאות מחצי־תריסר ביקו־רות שפירסם עד כה „הבולט בין המבק־רים בני־דורו", וביניהן בליטות כגון „נ.ק. יודע: בדרך־כלל נוטה המבקר לתפיסת מצבה הסטאטי של היצירה, דבר הפוטרו מן המאמץ שמטיל עליו הדינאמי הכפוף לתמורות..." והקורא שאינו עוקב אחר גדולתו של נ.ק. הרי סנדקו, ב.י. מיכלי, ממשיך ומביא מובאות מכתבי נ.ק.: „מצרף דברים מתוך עימות אנאלוגי של סיטואציות אנושיות רבות ושונות, אך גם בעלות קווים משותפים של בעיית־יסוד אחת. מתוך כך מופנית תשומת־הלב אל קשת רחבה של אפשרויות־התייחסות אל אותה בעיית־יסוד..." ומי שאינו יכול לפתח את „העימות האנאלוגי של סיטו־אציות אנושיות..." וכו׳, מזדרז ב.י. מיכלי ומפרש: „נ.ק. אינו משתמש במפתח סטאנדארטי הפותח כביכול את כל השע־רים. בדומה לעולם־היוצר, שהוא חד־פעמי, כך גם מנעולו של השער המוליך אליו. חד־פעמיותו זו מחייבת התקנתו של מפתח מיוחד..." במילים אחרות, מסתבר מתוך תיאורו של ב.י. מיכלי כי נ.ק. הוא מפתחן, שכאשר הוא מצליח לפתוח ניתן לצטט אותו: „שום פנימיות נפש אינה מתגלה במלוא תוקפה קודם שהיא נתקלת בקיר של חיצוניות..."

וכך מגבב המבקר הזקן, שמעודו לא גילה סופר או משורר עיברי כלשהו, ומצרף צירופי גאולה שונים מתוך קטעים בחצי תריסר הביקורות של נ.ק. תוך שהוא מגלה מבקר עיברי חדש. וכאשר תוהה הקורא האלמוני של מאזניים (בדו"חות מאזניים בוועידת אגודת־הסופרים מעולם אין מפרסמים את מיספרי תפוצתו של כתב־עת זה) לסיבה המביאה את ב.י. מיכלי לגלות את נ.ק., הוא אינו מסתיר זאת ומציין לקראת סיום רשימתו: „הוא (נ.ק.) שייך ליחידים, שאומנם ידועה זיקתם ליצירה החדישה אבל אינם נלווים אל חבריהם בדרכם הפרשנית. הוא לא נכבש ל,מדע־הסיפרות׳ היודע־כל וכל־יודע... נ.ק. מוותר על השמור לו בגנזיו: מפת־חות־פלא לפתיחת כל מנעול מורכב, איזמלים משוכללים לחיתוך אוויר, אמ־צעים בדוקים ומנוסים ללכידת גמלים שפורחים באוויר וכו׳..."

וכאן מתחילה להתבהר לה התמונה, ואם להיעזר במפתחות כלשהן עלול להי־ווצר הרושם כי המבקר הוותיק ב.י. מיכלי מטיל מימיו מסביב לשתיל הרך של „הבולט בין המבקרים בני־דורו" ומטפחו כ„יורש" במאזניים, יורש שמעלתו היא „שאומנם ידועה זיקתו ליצירה החדשה..." ודומה שב.י. מיכלי כמו מפטיר אל מתחת לפימתו עלי כסל מאזניים, ומבהיר: דור דור ומיכליו.

שירה

חיים־נחמן בכר

נא לדמיין שיר מאת המשורר חיים־נחמן ביאליק, בנוסח: „שלום רב שובך ציפורה נחמודת, / מארצות החום אל חיים־נחמן — / אל־קולך כי ערב מה נפש ביאליק כלתה, / בחורף בעזבך חיים נחמן..." וכו׳ וכו׳. נסו לדמיין לעצמכם את ביאליק פורץ בשיר שכזה לפנתיאון השירה העיברית.

אלא שחיים נחמן ביאליק כתב שירים מבלי לציין את שמו בגופם, והעז להצניע את שמו לנוכח אותיות השירה העיברית, וכן עשו גם משוררים רבים בעיקבותיו של ביאליק.

ממש בימים אלה, פורסם בדו־ירחון הסיפרות עיתון 77, בעריכתו של יעקב בסר, שיר מאת משורר־חוגך בשם אלי בכר תחת הכותרת „ניספח בגרות". בשיר־חניכה זה מצויות בין השאר גם שורות אלה: „אלי בכר מעשן טיפות של זעתר... אלי בכר מרצין כשמדובר בציפורניים מתוקות... אלי בכר רוקד טאנגו ובזרו־עותיו לינדה... אלי בכר משלים עם הרטי־בות באצבעות..."

באמת שאלי בכר אינו ביאליק, הוא גם אינו שלונסקי ולא אבידן. הוא רק אלי בכר המשלים עם הרטיבות באצבעות. וכאשר ביאליק הילד הרטיב אצבעות, בא המלמד והניח לו קמצוץ של טבק על־מנת שלא ירטיב אצבעות. אבל ביאליק לא השלים עם הרטבת אצבעות והכנסתן לתחת של השירה העיברית.

„הפילוסופים החדשים" של צרפת קוראים תגר על השמאל הקומוניסטי והסוציאליסטי ועל הימין הפאשיסטי וקובעים: „המארכסיזם הוא אופיום להמונים..."

אלוהים מת, מארכס מת

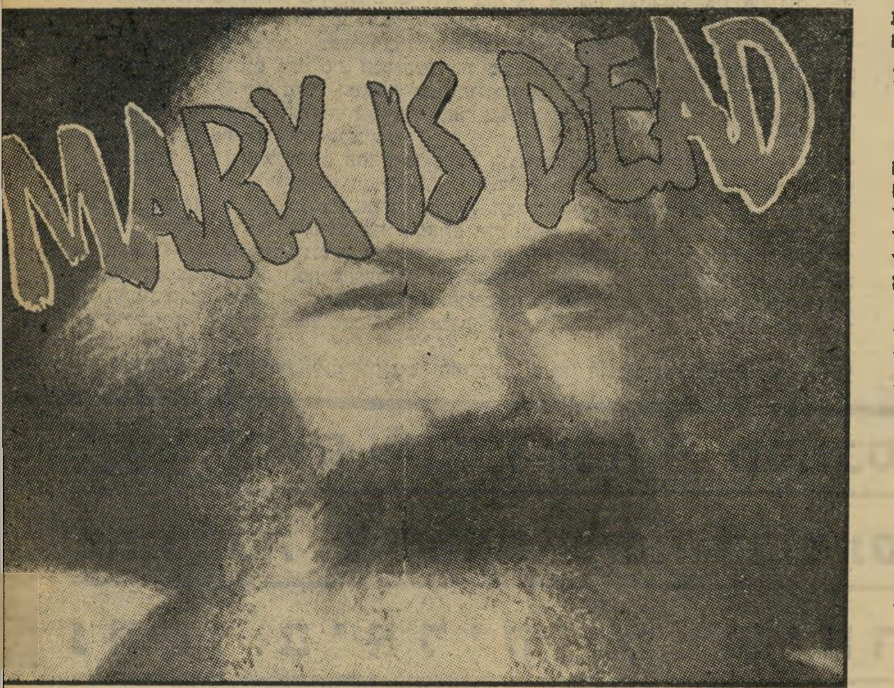

לפני שנה איש לא הכיר אותם. היום הם הצעקה האחרונה של המחשבה־החברתית בצרפת, ובשאר ארצות המערב. היום הם מכונים בפי כל בשם „הפילוסופים החדשים", ספריהם נמכרים במאות אלפי עותקים, והם גוררים בעיקבותיהם את מרבית הצעירים שהיו חברים באירגוני־השמאל המהפכניים. שבועון־החדשות האמריקאי טיים הקדיש להם כתבת־שער תחת הכותרת „מארכס מת".

מי הם „הפילוסופים החדשים"?

אלה הם כעשרה אינטלקטואלים, מרצים לפילוסופיה, מרביתם יהודים שמאחדת אותם המסקנה האחת: שלילת כל האידיאולוגיות הפוליטיות — ובעיקר המארכסיזם. כיתביהם מלאי־מרירות, שמקורה הטענה שבסוציאליזם ובקומוניזם טמונים גרעיני הטוטאליטריזם. מרירות זו, והמחשבה הליברלית, הביאו אותם לתקוף את הסוציאליזם והקומוניזם בצורותיהם השונות. הם תוקפים את עולם־הערכים השמאלי, ששימש כאבן המושכת את האינטליגנציה המערבית מאז מילחמת־העולם הראשונה. עולם־ערכים שהביא להמתת מיליונים, עולם שחופש־הפרט אינו מהמפורסמות בו.

אנדרה גלוקסמן (40) וברנארד־הנרי לוי (28), הבולטים שבין „הפילוסופים החדשים", ויהודים במוצאם, פירסמו ספרים שהגיעו בשבועות האחרונים לרשימת רבי־המכר בצרפת. הם יצאו להתכתשויות טלוויזיוניות מול נאמני המארכסיזם, ויכלו להם. נשיא צרפת ואלרי ז'יסקאר־ד'אסטן הזמינם לבקר בארמון האליזה, ומנהיג החזית הסוציאליסטית־קומוניסטית, פראנסואה מיטאראן, הגדירם כ„חשובים למדי" והבטיח להגיב בכתב על מיכלול דיעותיהם והשקפותיהם.

לפירסומם הלאומי הגיעו „הפילוסופים־החדשים" כאשר ביקר בפאריס, ביוני השנה, ליאוניד ברז'נייב, מזכיר המיפלגה הקומוניסטית הסובייטית. אנדרה גלוקסמן היה הרוח החיה באירגון קבלת־פנים מקבילה לאנשי־רוח צרפתיים, בו־זמנית לקבלת־פנים שערך עבורם ברז'נייב. שעה שבקבלת־הפנים של ברז'נייב נכחו אנשי־רוח מחברי המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית, הרי שבקבלת־הפנים של גלוקסמן נוכחו הפילוסוף הקשיש ז'אן־פול סארטר, ידידתו סימון דה־בובואר, האנתרופולוג מישל פוקו ורבים אחרים. אירוע זה היה בבחינת אבן־דרך למחאה, שהמחישה כי ברית־המועצות וסין־העממית איבדו מכוח־המשיכה המהפכני שלהן והן נראות בעיני הצעירים והאינטלקטואלים בצרפת ובאירופה כביורוקרטיות־טוטאליטאריות.

גיבושה של מחשבה חדשה זו הוא תוצאה מצטברת של שנים רבות של אכזבה. החל במישפטי־מוסקבה של שנות ה־30', מחנות־הריכוז הסובייטיים, דיכוי ההתקוממויות במיזרח־ברלין, בודאפשט ופראג. ההכרה המאחדת את „הפילוסופים הצעירים" היא שתוכניות ותיכנונים סוציאליסטיים לא יביאו אוטופיה חדשה, או שיוויון חברתי כפי שקובעות מיפלגות השמאל המערב־אירופי על דגליהן. יחד עם זאת אין הם מוכנים ליפול במלכודות של מטבעות־הלשון החדשות של אירופה, אודות ה„אירו־קומוניזם" וה„אירו־סוציאליזם" *. הם אינם מאמינים עוד בסיסמות. הם מודעים לכך שבבחירות הבאות בצרפת, וגם באיטליה, יש ביכולת הברית הקומוניסטית־סוציאליסטית לנצח, ולהביא לדיקטטורה־עקיפה ולאובדן זכויות־הפרט.

יחד עם זאת שוללים „הפילוסופים החדשים" את האידיאולוגיות הנוכחיות השולטות במערב־אירופה, ובעיקר את הקפיטליזם, ומוסכם ביניהם שכל האידיאולוגיות המערביות הקיימות מהוות סכנה לחברה ולפרט.

אחד מהמאפיינים את „הפילוסופים החדשים" הוא גילם הצעיר (28 עד 40), והעובדה שכולם היו פעילים במאי 1968 ב„מהפיכה הצרפתית", שכימעט והביאה להפלת שילטונו של שארל דה־גול. הכרתם בסכנות הטמונות בסוציאליזם החלו להתפתח כאשר נסיון המהפיכה של הסטודנטים והפועלים נבגד בידי המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית. גם ספריו של הסופר הרוסי הגולה, אלכסנדר סולז'ניצ'ין, תיארו בפניהם את האפשרויות הטמונות ב„גן־העדן הסוציאליסטי" ואת אימי ה„גולאגים' הרוסיים. גם מי שנטה להאמין במאואיזם גילה את שיטות־הדיכוי הנהוגות בסין העממית.

גורמים אלה, ויתרונותיה של חברת־הסעד שבה הם חיים, הביאו אותם לצאת להרתפקה של נסיון הגדרה חברתי חדש, שבו הפרט משמש כערך עליון.

„בארבריזם בעל פרצוף הומאני"

אנדרה גלוקסמן, אחד המרכזיים שבין „הפילוסופים החדשים" נולד להורים שנמלטו מגרמניה לצרפת ב־1936. בגיל 14 השתייך כבר לאירגון־הנוער של המיפלגה הקומוניסטית, ואחר־כך הפך למאואיסט. הוא חיבר עד כה ארבעה ספרים, שבהם הוא מתאר את מסלול חייו בין האידיאות השמאליות. החשוב שביניהם הוא הטבח וטורף־האנשים, שבו הוא מעלה את הטענה שהדבר החשוב ביותר בספריו של סולז'ניצ'ין אינו כלל תיאור הגולאגים, אלא יכולת־ההתמודדות של בני־אדם, כפרטים, מול שיטה פוליטית. הוא טוען שהמבקרים הראשונים של הקומוניזם הרוסי התמודדו עם תחושות המנהיגות, כמו ארתור קסטלר בסיפרו אפלה בצהריים, שבו הוא מנסה לבחון את המתרחש במוחו של מנהיג כלוא. לדעת גלוקסמן מרשימה עשרת מונים יכולת ההתמודדות של האנשים הפשוטים.

טענתו היסודית של גלוקסמן היא שהמארכסיזם מעך את ההמונים בברוטאליות פאשיסטית. בספר אחר שלו, אמני המחשבה מחפש גלוקסמן את השורשים לעוולה, והוא מאשים את הפילוסופים של המאה ה־19 — פיכטה, הגל, מארכס וניטשה — באחריות לקונספציה של „המדע־האנושי", שבו נעזרות ושולטות המדינות המודרניות באזרחיהן, ושוטפות את מוחותיהם בסיסמות חלולות על אודות „אומץ" ו„מחר חדש".

גלוקסמן רואה אות מבשר בהתארגנויות ספונטאניות שלא על בסיס אידיאולוגי, בצרפת ובארצות מערביות אחרות, על נושאים חברתיים וקיומיים של התנגדויות לתחנות־חשמל גרעיניות, ומאבקים של מיעוטים ליתר אוטונומיה. לדעתו, מעידות התארגנויות אלה על רצון אינסטנקטיבי של אנשים לשוב ולחיות במיסגרות קהילתיות קטנות, ולחיות חיים בעלי משמעות שורשית ומאחדת.

הוגה־דיעות נוסף הוא ברנרד־הנרי לוי, שסיפרו בארבאריזם בעל פרצוף הומאני מתאר את הסוציאליזם האירופי בפארפארזה: מארכסיזם הוא אופיום להמונים. שעה שהוא מביע את החשש מפני עליית הסוציאליזם האירופי לשילטון במערב־אירופה, הוא טוען שבאותה מידה שבה הפגינו בשנות ה־50' נגד השגרירויות של ארצות־הברית במערב־אירופה, חייבים כיום להפגין נגד שגרירויות ברית־המועצות. לוי מתקומם בעיקרון נגד מנהיגים ורעיונות המתיימרים להביא „אור לאנושות". לדעתו, יש לצפות לטובה רק ממנהיגים מקומיים, שיש בכוחם להתמודד עם בעיות מקומיות מסויימות, כמו זכויות לבני־מיעוטים, שיחרור־האשה וכו'. לדעת לוי, האופוזיציה המשמעותית היחידה, הקיימת כיום בעולם, היא זו המארגנת קבוצות של מיעוטים, ואלה אינם מגינים על אידיאולוגיות — אלא על עצמם, ועל המוסר שלהם.

הפרופסור הפאריסאי לפילוסופיה, ז'אן־פול דול, קובע כי „עמי־המערב מצויים בעיצומו של תהליך של מעקב — כהגדרת פרידריך ניטשה — אחר מותו של אלוהים.

* השקפות שבהן דוגלות המיפלגות הקומוניסטיות והסוציאליסטיות במערב־אירופה, שלפיהן מטרתן היא ניצחון בבחירות, ולא במהפכה, תוך שמירת ערכי הדמוקרטיה המערבית.

מה אומרים „הפילוסופים החדשים"?

אנדרה גלוקסמן:

„מדאיגה אותי האמונה במיתוס של המהפיכה, המאפשרת לסטאלינים ולברז'נייבים לבצע בשמה פשעים, ולמנוע מהאנשים להתקומם נגדם."

„איני יושב ליד המיכתבה וחושב כיצד לחושיע את החברה כולה."

ברנארד-הנרי לוי:

„הוכח שהתמצאה החשובה ביותר של המאה ה־20 היתה מחנות־הריכוז."

„אי־אפשר למסד את האושר."

„בין הבארבאריות של הקאפיטאליזם, המותאמת לתקופה שלנו, ובין הבארבאריות של הסוציאליזם שאינה מותאמת — אני בוחר בזו של הקאפיטאליזם."

ז'אן-מארי באנויס:

„אנו חשים בהתנגדות בני־האדם כנגד מיסגרות נרחבות, והדבר כולל את האידיאולוגיות הפוליטיות."

„אנחנו המיזבלה שנותרה מחלום־הבלהות של ג'ורג' אורוול ב1984..."

מישל לה-בריס:

„אלוהים מת, מארכס מת, ואני בעצמי איני חש בטוב..."

גיי לארדאו:

„אם אתה מצביע בבחירות שמאל או ימין — עשה זאת ללא אשליות. יש להוקיע את המחשבה שיש בכוח של שיטה כלשהי להושיע."

במקום האלוהים של הדת, קידשנו את הקידמה הטכנולוגית. ועכשיו נקלענו לחוסר־מוצא היסטורי, שבו מגלה המדע שאין בכוחו ליהפך לאל..."

עמדתו של פרופסור דול היא ש„אנחנו חיים כיום בתקופה סוקראטית. מביסטרו לביסטרו שואלים אנשים את השאלות החשובות ביותר של הקיום. כמו: איזו מעלה יש לכור אטומי? מה זהותה האמיתית של האשה?..." ולכן אנחנו חיים לדעתו של דול ב„עולם של מיפלצות גורדות־שחקים ואוטוסטראדות, שהאטו את התקדמות האדם..." ואת הסיבה להאטת התקדמות המין האנושי הוא מונה בכוחות־הפוליטיים הקיימים, העוצרים בעד התפתחויות הכלכלה, התרבות והפוליטיקה.

„דיסכוהנים של רעיונות"

ג'י לארדראו (30) שגם הוא משמש כפרופסור לפילוסופיה, חיבר ספר אנטי־מארכסיסטי בכותרת קוף הזהב (ראוה אור ב־1974) ועוד ספר בשם המלאך (בשיתוף עם כריסטיאן ז'מבה). לדבריו של לארדראו, השפעת „הפילוסופים החדשים" בצרפת מקורה שהאנשים בגרו ולמדו כי „בכל מימסד שבו מקווים למצוא קורטוב של ליברליות, מוצאים במקום זאת רודנות..."

הקומוניסטים והסוציאליסטים הצרפתיים לא יכלו לעבור לסדר־היום על האשמותיהם של „הפילוסופים החדשים". תגובתם היא בחלקה אלימה ובחלקה אידיאולוגית. לוי טוען כי הותקף פעמים מיספר באלימות על־ידי אנשי שמאל, ולדבריו מנהלים הקומוניסטים „ציד־מכשפות" נגד חברי־הקבוצה. גם היומון הסוציאליסטי לה מאטין מגדיר אותם כ„סוטים מיניים". דבר־המערכת בשבועון המכובד של השמאל כינה אותם כ„דיסכותנים של רעיונות" במאמר שנימתו רחוקה מלהיות אוהדת. שניים ממנהיגי המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית חיברו ספר בשם נגד הפילוסופים החדשים, ובו קבעו שהם ממציאים את „הימין החדש".

להגנתם של „הפילוסופים החדשים" נחלץ הוגה־הדיעות ז'אן־פראנסואה רוול (מחבר ללא מארכס או ישוע והמדוח הטוטאליטארי), שטען כי הם מייצגים את הקצר האידיאולוגי, ואי־האמון שנוצרו בין אנשי השמאל הצרפתי לבין מנהיגיהם.

עיתונאים הבוחנים בקפידה את הופעתם והשפעתם של „הפילוסופים החדשים" והשפעתם הגדלה על האינטליגנציה והצעירים בצרפת, טוענים שעלייתו לשילטון של ג'ימי קארטר בארצות־הברית המחישה לרבים את התמורה המתחוללת בעולם, תמורה שהביאה את ההמונים שלא להתעניין עוד בבעיות פוליטיות רחבות וחובקות־עולם, אלא בבעיות לא־פוליטיות, מקומיות ומצומצמות, ושאלות על נושאים מוסריים, חופש־הפרט, כוח־אטומי וסיעוד.

מכנה משותף נוסף ל„פילוסופים החדשים" היא ההתנגדות לסיגנון שבו כל

גלוקסמן

לוי

דול

מדינאי מבטיח במצעו „קידמה חברתית". לטענתם, הבטחות שכאלה סוללות את הדרך למחנות־ריכוז של סטאלין. הם קובעים כי המאה ה־20', למרות הקידמה־הטכנולוגית, היא אחת התקופות האלימות ביותר בתולדות המין האנושי. בעיניהם הקידמה־הטכנולוגית, ושיפור תנאי־החיים של המעמדות המנוצלים, אינם שוללים או מונעים אלימות זו.

טיעון נוסף, שעליו חוזרים „הפילוסופים החדשים", הוא כלפי אירגוני־הגרילה והאנארכיסטים הנעזרים באלימות, ואינם חסים על חיי־אדם, דוגמת הפעילויות המהפכניות שלהם בגרמניה ובאיטליה. אירגונים אלה, לדעת „הפילוסופים החדשים", אינם שונים מהמיסגרות הטוטאליטריות של המדינות שבהן נאבקים אירגונים אלה.

„הפילוסופים החדשים" נוטעים את זרעי מחשבתם על קרקע פוריה. רבים סבורים שהמארכסיזם הוא רע וניכשל, ושהסוציאליזם היה מאז ומעולם טוטאליטארי. גם סין־העממית נכשלה, וכל אלה שעה שארצות־הברית אינה כל־כך רעה. תורתם והשקפותיהם מעידים על־כך שמיסוד המארכסיזם הביא למותו, תוך שהוא איבד במוות זה את סוד הקסם המהפכני, שהיה בו לאנשים צעירים במשך שנים כה רבות.

השאלה הישראלית הנישאלת לנוכח עליית „הפילוסופים החדשים" היא אם על חורבותיו של המישטר הסוציאליסטי הישראלי, שחיי־הפרט מעולם לא היו הערך העליון שלו, יקומו „הפילוסופים החדשים" של ישראל, שיביאו לגיבושה של השקפת־עולם חדשה, שבה ערך חיי הפרט וסביבתו הם הערך העליון והמקודש היחידי.

בחטף

האם אבידן ומוקד מסתכסכים? ✶ ה„מחדל" הסיפרותי במוסקבה ✶ האם שיסה ז'בוטינסקי את אורי צבי גרינברג בחיים נחמן ביאליק ✶ שיחרור הסופרת הערבייה

הפרופסור האוסטרלי לסיפרות עיברית **יוסי גמזו** מאוניברסיטת סידניי פירסם בחותם, שבועון על המשמר, שיר על מילחמת יום־הכיפורים תחת הכותרת „אחרי ארבע שנים" שאותו סיים במילים: „והיא יודעת שמילים גסות / זה טאנקים, / באזוקות, / הוקים." ● המשורר **דויד אבידן** („מולטיוויזיה") שב אחרי ראש־השנה מטיול בחוץ־לארץ, ועומד להקרין את השלישית בסידרת תוכניותיו בטלוויזיה ● כרעם ביום בהיר נפלה על המתמצאים במונחי ביקורת השירה העיברית רשימתו של המבקר **גבריאל מוקד**, „המשבר של שנות השבעים". התרגשות חסרת־פשר אחזקה ביושבי בית־קפה וחצי של פירחי־שירה, כאשר הבחינו בשתי הגדרות מסתייגות של מוקד מדויד אבידן, והן: (1) כי בניגוד לידידי דויד אבידן, אינני חושב שסמאנטיקה היא תמיד ממשות פוליטית... (2) מי שהיה ממחוללי המהפכה הראשונה שלה: דויד אבידן, אף כי תרומתו היא לא פעם יותר רעיונית ממעשית...". המדקדקים בקוצו־של־יוד טוענים כי מוקד מעודו לא התייחס, בביקורותיו, באורח שכזה לדויד אבידן, והם רואים בכך ראשיתה של הסתכסכות בין השניים. מה גם, שמרחק של שיבעה רקיעים בין שירתו של אבידן לבין שירת המשוררות והמשוררים שמוקד מרומם ברשימתו זו: **א. דורית, מאיה בז'ראנו, ר. סומק, פ. בנאי ואשר רייך**, שרישומם אינו ניכר כלל בשירה העיברית ● לפי עדותו של המוציא־לאור

דויד אבידן
יותר רעיוני ממעשי

בצלאל צ'ריקובר, שהשתתף ביריד־הספרים הבינלאומי במוסקבה, דומה ש־שמע „מחדל" יום־הכיפורים טרם הגיע אל קהילה יהודית זו: „שני הספרים הפופולאריים ביותר בין מבקרי התערוכה היו סיפרי האוטוביוגראפיה של **(משה) דיין** (אבני־דרך) ושל **גולדה מאיר** (חיי). צעירים יהודים עמדו וקראו בקול, כאשר ידיהם רוטטות, קטעים מתוך ספרים אלה ואחרים..." סיסמת היריד במוסקבה היתה: „הספר בשירות השלום" אגב, אבני־דרך של דיין, למרות הפירסומת הרבה, מרבית המהדורה הראשונה שלו עדיין מאכלסת את מחסני הוצאת־הספרים שהוציאה

גולדה　　דיין
בשירות השלום

אותו לאור בעיברית ● במאמר־ביקורת שפירסם במעריב הסופר **נתן ביסטריצקי** (מחבר ימים ולילות) על תירגום סיפרו של **זאב ז'בוטינסקי** שמשון בנוסח עיברי חדש, מספר ביסטריצקי על חיכוכים שהיו בין **חיים־נחמן ביאליק** לז'בוטינסקי. הוא מצטט את זה האחרון שהגדיר את ביאליק, בנוסח „כמו שהגיד פעם מי שהיה המשורר הלאומי..." הסיבה שהביאה את ז'בוטינסקי להסיר את כתר־השירה מביאליק היתה תמיכתו של זה ב**חיים וייצמן** נגד ז'בוטינסקי. ביסטריצקי מתעלם מכך שנוסח זה של המנהיג הרוויזיוניסטי מסביר, למעשה, את קטע ההשמצה על ביאליק בשירו של ה־משורר־הלאומני **אורי צבי גרינברג** „כלב בית", שבו התרה אחר משיחו וכתב: „גם ביאליק, גאון השירה הזועמת, / מי שהיה נבוזראדן בפיו / ומי שניבו כמו פתן נשך / את חלב הלב, / בנה לו ארמון ויהי למגיד / משלים, פסוקים, סיפורי מעשיות / בכל אסיפה ובכל חתונה / ובכל לוויה..." ● הסופרת הסורית **סלאמי שלאש** אמרה בראיון בשבועון המצרי אאח'ר סאעה: „הסירו ידיכם מן האשה הערבית. היא אינה זקוקה לאופטרופסות של איש, אלא לשיתוף פעולה מצד החברה..." סלאמי שלאש מגנה בראיון שנערך עימה את המשוררים והסופרים הערביים המתיימרים לייצג את האשה ותובעים עבורה חופש ועצמאות. היא מסרבת לקבל את החופש שלה מידי הגבר, ולטענתה „החירות נרכשת ולא מוענקת ולכן, אשה המצפה שהגבר יעניק לה את חירותה אינה ראוייה כלל לקבל חירות... הסופרים מנסים להציג את האשה כיצור חלש ופאסיבי שהנשק היחידי שלו הוא הדמעות, אך לא כך הם פני הדברים האשה המזרחית אינה חלשה, אינה נרדפת ואינה עשוקה — אבל מופעלים עליה לחצים חברתיים כבדים ועליה להילחם בהם..." ● קוראים האמונים על תרבות הקיסרות האוסטרו־הונגרית (קאקאניה) מילאו פיהם שחוק, ביום השישי שעבר, שעה שקראו את סיקורו של עורך הדף־הספרותי במעריב, **חיים נגיד** על הסופר יליד בודאפסט, ותניך וינה, **פליקס זולטאן** (1869—1945) שספר הילדים שלו (במבי) ראה אור בתרגום חדש לעיברית של **צבי ארד**. נגיד מוסיף כי זולטאן, שהיה ידידו של הד"ר **תיאודור הרצל**, ביקר בארץ ישראל בשנות ה־20 ופירסם ספר נלהב תחת הכותרת „אנשים חדשים בארץ ישנה" (1925). בסיקורו, המועתק כמעט מילה במילה מלכסיקון סיפרות העולם של **יוחנן טברסקי**, שוכח נגיד לציין את הרומן של זולטאן, שמשון, שבו מוצג **שמשון הגיבור** בתיזה אנטי־ז'בוטינסקאית, אנטי־הירואיסטית — שהם מלהזכירה במעריב. בנוסף מתעלם נגיד בסיקורו מסידרת ספרים בעלי רקע פורנוגרפי שפירסם „ידידו של הרצל", ואשר עוררה בתרבות הגרמנית תגובה דומה לזו של ספריו של **דויד הרברט (ד.ה.) לורנס** בתרבות האנגלו־סאכסית.

אורי־צבי גרינברג
כלב בית

מאת דן עומר

ויצ"ו פונה אליכם; עזרו לנו לעזור להם ותהנו גם אתם.

מבצע כולנו נהנים!

WIZO

הביאו את בגדיכם המשומשים (הנקיים) למרכזי האיסוף של "ויצו", ותקבלו בתמורה בו במקום שוברי קניה* ל שיגעון רשת בתי אופנה

עבור **מעיל** תקבל **200 ל"י** בשוברי קניה (20 ל"י × 10)

עבור **חליפה** תקבל **200 ל"י** בשוברי קניה (20 ל"י × 10)

עבור **שמלה** תקבל **120 ל"י** בשוברי קניה (20 ל"י × 6)

עבור **ז'קט** תקבל **140 ל"י** בשוברי קניה (20 ל"י × 7)

עבור **חולצה** או **סוודר** או **חצאית** תקבל **40 ל"י** בשוברי קניה (20 ל"י × 2)

עבור **כל ביגוד עליון לילדים** תקבל **20 ל"י** בשובר קניה

10 ימי איסוף ע"י "ויצו"
מ-9 באוקטובר
עד
18 באוקטובר

מרכזי האיסוף
פתוחים: 10-1 4-7.
ובדיזנגוף 128
10 עד 10 בלילה.

תל־אביב:
רחוב דיזנגוף 128*
שדרות דוד המלך 38
רחוב המלך ג'ורג' 35
רחוב ארלוזורוב 100

יד אליהו:
רחוב הגבור האלמוני 1

יפו:
שדרות ירושלים 22

חיפה:
רחוב מוריה 50
רחוב הגפן 19

ירושלים:
רחוב מאפו 1
בית הכרם, רחוב החלוץ 47
רחוב הלל 11
רמת אשכול, ככר זלמן ארן

נתניה:
רחוב מק־דונלד 13

רמת גן:
רחוב נתן 16

ראשון לציון:
רחוב ויידל 3

רמת יצחק:
רחוב עוזיאל 22

הזכות שמקנים לך שוברי הקניה* של ויצ"ו וכיצד להשתמש בשוברי הקניה אצל שיגעון

בקנותך **מעיל**	בקנותך **חליפת גבר**	בקנותך **חולצה** או **סוודר** או **חצאית**	בקנותך **שמלה**	בקנותך **ז'קט**	בקנותך **נעלים** או **מגפים** או **מכנסים**	בקנותך **כל מוצר בודד אחר** ברשת בתי אפנה שנידמן
תוכל לשלם בשוברי קניה עד לסך **200.– ל"י**	תוכל לשלם בשוברי קניה עד לסך **200.– ל"י**	תוכל לשלם בשוברי קניה עד לסך **40.– ל"י**	תוכל לשלם בשוברי קניה עד לסך **120.– ל"י**	תוכל לשלם בשוברי קניה עד לסך **140.– ל"י**	תוכל לשלם בשוברי קניה עד לסך **40.– ל"י**	תוכל לשלם בשוברי קניה עד לסך **20.– ל"י**

* שובר הקניה שווה את ערכו הנקוב רק בעת קניה בלבד ועד 30.11.77 לאחר תאריך זה פג תוקפו ובטל ערכו הנקוב.

WIZO

דיזנגוף 128 ת"א
3 קומות אופנה
דיזנגוף 125 ת"א
הבוטיק לגבר
דיזנגוף 120 ת"א
ארנקים
זמנהוף 25 ת"א
בגדי זמש ועור
אילת השחר
הילטון ירושלים

רשת בתי אופנת יבוא שיגעון

פרסום אשלינגר—דנציגר

נשיונל מוכרת יותר טלויזיותניידות מכל המתחרות יחד.
מסקנה: נשיונל הקניה הטובה ביותר.
מן המסקנה שבכותרת אתה יכול להסיק מסקנה נוספת:
כדאי גם לך לרכוש טלויזיה ניידת של נשיונל
הניידות של נשיונל מיוצרות על פי טכנולוגיה מתקדמת ביותר, בקו ייצו חדיש ובבקורת איכות קפדנית.
עובדה זו מבטיחה לך לא רק תמונה חדה וברורה ביותר, אלא גם שכלולים רבים אותם לא תמצא בטלויזיות אחרות.
מסך מיוחד לוויסות האור (Tinted Glass), מתקן מיוחד לסינון הפרעות חשמל ועוד.
אם גם אתה רוצה להיות בתמונה — בוא לראות את מבחר הדגמים ושלל הצבעים של הניידות של נשיונל באולמי התצוגה ברח' אבן גבירול 18 ת"א ובחנויות המורשות.
אחרי הכל כשמדובר בטלויזיה התמונה קובעת.
National
צעד קדימה אל המחר.
National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

רחל מרחלת על כל העולם

סליחה, עורך־דין לוין

בגיליון הקודם (העולם הזה 2091) סי־פרתי לכם במדור זה את הסיפור על „מישפחת שומרון המאוחדת,” שתיארה את ה־אידיליה המחודשת בין תת־אלוף **דן שומרון**, לגרושתו, **מירי שומרון**.

בין השאר נכללו באותו סיפור כמה פרטים הנוגעים לעורך־הדין **אביתר לוין**, שהיו עלולים לפגוע בו. כדי להעמיד דב־רים על דיוקם, אני שמחה לתקן את הפרט הבלתי נכון: כאשר נפגש עורך־הדין אב־יתר לוין עם מירי שומרון לראשונה, היא היתה אז כבר גרושה יותר משנתיים ו־ממילא הוא לא יכול היה להיות הסיבה לגירושיה מדן.

אני מצטערת על עוגמת הנפש שנגרמה לאביתר ומבהירה כי לא היתה לי שום כוונה לפגוע בו, ועימו הסליחה.

גירושין אחרי הבחירות

על שלושה דברים עמד עולמו של **שאול בן־שמחון**, חבר הוועדה־המרכזת של ה־וועד־הפועל ואיש אשדוד: הערצתו **לדויד בן־גוריון** המנוח, על העדה המרוקאית שהוא ממנהיגיה הבולטים ועל אשתו ה־יפהפיה **ז'קלין**.

אז תראו מה שקורה לבן־אדם. בהתחלה נפטר בן־גוריון ובן־שמחון נשאר ללא אבא. האיש שהיה תיקוות מפא"י־הצעירה ואחר כך רפ"י־הצעירה התגלה כיתום. פיתאום אין יותר הבטחות לחברות בכנסת, פיתאום אין יותר שליחויות לחוצלארץ, פיתאום כבר לא צעיר מבטיח.

אחר־כך הסתבר כי גם המרוקאים הם לא בדיוק חסידים שוטים שלו. הוא אומנם הצליח להעמיד עצמו בראש אירגון כלל־עולמי של יוצאי מרוקו, אבל בכל פעם שביקש את תמיכת בני עדתו בתפקידי „תכלס”, כלומר שיעזרו לו להיבחר ל־כנסת, לראשות עיריית אשדוד או לכל מיני ג'ובים מהסוג הזה, הם שכחו שהוא מנהיג של מרוקאים.

אך המכה האחרונה באה בשבועות ה־אחרונים. עוד לפני הבחירות התגלע קרע בין שאול לאשתו ז'קלין. באשדוד יודעים לספר כי הגברת, שהיתה לכל הדיעות

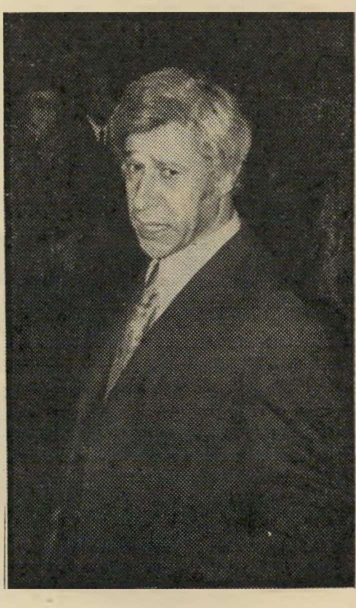

שאול בן־שמחון
מהפך פרטי

האשה הכי יפה באשדוד, החליטה לעבור לאשקלון, שם פרחה אהבה בינה לבין בן עדה אחר.

אבל ז'קלין החליטה להיות הוגנת עד הסוף. היא הסכימה להמתין עם הגט עד לאחר הבחירות להסתדרות כדי שלא לפגוע בסיכויים הפוליטיים של מי שעומד להיות האקס שלה.

הבחירות בהסתדרות אומנם לא היו מה־פך, כמו הבחירות לכנסת, אך עבור שאול בן־שמחון הן היו מהפך פרטי, לא פחות חמור מהמהפך הציבורי שקרה לאחד מ־ידידיו הקרובים ביותר, **שימעון פרס**.

זמרת מאוהבת

יש זמרים וזמרות שנעלמים מהשטח וזה אפילו לא מורגש, אבל כשאחת כמו **נאווה**

נאווה ברוכין
לאהבה אין כנפיים

ברוכין נעלמת זה כבר לא צחוק. הבלונ־דית החיננית לא נעלמה, היא פשוט מסת־תרת. מאז שנגמר הרומן שלה עם **דן כנר**, שדרן הטלוויזיה, ונגמר הרומן שלה עם שלישיית הנשמות הטהורות גם כן, אנחנו רק שומעים לפעמים כשמשדרים את שיריה הישנים.

אבל עכשיו אני גם יודעת למה לא שומעים ממנה לאחרונה. נאווה פשוט מאו־הבת, והפעם בחתיך שיגעון, צעיר, שחרחר, גבוה ויפה ששמו **דייוויד רייס־דייוויד**, נכון, אחיה הקטן של מנדי רייס־דייוויס.

האנגלי היפה בא לארץ לביקור, ומאז הוא ממש חותם קבע. חברת אל־על עושה ממנו ממון רב מרוב טיסותיו הלוך ושוב קו לונדון־לוד. נו, מה לעשות, לאהבה אומנם אין כנפיים אבל כשיש כסף יש כרטיסי־טיסה.

נאווה, שלכבוד אהובה החדש התאמצה והפחיתה תישעה ק"ג ממשקלה, נראית נפלא ולא עוזבת את בחיר־ליבה ולו לרגע קט. השניים צמודים זה לזה יומם ולילה. רק נראה מה יילד יום. אמא של נאווה, **שרה ברוכין**, יושבת־ראש מועצת המנ־הלים של הברון רוטשילד, נראית מאושרת מהשידוך.

השאלה רק איזו ארץ תנצח ותקבל את שני היפים האלה, אנגליה או ישראל. או שנפסיד סופית זמרת כישרונית, או שנרוויח את האח של מנדי.

מעשה יפה של אנשים יפים

לשחקן **דודו טופז**, שכולנו מכירים יפה, היה רעיון גאוני, הוא פשוט החליט להיות בחור טוב ולעשות מעשה צדקה יפה מאין־כמוהו, וסיפור שהיה כך היה.

לפני שבוע ערך בשותפות עם **שדי** (אורי) **ריבנפלד** מסיבת יום־הולדת לתפ־ארת, שנערכה על גג הגלריה ריבנפלד ביפו. שניהם, בני מזל בתולה, הזמינו את כל חבריהם למסיבה שבה הגישו יינות בלי סוף ואת כל סוגי הגבינות האפשריות, אבל לא בזה הסיפור. העניין הוא שהם הודיעו לכל חבריהם, שבמקום שיביאו להם מתנות, שיביאו מתנות לילדים. האורחים המופ־תעים לא התווכחו והביאו צעצועים משג־עים לילדים, ואם אתם לא יודעים, אז רק להשכלה כללית: לדודו, ולשדי אין ילדים, השניים אפילו לא נשואים.

אז בשביל מה צעצועים לילדים? או, פה סוף־סוף אני מגיעה למעשה ההומא־ניטרי. הם פשוט מתכוונים לתת את ה־צעצועים האלה למחלקת ילדים בבתי־חולים כמו הדסה, איכילוב, או תל־השומר, והם מחכים לחנוכה. ואז דודו גם יציג ל־ילדים החולים איזו הצגה קטנה, ושדי יחלק את המתנות, ושלא תחשבו שהן מעטות.

יש יותר ממאתיים, וכל אחת גדולה, יפה, ויקרה. ואתן לכם דוגמה למשל: הזמר **שלמה ארצי** הגיע למסיבה עם אשתו **מיכה** ועם דב ענק־ממדים. שלמה ארצי נוסע כידוע על וספה, והשאלה שלי מייד היתה איך הצליח להעמיס את מיכה ואת הדובי על הווספה והוא אמר: „כשיש רצון — יש מקום.”

ועוד דוגמה: אומנם ל**יהודה ברקן** אין וספה, להיפך יש לו אוטו שיגעון, אבל בכל זאת הוא הביא איתו מתנה יפה־פיה. יהודה ו**נילי** אשתו באו כששניהם סוחבים קופסת־קרטון ענקית ובה רכבת חשמלית אמיתית עם רמזורים, גשרים, תח־נות ועוד אביזרים למיניהם. אשרי הילדים שיזכו במתנות הללו, רק שיהיו בריאים.

דודו טופז
לילדים החולים

החלפות אווירות בנואייבה

יש כאלה שאוהבים נורא את **עדנה ברנר** ויש כאלה שרק מעריצים אותה. מה שברור הוא שהשופטים בתחרות היופי העולמית לדיילות אוויר שנערכה לפני שנה וחצי ביוהנסבורג גם אהבו את עדנה וגם העריצו אותה: הם העניקו לה את התואר של סגנית ראשונה של מלכת היופי של כל הדיילות בכל העולם.

אחד שלא שמע על ההצלחה ביוהנסבורג היה החבר הכמעט־קבוע של עדנה, בחור צעיר בלונדי ויפה כזה, שאני בשום פנים ואופן לא יכולה לגלות לכם את שמו, שהחליט לנצל את יום־הכיפורים האחרון ולקחת את עדנה לארבעה ימי „חופש מש־גע,” כפי שהוא הבטיח לה, בנואייבה.

אחרי שהם הקימו את האוהל הם התיישבו על החול והמתינו עד שהשמש תרד, כדי שיוכלו להיות ביחד ולבד בתוך האוהל ועל החול.

בין מבטים אוהבים זה לעבר זה ומבטים לכיוון השמש „שתרד כבר,” הבחין עלם החמודות בצעירה צרפתיה בעלת גוויה משגעת שעברה לה, ככה סתם, לידם.

הוא זינק ממקומו, ניצל את כל המילון הצרפתי שלו כדי לשכנע את הצרפתיה שברק האהבה־ממבט־ראשון פגע בו ואחר־כך ניצל את כל המילון העברי שלו, ותאמינו לי שזה היה יותר קשה, כדי לשכנע את עדנה שאין לה יותר מקום באוהל המשותף שלהם.

עדנה נעלמה לכיוון הדיונות. לעיתים היו רואים מרחוק את השער הבלונדי המתנפנף שלה, אבל לעלם החמודות ול־חתיכה הצרפתיה שנשאה את השם המעורר **פטריציה**, לא היה איכפת — הם היו שקועים עמוק בברק של האהבה מהמבט הראשון.

אבל אתם יכולים להפסיק להזיל דמעות על גורלה של הדיילת־המלכה. היא לא הסתובבה הרבה זמן לבדה בדיונות. רופא צעיר ולו אלפא־רומאו חדישה גילה אותה, והיה מי שסיפר לי שגם עדנה נהנתה ב־סופו של דבר מההחלפות.

עוזבים את הבית

חבל לי שאני צריכה תמיד לבשר לכם בשורות שכאלה, אבל אין מה לעשות, זה התפקיד שלי ואני משתדלת לעשות כמיטב יכולתי ולעדכן אתכם כמה שיותר מהר בכל המתרחש.

נו, אז הפעם עוד אחת שעזבה את הבית, והפעם זו **ליהי חנוך**, אשתו הבלונדית של המלחין והזמר המוכשר **שלום חנוך**. למה אל תשאלו אותי, אני רק יודעת שיום בהיר אחד לקחה איתה את הילדה ועברה לגור בירושלים עם **אלי דנקר**,

ליהי ושלום חנוך
עד יעבור זעם

שמוכר לנו מתוכנית הטלוויזיה עוד להיט, שאותה הוא הינחה כנראה לא בהצלחה עצומה, כי הרי עובדה היא שהחליפו אותו ב**דורי בן־זאב**.

מה קורה לנשים היום? האם באמת אפשר בכזאת קלות פשוט לקום ולעזוב את הבית?

ועד יעבור זעם, שלום מסתובב קצוץ־שיער לבדו. ובעניין קצוצי השיער, נראה שזה הפך מאד אופנתי, מפני שרוב האמנים שלנו שמחשיבים את עצמם קיצצו את שערם, כמו למשל **ששי קשת**, **יהודה ברקן**, **אריה מוסקונה** ועוד טובים ו־רבים כמותם.

אבל יש כאלה ששיער זה כל מה שיש להם, והם לא מוכנים להיפרד ממנו, כמו למשל **צביקה פיק**. אז הוא לא ויתר.

אספקה מיידית

פיג'ו 104 החדשה

עם מנוע 1124 סמ"ק

המכונית שזכתה בתחרות חסכון בדלק.

במחירה המיוחד של ה-104 GL 6

109.575 ל"י*

אתה מקבל גם את היתרונות של ה-204

אל תמתין לעלית המחירים הצפויה בקרוב.

* לא כולל מ.ע.מ.

האריה שבחבורה

PEUGEOT

אריאלי

המפיץ הבלעדי: **דוד לובינסקי בע"מ, תל־אביב:** רח' שונצינו 16, טל. 33214־6. **ירושלים:** רח' הס 3, טל. 222666, 228888
סוכנויות: ירושלים: מוסך גסנר, איזור התעשיה טל. 2־523221. **חיפה:** אוריאל כהן, רח' אלנבי 51, טל. 523363, 536822, רכב הצפון בע"מ, שדרות הכרמל 8, טל. 538228.
נצרת: מישל וזוהיר סרוג'י, מרכז התעשיה החדש, טל. 54053 — 56860. **חדרה:** קל־נע שיווק רכב בע"מ, הרברט סמואל 25, טל. 26689. **שכם:** עומר כליפא, רח' בייסל, טל. 1894
רמאללה: מכון „אל מצרי" אל בירה, איזור התעשיה, טל. 3657. **באר־שבע:** מוסך אכספרס, איזור התעשיה, טל. 78292. אשנב הנגב, דרך חברון 3, טל. 77021.
ראשון לציון: מוסך „שרתון" רח' הרצל 41, טל. 949481. **אשקלון:** אלבי ושות' סוכנות לרכב פיג'ו רח' צה"ל 16, טל. 5305. **כפר־סבא:** מוסך פוספלד טל. 20161.

רחל מרחלת על כל העולם

שידוכים בסרט־נע

הלנה עם־רם ובעלה
המכבש המחתן

אני יודעת ששוב תאשימו אותי שאני עושה פירסומת לשד־כנית **הלנה עם־רם**, כאילו שלא די במודעות שהיא מפרסמת. אבל לפני שבוע היתה לי הזדמנות לעקוב מקרוב אחר פעילותה ואני לא יכולה להתאפק. מוכרחה לשתף אתכם בחוויות שלי.

אז ככה. הופתעתי לגלות את הלנה בין הצופים בטכס בחי־רת מלכת־המים. אחרי שבכתה לי שהיא מתמוטטת מרוב עבו־דה, לא הבנתי איך היא יכולה להרשות לעצמה לצאת לבלות. אבל לא לקח לי הרבה זמן כדי להבין שגם במאורעות כאלה נמצאת הלנה בעבודה.

היא ויתרה על החלק האמנותי שבמופע, ובמקום זה ניס־תה להתלבש על כל מי שהזדמן בדרכה מאחרי הקלעים ובמיס־דרון. הראשונה בשורה היתה **אורלי חידה**, מלכת־המים של השנה שעברה, שהזכירה להלנה שהיא בעצם היתה קליינטית שלה באותה תקופה והלנה כמעט שהצליחה למצוא לה שידוך, אלא שאז מצאה את בחיר ליבה בעצמה.

אבל הלנה, כך הסתבר לי, לא התרשמה ביותר מנשואיה של אורלי. היא המשיכה לשלוח לה מחזרים בלי־סוף, עד שבעלה תפס יוזמה וביקש להפסיק עם העניין הזה, מפני שהם מתכוונים להמשיך להישאר נשואים.

אחרי שאיבדה את מלכת־המים דאשתקד, עטה הלנה על מלכת־המים החדשה, **תלי ביינר**, אבל לא, גם היא לא זקוקה לשידוכים. יש לה מחזרים מעל ומעבר וגם חבר קבוע בשם **עופר זאקש**, שמציף אותה ביהלומים. אבל אם לא בשביל עצמה, היה בשביל מי לעשות שידוך במישפחה.

תלי התייתמה מאמה לפני שנה וביקשה מהלנה לנסות לחפש עבור אביה שידוך טוב. הלנה הסכימה על המקום ואפילו היתה מספיק נדיבה כדי להבטיח לתלי שאם תיבחר, זאת תהיה מתנה ממנה למצוא לה אמא חדשה, שרק לא תגידו שהעסקים לא דופקים שגעון.

אחר־כך מצאה הלנה עוד גרושה אחת. היתה זאת התכשי־טאית **רחל גרא**, שהחליטה שהגיע גם זמנה למצוא מיושב אמיתי, שיסדר לה את החיים. לא שהחיים שלה אינם מסודרים חס־וחלילה, אבל השאיפה לשלמות היא תמיד מעלה. היא הציעה להלנה שאם תמצא לה בעל, תקבל תמורתו את אחד התכשיטים המהבהבים שהיא מייצרת.

עכשיו, אל תחשבו שלהתקבל אצל הלנה הולך ברגל. במו־אוזני שמעתי מקולגה שלי למיקצוע, ודווקא צעירה ומצליחה, שבאה אל הלנה למטרות מיקצועיות והלנה חד־וחלק אמרה לה שהיא לא מספיק יפה כדי להיות קליינטית שלה.

הפגישה הבאה של הלנה היתה עם המנחה **מני פאר**. מייד פרץ ביניהם ויכוח סוער מי מהם הצליח כבר לחתן יותר זוגות, מני במיסגרת תוכנית־הרדיו שלו גבר ואשה או הלנה. אני לא בטוחה שהם הגיעו לכלל הסכמה, אבל שמעתי אותם מזמינים כל אחד את השני לחתונה שהם סידרו. ממש כמו שני ילדים קטנים סטייל: אבא שלי יותר חזק, ואבא שלי שוטר וכו׳.

כאשר נכנסה הציירת **מרים ברנהרדט** אל מאחרי הקלעים התנפלה עליה הלנה, שכבר היתה בטראנס של שידוכים והב־טיחה למצוא לה צ׳יק־צ׳אק בעל. מרים הנדהמת טענה בחצי־פה: „אבל יש לי כבר אחד וגם זה יותר מדי בשבילי.” זה לא עשה רושם על הלנה שהבטיחה: „אל תדאגי, נמצא לך אחד אחר.”

עכשיו אני מבינה למה ברבנות יש תורים כל־כך ארוכים. אם הלנה תמשיך בקצב הזה היא עוד עלולה לפתוח מישרד רבנות עצמאי, פרטי משלה. הכל הולך אצלה צ׳יק צ׳אק: תבואי, תכירי, תחליטי, תתחתני, הכל ביום אחד ומכסימום, אם תגלי למחרת שזה לא בדיוק מה שרצית, תבואי אל הלנה, היא כבר תדאג שתתגרשי במהירות, לא יודעת איך אתם, אני עוד בהלם.

רפואה לגרושים

יש מי שעוד זוכר את סיפור הגירושין הסוער בין **דונה דוכינר** לבין הרוקח **בני וולברגר** הידוע בכינויו „בני בית־מרקחת”? נכון שזה היה מזמן, אבל כדי לסגור את המעגל ולדעת שאין אפס ב־חיים, כדאי גם לספר את סופו של הסיפור.

ובכן, אחרי שהתגרשו, המשיך בני למ־כור תרופות ולבלות בחברת היפות של העיר. דונה, בתו של המיליונר **סם דוי־בינר**, עברה להתגורר בבית אביה וג־עלמה מהאופק. אבל למחלת הנישואין יש טבע שכזה, שמי שנדבק בה פעם אחת ממשיך להיות חולה. אפילו אם יש לו בית־מרקחת שלם.

בני, שיצא תקופה ארוכה עם **אביבה ירושלמי**, זאת ממישפחת חבלי ירושל־מי, נשא אותה בסוף לאשה. חברייה של דונה ניסו לנחמה, אבל היא ידעה להת־נחם גם באופן עצמאי. באחרונה, כך נו־דע לי, היא נישאה בארצות־הברית. ה־בעל הוא, כמובן, כפי שמספרת המישפ־חה, מיליונר. ואיך יכול להיות אחרת? אבל גם לדונה לא תחסרנה תרופות. כי בעלה החדש, גם אם אינו רוקח, יודע לרשום מירשמי תרופות. הוא רופא מפור־סם מאד שהפאציינטים שלו איפשרו לו לבנות וילה מהודרת. שאלה שביקרו בה מתפעלים כי וילה כזאת רואים רק בסר־טים: בריכת־שחיה, עשרות חדרים, משרתים בלי סוף, בקיצור: שיגעון.

וכדי שלא תגידו שאין הבנה ושיתוף פעולה בין הזוג לשעבר, הגיעו בני ודו־נה לידי הסכמה בקשר לצאצאיהם המשו־תפים. היא לקחה עימה לארצות־הברית ילד אחד ואילו השני נשאר עם בני.

אחותה של דונה, **דכי**, שביקרה אצלה באחרונה בניו־ג׳רסי, חזרה משם מלאת חוויות. היא מספרת שלא מספיק להי־וולד בת של מיליונר. צריך גם מזל ב־חיים. ועכשיו יש לדונה סוף־סוף מזל, בתור **דונה צ׳ארים**.

המיסתורי של איריס

אם השאלה „לאן נעלמה **איריס דווידסקו**?” הטרידה אתכם בזמן ה־אחרון, הנה התשובה. היא חיה וקיימת ומסתתרת בתל־אביב, בלי חופשות ובלי בילויים. היא פשוט מאוהבת.

נכון שהיא היתה תמיד, אבל אז זה היה ב**אורי גלר**, מכופף המזלגות ש־הצליח לכופף לה גם את הלב להרבה שנים, עד שבא אחד חזק יותר ממנו והצ־ליח ליישר לה אותו. עד כדי כך שהיא יושבת כל היום בבית עם בחיר־ליבה החדש, כותבת לו שירים, מציירת לו ציו־רים ומכינה לדפוס ספר נוסף על ספר־השירים שלה שיצא לא־מכבר לאור.

בעצם, זה לא יהיה ספר אלא אלבום, שיכיל צילומים של איריס מכל תקופת

איריס דווידסקו
שירים פרטיים

חייה הקצרים כך שנוכל לעקוב גם בעי־ניים אחרי התפתחותה המופלאה. היא מב־טיחה לכלול באלבום הזה לא רק את התמונות הזוהרות שלה, אלא גם את כל החברים שהיו לה ולספר על הזמנים ה־טובים והקשים, העליות והירידות, משהו סטייל עלייתה ושקיעתה של האימפריה הרומית.

אבל בינתיים, גם בחורה יפה ומאוהבת צריכה להתפרנס ממשהו. אז כדי למלא את החשבון בבנק חזרה איריס אל מסלול הדוגמנות. היא רק מקווה שזה לא יפריע לה להמשיך לנהל את החיים השקטים ש־ניהלה בזמן האחרון.

ומי אשם בכל הטוב הזה? אסור לנקוב בשמו. הוא חייב להישאר אנונימי. לא מפני שהוא נשוי, גרוש או אלמן. הוא פשוט „עמך”, כמו שאומרת איריס, והיא רוצה שהוא ימשיך להישאר כזה ושלא ידבק לו הכינוי „החבר של איריס.” היא מוכנה רק להודות שהוא מקסים. אז אם הוא הצליח להכניס את איריס לשלווה כזאת, למה לקלקל להם את האידיליה?

נישואין על שירטון

תמיד זה ככה בחיים, שמי שיש לו הכל אף פעם לי מבסוט. זה מה שקרה כנראה גם לשחקנית **טליה שפירא**, שבשנים האחרונות עשתה קאריירה בקולנוע היש־ראלי והופיעה בסרטים כמו חגיגה לעי־ניים, עיניים גדולות וסרט וארוחת־בוקר.

הקאריירה שלה אומנם התקדמה מאד, אבל בחייה הפרטיים היו לה בעיות. טליה נשואה לאיש־העסקים המצליח **יורם בן־טובים**, שהוא בנו של אחד מבעלי בית־החרושת לתרופות אביק וגם מכהן בתפ־קיד המנהל־הכללי של המפעל. יורם בנה לרעייתו צריף שוודי אמיתי, יפה ומק־סים, בחצר בית־הוריו שבשיכון דן. ה־צריף המפואר עמד בצילה של הווילה המפוארת. טליה גם ילדה ליורם יורש. הכל נראה כאילו הגיעה טליה אל המנו־

טליה שפירא
להשתחרר מהלחץ

חה ואל הנחלה והייה מתנהלים על מי־מנוחות.

הבעייה היתה רק החיכוכים בין טליה להורי בעלה. היו פה פאולים בלי־סוף. פשוט בעיות של קומוניקציה מההתחלה. וכמה שניתן משני הכיוונים ליישר את ההדורים, הכל היה לשווא.

עד שיום אחד קמה טליה בת ה־32, אמרה יפה שלום ליורם בן ה־33, ופשוט עזבה את הבית כדי להתרענן קצת ולצאת מהלחץ. איפה היא מתבודדת אני לא יכו־לה לספר לכם, מטעמים השמורים עמי, אבל אני מייעצת לכם להחזיק לה אצב־עות. טליה זקוקה לזה מאד בתקופה האח־רונה. אני מקווה שהיא עוד תרד מהשיר־טון שעליו עלו חיי הנישואין שלה אבל אם לא, היא בטח יודעת מה שהיא עושה.

רומן ניו־יורקי

היחסים שהתחילו לפני כשנה וחצי ב־ניו־יורק, יסתיימו בקרוב בארץ. אבל הפעם הם יסתיימו טוב. הרומן בין דיילת אל־על **ספי דבני** לבין בעליו של מוע־דון אל־מאצ׳ו **אבי אלון**, נולד בחנות שהיתה לאבי במלון לכסינגטון שהוא, כידוע, המלון שבו מאכסנת חברת אל־על את צוותי־האוויר שלה כשהם נמצאים בארצות־הברית.

לאבי היתה שם חנות מצליחה מאד שמכרה הכל, משרוך נעל עד למערכות סטריאו, טלוויזיות ציבעוניות, כיסויי מי־טה, אופנה, הנעלה, ואפילו שימורים. אבי, שהוא בהזר יפה לכל הדיעות יצא, לדבריו, עם תשעים ותישעה אחוז מדיי־לות החברה. וגם תמיד אמר שאם פעם יתחתן יהיה רק עם דיילת. הצרה היתה שהבחירה היתה קשה, ואז הופיעה דבי וכבשה את אבי ממש בסערה.

ואז, כשסוף־סוף נפלה הבחירה, נשם אבי לרווחה וכל חבריו גם כן. היחידות שכנראה סבלו, היו שאר הדיילות.

החתונה תתקיים בימים הקרובים במו־עדון, ותאמינו לי, שאם אני קוראת את אבי נכון, זאת תהיה התונה שתיכנס ל־היסטוריה. הבחור עושה הכל משובח־משובח. שותפו לשעבר במועדון, **חגי שחר**, שהיה דוגמן מצליח והכיר את אבי גם הוא בניו־יורק בחנות שבלכסינגטון, נפרד כידוע מחברתו הקבועה **חלי גודי־דנברג**, שהיא דוגמנית מצליחה ומככבת כיום בסרט להקה צבאית. חגי, שמסתובב בתל־אביב במכונית ב־מ־וו שחורה מבהי־קה, נראה כשליצדו בכל יום פצצה אחרת.

אבל אני בטוחה שזה יעבור גם לו, וגם הוא יפול לבסוף ברשת, כמו שותפו־ידידו.

כ"ד תשרי תשל"ח, 6.10.77 שנה 42 המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2...

העולם הזה

הוא ניהל עיסקי מיליונים מהכלא

אסיר טוען: הוא השתמש בשתן שלי לבדיקות וזרק את תרופותיו

מישפחתו תרמה לקרן תל־חי

הוא הגניב מן הכלא מיכתבים לראשי הימין

למישפחתו יש רכוש של עשרות מיליונים

גילויים חדשים בפרשת בן־ציון